

ΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΑΝΤΙ

Περίοδος Β'
Τεύχος 908
Παρασκευή
23 Νοεμβρίου 2007
Τιμή: 4 ευρώ

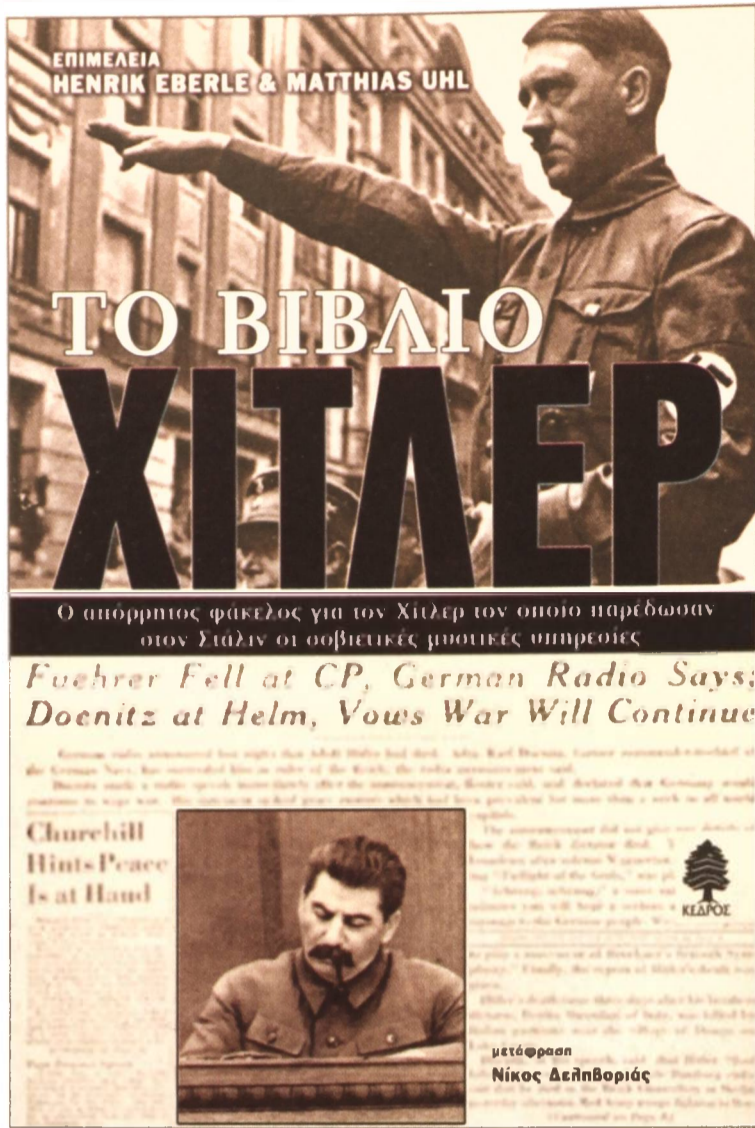
Είμαστε όλοι Ζωνιανοί...

- Οι βαλίτσες με τα μαύρα λεφτά των ομολόγων
- Οι αστικές αγωγές εναντίον του Τύπου
- Αλλάζει το «σύστημα» Καραμανλή
- Δημοκρατία και αντιπροσώπευση
- Συνέντευξη με την Μ. Ξενογιαννακοπούλου
- Η αναταραχή στο Κοσσυφοπέδιο

9 771108 982000

ISBN 978-960-04-3499-6 σελ. 688

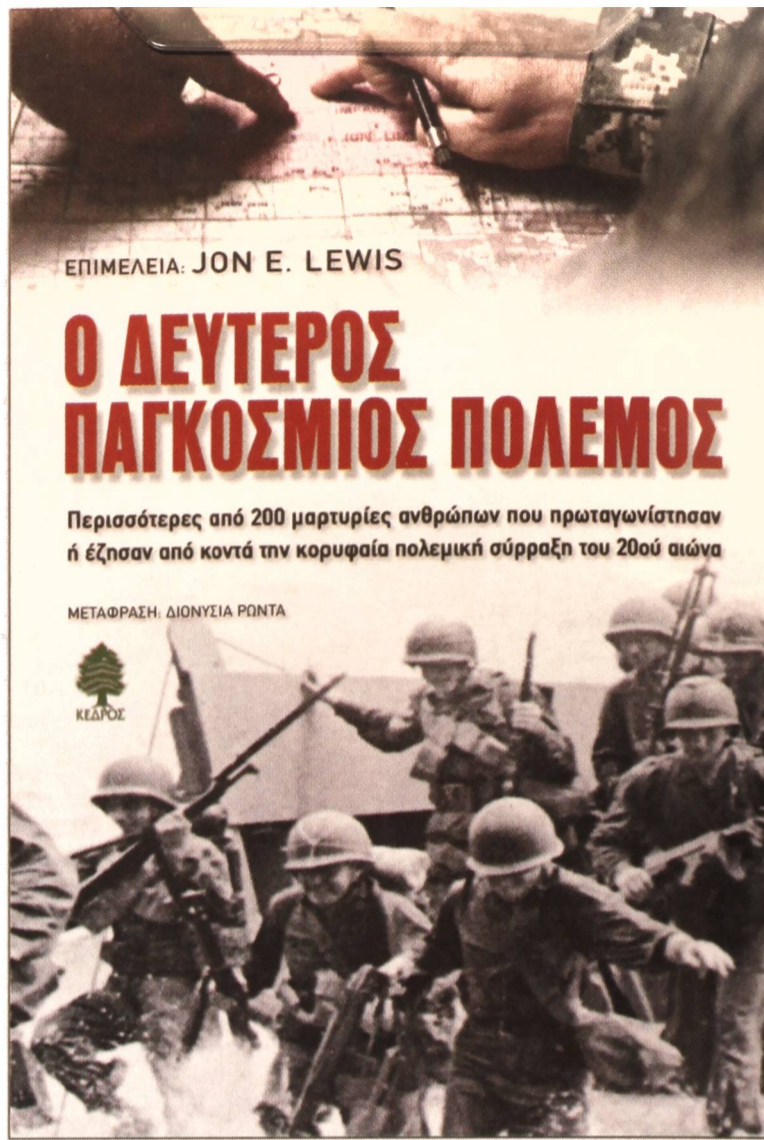

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΧΙΤΛΕΡ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: HENRIK EBERLE & MATTHIAS UHL

Το Βιβλίο Χίτλερ αποτελεί ένα σπάνιο ντοκουμέντο. Περιέχει άγνωστες λεπτομέρειες για την πολιτική του Χίτλερ, τις πολεμικές επιχειρήσεις στο γερμανοσοβιετικό μέτωπο και αποτυπώνει με εντυπωσιακό τρόπο τον ανταγωνισμό ανάμεσα στον Χίτλερ και στον Στάλιν.

ISBN 978-960-04-3478-1 | σελ. 752 | τιμή 25,00 €

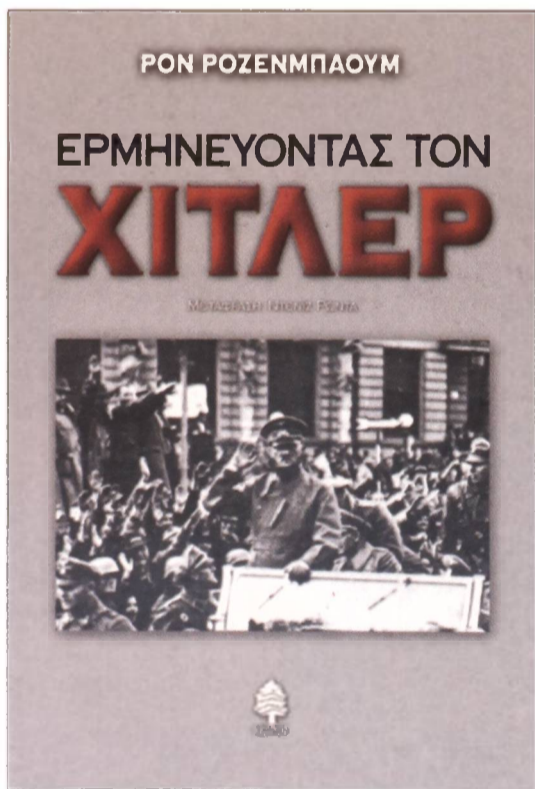

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: JON E. LEWIS

Ένα συγκλονιστικό πολεμικό χρονικό, αποκαλυπτικό όχι μόνο για την κορυφαία πολεμική σύρραξη του 20ού αιώνα, αλλά και για τον τρόπο με τον οποίο επηρέασε τη διαμόρφωση του σύγχρονου κόσμου.

ISBN 960-04-1872-1 σελ. 640 τιμή 22,00 €

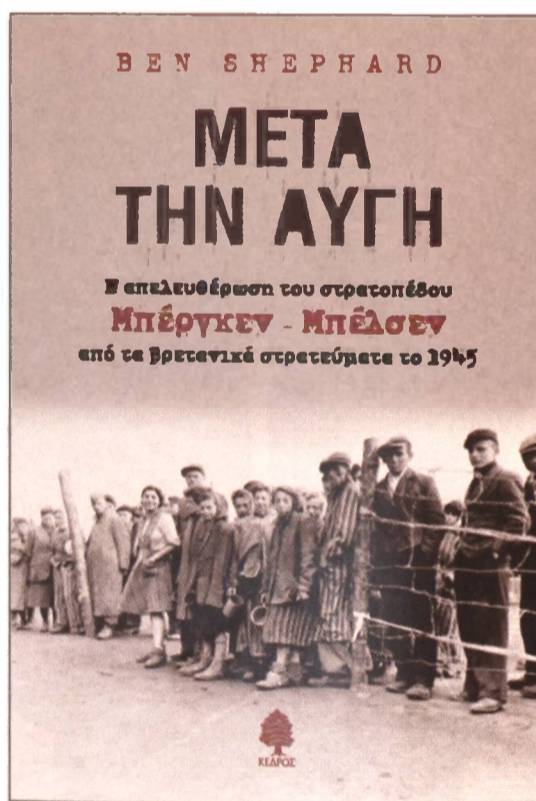

ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΧΙΤΛΕΡ

ΡΟΝ ΡΟΖΕΝΜΠΑΟΥΜ

Το βιβλίο αυτό είναι το μόνο που αποκαλύπτει άγνωστες πτυχές και φέρνει στην επιφάνεια νέα στοιχεία για την αινιγματική αυτή προσωπικότητα.

ISBN 960-04-3334-8 σελ. 320 τιμή 15,00 €

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΥΓΗ

ΒΕΝ ΣΕΦΗΡΑΡΔ

Ο βραβευμένος με EMMY Ben Shephard ανασυνθέτει τη συγκλονιστική εμπειρία διάσωσης των 60.000 αιχμαλώτων στο στρατόπεδο Μπέργκεν-Μπέλσεν από τα βρετανικά στρατεύματα το 1945.

Περίοδος Β' • Έτος 34ο • Τεύχος 908
Παρασκευή 23 Νοεμβρίου 2007
Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

**ANTI - ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ**

Κωδικός εντύπου για τα ΕΛΤΑ: 1045

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα
Τηλ. 210-7232713 - 210-7232819
Fax: 210-7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>
e-mail: chrapou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Ελευθερία Παπουτσάκη

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Άννα Χριστάκη

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρουονέρι, τηλ. 210-6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 100 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 200 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

Για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας: Περιοδικό ANTI,
για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.
Λασσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310-237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: Συγχωριανοί	4
• Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία	5
• ΑΝΤΗΝΩΡ: Θράσος αμερικανού υπουργού: Ακόμα και για το αύριο εμάς να συμβουλευέστε	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ	8
• E-mail	13
• ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	14
• T.M.: Το πηγάδι της σήψης δεν έχει πάτο	15
• Θ. Γεωργαντέας: Τα πολιτικά συμφέροντα ισχυρότερα από την επιθυμία για λύση	16
• Ολύμπιος Δαφέρμος: Είμαστε όλοι Ζωνιανοί	20
• Γιάννης Ανδρουλιδάκης: Το Ρέθυμνο στην εποχή της ποτοαπαγόρευσης	22
• Β. Ζήσης: Οι βαλίτσες με τα μαύρα χρήματα των ομολόγων	25
• Γ. Διαφωνίδης: Ο τυποκτόνος νόμος καταργεί την ελευθεροτυπία	28
• Οδυσσέας Αρβανίτης: Το σύστημα Καραμανλή αλλάζει	30
• Νίκος Καράμπασης: Το φιλί της κόμπρας	32
• ΕΚΤΟΣ ΑΘΗΝΩΝ	33
• Συνέντευξη της Μαριλίζας Ξενογιαννακοπούλου στον Γιάννη Ανδρουλιδάκη	34
• Τάκης Διαμαντής: Νέοι κίνδυνοι αναταραχής στα Βαλκάνια	36
• Κλεμάν Γκρενιέ: Το κοινωνικό κίνημα απειλεί την μονοκρατορία του Σαρκοζί	38
• ΚΟΣΜΟΔΡΟΜΙΟ	40
• Γ. Κοντογιώργης: Δημοκρατία και αντιπροσώπευση	42
• Χρίστος Σ. Αλεξόπουλος: Η αυτονομία της πολιτικής	44
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	47
• Συνέντευξη του Άρη Λεμπεσόπουλου στον Σωτήρη Λέτσιο	48
• Θ. Ρεντζής: Ο θεσμός των φεστιβάλ κινηματογραφικής τέχνης	50
• Ειρήνη Μ. Μουντράκη: Όταν είδα το 100% τέλειο κορίτσι για μένα	55
• Δ. Φιλιππίδης: Προσκύνημα στη Φάτιμα	56
• Δ. Χαρίτος: Το 44ο φεστιβάλ κινηματογράφου Αττάλειας	58
• ΒΙΒΛΙΟ	63
• ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ - Ανδρέας Παναγόπουλος	66

ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΙ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ μεγαλύτερη της συγκυρίας έχουν όσα συμβαίνουν μετά την απόπειρα δολοφονίας και τον σοβαρό τραυματισμό του ειδικού φρουρού στα Ζωνιανά του Μυλοποτάμου. Ο σάλος που σήκωσε η ιστορία έχει κορυφωθεί αυτές τις ημέρες, αλλά η συνέχεια στο επόμενο διάστημα θα έχει μεγαλύτερες διαστάσεις από όσες μπορούν να φανταστούν όσοι φωνασκούν σήμερα στα τηλεοπτικά παραθυρόφυλλα.

ΠΟΛΥΣΥΝΘΕΤΗ υπόθεση, όπου μπλέκονται η πολιτική, η υπανάπτυξη, η διαφθορά αλλά και οι ιδιαίτερες παραδόσεις και αντιπαλότητες μιας κλειστής κοινωνίας, η υπόθεση στα Ζωνιανά θα έχει μια συνέχεια που δύσκολα μπορούμε να παρακολουθήσουμε σήμερα. Αυτή η συνέχεια βρυκολακιάζει στη σκέψη όσων εμπλέκονται και όσων χειρίζονται την υπόθεση.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ είναι κατ' αρχάς οι ευθύνες και πολιτική η υπόθεση. Το ισχυριζόμαστε αυτό όχι από συνήθεια ή διάθεση αποφυγής της οξύτητας που προκαλούν ιστορίες όπως αυτή. Είναι πολιτικές οι ευθύνες και αποκαλύφθηκαν με συγκεκριμένα περιστατικά και αναφορές σε συγκεκριμένα ονόματα και αξιώματα. Οι πολιτικοί του νομού Ρεθύμνης αλλά και άλλων νομών της Κρήτης από χρόνια περιφέρονταν στα χωριά και, προσφέροντας αυτοί «προστασία» σε παραβάτες του νόμου, εξασφάλιζαν τα «ψηφουλάκια των σύντεκνων», αλλά συγκροτούσαν και ομάδες φρουρών και σωματοφυλάκων. Αυτά είναι πολύ παλιές ιστορίες.

ΣΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ όμως χρόνια η άσκηση αυτής της πρακτικής συνδυάστηκε με την ανάπτυξη του λαθεμπορίου ναρκωτικών, όπλων και αρχαιοκαπηλίας και έδωσε καρπούς, όπως η ιστορία με τα Ζωνιανά. Η αναφορά στα Ζωνιανά μόνο σημειωτική σημασία έχει. Όμοιες ιστορίες υπάρχουν και σε άλλες περιοχές της Κρήτης αλλά και σε ολόκληρη τη χώρα.

ΤΑ ΖΩΝΙΑΝΑ και η μικρή κοινωνία τους δεν αντιπροσωπεύουν βέβαια τον «δαίμονα του κακού» της σημερινής Ελλάδας. Η χώρα είναι διάσπαρτη από «Ζωνιανά». Το πρόβλημα είναι διαφορετικό. Έγκειται στο καθεστώς συναλλαγής και διαφθοράς που έχει κυριαρχήσει και ανέχεται την παραβατικότητα, εάν αφορά δραστηριότητες ημετέρων. Η συναλλαγή επιτρέπει την παραβατικότητα και παραβλέπει τις ανομίες. Τόσο απλά.

Υ.Γ. Παρακολουθήσαμε στις διάφορες εκπομπές «συνηγόρους» οι οποίοι κόπτονταν για την «παράδοση και τις ιδιαιτερότητες» της περιοχής και των ορεινών χωριών. Και εμείς όμως έχουμε συναντήσει χωριανούς, και μάλιστα γέροντες, που διακρίνονται για τη μεγάλη τους σεμνότητα. Αυτοί οι γέροντες δεν εκόμπασαν ποτέ και δεν διαλάλησαν ότι είναι φορείς της παράδοσης. Με σεμνότητα διαβιούσαν –και πολλοί ακόμα διαβιούν– στον τόπο τους. Σε ορεινά ή πεδινά χωριά της Κρήτης αλλά και σε άλλες γωνιές αυτής της χώρας.

αντί

ΓΩΡΓΟ ΧΑΙΡΟΜΑΙ
ΠΟΥ ΣΕ ΒΛΕΠΩ!

ΜΗ ΧΑΙΡΕΣΑΙ...
ΕΣΥ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ
ΒΓΕΙΣ ΝΟΚ ΑΟΥΤ
ΑΠΟ ΜΟΝΟΣ ΣΟΥ...

Θράσος αμερικανού υπουργού: Ακόμα και για το αέριο εμάς να συμβουλευέστε...

ΤΟ ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ, αυτή η μικρή παράκτια χώρα της νοτιοκεντρικής Ασίας, μάς πέφτει λίγο μακριά... Αλλά διαβάζουμε πάντα με ενδιαφέρον το «εύρος της καταστροφής», κάθε φορά που ο άλφα ή ο βήτα τυφώνας επαυξάνει τα δεινά του λαού της —«όπου φτωχός και η μοίρα του», άλλωστε. Στην καταιγίδα του 1991, είχαν αφανισθεί από προσώπου γης κάπου 143.000 συνάνθρωποί μας, «εξαιτίας του σφοδρού τυφώνα και του παλιρροϊκού κύματος που είχε προκληθεί». Φέτος, και ως επακόλουθο του τυφώνα Σιντρ, ο αριθμός των νεκρών (ως την περασμένη Τρίτη) είχε φθάσει τους 3.100, με άγνωστο αριθμό αγνοουμένων. Αλλά κατά τις εκτιμήσεις του προέδρου της Ερυθράς Ημισελήνου Μοχάμεντ Αμπντούρ Ρομπ οι νεκροί και αγνοούμενοι μπορούν να ξεπεράσουν τους 10.000. Πού να βρίσκεται ο «Θεός» ή ο «Προφήτης» του ελέους και των οικτιρμών;

ΠΡΩΤΑ ΑΥΞΑΝΟΥΜΕ ΤΟ «ΠΡΙΜ» ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΚΟΥΒΕΝΤΙΑΖΟΥΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ...

ΑΠΟ ΤΟ Μπαγκλαντές, πάμε εύκολα στα καθ' ημάς... Και, βέβαια, υπ. αρ. 1 πρόβλημα για την κυβέρνηση (αυτή τη στιγμή) είναι η υπερψήφιση του νέου εκλογικού νόμου, με τον οποίο θα διενεργηθούν οι μεθεπόμενες εκλογές. Τα πράγματα είναι απλά: Απεδείχθη, δηλώνει η κυβέρνηση, ότι το «πριμ» των 40 εδρών (που δώριζε ο «νόμος Σκανδαλίδη» στο πρώτο κόμμα) δεν είναι επαρκές. Εξού και η οριακή πλειοψηφία των 152 εδρών που διαθέτει σή-

μερα η κυβερνώσα Νέα Δημοκρατία στη Βουλή... Κατ' ακολουθία, ψηφίζουμε ένα νέο εκλογικό νόμο που επαυξάνει τον αριθμό εδρών του «πριμ», από 40 σε 50. Ήδη η Κυβερνητική Επιτροπή προχώρησε στα περαιτέρω, με δύο πρόσθετες διατάξεις: α) Το 1/3 των υποψηφίων στα ψηφοδέλτια θα είναι (πρέπει να είναι) γυναίκες, και β) Το «πριμ» των 50 εδρών δεν θα ισχύει για συνασπισμούς κομμάτων, εκτός και αν κατέλθουν ως ενιαίο και αυτοτελές κόμμα. Στη δεύτερη περίπτωση, αν υποτεθεί ότι η Νέα Δημοκρατία και ο ΛΑΟΣ κατέρχονται στις μεθεπόμενες εκλογές ως συνασπισμός κομμάτων, τότε το «πριμ» των 50 εδρών θα πάει στο δεύτερο αυτοτελές κόμμα, όποιο και αν είναι αυτό!

ΦΥΣΙΚΑ, η αύξηση του πριμ (από 40 σε 50) προκάλεσε τις έντονες αντιδράσεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Το ΠΑΣΟΚ, ειδικότερα, τάσσεται υπέρ του «γερμανικού μοντέλου», το οποίο αποδέχονται και η Ντόρα Μπακογιάννη, και ο σαρακατσάνος υπουργός ΠΕΧΩΔΕ Γ. Σουφλιάς, και ο υπουργός Εσωτερικών Πρ. Παυλόπουλος και ο Ευ. Βενιζέλος! Φυσικά, κάπου παρεμβάλλεται η «ειδοποιός διαφορά» μεταξύ του «γερμανικού μοντέλου» (όπως το αντιλαμβάνεται ο Γ. Παπανδρέου) και του γερμανικού μοντέλου όπως το κατανοούν ο σαρακατσάνος υπουργός ή η υπουργός Εξωτερικών Ντόρα Μπακογιάννη. Πάντως, καλού-κακού, όλοι οι υπέρ του... γερμανικού μοντέλου υπουργοί (ο καθείς και το όπλο του, βέ-

βαια!), έσπευσαν να διευκρινίσουν ότι «το προέχον είναι η υπερψήφιση του πριμ των 50 εδρών», δηλαδή «η κυβερνητική σταθερότητα»! Μετά, όλα τα συζητάμε, όλα τα σφάζουμε...

...ΚΑΙ ΕΝΩ η κυβέρνηση στήνει —θα έλεγε κανείς— σκηνικό για εκλογές, ο προϋπολογισμός του 2008 που κατατέθηκε στη Βουλή προβλέπει περισσότερους φόρους κατά 6,27 δις ευρώ. (Οι μεγαλύτερες, πάντως, αυξήσεις θα προέλθουν από τον νέο φόρο στην περιουσία, τον ενιαίο φόρο στο πετρέλαιο και τον ΦΠΑ). Από την άλλη, η κυβέρνηση φέρεται αποφασισμένη να προχωρήσει στις ενοποιήσεις των Ταμείων, με βασικό βήμα την ενοποίηση του ταμείου των δημοσιογράφων (ΤΣΠΕΑΘ) με τα ταμεία των νομικών, γιατρών και μηχανικών. Στην ενοποίηση αυτή ήδη αντιδρούν οι γιατροί, οι φαρμακοποιοί, οι μηχανικοί (οι δικηγόροι δηλώνουν ότι «προχωρούν καλόπιστα στο διάλογο») και, κυρίως, οι δημοσιογράφοι, οι οποίοι αποφάσισαν όχι μόνο να πραγματοποιήσουν δύο εικοσιτετράωρες προειδοποιητικές απεργίες (στις 27 Νοεμβρίου και στις 12 Δεκεμβρίου), αλλά και να προχωρήσουν στην έκδοση εφημερίδας της ΕΣΗΕΑ *Αδέσμευτη Γνώμη*. Όπως είναι γνωστό «ο Τύπος είναι ελεύθερος να γράφει, φθάνει να μη γράφει!».

ΣΑΜΙΟΥΕΛ ΜΠΟΝΤΜΑΝ: ΕΝΑΣ ΑΓΕΝΗΣ (ΚΑΙ ΑΠΡΟΣΚΛΗΤΟΣ) ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ ΜΑΣ...

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, «οι Αμερικανοί ξανάρχονται», αν υποτεθεί ότι έφυγαν ποτέ...

Τη φορά αυτή, νέα ώθηση στον «αντιαμερικανισμό» έδωσε ένας αγενής (και απρόσκλητος) επισκέπτης, ο υπουργός Ενέργειας των ΗΠΑ Σάμιουελ Μπόντμαν, ο οποίος θεώρησε επάναγκες να μας συμβουλευτεί ως προς το ποιο πετρέλαιο ή φυσικό αέριο κάνει καλό και ποιο όχι... Κατ' ακολουθία: «Να προτιμάτε φυσικό αέριο από το... Αζερμπαϊτζάν και όχι από τη Ρωσία, διότι στη Ρωσία δεν είναι πια εκείνος ο καλός φίλος μας, ο Γέλτσιν (ήταν μεν ολίγον μέθυσος, αλλά όλοι "άνθρωποι εσμέν"), αλλά ο αντινατοϊκός Βλαντιμίρ Πούτιν, ο οποίος το παίζει αντιαμερικανός και αντιπολωνός και αντισέχος και ονειρεύεται την αναβίωση της Μεγάλης Ρωσίας, της εποχής της Αικατερίνης της Μεγάλης».

ΣΤΟΝ ΜΠΟΤΜΑΝ απάντησαν, αρχικά, επί τόπου, έλληνες δημοσιογράφοι (που βρέθηκαν στα Ύψαλα, στα εγκαίνια του ελληνοτουρκικού αγωγού φυσικού αερίου) και, στη συνέχεια, στην Αθήνα, ο υπουργός Επικρατείας Θεόδωρος Ρουσόπουλος: «Η χώρα, στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις, συνεργάζεται επ' ωφελεία της όπου εκείνη κρίνει κι με όποιον κρίνει». Ενοχλημένη, όμως, από την παρουσία του αμερικανού υπουργού ενέργειας, φέρεται –κατά την Καθημερινή– και η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία (μεταξύ άλλων) χρηματοδότησε τον αγωγό και ενδιαφέρεται, έντονα, για την προέκτασή του, μέχρι την Ιταλία.

ΟΗΕ: ΤΟ ΖΟΦΕΡΟ ΜΕΛΛΟΝ (ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ) ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ, ΤΕΛΙΚΑ, ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ. ΣΥΝΕΠΩΣ...

ΤΟ ΤΡΕΧΟΝ Δεκαπενθήμερο έμελλε να σφραγίσει και η έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για το κλίμα: Το

ζοφερό μέλλον δεν είναι σχήμα λόγου, αφού είναι (βρίσκεται), τελικά, στο παρόν. Για το κλίμα, όμως, μίλησε και ο Δημήτρης Χριστόφιας, υποψήφιος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, κατά τη βραχύβια παραμονή του στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Ναι, τα προβλήματα στην Κύπρο είναι πολλά. Ναι, η στασιμότητα έχει εξαντλήσει τα όριά της, η αναζήτηση λύσης επιτακτική, ο εκσυγχρονισμός των θεσμών δεν είναι ανέφικτος. Αλλά παράλληλα η Κύπρος, ως αποτέλεσμα του βίαιου διαχωρισμού του κυπριακού οικοσυ-

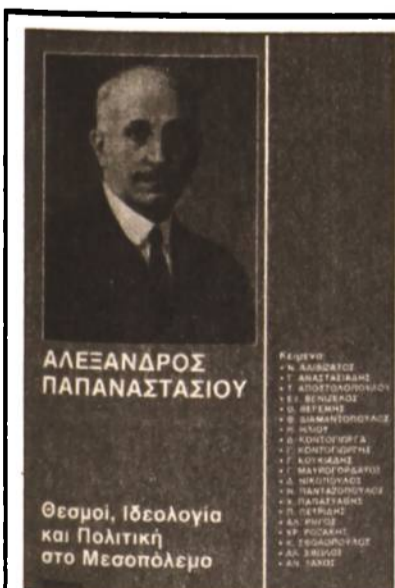
στήματος, που προκάλεσε η τουρκική εισβολή, αντιμετωπίζει οξυμένα περιβαλλοντικά προβλήματα. Ως εκ τούτου (και ως υποψήφιος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας) «στοχεύουμε στη διαμόρφωση μιας πολιτικής αειφόρου ανάπτυξης για την εξυπηρέτηση, από τη μια, των πραγματικών αναγκών της κοινωνίας των ανθρώπων, και, από την άλλη, τη διατήρηση των ισορροπιών στη φύση, όχι μόνο για τη σημερινή γενιά, αλλά και για τις επόμενες». Διαφωνείτε, μήπως;

ΑΝΤΙΝΩΡ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Ένας συλλογικός τόμος που αναδεικνύει τη μοναδική προσωπικότητα του Αλέξανδρου Παπαναστασίου. Ο πολιτικός που σφράγισε με την προοδευτική παρουσία και δράση του την εποχή της διαμόρφωσης του νέου ελληνικού κράτους.

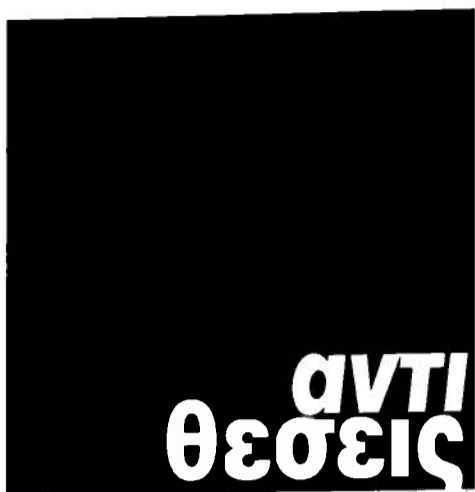
Εκδόσεις Πολύτυπο Κεντρική διάθεση: τηλ.: 210-72.32.819

Επικοινωνήστε με το Αντί: www.anti.gr

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Οι προβλέψεις της στήλης για το εκλογικό αποτέλεσμα του προέδρου του ΠΑΣΟΚ δικαιώθηκαν.
- Ποιες εταιρείες δημοσκόπησης και επικοινωνιολόγοι της πλάκας;
- Εδώ είναι το μαγαζί γωνία.
- Ελπίζουμε στις ευρωεκλογές να έχουμε τις ανάλογες προσφορές από τα δύο μεγάλα κόμματα και από τα κανάλια (τους).
- Να βγάλουμε και κανένα σπασμένο από τη «φιλόεχνη» καταδίκη μας που κινδύνεψε να κλείσει το περιοδικό και να βγούμε στην ανεργία τόσοι νοματαίοι.
- Γιατί και στις βουλευτικές εκλογές μέσα πέσαμε.
- Τα τεύχη υπάρχουν για όσους αμφιβάλλουν.
- Έχουμε το μηχανισμό μας εδώ στο περιοδικό.
 - Για τον Βαγγέλα το είχαμε πει καθαρά.
 - Με τους συνεργάτες που επέλεξε και τους υποστηρικτές που τον επέλεξαν ούτε δεκαπενταμελές σε γυμνάσιο δεν μπορούσε να χτυπήσει.
 - Αλαζόνας ων δεν γύρευε τη συνδρομή μας.
 - Ας πρόσεχε.
 - Την άλλη φορά.
 - Πάντως εγώ και οι συνεργάτες μου μείναμε με μια απορία.
 - Ο Πέτρος με ποιον ήταν τελικά;
 - Οι τοποθετήσεις του αποτελεσμάτων μάλλον μας μπερδεψαν.

ΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΤΕΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΦΤΩΧΟΤΕΡΟΙ

Φορο-σοκ 6,2 δις φέρνει ο νέος προϋπολογισμός που κατέθεσε την προηγούμενη Τρίτη η κυβέρνηση με κυρίως θύματα τους ιδιοκτήτες ακινήτων, δηλαδή το μεγαλύτερο ποσοστό των ελληνικών οικογενειών.

Σε μια προσπάθεια να περιορίσει το δημόσιο έλλειμμα στο 1,6% του ΑΕΠ και να παραμείνει η ελληνική οικονομία εκτός ευρωπαϊκής επιτήρησης, οι οικονομικοί εγκέφαλοι του κυβερνώντος κόμματος καλούν τους συνήθεις υπόπτους να καταβάλουν 6,27 δις ευρώ.

Και, αν οι φόροι στα ακίνητα φαίνεται εύκολο να εισπραχθούν από το υπουργείο Οικονομικών, η περιστολή του λαθρεμπορίου καυσίμων, μέσω της εξίσωσης των Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης στο πετρέλαιο κίνησης και θέρμανσης, φαντάζει πολύ αφελής στα μάτια του οποιουδήποτε φορολογούμενου.

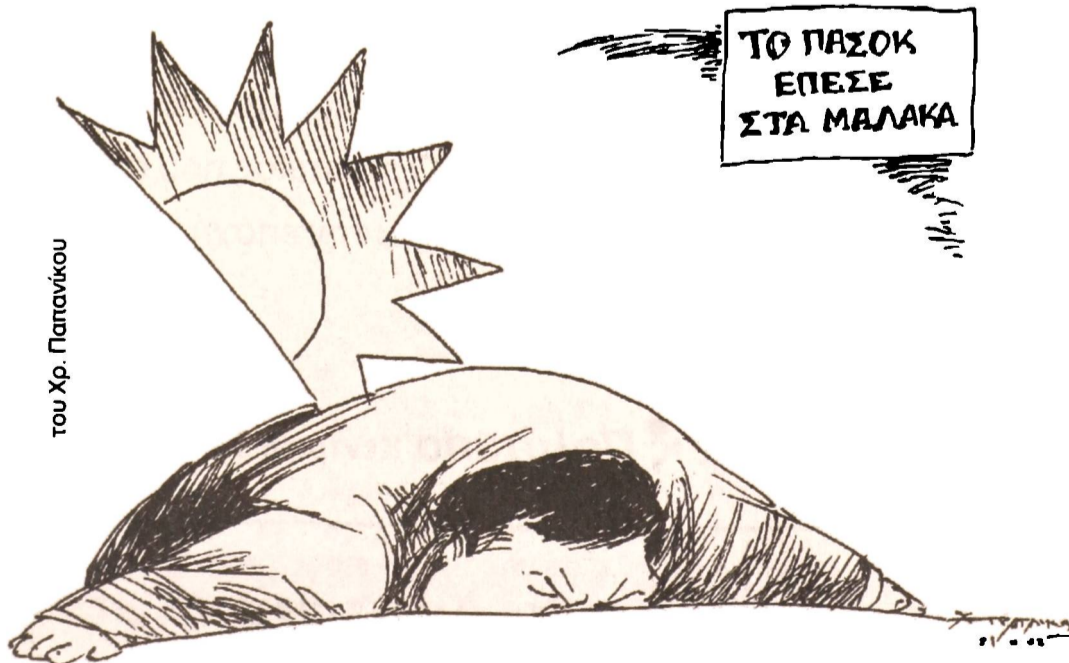
Ο προϋπολογισμός του 2008, ο οποίος κρίνεται από οικονομικούς αναλυτές ως ο πιο φιλόδοξος των τελευταίων ετών, περιέχει ακόμα μία έωλη προϋπόθεση, το ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, που εκτιμάται ότι θα φτάσει το 4% το 2008. Και ακριβώς, καθώς από τους αναλυτές κρίνεται ως φιλόδοξος, η αύξηση του ΦΠΑ που μπήκε στο συρτάρι μετά τις έντονες αντιδράσεις δεν θα πρέπει να αποκλειστεί, εφόσον δεν εκπληρωθούν οι δεσμεύσεις της Καραγιώργη Σερβίας έναντι των Βρυξελλών.

Ο νέος προϋπολογισμός επιφυλάσσει λιτότητα στους μισθούς του Δημοσίου με αυξήσεις που ισοδυναμούν με μείωση των εισοδη-

μάτων, καθώς έχουν ως κορυφή τον επίσημο πληθωρισμό που εκτιμάται στο 3%. Τώρα για το ότι όλα τα είδη πρώτης ανάγκης έχουν ανατιμηθεί τις τελευταίες εβδομάδες από 15% έως και 20% αφήνει αδιάφορους τους μανδρινούς του υπουργείου Οικονομικών με τους μισθούς των 3.000 και 5.000 ευρώ. Και όλα αυτά τη στιγμή κατά την οποία η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις της Ευρωζώνης ως προς την αγοραστική δύναμη που διαθέτουν οι καταναλωτές. Συγκεκριμένα οι Έλληνες μπορούν να ξοδεύσουν 12.203 ευρώ το χρόνο, όταν οι Νορβηγοί μπορούν 24.993 ευρώ και οι Ιρλανδοί 22.207 ευρώ.

Για ακόμα μία φορά η Παιδεία, η Υγεία, ο Πολιτισμός και τα δημόσια έργα βρίσκονται χαμηλά στις προτεραιότητες της κυβέρνησης. Ειδικά οι δαπάνες για την Παιδεία φτάνουν μόνο το 3,1% του ΑΕΠ, ενώ για την Υγεία το 2,5%. Όπως είναι φανερό, τα νούμερα αυτά είναι πολύ μακριά από τα αντίστοιχα των υπολοίπων χωρών της Ευρώπης, κάτι που μας απομακρύνει ακόμα περισσότερο από αυτές.

Η καλπάζουσα ακρίβεια από τη μια μεριά και από την άλλη οι αντιδράσεις για την Παιδεία –σε σχέση με τον προϋπολογισμό– δεν αφήνουν περιθώρια για ένα ήσυχο 2008. Αλλά, εάν συνυπολογίσουμε και τις έντονες αντιδράσεις που προκαλούν οι προτάσεις για το Ασφαλιστικό και τις ενοποιήσεις των Ταμείων, δημιουργείται ένα κλίμα που φέρνει πολύ κοντά την επόμενη εκλογική αναμέτρηση. **T.M.**

ΤΑ ΚΕΦΑΛΙΑ ΜΕΣΑ

Τώρα που τελειώσαν και οι εσωκομματικές εκλογές στο ΠΑΣΟΚ, θα αρχίσει να φαίνεται (ήδη έχει αρχίσει) πόσο πολύ υπερεκτιμήθηκαν όλες αυτές οι δηλώσεις Βενιζέλου περί «ρευμάτων», Αννούλας, περί «παράτασης» κ.ο.κ. Το κόμμα είναι της οικογένειας και σε όποιον αρέσει.

Γ. Κουρ.

ΚΑΜΕΡΕΣ

Το «ποτήρι ξεχείλισε» στις σχέσεις ανάμεσα στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και στην κυβέρνηση. Η αφορμή φυσικά υπήρξε το γεγονός της χρησιμοποίησης του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης κατά την διάρκεια της πορείας για την επέτειο του Πολυτεχνείου. Με πρόσχημα φυσικά τη διαφύλαξη της τάξης και την αποτροπή επεισοδίων, οι κάμερες που είναι διάσπαρτες σε όλη την Αθήνα άνοιξαν τα «μάτια τους» για να μεγεθύνουν στα πρόσωπα και τις

στιγμιαίες εκφράσεις τους. Βέβαια η κυβέρνηση είχε διαταράξει τις σχέσεις της με τις ανεξάρτητες αρχές εδώ και πολύ καιρό.

Ενοχλεί φυσικά το γεγονός ότι οι αρχές αυτές δεν θέλουν να βρίσκονται υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης και να λογοδοτούν σε αυτή. Παραβιάστηκε λοιπόν η απόφαση να μην χρησιμοποιείται το σύστημα C41 και οι 49 κάμερες παρά μόνο για τον έλεγχο της κυκλοφορίας των οχημάτων.

Οι εξελίξεις επιβεβαιώνουν

ότι υπάρχει πρόβλημα συνεννόησης της Δικαιοσύνης με τις περισσότερες ανεξάρτητες αρχές. Η εκτελεστική εξουσία δεν τηρεί τις θεσμικές αποστάσεις από τη δικαστική εξουσία, όταν κρίνεται αναγκαίο να διευκολυνθεί η προώθηση της κεντρικής πολιτικής. Ξεκινώντας από τις κάμερες, ανοίγει ο δρόμος για να επινοηθούν νέοι τρόποι παραβίασης και περιορισμού των ατομικών ελευθεριών. Από αφορμές άλλωστε άλλο τίποτε...

Σ.Λέτσιος

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ

Η κατάσταση στις Ολυμπιακές Αερογραμμές όσο πάει και επιδεινώνεται. Είχαμε άλλο ένα περιστατικό πριν λίγες ημέρες σε αεροπλάνο, που εκτελούσε δρομολόγιο Κέρκυρας-Αθήνας, όταν ράγισε τζάμι πλαϊνού παραθύρου. Το συγκεκριμένο αεροπλάνο είχε ενοικιαστεί από την ισπανική εταιρεία Hola, ενώ άλλα δύο αεροσκάφη της

ίδιας εταιρείας βρίσκονται καθημερινά στην τεχνική βάση των Σπατών λόγω σοβαρών τεχνικών προβλημάτων. Όλοι συμφωνούν ότι η μίσθωση αυτή είναι ασύμφορη, και ότι τα αεροπλάνα αυτά εκτός από επικίνδυνα κοστίζουν και πανάκριβα. Εάν είναι να διαλύσουν την Ολυμπιακή, τι περιμένουν; Να έχουμε και ανθρώπινα θύματα;

ΣΩ.ΛΕ

ΑΠΟ ΜΙΚΡΟΙ ΣΤΟΝ ΤΡΑΜΠΟΥΚΙΣΜΟ

Με πορεία αλλόφρωνων οπαδών-μελών συνδέσμων του Ολυμπιακού που κατευθύνονται προς τη Λεωφόρο (ή αντίστροφα) έμοιαζε το μπλοκ της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ (ή όπως αλλιώς λέγεται) στη φετινή πορεία του Πολυτεχνείου. Εύσωμοι κρανοφόροι και ροπαλοφόροι σε διάταξη λεγεώνας «προστάτευαν» το μπλοκ από τους «εξωτερικούς εχθρούς», μέχρι τελικά η αστυνομία να φυγαδεύσει τα νεαρά μπου-

πούκια του ΠΑΣΟΚ από την Αλ. Σούτσου, για να τα γλιτώσει από τις αποδοκιμασίες των υπόλοιπων διαδηλωτών.

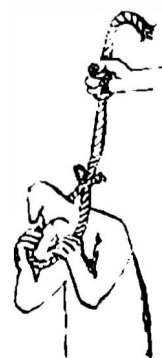
Δεδομένου ότι πέρσι το ίδιο μπλοκ είχε εκτοξεύσει φωτοβολίδες (!) κατά της υπόλοιπης διαδήλωσης, έχουμε μια απλή πρόταση να κάνουμε: Ας μην κατεβαίνουν στην πορεία του Πολυτεχνείου, όπου κανέναν δεν αντέχουν και κανείς δεν τους αντέχει, και ας περιοριστούν στα γκαλά που διοργανώνουν στα νυκτερινά

κέντρα διασκέδασης. Διαφορετικά, και μια που η αστυνομία, που ξεσπά εύκολα την οργή της στους διαδηλωτές, επιμένει να μην εμποδίζει την τραμπούκικη δράση της «σοσιαλιστικής» νεολαίας, την επόμενη φορά κανείς δεν θα μπορεί να κατηγορήσει τους διαδηλωτές, αν συλλογικά αποφασίσουν να πετάξουν έξω από τη συγκέντρωση τους προκλητικότερους πρασινοπαίδες.

Γ. Κουρ.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Για νίκη του ΠΑΣΟΚ και της δημοκρατικής παράταξης μιλούσε και για την κίνηση των μαζών.
- Τώρα αν οι μάζες έχουν να κάνουν με τους διορισμένους στο δημόσιο και τις ΔΕΚΟ, μέσω κλαδικών, βεβαίως βεβαίως, και τα νέα τζάκια που πλούτισαν σκανδαλωδώς επί ημερών τους είναι μια άλλη ιστορία.
- Για την οποία μπορεί να γράψει λ.χ. η κ. Ρεπούση και ο κ. Λιάκος.
- Αλήθεια τι γίνονται αυτές οι ψυχές;
- Τους επιθυμήσαμε είναι αλήθεια.
- Ακόμα κι από το Συγκρότημα χάθηκαν.
- Βέβαια εκεί στη Μιχαλακοπούλου έχουν τις φουρτούνες τους.
- Προσπαθούν να δουν πώς θα τα βολέψουν μια που ο εκλεκτός τους έχασε τις εκλογές.
- Πρέπει να αναδιπλωθούν, γιατί φοβούνται ότι θα χάσουν αναγνώστες.
- Ήταν και ήττα γι' αυτούς να μη μπορέσουν να επιβάλλουν τον πολυπράγμονα υποψήφιό τους.
- Ευτυχώς, το ίδιο είχε εκτεθεί και το συγγενικό τους συγκρότημα του εθνικού μας εργολάβου.
- Οπότε η ζημιά μοιράζεται υπό μian έννοια.
- Κάψανε και τη Σεγκολέν.
- Άντε τώρα στη γύρα να βρεις καινούριο εκλεκτό.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Η τ. υπερνομάρχης εξακολουθεί να μην πατά στην τράπεζα, όπου υποτίθεται ότι εργάζεται και πληρώνεται.
- Αυτό όντως είναι αντίσταση στο κεφάλαιο.
- Όχι διαδηλώσεις και 24ωρες απεργιούλες της πλάκας.
- Λευκή απεργία διαρκείας.
- Αν οι εργοδοτικές συνδικαλιστικές ενώσεις έκαναν πράξη αυτό που κάνει η εν λόγω πολιτικός θα κατέρρευε το σύστημα σε λίγες μέρες.
- Θα είχαμε τότε όλη την άνεση να συγκρουστούμε εντός Αριστεράς για τη μορφή του σοσιαλισμού που θέλουμε.
- Και να τα ξανακάνουμε για άλλη μια φορά μπάχαλο.
- Αλλά οι εργατοπατέρες του έθνους βολεύονται μια χαρά με τη γενική απραξία τους και δεν θέλουν να μπουν σε περιπέτειες.
- Άσε που σε επαναστατικές κινητοποιήσεις μπορεί να χάσουν τις πολυθρόνες τους.
- Ίσως ρώτησαν και τον συναγωνιστή τους Πέτρο που τα έχει σπουδάσει όλα αυτά επί τόσα χρόνια.
- Και με μεγάλους δασκάλους στο πλάι του!
- Η βροχή λίγο πριν την πορεία του Πολυτεχνείου ίσως να ήταν αιτία που απέτρεψε φέτος τα επεισόδια.
- Προς μεγάλη λύπη των καναλιών που κλαίνε τα ευρώπουλά τους από τις ενοικιάσεις παρακείμενων διαμερισμάτων.

ΟΙ ΔΟΥΛΟΠΑΡΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Για πολλά και διάφορα προβλήματα της Παιδείας μίλησε η ηγεσία της ΟΛΜΕ, την περασμένη Τετάρτη, στη συνάντηση που είχε με δημοσιογράφους: για τις κενές θέσεις σε σχολεία, ενώ κοντεύει να ολοκληρωθεί το πρώτο τρίμηνο, για τη στασιμότητα του ποσοστού που διατίθεται για την Παιδεία από τον προϋπολογισμό του Κράτους, για τις άθλιες υλικοτεχνικές συνθήκες που επικρατούν σε πολλά γυμνάσια και λύκεια. Όμως, δεν είπε λέξη για το άθλιο καθεστώς των ωρομισθίων, που καλούνται να καλύψουν τις κενές θέσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα, αμείβονται με τρεις κι

εξήντα, δουλεύουν παραπάνω από όσο προβλέπει η σύμβασή τους και απολύονται με συνοπτικές διαδικασίες λίγο πριν συμπληρώσουν χρόνο εργασίας που να τους επιτρέπει να ενταχθούν στο ταμείο ανεργίας.

Χρόνια τώρα οι ΕΛΜΕ αρνούνται να δεχθούν τους ωρομίσθιους συναδέλφους τους στις τάξεις τους, αλλά να μη λένε και μια λέξη γι' αυτούς. Ή μήπως, ο λόγος που δεν δικαιούνται μια λέξη συμπάθειας από την ηγεσία της ΟΛΜΕ αυτοί οι δουλοπάροικοι της εκπαίδευσης, είναι ακριβώς το ότι δεν είναι μέλη των ΕΛΜΕ και ως εκ τούτου δεν ψηφίζουν;

Γ. Κουρ.

Ο ΝΟΜΟΣ... ΛΑΣΤΙΧΟ

Εδώ και πολλές δεκαετίες, στο ίδιο έργο θεατές. Κάθε φορά που ένα από τα λεγόμενα κυβερνητικά κόμματα «ζορίζεται» στις εκλογές για να βγει στην εξουσία ή φοβάται για τις επόμενες, εκείνο που κάνει για να αλλάξει το κλίμα είναι να αλλάξει τον... εκλογικό νόμο. Ένα νόμο από τους βασικότερους για τη λειτουργία της δημοκρατίας, τον οποίο, ωστόσο, έχουν μετατρέψει σε... λάστιχο, ώστε να ανοίγει και να κλείνει ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες.

Ως πρόσχημα, βεβαίως, προβάλλεται πάντα το επιχείρημα ότι έτσι διασφαλίζεται ο σχηματισμός αυτοδύναμων και σταθερών κυβερνήσεων. Μόνο που, ο ορισμός της «αυτοδύναμης κυβέρνησης» δεν είναι ποτέ σταθερός, ενώ σταθερή είναι η προσπάθεια του κάθε κυβερνητικού κόμματος να μείνει προσκολλημένο στην εξουσία. Όλα τα άλλα είναι φαιδρά φληναφήματα.

Θα αποφασίσουν τελικά οι πολιτικοί μας να υιοθετήσουν ένα νόμο που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της πραγματικής και ουσιαστικής εκπροσώπησης του λαού στη Βουλή και να ισχύει μόνιμα;

Τ.Κ.Δ.

ΜΕ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Πολλά και ενδιαφέροντα ακούστηκαν στη συνέντευξη τύπου που έδωσαν κρητικές περιβαλλοντικές οργανώσεις στην αίθουσα του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών σχετικά με το μέγα σκάνδαλο για τουριστικές εγκαταστάσεις στη Μονή Τοπλού. Ανάμεσά τους, το εκπληκτικό είναι ότι, στο τερατώδες κατασκεύασμα που σκοπεύουν ορισμένοι να στήσουν εκεί, θα περιλαμβάνονται και έξι ντουζίνες πισίνες. Για την ώρα, μια παρατήρηση μόνο: σε κάθε οικιστικό και περιβαλλοντικό έγκλημα που ακούμε να συντελείται τον τελευταίο χρόνο (και η Μονή Τοπλού δεν αποτελεί εξαίρεση) είναι χωμένη η εκκλησία και κάποιοι δήμαρχοι της περιοχής. Και σύμπτωση επαναλαμβανόμενη παύει, ως γνωστόν, να αποτελεί σύμπτωση.

Γ. Κουρ.

«ΛΑΪΚΗ ΒΡΑΔΥΝΗ»

Τελικά ο Καρατζαφέρης πέραν του ότι είναι ένας χειμαρρώδης ρήτορας διαθέτει και ακαταμάχητη γοητεία. Δεν είναι εύκολο να καταφέρεις να γευματίσεις μετά της βουλευτίνας του ΠΑΣΟΚ κ. Καϊλή. Η ευειδής νεαρά από τη Θεσσαλονίκη μετά την ήττα του Βενιζέλου έχει ανάγκη από το να ξεσκάσει και λίγο. Δεν νομίζω ότι συζητά το ενδεχόμενο στήριξης του ΛΑΟΣ προς τον Βενιζέλο για τον επόμενο χρόνο, όταν με το καλό τεθεί εκ νέου θέμα ηγεσίας. Όντως ο Καρατζαφέρης είναι μάστορας στα της επικοινωνίας. Δεν αφήνει τίποτε να πάει χαμένο στο παιχνίδι των εντυπώσεων...

ΣΩ.ΛΕ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Ασφαλώς και πρέπει να εκτιμηθεί θετικά το γεγονός ότι επιτράπηκε στους ξένους μετανάστες να ψηφίσουν για την εκλογή προέδρου στο ΠΑΣΟΚ. Γιατί να μην θεωρούνται ισότιμοι με τους έλληνες πολίτες και να αποκτήσουν δικαίωμα ψήφου και στις βουλευτικές όσο και στις εκλογές για την Τοπική Αυτοδιοίκηση; Εφόσον διαμένουν για χρόνια στην Ελλάδα, πληρώνουν φόρους και υπόκεινται στην κρίση του νόμου, έχουν δικαίωμα να εκφράζουν τις θέσεις τους αλλά και την αποδοκιμασία τους για τα όσα αφορούν την ελληνική κοινωνία.

ΣΩ.ΛΕ

ΝΑ ΔΟΘΕΙ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Και το τελευταίο φύλλο συκής αφήρεσε ο υπουργός Δικαιοσύνης Σωτήρης Χατζηγάκης από την κυβέρνηση στο θέμα των ομολόγων. Ο ίδιος δήλωσε ότι «το πόρισμα Ζορμπά δεν αποτελεί μέρος της ανακριτικής διαδικασίας». Το πέταξαν δηλαδή στα σκουπίδια και το λένε ανοικτά. Αφού λοιπόν δεν είναι μέρος της δικογραφίας ας το δώσουν τώρα στη δημοσιότητα για να μάθουν επιτέλους όλοι τι συνέβη. Η γνώμη μας είναι ότι ο ίδιος ο Ζορμπάς πρέπει να το δώσει στη δημοσιότητα. Ας σταματήσουν πια τα παιχνιδάκια.

Θ.Γ.

ΟΙ «ΣΥΜΜΑΧΟΙ» ΜΑΣ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Μια ακόμα παρτίδα του ενεργειακού πολέμου στην περιοχή μας, ανάμεσα στη Μόσχα και την Ουάσιγκτον, παίχτηκε τις προηγούμενες ημέρες, με αφορμή τη «φιέστα» Καραμανλή – Ερντογκάν για τα εγκαίνια του τουρκο-ελληνικού αγωγού φυσικού αερίου. Παρεμβαίνοντας απροκάλυπτα στους ενεργειακούς σχεδιασμούς της Ελλάδας και της Ευρώπης, η Ουάσιγκτον έστειλε τον υπουργό Ενέργειας Σάμιουελ Μπόντμαν να παρευρεθεί –απροσκάλεστος από την ελληνική πλευρά– στα εγκαίνια. Σαφώς ενοχλημένος ο Καραμανλής ούτε τον προσφώνησε, ούτε τον χαιρέτισε. Σιγά που τον πείραξε αυτό τον Μπόντμαν. Έκανε ό,τι μπορούσε για να σαμποτάρει τους Ρώσους, οξύνοντας περισσότερο ένα θέμα που έχει αναδειχθεί σε κύριο στις ελληνοαμερικανικές σχέσεις. Στη συνέχεια, κατέβηκε στην Αθήνα, όπου συναντήθηκε με τον Αλογο-

σκούφη, τον Φώλια και τον άλλο «εθνικό ηγέτη», τον Σιούφα. Εκεί, μεταξύ των άλλων, πρότεινε ως «δώρο», για να πάψει η Ελλάδα τα πολλά ενεργειακά πάρε-δώσε με τους Ρώσους, και την προεδρία του ΟΑΣΑ για το 2009. Οι Ρώσοι αμέσως έσπευσαν να στείλουν τον πρέσβη τους στην Αθήνα στον υπουργό Ανάπτυξης, για να υπενθυμίσει στην ελληνική κυβέρνηση, ότι ο πρωθυπουργός οσονούπω (Δεκέμβριος) μεταβαίνει στη Μόσχα και ότι εάν θέλει η Ελλάδα να γίνει ενεργειακός δρόμος και να μην αφήσει όλο το παιχνίδι στην Τουρκία, η οποία ήδη είναι ενεργειακό σταυροδρόμι, καλό θα είναι να μπει δυναμικά στον «ενεργειακό χορό». Να σημειωθεί πάντως, ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που χρηματοδοτεί το έργο του αγωγού, κάτω από την πίεση των Αμερικανών, δεν αποκλείεται να βάλει μπλόκο στο ρώσικο αέριο.

Θ.Γ.

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΩΝ ΑΓΩΓΩΝ

Οελληνοτουρκικός αγωγός που εγκαινιάστηκε –για δεύτερη φορά– από τους Καραμανλή και Ερντογκάν είναι κομμάτι του αμερικανικού σχεδίου για τη μεταφορά αζερικού φυσικού αερίου προς τη Δύση («δια-Κασπιανός αγωγός»). Στη συνέχεια, μέσω της Ελλάδος και του υποθαλάσσιου ελληνοϊταλικού αγωγού που εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί περί το 2010, το αέριο θα μεταφέρεται στη Δ. Ευρώπη. Όμως, για να γεμίσει ο αγωγός και να καταστεί κερδοφόρος πρέπει να υπάρξουν ικανές ποσότητες από το Αζερμπαϊτζάν (Κασπία), πράγμα που δεν πρόκειται να γίνει πριν το 2010–2012. Όμως, οι Ρώσοι έχουν ποντίσει από καιρό στη Μαύρη Θάλασσα αγωγό που διοχετεύει αέριο προς την Τουρκία («Blue Stream»). Μέσω λοιπόν του ελληνο-τουρκικού και κατόπιν του ελληνο-ιταλικού θέλουν να προωθήσουν το δικό τους αέριο. Το ρωσικό αέριο λοιπόν μπορεί να καλύψει τα κενά του Αζερμπαϊτζάν, δεδομένου ότι η Ρωσία διαθέτει πολύ μεγαλύτερα αποθέματα από αυτό. Επιπλέον οι Ρώσοι διαθέτουν τεράστια ποσά ρευστού (λόγω των υψηλών τιμών πετρελαίου-αερίου) και εμφα-

νίζονται αποφασισμένοι να φτιάξουν «εδώ και τώρα» τον ελληνο-ιταλικό αγωγό αερίου. Ιδιαίτερα ενδιαφέρονται να συμβάλλουν στο υποθαλάσσιο τμήμα προς την Ιταλία, το οποίο άλλωστε έχει το μεγαλύτερο κόστος και δυσκολίες.

Οι Αμερικανοί, ωστόσο, οι οποίοι βρίσκονται βήματα πίσω από τους Ρώσους στο θέμα αυτό, προσπαθούν να καθυστερήσουν τα σχέδια του Πούτιν και να εξαναγκάσουν την ΕΕ να βγάλει έξω τη Ρωσία από τους αγωγούς. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, η Μόσχα σκοπεύει να προχωρήσει στην κατασκευή ενός άλλου αγωγού φυσικού αερίου, παράλληλου με τον πετρελαιοαγωγό, Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη. Πάντως, η ρωσική πλευρά έχει κλείσει συμμαχίες με μεγάλες ιταλικές εταιρείες για να διοχετεύσει αερίο της μέσω και του τουρκικο-ελληνο-ιταλικού αγωγού και μέσω του βουλγαρικο-ελληνο-αλβανικο-ιταλικού. Γι' αυτό, άλλωστε, οι Ιταλοί απέφυγαν να παραβρεθούν στην προχθεσινή φιέστα Καραμανλή – Ερντογκάν, όταν έμαθαν ότι αυτή θα «καπελωθεί» από τους Αμερικανούς.

Θ.Γ.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Οι τηλεμαρκουτοσφοφοροι με ενδύματα στρατιωτικά έχασαν την ευκαιρία να περιγράψουν τις αγαπημένες τους σκηνές.
- Κρίμα κι άδικο.
- Γι' αυτούς και τα αφεντικά τους.
- Του χρόνου παιδιά, δεν πειράζει.
- Η Μαριέττα, ευρισκόμενη σε ανεργία, όπου βρίσκει την ευκαιρία (βλ. μικρόφωνο) υπερασπίζεται το άθλιο βιβλίο της ιστορίας που της στοίχισε την επανεκλογή της.
- Προβλέπω ότι ο αρχηγός της θα τη στείλει εκ νέου στις Βρυξέλλες ή στο σπίτι της, αν το παρακάνει.
- Αν και κανείς δε μπορεί να τaráξει την ηρεμία του Κώστα.
- Δεν κάνει τίποτα γι' αυτό κερδίζει και τις εκλογές.
- Το παράδειγμά του μιμούνται και οι υπουργοί του.
- Με εξαίρεση τον Παυλόπουλο που, όπως φαίνεται, είναι ο μόνος που έχει πάρει στα σοβαρά ότι είναι υπουργός.
- Αλλά είναι εντελώς εκτός κλίματος.
- Αφήστε που χαλάει και την πιάτσα.
- Γιατί σου λέει ο άλλος.
- Αυτός δουλεύει και είναι εκτός γραμμής.
- Εμείς τι να κάνουμε;
- Να σπάσουμε τη γραμμή;
- Είναι αντικομματικό και θα έχουμε το τέλος του Παπαντωνίου, του Κουλούρη και οσονούπω του Βενιζέλου.
- Και η ιδιώτευση δεν αντέχεται.
- Σωστό κι αυτό.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Η μεγάλη των δημοσιογράφων σχολή εκτός από τις ειδικές γνώσεις της δασολογίας (πυρκαγιές), σεισμολογίας (σεισμοί), ιατρικής (Χριστόδουλος, Παπανδρέου), στατιστικής (δημοσκοπήσεις) ανέδειξαν άλλη μια πτυχή των βαθύτατων γνώσεών τους.
- Έγιναν Ζωνιανιστές.
 - Η ιστορία με το Ρέθυμνο ξεδίπλωσε όλο το ταλέντο τους για αναλύσεις που θα ζήλευε κι ο Καστοριάδης.
- Μα μπορούν κάποιои να είναι τόσο γελοίοι;
 - Έλα μου ντε!

N. Μολ.

ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Σημαντική η συζήτηση, την περασμένη Τρίτη στην ολομέλεια της Βουλής, για το πρόβλημα των ναρκωτικών. Πλην όμως, πολύ φτωχή σε αποτελέσματα. Πέρα από τα σοβαρά ή ασόβαρα, σημαντικά ή ασήμαντα που ειπώθηκαν σ' αυτή τη συνεδρίαση, η οδυνηρή διαπίστωση είναι ότι, δύομισι χρόνια μετά τη σύσταση της Διακομματικής Επιτροπής για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών, ουσιαστικά δεν έχει γίνει τίποτα προς την κατεύθυνση αυτή, καθώς οι περισσότερες από τις προτάσεις ενός πορίσματος, που είχε συνταχθεί πριν από ένα χρόνο, παραμένουν ακόμα στα χαρτιά. Μια διαπίστωση που αποκτά ιδιαίτερη σημασία με τα γεγονότα στα Ζωνιανά.

T.K.A.

ΟΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΑ ΤΑΜΕΙΑ

Η κυβέρνηση, φορώντας το πιο αποκρουστικό της κοστούμι «αποφασίζει και διατάσσει» να ενοποιήσει τα Ταμεία με πρώτα και καλύτερα αυτά των δημοσιογράφων, γιατρών, μηχανικών, δικηγόρων. Είναι εντυπωσιακό ότι το σχέδιο για την ίδρυση Ταμείου Επιστημόνων είχε πρώτη φορά επιχειρήσει να κάνει πράξη η Χούντα των Συνταγματαρχών. Τώρα έρχεται η κυβέρνηση Καραμανλή να διαλύσει υγιή Ταμεία προκειμένου να «σώσει» (αν μπορεί να ειπωθεί αυτό) άλλα ελλειμματικά ταμεία. Και βέβαια, για την κατάρρευση του ασφαλιστικού συστήματος ουδεμία ευθύνη φέρουν οι εργαζόμενοι, αλλά μόνο οι κυβερνήσεις. Δισεκατομμύρια ευρώ χρωστά το κράτος στα Ταμεία, πάνω από ένα εκατομμύριο άνθρωποι είναι ανασφάλιστοι, οι μετανάστες δουλεύουν στη «μαύρη εργασία» με την ανοχή της κυβέρνησης, ενώ τεράστια είναι τα κονδύλια που χρωστούν οι εργοδότες.

Το πιο εντυπωσιακό των ανακοινώσεων και των τοποθετήσεων κυβερνητικών βουλευτών είναι η ύπουλη προσπάθεια να στρέψουν κοινωνικές ομάδες κατά άλλων. Δηλαδή οι χαμηλοσυνταξιούχοι του ΙΚΑ να στραφούν εναντίον των δημοσιογράφων ή των γιατρών «που παίρνουν μεγάλους μισθούς και συντάξεις», όπως έλεγε ο μεγαλοσυνδικαλιστής και βουλευτής της ΝΔ Γιάννης Μανώλης, ο οποίος το παίζει επαναστάτης εκ τους ασφαλούς. Κανείς όμως δεν ρώτησε τι κρύβεται πίσω από τη βιτρίνα των λεγόμενων «ευγενών» επαγγελματιών. Πίσω από τους 510 μεγαλοδημοσιογράφους-επιχειρηματίες ή τους μεγαλογιατρούς κρύβονται χιλιάδες εργαζόμενοι στα νοσοκομεία ή τον Τύπο με μισθούς 600-700 ευρώ, με δελτία παροχής υπηρεσιών και με εισφορές στο ΤΕΒΕ. Ούτε ρωτά κανείς πόσο είναι το ποσοστό θνησιμότητας στο επάγγελμα των δημοσιογράφων ή πόσοι είναι εκείνοι που φτάνουν μέχρι τη

σύνταξη για να πάρουν τελικά 1.000 ευρώ. Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις προωθούνται: Η μείωση της κύριας σύνταξης κατά 12%-18% (υπολογισμός στο 70% με βάση τις συντάξιμες αποδοχές του μέσου όρου της πενταετίας, αντί του 80% της καλύτερης διατίνας) και της επικουρικής έως 43% (υπολογισμός στο 20% αντί του 35% σήμερα).

Η σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης και έμμεση κατάργηση της 35ετίας, αφού θα τεθούν νέα αυξημένα ηλικιακά όρια ακόμη και για τους ασφαλισμένους πριν από το 1993 (για παράδειγμα συνταξιοδότηση με 35ετία στο 60ό έτος ή στα 39 ή και 40 έτη για τους νεότερους, αντί στα 37 που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία). Παράλληλα με την ενοποίηση, θα «υφαρπάζεται» ποσοστό 10% από τα αποθεματικά και 15% από τα έσοδα των Ταμείων, προκειμένου ως άλλος ΛΑΦΚΑ να δίνεται σε ένα κοινό λογαριασμό υπέρ των άλλων Ταμείων. Θ.Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η επιδείνωση στην υγεία του Αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου φέρνει στην επιφάνεια τα προβλήματα στο χώρο της εκκλησίας. Είναι αλήθεια ότι επιχειρήθηκαν τα τελευταία χρόνια ανοίγματα προς την κοινωνία, διαμορφώνοντας την εικόνα ότι αυτή δεν παραμένει ένας αναχρονιστικός θεσμός αλλά ανταποκρίνεται στα μηνύματα της εποχής. Στην πορεία όμως διαπιστώθηκε ότι ο λόγος της εκκλησίας ταυτίστηκε σε πολλές περιπτώσεις με δημαγωγικές κορόνες, με θέσεις που προέρχονται από την ακροδεξιά, δημιουργώντας την αίσθηση ότι κινείται

στα μονοπάτια της εφήμερης πολιτικής πρακτικής.

Τα ευφυολογήματα από τον άμβωνα συχνά αναμειγνύονταν με υποδείξεις για την εξωτερική πολιτική. Εκτός από την πολιτικολογία ήρθαν στο προσκήνιο και κρούσματα διαφθοράς, ενώ η περίφημη κάθαρση στο χώρο των ιεραρχών έκλεισε ξαφνικά αφήνοντας μετέωρες τις απορίες. Ο εκσυγχρονισμός είναι το ζητούμενο για την εκκλησία, αρκεί να μην δρομολογείται με όρους της σημερινής πολιτικολογίας...

Σ.Λέτσιος

ΖΩΝΙΑΝΑ

Όπως ασφαλώς δεν γνωρίζετε, είμαι κατά 25% Κρητικός. Ο παππούς μου ήταν απ' τα Χανιά. Οπότε διαμαρτύρομαι για τη φασιστική επίθεση στα Ζωνιανά. Κάθε μέρος έχει τις συνήθειές του. Οι κρητικοί οπλοφορούν. Πολύ καλά κάνουν. Έτσι τους αρέσει.

ΛΕΦΤΑ

Το κράτος στην Ελλάδα είναι χαλαρό. Αυτοδιοικούμενο. Ο καθένας πληρώνει όσο φόρο νομίζει, κλείνει τα δημόσια σχολεία όποτε το κρίνει σκόπιμο, χιτίζει εκεί που θέλει, πάει στρατό εάν θέλει και γενικώς ο καθένας αποφασίζει μόνος του. Το κράτος στην Ελλάδα είναι για να πληρώνει. Για να παίρνει λεφτά από την Ευρώπη και να τα μοιράζει.

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Επίσης το κράτος υπάρχει για να μας διορίζει. Ωστε να έχουμε μισθούς και να παντρευόμαστε. Μέχρις εκεί. Κράτος άλλο, γερμανικού τύπου, με θεσμούς δηλαδή, δεν χρει-

αζόμαστε. Μια χαρά περνάμε με το ελληνικό που δεν έχει θεσμούς.

ΡΟΥΣΦΕΤΙ

Ένας είναι ο κρατικός θεσμός. Το έθιμο. Το ρουσφέτι. Αυτός όμως είναι προοδευτικός θεσμός. Υπάρχει για να εξυπηρετούνται οι πολίτες. Και πρέπει πάση θυσία να διατηρηθεί. Όποιος αφέλης νομίζει ότι το ρουσφέτι βλάπτει τον λαό, αυτός απλώς έχει μαύρα μεσάνυχτα.

ΘΕΣΜΟΣ

Νομίζετε ότι αστειεύομαι; Λάθος. Μιλώ σοβαρά. Θεσ ασ πούμε να βρεις δουλειά στο παιδάκι σου. Πού θα πας; Στο θεσμό; Φέξε μου και γλίστρισα. Στον βουλευτή σου θα πας ή στον άνθρωπο που έχεις στο σωστό γραφείο. Και θα κάνεις τη δουλειά σου.

ΠΑΤΕΡΑΣ

Απόρροια πράγματα δεν υπάρχουν στην παράδοσή μας. Μόνον πρόσωπα με ονοματεπώνυμο. Τίνος είσαι, σε ρωτάνε στο χωριό. Δεν σε ρωτάνε σε ποιο θεσμό εργάζεσαι. Διότι αυτό κρίνει το ποιόν σου. Τίνος είσαι. Όχι τι πιστεύεις γενικώς. Το τι πιστεύεις το ξέρουμε. Από τον πατέρα σου.

ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Αυτός είναι και ο λόγος που ο φιλελευθερισμός δεν έχει πέραση στην Ελλάδα. Διότι αυτή η ιδεολογία του φιλελευθερισμού έχει ως προϋπόθεση την

ύπαρξη κράτους. Κανονικού. Με θεσμούς στους οποίους όλοι υποτάσσονται.

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ

Τέτοιο πράγμα όμως στην Ελλάδα ουδέποτε υπήρξε, όπως είπαμε. Οπότε και ο φιλελευθερισμός είναι άνευ αντικειμένου. Δεν έχει νόημα. Εμείς το 'χουμε από μόνοι μας καταργήσει το κράτος. Δεν χρειαζόμαστε τους φιλελεύθερους να μας βοηθήσουνε.

ΠΑΛΑΤΖΑΣ

Μην το βρίζετε το ελληνικό κράτος. Διότι δεν υφίσταται. Να το προσέχετε σαν τα μάτια σας, έτσι χαλαρό που είναι. Σε στίλ Κωλέττη. Που να κρατάει δηλαδή το μικρό ανθρωπινό μέτρο. Παλιά ο μπαρμπα-Γιάννης ο Παπασπύρος πήγαινε στην πλατεία προεκλογικώς και δεν έβγαζε λόγους. Δεν έλεγε αρλούμπες δηλαδή. Έβγαζε από την τσέπη του ένα κατοστάρικο και το έδινε. Και πολύ καλά έκανε.

ΟΥΖΟ

Έτσι είναι. Τι να τις κάνεις τις ιδέες και τα λόγια; Λεφτά και αγάπη θέλουμε, να μας κεράσεις ένα ούζο, να μας δώσεις το κατιτίς και να σε ψηφίσουμε. Αυτά είναι τα ωραία έθιμα. Όχι τα ντιμπέιτ. Ο αέρας ο κοπανιστός.

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δεν ξέρω εάν το μάθατε, αλλά άρχισαν τα γυρί-

σματα του νέου έργου του Αγγελόπουλου. Πού; Στο Καζακστάν! Μακριά από μας που λένε και ας είναι και στου γείτονα. Άκου στο Καζακστάν!

ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ

Ήθελα να 'ξερα, αυτή η σκόνη του χρόνου, όπως θα ονομάζεται το αριστούργημα, δεν υπάρχει στα Λιόσια; Μόνον στο Καζακστάν έχει σκόνη; Εμείς τίποτα; Τέλος πάντων, άμα είσαι ποιητής θέλεις εξωτικά μέρη. Να εμπνευστείς. Αλλά έτσι δημιουργείται πρόβλημα. Εάν όλο και απομακρύνεσαι σε κάθε νέα ταινία, πού θα φτάσεις στο τέλος; Στη γη του πυρός; Έχει όρια ο πλανήτης.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Άρχισε επίσης και το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης. Το οποίο και αυτό είναι γεμάτο αριστουργήματα. Σαν το Φεστιβάλ Τραγουδιού περίπου. Τα βάλανε και κοντά. Ούτως ώστε μόλις τελειώνει το ένα να έχεις το άλλο. Διότι η τέχνη δεν μπορεί να περιμένει.

ΑΦΑΝΑ

Αυτά τα δύο φεστιβάλ όμως μοιάζουν πολύ. Έχουν κάτι κοινό. Τις τηλεοπτικές παρουσιάστριες. Είναι όλες με κατασρά μαλλιά, αφάνα και βλέμμα απλανές. Μόνον με τέτοια όμως μαλλιά, μπορείς να το παρακολουθήσεις. Σου κρύβουνε την οθόνη και ησυχάζεις.

ΠΕΜΠΤΗ 8.11.2007 – ΤΕΤΑΡΤΗ 21.11.2007

ΠΕΜΠΤΗ 8.11.2007

- Τηλεοπτική έφοδος της Αστυνομίας στα Ζωνιανά, μετά την ενέδρα που τους είχαν στήσει πριν μερικές μέρες κάποιιοι έξω από το χωριό. Συνελήφθησαν εννέα άτομα για οπλοκατοχή και ένας για περσική βίαση του ΚΟΚ, επειδή είχε μαύρα τζάμια στο αυτοκίνητό του. Για ναρκωτικά κανένας. Επιτυχία!

- Τρεις μέρες πριν από την εκλογή νέου αρχηγού στο ΠΑΣΟΚ, γίνεται το έλα να δεις από τις αντιπαραθέσεις των υποψηφίων. Λένε τόσα ο ένας για τον άλλον, τα οποία ακόμα και οι χειρότεροι αντίπαλοι του κόμματός τους δεν είχαν τολμήσει να πουν τόσα χρόνια.

- Τι είναι αυτό το νέο φρούτο να καίγονται το ένα μετά το άλλο τα λεωφορεία της ΕΘΕΛ; Ήταν τόσο σαράβαλα όταν τα αγόρασαν ή δεν γίνεται καμία συντήρηση; Ας απαντήσει κάποιος, για δημόσια περιουσία μιλάμε.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9.11.2007

- Το φάντασμα του πληθωρισμού απειλεί και πάλι την ελληνική οικονομία. Ξεπέρασε το 3,1% τον Οκτώβριο, ενώ οι αυξήσεις των τιμών στα αγαθά πρώτης ανάγκης ξεπερνούν το 15%.

- Είναι τόσο μεγάλη η κερδοσκοπία των εταιρειών πετρελαίου στην παγκόσμια αγορά που εκτινάξει στα ύψη τις τιμές του μαύρου χρυσού, ώστε ακόμα και ο ΟΠΕΚ ζήτησε να παρθούν άμεσα μέτρα.

- Νέο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο στις μεγάλες πόλεις.

- Περίεργες αλληλοσυγκρούσεις στα Ζωνιανά. Το τραγικό είναι ότι πάνε να μας βγάλουν όλους τρελούς, υποστηρίζο-

ντας ότι δεν ήξεραν τίποτα.

- Τα πρώτα παιδιά που γεννήθηκαν μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου ενηλικιώνονται σήμερα, καθώς συμπληρώθηκαν δεκαοκτώ χρόνια από εκείνη την ημέρα.

ΣΑΒΒΑΤΟ 10.11.2007

- Οι ριζικές ανατροπές που βιώνει ως πόλη τις τελευταίες

Τα αποτελέσματα των πυρκαγιών του Αυγούστου παρασύρουν τα υποτιθέμενα αντιπλημμυρικά έργα της κυβέρνησης στην Αρκαδία.

δεκαετίες η πρωτεύουσα αποτυπώνονται στην αποψίλωση των συνοικιακών κινηματογράφων. Τραγικό παράδειγμα η εξαφάνιση της πάλαι ποτέ κραταιάς κινηματογραφικής πιάτσας της Πατησίων με την κατεδάφιση και του Άττικα στην πλατεία Αμερικής. Και δεν έχουν περάσει πολλά χρόνια που τα βράδια η Πατησίων από την πλατεία Αιγύπτου μέχρι τα Πατήσια γέμιζε κινηματογράφους. Κρίμα!

ΚΥΡΙΑΚΗ 11.11.2007

- Εκλογή σήμερα του νέου προέδρου του ΠΑΣΟΚ. Αλα-

λούμ με τον συνολικό αριθμό των ψηφισάντων, που τελικά «έκατσε» στις 730.000 μέλη και φίλους. Ο Γιωργάκης ήρθε πρώτος με 55% των ψήφων.

- Στο παρά πέντε αποφεύχθηκε τραγωδία τύπου ΗΛΙΟΣ με νοικιασμένο αεροσκάφος της Ολυμπιακής από ισπανική εταιρεία. Καλά, κανένας δεν τα ελέγχει;

ΔΕΥΤΕΡΑ 12.11.2007

- Ο Βαγγελάκης δεν μπορεί να χωνέψει ότι έχασε την προεδρία του ΠΑΣΟΚ και εξαγγέλλει πολιτικό ρεύμα για να αναπτύσσει τις απόψεις του. Έλεος!

ΤΡΙΤΗ 13.11.2007

- Το άγος των Ζωνιανών αποκαλύπτεται μέρα με τη μέρα. Μυστική έκθεση της ΕΛΑΣ από τις αρχές Αυγούστου περιγράφει: Αστυνομικοί, δικαστικοί και πολιτικοί τα γνώριζαν όλα,

τος ενήλικου πιθήκου. Τώρα όμως η βιοηθική έχει το λόγο!

ΠΕΜΠΤΗ 15.11.2007

- Οι κυβερνητικές προτάσεις για το Ασφαλιστικό ανεβάζουν την πίεση στα συνδικάτα, καθώς σχεδιάζουν μείωση των συντάξεων και περικοπές κατά 50% στο επικουρικό.

- Τα κεφάλια κάτω για τα κυβερνητικά στελέχη στο υπουργείο Εξωτερικών, καθώς οριστικοποιήθηκε ότι ο ειδικός μεσολαβητής του ΟΗΕ για το θέμα των Σκοπίων έρχεται στην Αθήνα στις αρχές του Δεκεμβρίου. Για να δούμε τις προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 16.11.2007

- Μεταβάλλεται ραγδαία το οικονομικό σύστημα του Αιγαίου, καθώς η θερμοκρασία αυξάνεται συνεχώς.

- Δύο μήνες μετά τις εκλογές, και η κυβέρνηση ψάχνει ακόμα να βρει πώς θα εξομοιωθούν οι φόροι στο πετρέλαιο κίνησης και θέρμανσης, καθώς και πώς θα εφαρμοστεί ο ενιαίος φόρος ακινήτων που υποσχέθηκε προεκλογικά. Τους βλέπω να ψάχνουν μέχρι τις επόμενες εκλογές.

ΣΑΒΒΑΤΟ 17.11.2007

- Επέτειος της μεγάλης εξέγερσης του Πολυτεχνείου του 1973. Τόσα χρόνια μετά, οι αντιδραστικοί κύκλοι θέλουν να το γελοιοποιήσουν. Δημοσιεύματα σε παντός είδους Μέσα προσπαθούν να περάσουν ότι η εξέγερση των φοιτητών κατά της χούντας των συνταγματαρχών ξεκίνησε από ένα ψέμα. Μαστοράκηδες θα υπάρχουν πάντα και παντού. Η ανέλπιστα όμως μεγάλη πορεία, αν και η βροχή πέφτει δυνατή, δίνει την απάντηση.

ΚΥΡΙΑΚΗ 18.11.2007

- Το μεγάλο μπαμ στο Ασφαλιστικό έγινε. Η κυβέρνηση προτείνει να μείνουν μόνο 14 από τα 154 Ταμεία. Οι συγχωνεύσεις μάλιστα θα γίνουν με τέτοιο τρόπο, που τα εύρωστα θα στηρίξουν τα προβληματικά, χωρίς το κράτος να συνεισφέρει σε τίποτα. Ρε, για κοίτα κάτι έξυπνους. Έχει και άλλους τέτοιους το κυβερνητικό στρατόπεδο;

•Οι κατακλυσμιαίες βροχές σε όλη τη χώρα παρέσυραν τα αντιπλημμυρικά έργα της Ν.Δ. μετά τις καταστροφικές φωτιές που αποψίλωσαν την Αρκαδία και την Εύβοια, όπως τις υποσχέσεις της. Γιατί περίμενε κανείς κάτι καλύτερο;

ΔΕΥΤΕΡΑ 19.11.2007

•Όλα μαζί ανοίγει τα θέματα η κυβέρνηση Καραμανλή. Αρχισαν οι διαρροές για τον νέο εκλογικό νόμο, με πολλές αντιδράσεις όμως· ακόμα και από το κυβερνητικό στρατόπεδο. Ο Γιωργάκης κάνει ρελάνς με το γερμανικό σχέδιο, το οποίο αφήνουν να διαφανεί ότι προτιμούν η Ντόρα και ο Σουφλιάς. Η Αριστερά μιλάει για μία ακόμα φορά για την απλή αναλογική, χωρίς να θέλει να συνειδητοποιήσει ότι το σύστημα αυτό, αν εφαρμοστεί, προϋποθέτει και θέληση για συνεργασίες. Κοινώς, τα ίδια Παντελάκη μου, τα ίδια Παντελή μου, για όλους!

ΤΡΙΤΗ 20.11.2007

•Ενιαίο Ταμείο για μηχανικούς, γιατρούς, δημοσιογράφους και δικηγόρους επιθυμεί ο κ. Μαγγίνας. Η πρώτη αντίδραση μάλλον δεν ησυχάζει τον πρωθυπουργό. Ο πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ δήλωσε ότι «δεν είναι καλά τα πράγματα».

•Γαλάζιο μπαϊράκι από τον βουλευτή κ. Μανώλη για τις προτεινόμενες αλλαγές στο Ασφαλιστικό. Η κρίση φτάνει και στο κυβερνών κόμμα.

ΤΕΤΑΡΤΗ 21.11.2007

•Ο κ. Αλογοσκούφης κατέθεσε έναν προϋπολογισμό με αυξήσεις σε μισθούς και συντάξεις που μόλις φτάνουν το ύψος του πληθωρισμού. Οι ωραίες μέρες που υποσχέθηκε η Νέα Δημοκρατία! Γιατί τώρα δεν της φταίει η προηγούμενη κυβέρνηση, αλλά ο κακός της εαυτός.

•Θρίαμβος! Μετά από τρεις μήνες αρχίζουν επιτέλους οι εργασίες για τα αντιπλημμυρικά έργα στην Ολυμπία. Μάλλον δεν θα προλάβουν, γιατί η οργή του Δία θα τους παρασύρει, καθώς νέες θεομηνίες προμηνύονται.

ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ ο Δ' Ο ΠΛΗΜΜΥΡΟΠΑΘΗΣ

Το πηγάδι της σήψης δεν έχει πάτο

Οτι ο χώρος της Υγείας έχει γίνει τα τελευταία, πολλά, χρόνια πεδίο άνομων συναλλαγών και πλουτισμού μεγάλης μερίδας των εμπλεκόμενων σε αυτήν, είναι σε όλους γνωστό. Οι συμβάσεις των διαφόρων εταιρειών με τα νοσοκομεία είναι λεόντειες, τα φακελάκια δίνουν και παίρνουν, ενώ κανένας υπουργός, ούτε από το ΠΑΣΟΚ ούτε από τη Νέα Δημοκρατία, δεν έχει καταφέρει να χτυπήσει τη γάγγραινα που κατατρώει όλες τις προσπάθειες για να έχει η χώρα μας ένα κάπως ανεκτό σύστημα Υγείας.

Φαίνεται όμως ότι η γάγγραινα αυτή έχει προχωρήσει πολύ βαθιά μέσα στο σώμα της ελληνικής κοινωνίας, τόσο όσο δεν μπορεί κανείς να φανταστεί.

Την περασμένη εβδομάδα μας κατήγγειλαν μια ιστορία, που, αν δεν είχαμε απεριόριστη εμπιστοσύνη στα άτομα που μας την είπαν, θα θεωρούσαμε ότι ήταν ακόμα μια ιστορία ελληνικής υπερβολής.

Διαβάστε λοιπόν: Σε έναν άνδρα στην έβδομη δεκαετία της ζωής του παρουσιάστηκε πέρυσι καπλάζων καρκίνος. Ο άνθρωπος αυτός δεν είχε ασφάλιση αλλά βιβλιάριο απορίας. Μπαινόβγαινε στο Νοσοκομείο Σωτηρία, το οποίο του χορηγούσε και τα πανάκριβα φάρμακα, που ήταν απαραίτητα για να αντιμετωπίσει το μεγάλο πρόβλημα της υγείας του.

Πριν από δύο εβδομάδες η υγεία του επιδεινώθηκε και εισήχθη σε μία από τις κλινικές του Νοσοκομείου Σωτηρία σε πολύ άσχημη κατάσταση. Έγιναν οι αναγκαίες εξετάσεις, χορηγήθηκε η ενδεικνυόμενη θεραπεία αλλά, παρ' όλα αυτά, ο ασθενής παρέμενε σε μια σταθερή αλλά κρίσιμη κατάσταση με συνεχή χορήγηση οξυγόνου και φαρμάκων μέσω ορού.

Φτάνει λοιπόν το απόγευμα της Παρασκευής πριν από δύο εβδομάδες, όταν ο ασθενής, ο οποίος ας σημειωθεί έπεφτε κατά περιόδους σε λήθαργο, ήταν μόνος του και δέχεται την επίσκεψη μιας ιατρού της κλινικής, η οποία του ανακοινώνει με πολύ σοβαρό ύφος ότι «δεν μπορούν πλέον να κάνουν τίποτα για την υγεία του, έχουν εφημερία την Κυριακή, θα έπρεπε να φύγει την επόμενη ημέρα, και να ψάξει να βρει μια ιδιωτική κλινική για να νοσηλευτεί, καθώς βεβαίως με μια τόσο επιβαρυσμένη υγεία δεν μπορούσε να πάει σε κάποιο φιλικό ή συγγενικό σπίτι».

Μετά το τελεσίγραφο, η ιατρός απεχώρησε και ο ασθενής έμεινε μόνος του και, καταλαβαίνετε, την ψυχολογική του κατάσταση μέχρι να φτάσει κοντά του ένας συγγενής του, ο οποίος μόλις έμαθε την ρηματική ανακοίνωση προσπάθησε, ματαιώς όμως, να επικοινωνήσει με κάποιον ιατρό της κλινικής.

Την επόμενη ημέρα, το πρωί επαναλήφθηκε η

ίδια τελεσιγραφική ανακοίνωση, επιπρόσθετα με την αφαίρεση της πεταλούδας από τον ασθενή. Όπως καταλαβαίνει κανείς η κατάσταση ήταν τραγική. Ένας ασθενής στο τελευταίο στάδιο του καρκίνου, με βιβλιάριο απορίας, εκδιώχνεται ημέρα Σάββατο από κλινική του ΚΡΑΤΙΚΟΥ νοσοκομείου Σωτηρία. Οι συγγενείς μέσα στην απελπισία τους καθώς ο εκτελών χρέη διευθυντού δεν υπήρχε πουθενά, αργία γαρ, και οι εφημερεύοντες ιατροί καλυπτόμενοι πίσω από την εντολή του, ήταν ανένδοτοι ως προς την άμεση εκπαραθύρωση του ασθενούς, βρήκαν ένα τρόπο και επικοινωνήσαν με κάποιο ανώτατο στέλεχος του Υπουργείου Υγείας το οποίο παρενέβη και ο ασθενής παρέμεινε νοσηλευόμενος στο Νοσοκομείο Σωτηρία. Δηλαδή, οι άνθρωποι φίλησαν κατουρημένες ποδιές για να καταφέρουν το αυτονόητο. Να παραμείνει ένας βαριά άρρωστος σε ένα κρατικό νοσοκομείο!

Δυστυχώς η ιστορία δεν είχε καλό τέλος καθώς ο ασθενής σε μερικές ημέρες απεβίωσε.

Διηγήθηκαμε την ιστορία αυτή, για να δείξουμε την καταπόρα που έχει πάρει η ελληνική κοινωνία. Τέτοιου είδους περιστατικά δυστυχώς είναι πλέον πολύ συχνά φαινόμενα, αλλά κανένας υπεύθυνος δεν συγκινείται. Το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι τα χρήματα. Και στην προκειμένη περίπτωση χρήματα δεν υπήρχαν καθώς ο ασθενής ήταν άπορος. Και μία λεπτομέρεια. Τα νοσοκομεία, για τους άπορους, χρεώνονται τα ίδια το κόστος της νοσηλείας και των φαρμάκων, καθώς δεν εισπράτουν τα χρήματα από κάποιο ασφαλιστικό Ταμείο. Το κόστος αυτό εμφανίζεται ως παθητικό στον ισολογισμό του νοσοκομείου, κάτι που δεν αρέσει στους επικεφαλής τους και στο υπουργείο, που πιέζουν τα νοσηλευτικά ιδρύματα της χώρας να είναι κερδοφόρα.

Το ότι αυτά είναι κρατικά ουδώς απασχολεί κανέναν. Ακριβώς στο σημείο αυτό διαφαίνεται και το μέγεθος της σήψης της σημερινής ελληνικής κοινωνίας. Ο Καιάδας είναι το μόνο μέρος που επιφυλάσσει για μια σημαντική πληθυσμιακή ομάδα των μελών της.

Το χρήμα πάνω από όλα· όλα τα άλλα δεν ενδιαφέρουν κανέναν. Και όταν λέμε κανέναν, το εννοούμε. Ούτε πολιτικά κόμματα, ούτε ιατρικές οργανώσεις, ούτε κράτος, ούτε τίποτα. Δυστυχώς όλα τα φαινόμενα συγκλίνουν προς το συμπέρασμα ότι τρόπος επιστροφής δεν υπάρχει!

Υ.Γ. Τα ονόματα των προσώπων της ιστορίας είναι στη διάθεση του περιοδικού. Αν κάποιος υπεύθυνος ενδιαφερθεί, κάτι για το οποίο πολύ αμφιβάλλουμε, τα στοιχεία είναι στη διάθεση του.

T.M.

Τα πολιτικά συμφέροντα ισχυρότερα από τη θέληση για πάταξη της εγκληματικότητας

του Θ. Γεωργαντέα

Ο τέως υπουργός Δημόσιας Τάξης Αντώνης Δροσογιάννης, όταν είχε ερωτηθεί, τον Αύγουστο 1990, γιατί το κράτος δεν παρεμβαίνει ώστε να παταχθεί η εγκληματικότητα στην Κρήτη, είχε απαντήσει με τον γνωστό του τρόπο: «*Η Κρήτη είναι μια άλλη ιστορία. Ας βρεθεί ένας υπουργός να μου πει εμένα ότι κατόρθωσε να βάλει φραγμό στην εγκληματικότητα στην Κρήτη*». Αυτά δεκαεπτά χρόνια πριν.

Σήμερα, ξαφνικά άπαντες ανακάλυψαν στα Ζωνιανά την «ελληνική Κολομβία» και το «βασιλείο του εγκλήματος» στη χώρα μας. Αίφνης θυμήθηκαν τις 20 περιπτώσεις ένοπλων συμπλοκών των κατοίκων του χωριού με αστυνομικούς τα τελευταία είκοσι χρόνια, τη διαφθορά στους κόλπους της Αστυνομίας στη μεγαλόνησο και τους αστυνομικούς διευθυντές που προστάτευαν χασισοφυτείες, τις βομβιστικές επιθέσεις εναντίον αστυνομικού διευθυντή και νομάρχη προ δεκαετίας, τις ευθύνες μερίδας δικαστικών και τις «χαμένες» δικογραφίες για καλλιέργεια και εμπόριο χασίς, την «ανοχή» εκ μέρους τμήματος τοπικών πολιτικών, οικονομικών και αυτοδιοικητικών παραγόντων προς τα κυκλώματα των λαθρεμπόρων όπλων, ναρκωτικών και δουλεμπόρων λαθρομεταναστών που χρησιμοποιούν την Κρήτη ως βασικό κέντρο για τις βρόμικες μπίζνες τους στην Ανατολική Μεσόγειο, κ.ο.κ.

Ανακάλυψαν ακόμα και «Ζωνιανή μαφία» που ελέγχει κομμάτι της νύχτας, όχι μόνο στο Ρέθυμνο, αλλά και στην ίδια την Αθήνα. Τώρα μας λένε, με καθυστέρηση δεκαετιών, ότι, εξαιτίας της ανοχής της Πολιτείας, οι ζωκλοπές και οι κλοπές λαδιών και σταφίδας έγιναν ληστείες Τραπεζών και οργανωμένος υπόκοσμος.

Άπαντες κατέβαλαν φιλότιμες προσπάθειες για να δικαιολογηθούν και να περιορίσουν το μέγεθος του φαινομένου αποκλειστικά και μόνο στα Ζωνιανά των 1.500 κατοίκων. Δεν τα κατάφεραν. Αντίθετα, για μια ακόμη φορά, απέδειξαν ότι όλοι οι νευραλγικοί θεσμοί της ελληνικής Πολιτείας –στην προκειμένη περίπτωση η Πολιτική, η Δικαιοσύνη και η Αστυνομία– αντιμετωπίζουν σοβαρότατο πρόβλημα σήψης. Αναμφισβήτητα, στην περιοχή του Μυλοποτάμου βρίσκει την έκφρασή της η πιο ακραία εκδοχή της παρανομίας. Όμως, τα πράγματα δεν είναι

καλύτερα στην υπόλοιπη Κρήτη ή την υπόλοιπη Ελλάδα. Από τις καταγραφές που έχει κάνει η ΕΛΑΣ, «χτενίζοντας» κάθε έτος με ελικόπτερα, σε τακτά χρονικά διαστήματα, μεγάλα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας, διαπιστώθηκε ότι οι περισσότερες χασισοφυτείες υπάρχουν στους νομούς: Ρεθύμνου (35%), Ηρακλείου (23%), Μεσσηνίας (14%), Ηλείας (10%), Χανίων (5%), Αχαΐας (4%), Αιτωλοακαρνανίας (4%), Ευβοίας (3%), Αρκαδίας (2%). Συνολικά στην Κρήτη έχουν βρεθεί οι μισές χασισοκαλλιέργειες, από όσες έχει ανακαλύψει η Αστυνομία συνολικά στην Ελλάδα. Οι υπόλοιπες (30%) είναι στην Πελοπόννησο και το 20% σε διάφορες περιοχές ανά την επικράτεια.

Είναι υποκρισία λοιπόν να μιλούν όλοι τώρα για την ανοχή την οποία επιδεικνύει η Πολιτεία απέναντι στο φαινόμενο μόνον στην Κρήτη. Το ίδιο συστηματική είναι η προστασία και συγκάλυψη

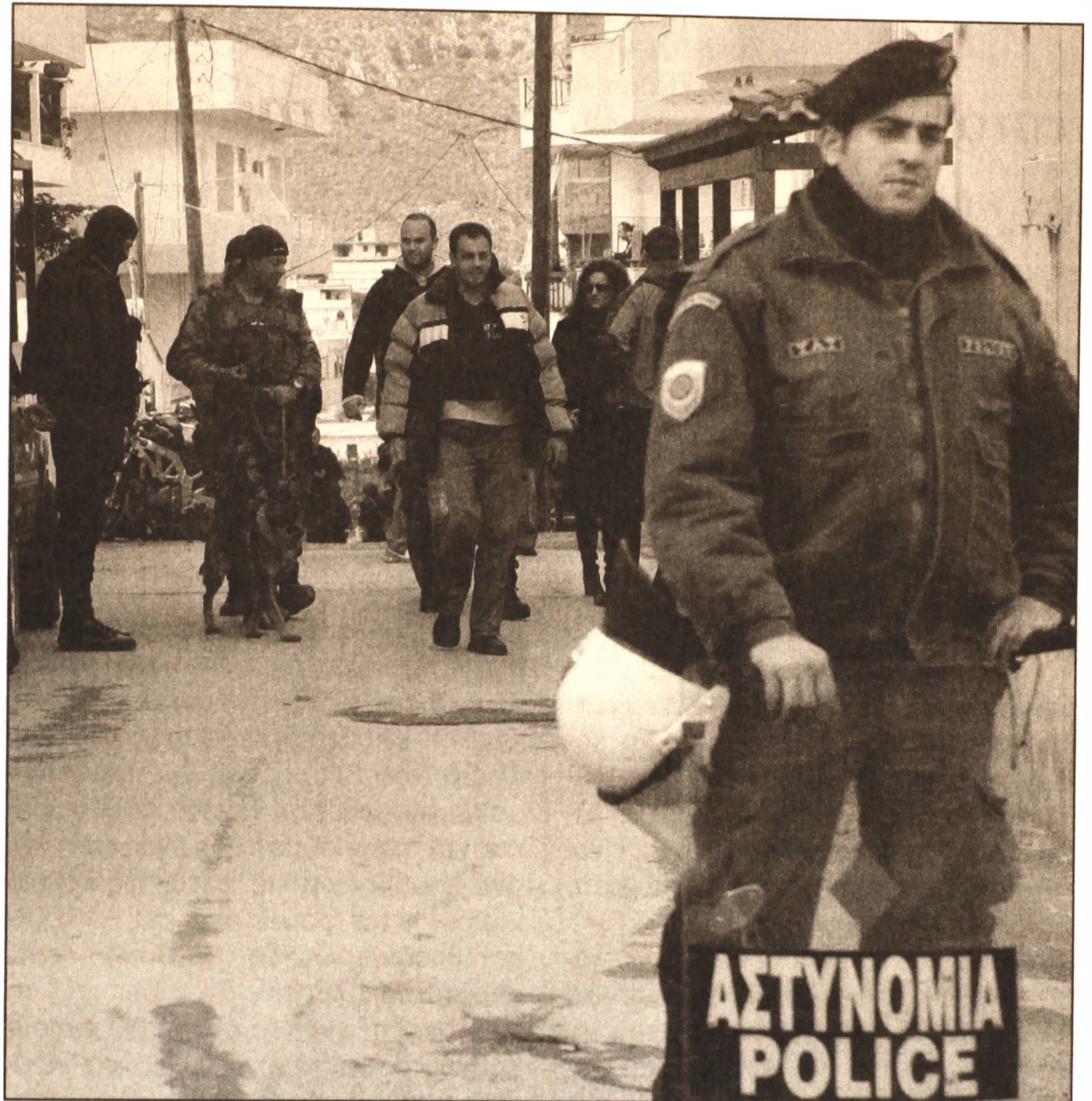
τέτοιου είδους υποθέσεων σε όλες σχεδόν τις περιοχές της χώρας με παρόμοιο πρόβλημα. Είναι εξάλλου κοινό μυστικό στις τοπικές κοινωνίες –όπως σε νομό της Πελοποννήσου, γνωστό για την παραγωγή χασίς– ότι σχεδόν όλοι οι πολιτικοί, ακόμα και ένας πρώην υφυπουργός, μεσολαβούν για να αφηθούν ελεύθεροι χασισοκαλλιεργητές. Και βέβαια, ούτε καν στο βιβλίο των συμβάντων της Αστυνομίας δεν καταγράφονται οι συλλήψεις.

ΗΡΘΑΝ ΟΙ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ

Με αφορμή το αιματηρό καρτέρι στα Ζωνιανά που είχε ως αποτέλεσμα τον σοβαρότατο τραυματισμό του ειδικού φρουρού Στάθη Λαζαρίδη, εκτός από τις σοβαρές διαστάσεις που έχουν λάβει οι παράνομες δραστηριότητες στην περιοχή του ορεινού Μυλοποτάμου, εμφανίστηκαν και κάποιες άλλες, ενδιαφέρουσες πτυχές της υπόθεσης:

Πρώτον: Ο «εμφύλιος» στη Νέα Δημοκρατία Ρεθύμνου, ανάμεσα στις οικογένειες Σχοινά, με τον γιο Κώστα που διεκδίκησε την έδρα και σε αυτές τις εκλογές, και την οικογένεια Κεφαλογιάννη με την θυγατέρα Όλγα που κατάφερε να εκλεγεί κυριολεκτικά στο νήμα. Οι δυο τους μονοπώλησαν τις ψήφους των Ζωνιανών στις τελευταίες εκλογές (Νέα Δημοκρατία 60,00%, όπου έλαβαν ο Σχοινάς 268 ψήφους και η Κεφαλογιάννη 220). Να σημειωθεί πως το ΠΑΣΟΚ έλαβε το 37,74% στο χωριό, ενώ τα δύο κόμματα μαζί, συγκέντρωσαν το 97,74%. Όλγα και Κώστας πάντως, έχουν διαφορές, τις οποίες θα λύσουν στο εκλογοδικείο σε μερικούς μήνες. Ο Κώστας Σχοινάς λοιπόν, εμφανίστηκε επιθετικός να ζητάει την «αποκατάσταση της τάξης στην περιοχή» και εμμέσως πλην σαφώς να ρίχνει τις πολιτικές ευθύνες στον Γιάννη Κεφαλογιάννη, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να αναγκαστεί σε τηλεοπτικές εμφανίσεις για να καταγγείλει τους συκοφάντες του. Από την πλευρά της, η κόρη του, νεοεκλεγείσα βουλευτής, υπερασπίστηκε τον πατέρα της, και άφησε αιχμές για τον Κ. Σχοινά, λέγοντας «Δείτε ποιος πήρε τις περισσότερες ψήφους στα Ζωνιανά».

Δεύτερον: Η κόντρα ανάμεσα στην

πολιτική και την αστυνομική ηγεσία του υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Η τελευταία, η οποία λέγεται ότι αποζητά την ευκαιρία για να «καρατομήσει» τον αρχηγό της ΕΛΑΣ κ. Δημοσχάκη, φέρεται ότι επεδίωκε να χρεώσει αποκλειστικά στον άνθρωπο –που φημολογείται ότι διαθέτει στενές σχέσεις με τον επικεφαλής του πρωθυπουργικού γραφείου στη Ρηγίλλης, κ. Σταϊκούρα– όλη την ευθύνη για το φιάσκο των Ζωνιανών. Άλλωστε, το αιματηρό γεγονός ήταν η πρώτη κρίση που αντιμετώπιζε ο κ. Π. Παυλόπουλος ως υπουργός Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης και ήθελε όσο το δυνατόν να μετριάσει το πολιτικό κόστος για τον ίδιο. Γι' αυτό εξάλλου έστειλε τον κ. Δημοσχάκη στην Κρήτη για να διαχειριστεί ο ίδιος, επί τόπου, την κατάσταση.

Ο κ. Παυλόπουλος ωστόσο, φέρει τεράστια ευθύνη για την κατάσταση στα Ζωνιανά. Ήταν αυτός που πέρυσι το Φεβρουάριο, ως υπουργός –μόνο– Εσωτερικών, πέρασε ρύθμιση που κα-

θιστούσε τα Ζωνιανά ανεξάρτητο Δήμο, στο πλαίσιο του νόμου «Καποδίστριας». Η «αυτόνομη Δημοκρατία των Ζωνιανών» λοιπόν, «το άβατο για το κράτος», για το οποίο εκόπτετο η κυβέρνηση, δημιουργήθηκε με τη βούλα του κ. Προκόπη Παυλόπουλου. Έτσι αποσχίστηκαν τα Ζωνιανά από τον Δήμο Κουλουκώνα. Ποιοι είχαν στηρίξει προηγουμένως μια τέτοια ενέργεια; Μα και βέβαια ο Νεοδημοκράτης Γιάννης Κεφαλογιάννης και ο Πασόκος Γ. Δεικτάκης. Κοινή πεποίθηση είναι ότι, με αυτή την απόφαση, τα μυαλά των κατοίκων του χωριού πήραν ακόμα περισσότερο αέρα. Αυτό συνέβαλε τα πλείστα στην επιδείνωση της κατάστασης στην περιοχή του Μυλοποτάμου.

ΚΡΥΒΟΥΝ ΤΗ ΔΙΑΠΛΟΚΗ

Το τελευταίο διάστημα δεν ήταν λίγοι εκείνοι, που επιχείρησαν να αναδείξουν μια άλλη σοβαρή πτυχή της υπόθεσης. Το γεγονός δηλαδή ότι εδώ και χρόνια η Κρήτη έχει γίνει σημαντικό

σταυροδρόμι εισόδου στη χώρα μας και την ΕΕ, όπλων και σκληρών ναρκωτικών. Πολύ περισσότερο ότι μερίδα των Ζωνιανών δεν δραστηριοποιείται τόσο στις χασισοκαλλιέργειες, αλλά στην προώθηση κοκαΐνης και ηρωΐνης. Κάτι που καθιστά πολύ σοβαρότερο το πρόβλημα, δεδομένου ότι αυτό σημαίνει πως υπάρχουν και δομές υποκόσμου. Άλλωστε, ο 23χρονος που έγινε αιτία για την αποτυχημένη και αιματηρή αστυνομική επιχείρηση στα Ζωνιανά, συνελήφθη για εμπόριο κοκαΐνης.

Το πρόβλημα είναι ότι οι Ζωνιανοί, ούτε λίγο ούτε πολύ, παρουσιάστηκαν «κολομβιανοί βαρόνοι» και εγκεφαλοι του λαθρεμπορίου. Αν είναι έτσι τα πράγματα, τότε, με την «κατάληψη» των Ζωνιανών από τα ΕΚΑΜ, ξεμπερδέψαμε ως χώρα με το εμπόριο κοκαΐνης και «λευκού θανάτου». Η πραγματικότητα βέβαια δεν είναι αυτή. Είναι σίγουρο ότι κάποιοι Ζωνιανοί είναι ενταγμένοι σε αυτά τα κυκλώματα. Δεν είναι όμως οι «εγκεφαλοι». Η Κρήτη έχει καταστεί σταυροδρόμι του λαθρεμπορίου στην Ανατολική Μεσόγειο εδώ και τουλάχιστον τριάντα χρόνια, ενώ η πυραμίδα της παρανομίας στη μεγαλόνησο έχει στηθεί από πολύ σοβαρότερους κύκλους. Για πρώτη φορά, κάτι τέτοιο έγινε πεντακάθαρο, όταν πριν από 20 χρόνια, στις 26 Ιουλίου 1987, στις νότιες ακτές της Κρήτης πιάστηκε το πλοίο «Πατρίσια 5» επειδή μετέφερε 23 τόνους χασίς. Προορισμός των ναρκωτικών ήταν το λιμάνι Ρότερνταμ από όπου θα διοχετεύονταν σε χώρες της Κεντρικής Ευρώπης. Η υπόθεση του πλοίου «Πατρίσια 5», εκτός των άλλων, αποκάλυψε ότι η Κρήτη είχε μετατραπεί σε σταυροδρόμια των εμπόρων του «λευκού θανάτου» αλλά και του λαθρεμπορίου όπλων. Βέβαια, ήδη από τη δεκαετία του 1980 ήταν γνωστό ότι μεγάλες ποσότητες ναρκωτικών μεταφέρονταν από τον Λίβανο με λαθρεμπορικά μωτορσιπ σε ερημικές τοποθεσίες στις νότιες ακτές της Κρήτης. Από εκεί προωθούνταν στην ηπειρωτική Ελλάδα και στο εξωτερικό. Σήμερα συμβαίνει το ίδιο. Μόνο που στις ποσότητες της ηρωΐνης, πρέπει να προστεθεί και η κοκαΐνη. Τα ναρκωτικά αυτά φτά-

νουν από τη Μέση Ανατολή και την Αφρική. Να σημειωθεί επίσης, ότι τον ίδιο δρόμο, χρησιμοποιούν και τα κυκλώματα που μεταφέρουν λαθρομετανάστες στην Ελλάδα από τη Βόρειο Αφρική. Στις περισσότερες περιπτώσεις μάλιστα, οι ίδιοι οι λαθρέμποροι είναι και δουλέμποροι.

Το πρόβλημα έλαβε σοβαρότερες διαστάσεις από τη στιγμή που τα κυκλώματα απέκτησαν σοβαρά ερείσματα στον κρατικό μηχανισμό. Είναι γνωστό άλλωστε ότι Κρητικοί που συνελήφθησαν στο παρελθόν για παράνομο εμπόριο όπλων, υπηρετούσαν είτε στα Σώματα Ασφαλείας είτε ως φρουροί σε πολιτικά πρόσωπα. Το παράνομο εμπόριο όπλων και ναρκωτικών στην Κρήτη έχει κατ' επανάληψη εγερθεί τόσο από φορείς και πρόσωπα της τοπικής κοινωνίας, όσο και από πολιτικούς. Στις 6 Νοεμβρίου 1992 για παράδειγμα, με αφορμή το θάνατο μιας γυναίκας και τον τραυματισμό ενός μαθητή, από πυροβολισμούς, κατά τη διάρκεια γάμου, επτά βουλευτές του ΠΑΣΟΚ κατέθεσαν ερώτηση στη Βουλή, στην οποία αποκάλυπταν ότι πίσω από το εμπόριο όπλων, που έχει λάβει ανησυχητικές διαστάσεις στην Κρήτη, κρύβονται οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει τόσο με τα ναρκωτικά και την αρχαιοκαπηλία, όσο και με το δουλεμπόριο λαθρομεταναστών.

Υπάρχει λοιπόν, σε τοπικό επίπεδο μια διαπλοκή μερίδας πολιτικών, οικονομικών και τοπικών παραγόντων, καθώς και αστυνομικών και δικαστικών, που εμποδίζει εδώ και πολλά χρόνια την ουσιαστική αντιμετώπιση της εγκληματικότητας. «Στην Κρήτη -σημειώνουν αξιωματικοί της ΕΛΑΣ- ισχύουν διαφορετικοί νόμοι. Τα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα είναι πολλές φορές ισχυρότερα από τη θέληση για πάταξη της εγκληματικότητας». Μόνον έτσι μπορεί να εξηγηθεί γιατί επί δεκαετίες δεν αφαιρέθηκε το «καρκίνωμα» που ονομάζεται Μυλοπόταμος. Έτσι εξηγείται η ασυδοσία του υποκόσμου, ο οποίος δεν διστάζει να χρησιμοποιήσει τις πιο ακραίες μορφές δράσης με επανειλημμένες δολοφονικές επιθέσεις σε τοπικούς κυβερνήτες και αστυνομικούς.

Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΑΝΘΕΙ

Τώρα, με καθυστέρηση δεκαετιών, η Πολιτεία αποφάσισε να διερευνηθούν οι σχέσεις αστυνομικών που υπηρέτησαν ή συνεχίζουν να υπηρετούν στο Ρέθυμνο με τον υπόκοσμο στο νομό Ρεθύμνης. Οψόμεθα! Πέρυσι το καλοκαίρι πάντως έμεινε στα συρτάρια καταγγελία στο τμήμα εσωτερικών υποθέσεων της ΕΛΑΣ, όπου περιγραφόταν η παράνομη δράση αξιωματικών που υπηρετούσαν την περίοδο 1995-2004 στο Τμήμα Περάματος και αργότερα στο Τμήμα Ασφαλείας Ρεθύμνου. Κεντρικό ρόλο σε τέτοιου είδους υποθέσεις φαίνεται ότι διαδραμάτισε 50χρονος αστυνομικός υποδιευθυντής, ο οποίος, αντί να τιμωρηθεί, μετατέθηκε από το Ρέθυμνο στις Κυκλάδες και σήμερα υπηρετεί στο Επιτελείο της Διεύθυνσης Αστυνομίας Δυτικής Αττικής. Και είναι γνωστό ότι στην τελευταία περιοχή υπάρχουν, ειδικά σε τσιγγάνικους καταυλισμούς, τα «αθηναϊκά Ζωνιανά», όπου αποθηκεύονται και διακινούνται μεγάλες ποσότητες ναρκωτικών. Ο αξιωματικός τέθηκε πρόσφατα σε διαθεσιμότητα και παραπέμφθηκε σε δίκη στο Πενταμελές Εφετείο Κακουρηγμάτων για το αδίκημα της ψευδορκίας. Κατηγορείται πως με κατάθεσή του «αθώωσε» κάτοικο της περιοχής, ο οποίος πρωτόδικα είχε καταδικαστεί σε εξαετή κάθειρξη για καλλιέργεια 762 δενδρυλλίων κάνναβης. Εύλογα γεννάται το ερώτημα: Γιατί τέτοια ευνοϊκή μεταχείριση πέρυσι;

Σύμφωνα με άλλες καταγγελίες, «αστυνομικοί ειδοποιούσαν ιδιοκτήτες χασισοφυτειών για τις αστυνομικές έρευνες και, όταν δεν προλάβαιναν να τους γλιτώσουν, πήγαιναν στα δικαστήρια ως μάρτυρες υπεράσπισής τους! Μάλιστα ορισμένες φορές έφθασαν στο σημείο να συμπλακούν με συναδέλφους τους αστυνομικούς που εμφανίζονταν στα δικαστήρια ως μάρτυρες κατηγορίας. Οι επίορκοι αστυνομικοί προειδοποιούσαν κακοποιούς για κάθε μεγάλη εκκαθαριστική επιχείρηση που κατηύθυναν η ηγεσία της ΕΛΑΣ και το υπουργείο Δημόσιας Τάξης και τους έδιναν ως και το... ωρολόγιο πρόγραμμα με τις πτήσεις του ελικοπτέρου της Αστυνομίας ώστε να κρύβονται εγκαίρως. Επιπλέον, χρησιμοποιώντας όπο-

τε ήταν ανάγκη τις «υψηλές γνωριμίες» που διατηρούσαν, φρόντιζαν να εξαφανίζουν δικογραφίες και να αποκρύπτουν σημαντικά στοιχεία και μαρτυρίες που αφορούσαν σειρά εγκληματικών ενεργειών, διασφαλίζοντας ότι δεν θα έχουν καμία επίπτωση οι κακοποιοί-συνεργάτες τους».

Αλλά και οι δικαστές πρέπει να απολογηθούν. Τώρα βέβαια, και πάλι με τεράστια καθυστέρηση, η ηγεσία της Δικαιοσύνης έδωσε εντολή να «ξεσκονιστούν» δικογραφίες δεκαετιών για υποθέσεις ναρκωτικών. Αν είναι δυνατόν να βρεθεί άκρη στις πέντε χιλιάδες δικαστικές αποφάσεις που λέγεται ότι έχουν ληφθεί από το 1995 ως σήμερα για υποθέσεις ναρκωτικών στην Κρήτη. Άπαντες οι αρμόδιοι γνωρίζουν ποιες είναι οι «προβληματικές» αποφάσεις. Ας επικεντρώσουν την προσοχή τους σε αυτές. Να σημειωθεί ότι το τμήμα Ασφαλείας Περάματος, το οποίο έχει αρμοδιότητα σε όλο το Μυλοπόταμο, έκανε από το 2004 έως το 2006 περί τις 100 συλλήψεις, αλλά μόνον ένας κατηγορήθηκε για εμπορία. Μήπως οι αστυνομικοί δεν έκαναν σωστά τη δουλειά τους, οπότε αυτοί πρέπει να λογοδοτήσουν ή μήπως οι δικαστικοί, ή μήπως και οι δύο μαζί; Και κάτι ακόμα: Προ ετών, με αφορμή τις αποκαλύψεις για το «παραδικαστικό κύκλωμα» και την υπόθεση Γιοσάκη, είχε καταγγελθεί ότι στα δικαστήρια της Κρήτης είχε στηθεί «παραδικαστική φάμπρικα». Επίσης, ο πρώην πρόεδρος του Αρείου Πάγου, κ. Κάππος, «μετέθεσε» πολλούς δικαστικούς από τη μεγαλόνησο. Αν όλα αυτά, σε συνδυασμό με τις πρόσφατες αποκαλύψεις για «ανοχή» στους εμπόρους ναρκωτικών, δεν είναι αρκετά για να πείσουν ότι κάτι σάπιο υπάρχει στο βασίλειο της Δανιμαρκίας, τότε τι άλλο ακόμα χρειάζεται;

ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Το να κηρυχθεί «στρατιωτικός νόμος» για ένα μήνα στα Ζωνιανά θα λύσει προσωρινά το πρόβλημα. Όχι όμως, για πάντα. Το χωριό είναι μια ξεχασμένη κι από τον Θεό περιοχή, που ζει με αναχρονιστικές παραδόσεις του 15ου αιώνα. Πρόκειται για μια απομονωμένη περιοχή, ένα είδος ορεινού «ελληνικού Αφγανιστάν», με άθλιο οδικό δίκτυο

και δίκτυο ύδρευσης, όπου ακόμα και η τηλεόραση δύσκολα πιάνει. Επίσης, η κλειστή κοινότητα του χωριού είναι, κατά το κρητικό «έθιμο», πλημμυρισμένη με όπλα, η παρουσία γυναικών στους δρόμους των Ζωνιανών είναι σπάνια, ενώ το χωριό είναι γεμάτο με πολύτεκνες οικογένειες (το 40% έχει το ίδιο επώνυμο), και κατέχει την πανευρωπαϊκή πρωτιά σε γεννήσεις. Ένα κομμάτι του πληθυσμού του ασχολείται έντονα με παράνομες δραστηριότητες, όπως καλλιέργεια χασίς (μόνον το 2004 κατασχέθηκαν 15.000 δενδρύλλια), και εμπόριο όπλων, επιδρομές σε ξένες αγροτικές εκτάσεις, ζωκλοπές και ληστείες.

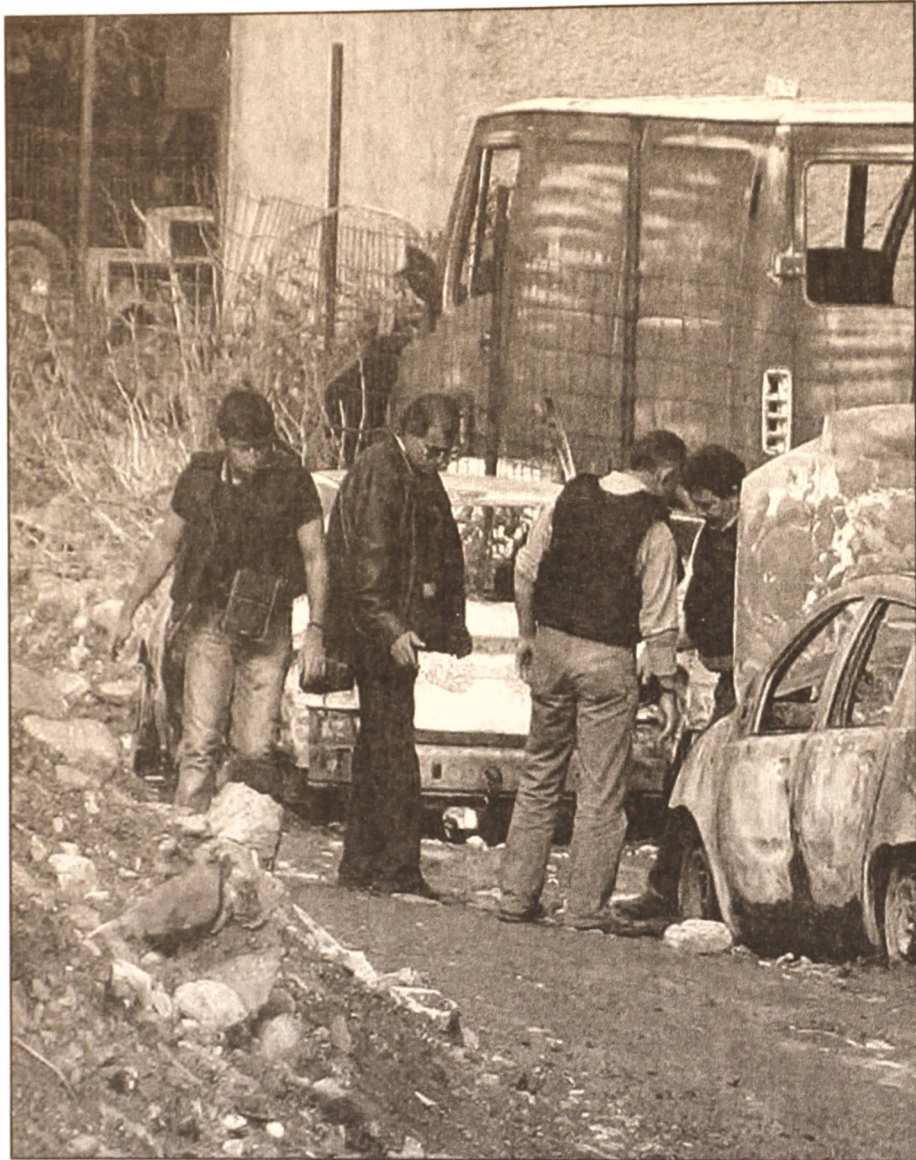
Το «κίνητρο» για να στραφεί κάποιος αγρότης στην καλλιέργεια κάνναβης, δεν είναι άλλο από την αδρή αμοιβή του. Πόσο μάλλον όταν πουλώντας κάθε κιλό χασίς –στη «χοντρική»– βγάζουν περί τα 3.000 ευρώ. Η περίπτωση του 23χρονου Ζωνιανού, που μετά τη σύλληψή του ακολούθησε η αποτυχημένη αστυνομική επιχείρηση, δείχνει τον εύκολο πλουτισμό από τα ναρκωτικά («Πόρσε», 250 χιλιάδες ευρώ, τραπεζικοί λογαριασμοί, δικοί τους και της οικογένειάς του, επενδύσεις σε τουρισμό και ακίνητα, αμοιβαία κεφάλαια, κ.ο.κ.). Τα ίδια διαπιστώθηκαν, όταν πέρυσι το Μάιο συνελήφθη ένας 35χρονος Ζωνιανός με κοκαΐνη, την οποία μάλιστα είχε κρύψει σε εικονο-

στάσι. Ο ίδιος, που δήλωνε κτηνοτρόφος, έκανε «μεγάλη ζωή» με πανάκριβα αυτοκίνητα, κ.λπ. Το κίνητρο για να ξεφύγουν οι κάτοικοι των Ζωνιανών από τα ναρκωτικά, δεν είναι άλλο από την ανάπτυξη της περιοχής, σε συνδυασμό βέβαια, με κατασταλτικά μέτρα. Όμως, από μόνη της η καταστολή δεν λύνει το πρόβλημα. Έχει αποδειχθεί άλλωστε, στο πρόσφατο παρελθόν ότι η «βεντέτα» Ζωνιανών – Αστυνομίας, είχε ως αποτέλεσμα ακόμα και θανάτους ανθρώπων. Όπως προ ετών ενός νέου από το χωριό. Τότε, η Αστυνομία, ενώ είχε επιβάλει την παρουσία της δίπλα στο χωριό και είχε εγκαταστήσει μόνιμο μπλόκο ελέγχου, έχασε το στοίχημα και αναγκάστηκε να άρει το μπλόκο και τους ελέγχους που έκανε. Τέλος, είναι βέβαιον ότι η καταστολή δεν πρόκειται να λύσει και το άλλο μεγάλο πρόβλημα: Ότι δηλαδή, όλες οι μεγάλες πόλεις της Κρήτης έχουν γίνει πιάτσες διακίνησης και κατανάλωσης «σκληρών» ναρκωτικών. Επισημονικές έρευνες έχουν δείξει ότι τα ναρκωτικά κάνουν θραύση στην κοινωνία της Κρήτης, καθώς και στον φοιτητόκοσμο που ζει στη μεγαλόνησο. Ας κρύβεται λοιπόν, πίσω από το δάκτυλό της η ίδια η τοπική κοινωνία της Κρήτης. Τα προβλήματα είναι πολύ πιο σοβαρά απ' ότι δείχνουν τα τηλεοπτικά κανάλια για να κερδίσουν κάποιους πόντους τηλεθέασης.

Είμαστε όλοι Ζωνιανοί...

του Ολύμπιου Δαφέρμου

Το γεγονός ότι η εγκληματικότητα σε ένα απομονωμένο ορεινό χωριό πήρε τεράστιες διαστάσεις προϋπέθετε πολλαπλή και διαχρονική προστασία!

Η πολιτική προστασία, με αντάλλαγμα τις ψήφους και τη στήριξη των δυναμικών ορεσίβιων, επεκτεινόταν σε αστυνομία και δικαιοσύνη. Κατέχοντες και μη εδιηγούνται πλήθος ιστοριών για εγκληματίες που συνελήφθησαν επ' αυτοφώρω και είτε αφέθηκαν ελεύθεροι είτε αθωώθηκαν από τα δικαστήρια. Το «δόντι» είχε τεράστια ισχύ, ανεξάρτητα με το ποιος κυβερνούσε.

Ολα τα παραπάνω είναι γνωστά από χρόνια στην τοπική κοινωνία του Ρεθύμνου. Ακόμη και στο Νομαρχιακό Συμβούλιο αστυνομικός (μπράβο του) κατονόμασε τοπικό πολιτικό ως προστάτη της εγκληματικότητας. Τίποτε όμως δεν έγινε.

Αλλά ας πιάσουμε το κουβάρι από την αρχή:

1. Η ευρύτερη περιοχή του Μυλοποτάμου έχει μακριά παράδοση στη ζωοκλοπή. Η καταστολή της που το κράτος επιχείρησε κατά καιρούς είχε πενιχρά αποτελέσματα και τούτο γιατί:

α. Δεν συνοδεύονταν από μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού της κτηνοτροφίας και ανάπτυξης της περιοχής.

β. Δεν επιχειρήθηκε ποτέ μια πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου, όπου, πέρα από τα άλλα, θα είχε στόχο να αλλάξει τα πρότυπα των νέων. Σημειώνεται ότι ο νέος της περιοχής έπρεπε να διαπράξει την πρώτη του ζωοκλοπή για να αισθανθεί άντρας. Όταν λοιπόν η ζωοκλοπή παίρνει διαστάσεις «ιδεολογίας», είναι προφανές ότι πολύ δύσκολα καταστέλλεται μόνο με αστυνομικά μέτρα.

γ. οι δυναμικοί ζωοκλέφτες είχαν σχεδόν πάντα ισχυρή πολιτική προτασία

δ. είχαν την ανοχή, αν όχι την αποδοχή, της τοπικής κοινωνίας.

2. Με την πτώση της δικτατορίας, ίσως λόγω πολιτιστικού κενού (ας σημειωθεί ότι η Χούντα ανέκοψε βίαια την πολιτική και πολιτιστική άνθηση της δεκαετίας του '60), έχουμε μια φρενήρη και παράλογη ανάπτυξη του φαινομένου της επιδεικτικής οπλοκατοχής και οπλοχρησίας. Πριν τη δικτατορία υπάρχουν όπλα, κυρίως παλιά, αλλά δεν επιδεικνύονται (γεννήθηκαν και έγιναν 14 χρονών στο Μυλοπόταμο και ποτέ δεν είδα όπλο).

3. Οι γεωργικές και κτηνοτροφικές επιδοτήσεις, στηριζόμενες συνήθως σε ψευδή στοιχεία, εθίζουν τους κατοίκους στα εύκολα χρήματα και στην απάτη, που όλοι γνωρίζουν και αποδέχονται. Κοινωνική αποδοχή της απάτης. Επικίνδυνο. Πολύ επικίνδυνο μακροπρόθεσμα, αλλά κανείς δεν δίνει σημασία.

4. Μεταπολιτευτικά το Ρέθυμνο είχε μια εξαιρετικά γρήγορη οικονομική ανάπτυξη σχετικά άκοπα, λόγω τουρισμού. Δεν έχει όμως και αντίστοιχη πολιτιστική ανάπτυξη. Το αξιακό σύστημα ανατρέπεται. Η επίδειξη του πλούτου και τα φαινόμενα αλαζονείας περιθωριοποιούν τις αξίες της ηθικής, της κοινωνικής προσφοράς, της αλληλεγγύης, της επαγγελματικής ηθικής, της αξιοπρέπειας, της μόρφωσης κ.ά. Αυτός που τα έχει «κονομίσει», ανεξάρτητα πώς, προκαλεί τον κοινωνικό θαυμασμό.

5. Οι μεταπολιτευτικοί πολιτικοί ως το 1981 αποτελούν για

το Ρέθυμνο ένα είδος «πατερούληδων». Από τα γραφεία τους πρέπει να περάσεις για να πάρεις αεροπορικό εισιτήριο, ηλεκτρικό ρεύμα ή δάνειο από την τράπεζα. Αυτοί σε βάζουν, όταν χρειαστεί, σε νοσοκομείο. Οι ίδιοι σου βγάζουν αναπηρική σύνταξη, ακόμη και αν δεν είσαι ανάπηρος. Συνιστούν ένα είδος «κράτους πρόνοιας» με στόχο την απόλυτη εξάρτηση των ψηφοφόρων. Ένα σημαντικό ποσοστό των πολιτών «έχει τα θάρρη του» αποκλειστικά στους πολιτικούς-πατερούληδες, οι οποίοι ουδόλως ενδιαφέρονται για τα κοινά προβλήματα και την ανάπτυξη του τόπου. Αποκλειστικός τους στόχος η πολιτική τους καριέρα, που βασίζεται στον αριθμό και μόνο των ψήφων που κάθε φορά «λαμβάνουν».

Συνοψίζοντας: η ανατροπή των αξιών προς όφελος εκείνης του εύκολου και γρήγορου πλουτισμού, η πολιτική προσαρσία, η μαθητεία στο έγκλημα της ζωοκλοπής, ο «παλικαρισμός» της οπλοκατοχής και οπλοχρησίας, η οικονομική και πολιτιστική καθυστέρηση του Μυλοποτάμου, η κοινωνική και πολιτική αποδοχή των ψευδών δηλώσεων για τις επιδοτήσεις και η αμοραλιστική πολιτική συνιστούν ένα εκρηκτικό μείγμα. Ένα ευνοϊκό πλαίσιο ανάπτυξης της εγκληματικότητας. Οι πιο δυναμικοί «κατεχάριδες» κάτοικοι του Μυλοποτάμου αποφασίζουν να πλουτίσουν εύκολα και γρήγορα. Δεν τους εμποδίζει τίποτα και κανείς! Οι πολιτικοί και κοινωνικοί δρόμοι είναι ανοιχτοί. «Μέσα» και «τεχνογνωσία» διαθέτουν. Το αποτέλεσμα σίγουρο. Πολυτελή αυτοκίνητα, σπίτια και τελικά «νόμιμες» τουριστικές εγκαταστάσεις. Λεφτά. Πολλά λεφτά. Απογειώθηκαν. Ε όχι και να μπου οι αστυνομικοί στα Ζωνιανά! Πήραν τα όπλα. Φαίνεται πως ήταν το μοιραίο τους λάθος. Το εύχομαι.

Άραγε η πολιτεία θα σκύψει με σοβαρότητα να εξετάσει το ζήτημα; Θα καταλάβει ότι το έγκλημα δεν «φυτρώνει» σε «άγονο» έδαφος; Θα καταλάβει ότι καλύτερα να προλαμβάνει από το να καταστέλλει; Δεν το νομίζω. Εξάλλου, η πολιτική και η κοινωνία είναι γεμάτες «Ζωνιανά». Δεν θα θυμίσω παρά μόνο τα πιο τρανταχτά.

- Παραδικαστικό κύκλωμα. Μα δεν είχε όπλα. Δεν τα χρειαζόταν. Ίδιος στόχος: εύκολος και γρήγορος πλουτισμός. Απουσία ηθικής.

- Τα οικονομικά και άλλα σκάνδαλα της Εκκλησίας. Αυτά κουκουλώθηκαν όλα και ουδείς ασχολείται με τις θεάρεστες πράξεις των αντιπροσώπων του Θεού! Ίδιος στόχος...

- Ομόλογα. Τεράστιο οικονομικό έγκλημα με πολλές και σοβαρές προεκτάσεις. Ίδιος στόχος...

- Η διαφθορά στη δημόσια διοίκηση. Ίδιος στόχος...

- Η μόλυνση του Ασωπού ποταμού. Πόσα παιδιά θα αρρωστήσουν σοβαρά από την έλλειψη χημικών καθαρισμών των εργοστασίων της περιοχής; Στόχος και εδώ η αύξηση των κερδών εις βάρος της υγείας των ανθρώπων.

- Διαπλοκή, συναλλαγή και πάει λέγοντας.

Όλα τα παραπάνω αφορούν την «αφρόκρεμα» του τόπου και όχι ένα απομονωμένο χωριό του Ψηλορείτη.

Κάπου υπάρχει σοβαρό κοινωνικό και πολιτικό πρόβλημα. Ωστόσο, ΜΜΕ, πολιτικοί, οικονομικοί παράγοντες, διανοούμενοι κ.ά. σιωπούν αναλωνόμενοι στην επιφάνεια των γεγονότων και στο δικό τους μέλλον αποκλειστικά!

Η λαϊκή μούσα άδει...

Επήρασί μου το ΕΚΑΜ το σαρανταπεντάρι
γιατ' ήταν το καλύτερο απ' όσα είχα πάρει

Καλιά 'ναι το αγροτικό να 'χει διπλή καμπίνα
μπροστά εσύ κι η κοπελιά και πίσω η καραμπίνα

Με τ' όπλο και το κινητό χώρια δεν κάνω βήμα
με το 'να στέλνω μήνυμα με τ' άλλο πας στο μήνυμα

Θα κλέψω από το Σικούριο ένα σωρό ρουκέτες
κι αν δε με θέλει ο κύρη σου, θα τότε κάνω φέτες

Με το καινούργιο νόμισμα ήρθανε άλλες μέρες
Κι έχω με 100 ευρώ ένα κασόνι σφαίρες

Με τον Χριστόδουλο Ξηρό και με τον Κουφοντίνα
ετρώγαμε στα Ζωνιανά κλεμμένη προβατίνα

Ούλη η αντιπρομοκρατική ήρθενε στο μιτάτο
γιατί εβάφτισα Ξηρό τον τράγο τον βαρβάτο

Τα οπλικά συστήματα του Λάντεν, κοπελιά μου,
έχεις και μου την κάνανε Μανχάταν την καρδιά μου

Να γίνω θέλει Ταλιμπάν να σε τρομοκρατήσω
τσι πύργους που 'χεις στη καρδιά να τσι κατεδαφίσω

Οι Ζωνιανοί στα μνήματα έκρυσαν το χασίσι
κι οι ποθαμένοι ένιωσαν πως θα τους αναστήσει

ανθολόγος Ο.Δ.

Αφρουκαστείτε να σας πω τα πάθη τα δικά μου
Μπλόκο μου κάμαν τα ΕΚΑΜ και βρήκαν τ' άρματά μου
(Καθημερινή)

Το Ρέθυμνο στην εποχή της ποτοαπαγόρευσης

του Γιάννη Ανδρουλιδάκη

Η δημοσιοποίηση της υπόθεσης των Ζωνιανών και η αντιμετώπιση που έτυχε από τα ελληνικά τηλεοπτικά κανάλια (που είχαν την ευτυχία να βρουν άμεσα καινούριο έπος να ασχοληθούν μετά το πέρας της εκλογής προέδρου στο ΠΑΣΟΚ) ανέδειξε καθαρά τρία ζητήματα, για όποιον τυχόν τα αγνοούσε παρότι ζούσε στην Ελλάδα. Το πρώτο ασφαλώς είναι ότι στο νομό Ρεθύμνου δραστηριοποιείται ένα ευρύ κύκλωμα καλλιέργειας κάνναβης, το οποίο παρεμπιπτόντως ασχολείται και με τη ζωκλοπή, το λαθρεμπόριο όπλων και το εμπόριο κοκαΐνης και ηρωίνης. Το δεύτερο είναι η απύθμενη υποκρισία της ελληνικής κοινωνίας: ξαφνικά όλοι εμφανίζονται αποσβολωμένοι, μπροστά στην αποκάλυψη μιας πραγματικότητας που όχι απλά άπαντες τη γνώριζαν, αλλά και είχε ληφθεί υπόψη σε κάθε υπολογισμό που αφορούσε την εθνική οικονομία, από την περιβόητη ονομαστική «σύγκλιση» και την ένταξη στην ΟΝΕ, έως τις αγροτικές επιδοτήσεις που διεκδικούσε η Ελλάδα και την αλλαγή του ΑΕΠ που πρόσφατα προτείναμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Και το τρίτο, είναι πως το ελληνικό φολκλόρ είναι αήττητο.

Γύρω από την υπόθεση των Ζωνιανών κυκλοφόρησε, κυρίως μέσω των ΜΜΕ, μια σειρά από στερεότυπα τα οποία ως συνήθως απέχουν από την πραγματικότητα όσο ο Νόμος της Σχετικότητας από τον αφορισμό ότι «όλα είναι σχετικά». Ένα από αυτά είναι ότι το Ρέθυμνο κατοικείται από μια ευρεία πλειονότητα φιλήσυχων ανθρώπων, που καταπιέζεται από μία μειονότητα εμπόρων ναρκωτικών. Ένα δεύτερο ότι οι πολιτικοί και οι πολιτευτές της περιοχής «δεν μιλούσαν» για το πρόβλημα γιατί φοβόντουσαν ότι θα χάσουν ψήφους. Και ένα άλλο, αφορά αυτήν την περιβόητη αναφορά στην «Αυτόνομη Δημοκρατία των Ζωνιανών» (όλοι πέσαμε κάποια στιγμή στη λούμπα να αναφερθούμε σε αυτήν), που υπονοεί ότι στα Ζωνιανά λειτουργούσε τόσα χρόνια μια «καμόρα» που δεν ερχόταν σε επαφή με τον έξω κόσμο και ήταν

απαλλαγμένη από εξωτερικές δουλειές, εξαρτήσεις και δεσμεύσεις.

ΖΩΚΛΟΠΗ

Ας δούμε όμως ποια είναι η πραγματικότητα που επιχειρείται να κρυφτεί πίσω από αυτή τη χιονοθύελλα κοινοτοπιών. Στην ορεινή εσωτερική πλευρά του νομού Ρεθύμνου, στα χωριά του Ψηλορείτη δηλαδή, ανθούσε πάντοτε η ζωκλοπή, απότοκο της φτώχειας, της σαθρής ανάπτυξης, αλλά σε μεγάλο βαθμό και των πολεμικών εθίμων του νησιού. Γύρω από αυτή τη συνήθεια συγκροτήθηκαν και συσπειρώθηκαν ομαδοποιήσεις και συμφέροντα, ακόμα και σε πολιτικό επίπεδο, και φυσικά γεννήθηκαν σκληρές εξαρτήσεις που με τη σειρά τους οδήγησαν σε συχνούς εκβιασμούς. Σε έναν μικρό νομό, όπως είναι αυτός του Ρεθύμνου, αναπτύχθηκε γοργά ένα ολόκληρο πλέγμα κοινωνικής συνενοχής όπου η

παραβατικότητα αποτελούσε τον κοινό τόπο και ουδείς μπορούσε να υπερηφανευτεί ότι βρισκόταν έξω από τον κύκλο. Άρα, ουδείς ενδιαφερόταν για τη δημοσιοποίηση της κατάστασης.

Είναι σχετικά αδιευκρίνιστο το πώς και με ποιού πρωτοβουλία περάσαμε από τη ζωκλοπή στην καλλιέργεια κάνναβης και την εμπορία ναρκωτικών. Το βέβαιο είναι ότι η γενικευμένη παραβατικότητα της περιοχής είχε στο μεταξύ καταστήσει την επαρχία Μυλοποτάμου κέντρο της λαθρεμπορίας όπλων στην Κρήτη, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '80. Αυτό βέβαια ήταν γνωστό σε όλο το Ρέθυμνο και σε όλο το νησί από τότε. Δεδομένης της ποσότητας όπλων που κυκλοφορούν στην Κρήτη, ο Μυλοπόταμος μετατράπηκε γρήγορα σε ένα από τα οικονομικά κέντρα του νησιού. Επομένως ήταν λογικό, όταν τα ναρκωτικά έφθασαν στο νησί (στην Ελλάδα τα σκληρά ναρκωτικά εμφανίσθηκαν στα μέσα της δεκαετίας του '80 με πρωτοβουλία της τότε πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου Δημόσιας Τάξης και στην Κρήτη ελάχιστα αργότερα), η επαρχία Μυλοποτάμου να αναλάβει το «φραντσαίζ» τους.

Η ΝΑΡΚΩ-ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η προσθήκη των όπλων και των ναρκωτικών στο παραδοσιακό έθιμο της ζωκλοπής, περιέπλεξε την κατάσταση γιατί άλλαξε δραματικά τα οικονομικά δεδομένα της παραβατικότητας στο Μυλοπόταμο. Η συνεργασία των κατοίκων της περιοχής με τις δικαστικές και τις αστυνομικές αρχές, αλλά ειδικότερα και με τους πολιτικούς εκπροσώπους του νομού έπαψε να αποτελεί απλή «ειλικρίνεια μεταξύ κατερ-

γαρέων» και μετεξελίχθηκε σε ένα οικονομικό τραστ το οποίο ήλεγχε ολόκληρη την οικονομία του τόπου. Το χειμώνα το Ρέθυμνο ζει κατά κύριο λόγο από την οικονομία των ναρκωτικών, η οποία, όπως είχε συμβεί και με την οικονομία του Σικάγου την εποχή της ποτοαπαγόρευσης (ή ακόμα και με την Κολομβία και τη Βολιβία σήμερα), έχει προκαλέσει μια πολύ ενδιαφέρουσα ανάπτυξη, από την οποία επωφελούνται σχεδόν όλοι.

Η καλλιέργεια κάνναβης και το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων φέρνει στο νομό Ρεθύμνου χρήματα που καμία αγροτική καλλιέργεια δεν θα έφερνε ποτέ και συνεισφέρει στην οικονομία του τόπου εξίσου, αν όχι περισσότερο, με τον θερινό τουρισμό. Και αυτό παρά το γεγονός ότι το Ρέθυμνο αποτελεί έναν από τους κυριότερους, αναλογικά και με το μέγεθος, προορισμούς θερινού παραθαλάσσιου τουρισμού στην Ευρώπη. Στην πόλη του Ρεθύμνου άνοιξαν εμπορικά καταστήματα, νυχτερινά μαγαζιά και ξενοδοχεία, με χρήματα από το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων. Οι επενδύσεις αυτές απορρόφησαν, όπως ήταν λογικό, και εργαζόμενους, οι οποίοι πληρώνονται σχετικά καλύτερα από τους συναδέλφους τους στη λοιπή Ελλάδα και, όπως είναι φυσιολογικό, ελάχιστα ενδιαφέρονται αν ο μισθός τους προέρχεται από την καλλιέργεια της τομάτας ή την επεξεργασία ηρωίνης.

Η «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ»

Από το σημείο αυτό και πέρα, η πολιτεία είχε δύο μόνο επιλογές. Είτε να καταγγείλει και να πολεμήσει το φαινόμενο αυτό, είτε να γίνει κομμάτι του. Η απόφαση αυτή δίχασε το ΠΑΣΟΚ, αλλά αντίθετα πάρθηκε πολύ εύκολα στους κόλπους της Νέας Δημοκρατίας, η τοπική λειτουργία της οποίας γινόταν πάντοτε υπό τη σκιά του Γιάννη Κεφαλογιάννη, βουλευτή της Δεξιάς στο νομό επί 45 χρόνια. Η διαφορετική αυτή στάση μεταξύ των δύο μεγάλων κομμάτων στο νομό άλλαξε και τους πολιτικούς συσχετισμούς στον τόπο. Ο «καταπράσινος» Δήμος Ρεθύμνου πέρασε ήδη από το 1990 στα χέρια της Νέας Δημοκρατίας, η οποία μάλιστα για να τον κερδίσει επιστρά-

Ζωνιανοί κουβαλάνε στις πλάτες τους το μαγικό γκι.

τευσε τον δήμαρχο της Χούντας Δημήτρη Αρχοντάκη, ο οποίος κέρδισε 4 εκλογικές αναμετρήσεις και κυβέρνησε το Δήμο επί 16 χρόνια με την αгаστή συνεργασία των ξενοδόχων και των μαγαζατόρων για το είδος της ανάπτυξης των οποίων αναφερθήκαμε ήδη. Τα εκλογικά ποσοστά της Νέας Δημοκρατίας ανέβαιναν διαρκώς σε όλο το νομό. Το 2000 και το 2004 το ΠΑΣΟΚ πλειοψήφησε οριακά, χάρη στην επικράτησή του στο Δήμο Ρεθύμνου και τις παραθαλάσσιες περιοχές (Δήμος Αρκαδίου, Δήμος Φοίνικα κ.ά.). Στο εσωτερικό όμως είχε αρχίσει ήδη να διαμορφώνεται μια «μπλε» πλειοψηφία. Στις εκλογές του 2007 το Ρέθυμνο έγινε ο πρώτος νομός στην ιστορία της Κρήτης που ψήφισε υπέρ της Δεξιάς.

Στο ΠΑΣΟΚ η απόφαση συμπόρευσης με την ρεθυμνιώτικη παραοικονομία πάρθηκε πιο δύσκολα. Ως ένα βαθμό, η δυσκολία αυτή είχε να κάνει με τις παραδοσιακές εκλεκτικές συγγένειες της άλλης πλευράς με τις μαφίες του Μυλοποτάμου, κάτι το οποίο αρχικά έγινε ακόμα πιο έντονο κατά την περίοδο της διακυβέρνησης Μητσοτάκη. Από την άλλη, η πολιτική του ΠΑΣΟΚ επηρεάστηκε αναγκαστικά και από τη δράση του «πράσινου» νομάρχη του Ρεθύμνου κατά την περίοδο 1994–2002 Μανώλη Λίτινα, του μόνου ρεθυ-

μνιώτη πολιτικού που επιχείρησε να συγκρουσθεί με την τοπική ναρκω-οικονομία. Φυσικά, η δράση του Μανώλη Λίτινα δεν ήταν δίχως εμπόδια. Πέραν των γνωστών στο πανελλήνιο δολοφονικών επιθέσεων που δέχτηκε ο έντιμος αυτός πολιτικός (η μία εκ των οποίων απείλησε άμεσα τη ζωή της γυναίκας και των παιδιών του), είχε να αντιμετωπίσει και το μισό τοπικό ΠΑΣΟΚ, το οποίο τον κατηγορούσε ότι «έχει στρέψει το μισό νομό εναντίον του κινήματος».

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΞΟΛΟΘΡΕΥΣΗ ΛΙΤΙΝΑ

Στις εκλογές του 1998 απέναντι στο Μ. Λίτινα τέθηκε υποψήφιος που προερχόταν από το ΠΑΣΟΚ και είχε τη στήριξη του μισού Κινήματος και ολόκληρης της Νέας Δημοκρατίας. Μετά από σωρεία ενστάσεων και με αρκετή δυσκολία, ο Μ. Λίτινας επανεξελέγη, όμως η πολιτική του αποδόμηση είχε ήδη πραγματοποιηθεί. Στο υπόλοιπο της θητείας του δεχόταν πλήθος εσωκομματικών πυρών. Το 2002 «εξορίστηκε» να είναι υποψήφιος στο Δήμο Ρεθύμνου, όπου έχοντας φυσικά απέναντί του και έναν «αντάρτη» υποψήφιο, συνετρίβη από τον Αρχοντάκη. Το πάλαι ποτέ πολιτικό παιδί του Παττακού (που τον διόρισε δήμαρχο Ρεθύμνου σε ηλικία 30 ετών) ήταν αδύνατο να ηττηθεί,

απολαμβάνοντας την υποστήριξη όλης της καλής κοινωνίας της πόλης: ξενοδοχοί, μαγαζάτορες και δικηγόροι βρέθηκαν στο πλάι του. Σε ό,τι αφορά τους τελευταίους ας σημειωθεί ένα τοπικό παράδοξο. Το Ρέθυμνο είναι ο τελευταίος νομός της Ελλάδας σε επιτυχόντες στις πανελλαδικές εξετάσεις. Τα λεφτά εκεί βγαίνουν αλλιώς, δυστυχώς. Έχει όμως μια αξιοσημείωτη τοπική παραγωγή σε δικηγόρους, επάγγελμα που ανθίζει πλάι στα φύλλα της κάνναβης.

Δεν είναι συμπτωματικό ότι η δημοσιοποίηση της περίπτωσης των Ζωνιανών συμπίπτει χρονικά με την αποχώρηση από την πολιτική των δύο μαθουσάλων του ρεθυμνιώτικου δημόσιου βίου. Λόγοι κυρίως ηλικιακοί και λιγότερο φθοράς έστειλαν στην αποστρατεία τόσο τον παραδοσιακό βουλευτή Ρεθύμνης Γ. Κεφαλογιάννη, όσο και τον ισόβιο δήμαρχο Ρεθύμνου Δημ. Αρχοντάκη. Ουδείς εκ των δύο ήταν

υποψήφιος στις τελευταίες εκλογές (βουλευτικές του 2007 ο πρώτος, αυτοδιοικητικές του 2006 ο δεύτερος). Αν και η αποχώρησή τους έγινε σχετικά «ομαλά», συμμαχίες και δεσμεύσεις που υπήρχαν έσπασαν και ένα ολόκληρο σύστημα άρχισε να τρίζει. Ενδεικτικό είναι ότι στην κοινότητα Ζωνιανών δεν πλειοψήφησε η κόρη του Γ. Κεφαλογιάννη Όλγα, αλλά ο αντίπαλός της Κ. Σχοινάς, παραδοσιακός εσωκομματικός αντίπαλος και του τέως χουντικού και όψιμου δημοκράτη Δημ. Αρχοντάκη.

ΟΙ ΒΕΡΑΝΤΕΣ ΤΟΥ ΡΕΘΥΜΝΟΥ

Το πρόβλημα ωστόσο για όλους αυτούς και για όλους όσους εξακολουθούμε να αγαπάμε το Ρέθυμνο είναι ότι η κατάσταση έχει πλέον ξεφύγει από τον έλεγχο του κάθε Κεφαλογιάννη, του κάθε Αρχοντάκη, του κάθε Λίτινα κι ακόμα κι αυτών των ίδιων των καλλιεργητών του Μυλοποτάμου. Το χασίς πλέον αποτελεί το εθνικό προϊόν της Κρήτης. Ένα πολύ μικρό ποσοστό από αυτό αυτοκαταναλώνεται ή διαχέεται στην Ελλάδα, το υπόλοιπο εξαγεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η κάνναβη αποτελεί στοιχείο της ρεθυμνιώτικης καθημερινότητας, το ποσοστό σταθερών χρηστών της ξεπερνά στο Ρέθυμνο το 60%, ενώ στους μικροκαλλιεργητές συμπεριλαμβάνονται σχεδόν όσοι έχουν κήπο ή έστω βεράντα με φυτά. Νέοι φοιτητές στο Ρέθυμνο ακούν εμβρόντητοι ντόπιους γνωστούς τους να λένε «δεν πρόλαβα να αγοράσω χασίς, θα πάω να κόψω λίγο από της μάνας μου και ελπίζω να μη μου κρατήσει κακία».

Η κοινωνική σχέση με μερικούς από τους δικηγόρους του νομού μπορεί να γίνει εξαιρετικά διδακτική και διασκεδαστική αν τυχόν αρχίσουν να διηγούνται δικαστικές ιστορίες με καλλιεργητές χασίς. Όπως εκείνου που απολογούμενος για το γεγονός ότι στο χωράφι του βρέθηκε φυτεία, αρνήθηκε κάθε ανάμειξη λέγοντας στον ανακριτή: «Ετσά πώς το 'χε βάλει το χασίσι αυτός που το 'βαλε, το 'βλεπε ο ήλιος στραβά τ' απόγεμα, το ξέραινε και βρωμούσε. Αν ήντονε δικό μου το χασίσι, ήθελε να το βάλω ανατολικά και να το βρέχω, για να το δροσίζει η αυγή και

να ακούγεται όμορφα, να το πουλώ κι ακριβότερα». Ασφαλώς, η ερώτηση για τη δικαστική τύχη του γραφικού καλλιεργητή είναι ρητορική. Καταδίκες στο Ρέθυμνο υπήρξαν μόνο κατόπιν συνεννοήσεως και τέτοια στην προκειμένη περίπτωση δεν υπήρξε.

ΜΙΑ ΩΡΑΙΑ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και τώρα. Το ποιος θα πάει φυλακή είναι αντικείμενο διαπραγματεύσεως στο εσωτερικών καλλιεργητών κι αυτός που θα επιλεγεί να σηκώσει το σταυρό του μαρτυρίου θα πληρωθεί αδρά από όλη την κοινότητα. Η «τιμή» της φυλάκισης στο Μυλοπόταμο, ήταν περί τα 4.500 ευρώ το μήνα, αλλά είναι λογικό να αυξηθεί μετά την έξαρση των τελευταίων εβδομάδων. Παραμένει αντιθέτως αδιευκρίνιστο αν θα αυξηθούν ή θα μειωθούν τα τροχαία των ανδρών των ΕΚΑΜ, που για πολλά χρόνια βρίσκονταν ένας ένας σε χαντάκια του Ρεθύμνου, παρέα με τα αμάξια τους με κομμένα φρένα. Άλλοτε γιατί υπήρξαν πολύ πιεστικοί, αλλά συχνότερα γιατί είχαν σπάσει κάποια συμφωνία.

Υπάρχει λύση στο Ρέθυμνο; Εξαιρετικά δύσκολο χωρίς συνολική αλλαγή στην κρατική πολιτική για τα ναρκωτικά, την καλλιέργεια, την επεξεργασία και την εμπορία τους. Οι αστυνομικές λύσεις όχι απλά απέτυχαν όλες, αλλά μεγάλο μέρος της αστυνομίας έγινε κομμάτι του προβλήματος. Μια προσπάθεια να πεισθούν οι Μυλοποταμίτες να εγκαταλείψουν τα ναρκωτικά, ξεπλένοντας άμεσα όσα χρήματα έβγαλαν σε άλλου τύπου επιχειρήσεις είναι πιθανή, τα αποτελέσματά της όμως είναι αμφίβολα. Το Ρέθυμνο είναι τουριστικά και εμπορικά κορεσμένο και οι χρηματικές απώλειες θα είναι πολύ μεγάλες. Μένει η κατά μέτωπο αντιπαράθεση που ενέχει σωρεία κινδύνων: από το ξέσπασμα μιας ανεξέλεγκτης βίας, μέχρι το ξεπέταγμα... αυτονομιστικών κινημάτων στο νησί. Ο έλεγχος της κατάστασης περνά μέσα από τον εξορθολογισμό της πολιτικής για τα ναρκωτικά και απαιτεί χρόνο. Τον διαθέτει κανείς; Ας ελπίσουμε τουλάχιστον να τον διαθέτουν οι ίδιοι οι Ρεθυμνιώτες, επιλέγοντας οι ίδιοι μια καλύτερη μοίρα για τον εαυτό τους.

ΚΑΤΙ ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ

Λεύκωμα με άρθρα, μελέτες και πάνω από χίλιες τετράχρωμες φωτογραφίες, που αποτυπώνει τη σύγχρονη νεοελληνική κακογουστιά. Αναλύει το κιτς, αναζητά τις ρίζες του και σχολιάζει με χιούμορ τις χιλιάδες περιπτώσεις του φαινομένου.

Εκδόσεις Πολύτυπο

Κεντρική διάθεση: τηλ.: 210-72.32.819

Οι βαλίτσες μαύρου χρήματος του ΤΣΠΕΑΘ και το *modus operandi* του «κόλπου»

του Βασίλη Ζήση

Όταν το κομμάτι αυτό όδευε προς το τυπογραφείο, ο πρόεδρος της Αρχής για το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος Γεώργιος Ζορμπάς είχε ολοκληρώσει τον κύκλο των μαρτυρικών καταθέσεων και ετοιμαζόταν να ολοκληρώσει το πόρισμά του για το ομόλογο του ΤΣΠΕΑΘ. Τα στοιχεία που έχουν περιέλθει στη διάθεσή του θεμελιώνουν κατηγορίες για δωροδοκία και δωροληψία, οι οποίες επισύρουν ποινές κάθειρξης (ακόμα και ισόβια), επειδή, σύμφωνα με το Νόμο 1608 (και όπως αυτός τροποποιήθηκε), τα αδικήματα αυτά, αν τελεσθούν σε βάρος του δημοσίου, τιμωρούνται αυστηρότερα. Το ΤΣΠΕΑΘ είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου.

Ομάστε βέβαια ότι στο τχ. 905 γράφαμε για τις βαλίτσες με μαύρο χρήμα με τις οποίες έφευγαν (με κατεύθυνση την Αθήνα) μεγάλα ποσά από λογαριασμούς στην Ελβετία που είχαν γεμίσει εκατομμύρια ευρώ μετά την αγορά του αμαρτωλού ομολόγου του ΤΣΠΕΑΘ. Ε, λοιπόν υπάρχουν πλέον και μαρτυρικές καταθέσεις που το επιβεβαιώνουν. Όλα βγαίνουν στο φως από την έρευνα που διεξάγει ο πρόεδρος της Αρχής για το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος Γεώργιος Ζορμπάς και μια χούφτα αφοσιωμένων ερευνητών.

Απληστία, το όγδοο θανάσιμο αμάρτημα της σημερινής εποχής. Αυτή οδήγησε και στο σπάσιμο των λογαριασμών και στις βαλίτσες με το μαύρο χρήμα. Έτσι, βγήκαν όλα στη φόρα. Προσέξτε τις συγκυρίες: Οι εφημερίδες αρχίζουν να γράφουν για τα ομόλογα τον περασμένο Μάρτιο. Οι συνεχείς αποκαλύψεις πανικόβαλαν εκείνους που έστησαν την κομπίνα και τους δημιούργησαν ένα μεγάλο πρόβλημα: Δεν μπορούν να διακινήσουν τις προμήθειες μέσω των τραπεζικών λογαριασμών. Φοβούνται. Δοκιμάζουν, έτσι, να βγάλουν τα χρήματα από την Ελβετία σε βαλίτσες. Το *modus operandi* ήταν απλό: Έστειλαν κάποιον άσχετο «φορτηγατζή» να παραλά-

βει «πακέτα» εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ που έβγαιναν από λογαριασμούς στους οποίους είχαν κατατεθεί εκατομμύρια ευρώ αμέσως μετά την αγορά του ομολόγου του ΤΣΠΕΑΘ. Στη συνέχεια ο «φορτηγατζής» τα μετέφερε οδικώς στην Αθήνα. Εκεί τα παρέδιδε σε άλλους πρωτεργάτες του κόλπου, που τα έδιναν με τη σειρά τους στους τελικούς αποδέκτες. Το κόλπο αποκαλύφθηκε όταν τον περασμένο Ιούλιο, μεσούντος δηλαδή του σκανδάλου στην Ελλάδα, πιάστηκε επ' αυτοφώρω στα σύνορα ένας από τους μεταφορείς των πακέτων με το βρόμικο χρήμα. Έτσι άρχισαν να αποκαλύπτονται όλα. Όσο για τα ονόματα των αποδεκτών του μαύρου χρήματος, υπομονή. Ας περιμένουμε πρώτα το πόρισμα Ζορμπά. Έχουμε όμως την αίσθηση ότι θα βγουν πολλά ονόματα στη φόρα.

Το Αντί επιβεβαιώθηκε και σε ένα άλλο πράγμα. Όπως έχουμε γράψει εδώ και καιρό, οι έρευνες για τα ομόλογα δεν προκλήθηκαν, όπως ισχυρίζονταν τότε διάφοροι κυβερνητικοί, από την «αλαζονεία» του Ζορμπά, ούτε επειδή ξύπνησε ένα πρωί και του ήρθε να «ρίξει» την κυβέρνηση, κάτι άλλωστε που παραλίγο να το καταφέρει μόνη της. Η αλήθεια άρχισε να αποκαλύπτεται στην Ελβετία όταν ενέργειες σαν αυτή

που περιγράφουμε σήμερα προκάλεσαν την περιέργεια των αρμόδιων αρχών, που πάγωσαν τελικά τους λογαριασμούς προσώπων που σχετίζονται με τη χρηματιστηριακή ΤΡΩΪΛΟΣ, η οποία πούλησε το ομόλογο στο ΤΣΠΕΑΘ (και όχι μόνο). Στη συνέχεια οι ελβετικές αρχές ενημέρωσαν τον κ. Ζορμπά, όπως επιβεβαίωσε ο ίδιος στην πρόσφατη εξέτασή του στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής (7/11). Έτσι άρχισε να αποκαλύπτεται η σχέση με το ομόλογο του ΤΣΠΕΑΘ.

ΜΙΑ ΑΠΟΘΗΚΗ ΜΕ ΔΙΣΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΜΕΝΑΝ ΝΑ ΦΑΓΩΘΟΥΝ

Όλα ξεκίνησαν όταν κάποιοι ανακάλυψαν ότι τα αποθεματικά των Ταμείων ήταν μια από τις «μεγαλύτερες αποθήκες ακίνητου χρήματος» στον κόσμο. Και έπεσαν πάνω της για να τη λεηλατήσουν, συνεργαζόμενοι με ξένες τράπεζες, επειδή μέσω αυτών πίστευαν ότι μπορούσαν να καλύψουν τα ίχνη και επειδή στην Ελλάδα θα τους έπαιρναν αμέσως χαμπάρι. Η μέθοδος λεηλασίας ήταν εκείνη με τα δομημένα ομόλογα υψηλού ρίσκου. Χρειαζόταν όμως και η πολιτική βούληση για να ανοίξει η αποθήκη με το αστείο ρευστό των Ταμείων. Έτσι, η κυβέρνηση, δηλαδή το υπουργείο Οικονομικών, άρχισε να εκδίδει ομόλογα για την κάλυψη των αναγκών του δημοσίου, που αγόραζαν αμέσως τα Ταμεία. Δεν θα πούμε όμως ακόμα ότι στο κόλπο συμμετείχαν υπουργοί και άλλοι πολιτικοί παράγοντες. Δεν υπάρχουν ακόμα αδιάσειστες αποδείξεις γι' αυτό, ό,τι κι αν λέγεται ή γράφεται. Υπάρχουν όμως, σαφώς καταγεγραμμένες, οι στενές σχέσεις χρηματιστών και διοικητών Ταμείων με κορυφαίους υπουργούς και άλλα πολιτικά πρόσωπα. Σχέσεις που επέτρεψαν

στους αρχιτέκτονες του κόλπου να δράσουν όπως έδρασαν. Δεν μπορούσε να στηθεί το μεγάλο κόλπο χωρίς αυτές τις σχέσεις. Κι αυτό λέει από μόνο του πολλά. Αυτή την κατάσταση δεν μπορεί να την αμφισβητήσει κανείς, σε ό,τι αφορά τουλάχιστον το ομόλογο του ΤΣΠΕΑΘ και το προηγούμενο του ΤΕΑΔΥ.

Παράδειγμα οι πολιτικές σχέσεις και διασυνδέσεις των κ. Δ. Καπράνου και Ν. Δεσποτόπουλου, δύο εκ των πρωταγωνιστών της υπόθεσης του ΤΣΠΕΑΘ. Δεν μας ενδιαφέρει εδώ η εμπλοκή τους στην κίνηση των τραπεζικών λογαριασμών που ερευνά ο κ. Ζορμπάς. Ούτως ή άλλως το Αντί αποκάλυψε εδώ και καιρό ότι ερευνούνται οι τραπεζικοί λογαριασμοί τους και από τότε πολλά έχουν γραφεί και για τους δύο. Σε λίγες ημέρες, άλλωστε, θα μάθουμε επακριβώς. Αυτό που μας ενδιαφέρει εδώ είναι οι προσωπικές σχέσεις, γιατί από αυτές θα προκύψουν και οι πολιτικές ευθύνες.

Στα χρόνια του ΠΑΣΟΚ ο κ. Δεσποτόπουλος ήταν στο Δ.Σ. της Γενικής Τράπεζας, γενικός διευθυντής της οποίας ήταν και ο κ. Ν. Μπερετάνος. Πρόσωπα του «κλίματος Τσοχατζόπουλου» και οι δύο, συναντιούνται και συνεργάζονται αργότερα, όταν ο κ. Μπερετάνος, καλός γνώστης των χρηματιστηριακών, έγινε πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της ΤΡΩΪΛΟΣ. Συνιδιοκτήτες της ΤΡΩΪΛΟΣ είναι η κα Ζωή Μπασπανέλου (προέρχεται από την Ιντεραμέρικαν) και ο κ. Δημήτριος Παστελά-

κος, ο οποίος έχει πολύ καλές πολιτικές σχέσεις στην Κύπρο, όπου και η έδρα της Χρηματιστηριακής. Είναι γνωστό ότι το ομόλογο του ΤΣΠΕΑΘ σχεδίασε η CALYON της Credit Agricole, όπως και τα ομόλογα αρκετών άλλων Ταμείων. Πώς όμως ανακάλυψε αυτά τα τεράστια αποθέματα «ακίνητου ρευστού»; Λέτε να έκανε έρευνα αγοράς; Κάποιοι από εδώ της το είπαν. Η ΤΡΩΪΛΟΣ συνεργάζεται κατ' αρχάς με τον κ. Παπαμαρκάκη της North Asset Management, που, όπως φαίνεται, λειτουργεί ως ο «εγκέφαλος» της υπόθεσης «αγορά δομημένων ομολόγων από τα Ταμεία». Η επαφή έγινε μέσω στελέχους της PROTON BANK, με το αζημίωτο, όπως αποδεικνύουν τώρα οι τραπεζικοί λογαριασμοί. Έτσι, η CALYON της Credit Agricole φτιάχνει τον τίτλο, που μέσω της Εμπορικής (που αγόρασε η Credit Agricole) πάει στην North Asset Management και από εκεί κατευθύνεται στην Αθήνα, όπου μέσω της PROTON και της ΤΡΩΪΛΟΣ καταλήγει στο ΤΣΠΕΑΘ.

ΟΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Οι σχέσεις αναπτύσσονται και μετά την αγορά του ομολόγου (Ιούλιος 2006) και μέχρι να ξεσπάσει το σκάνδαλο. Εκτός του κ. Παπαμαρκάκη, οι άνθρωποι της ΤΡΩΪΛΟΣ γνωρίζονται και με τον φίλο και συνεργάτη του κ. Πάνο Τσουπίδη και συζητούν αγορές Real Estate. Ο κ. Τσουπίδης είναι «σύμ-

βουλος διοίκησης» στην North Royal Estate Opportunity Fund, που ανήκει στον ίδιο όμιλο με την North Principal Investment και ασχολείται με επενδύσεις ακινήτων κυρίως στην ανατολική Ευρώπη και την πρώην ΕΣΣΔ. Το Real Estate είναι το άλλο πεδίο δραστηριότητας της ΤΡΩΪΛΟΣ μετά τα ομόλογα. Υποστηρικτής του Γιώργου Παπανδρέου από την εποχή της «Κίνησης Νέων Επιχειρηματιών» της εποχής Κοσκωτά, ο κ. Τσουπίδης δέθηκε στη συνέχεια στο άρμα του κ. Αλογοσκούφη, ο οποίος τον αντάμειψε με τη θέση του προέδρου του Ταχυδρομικού Ταμειουτηρίου. Εκεί συναντάμε και τον κ. Δ. Καπράνο, ως «ειδικό σύμβουλο» του κ. Τσουπίδη κατόπιν συστάσεως του κ. Αλογοσκούφη. Έτσι ο κ. Καπράνος παίζει σε δυο ταμπλό, όπως άλλωστε κάνουν όλοι οι καλά δικτυωμένοι δημοσιογράφοι. Από τη μια μεριά γνωρίζεται καλά με τον εκδότη του ομολόγου (την ηγεσία δηλαδή του υπουργείου Οικονομικών) και από την άλλη έχει πολύ καλή σχέση και με την ΤΡΩΪΛΟΣ. Άλλωστε, οι επαφές της ΤΡΩΪΛΟΣ με το ΤΣΠΕΑΘ υπάρχουν ήδη από την εποχή του προκατόχου του κ. Καπράνου στην προεδρία, του δημοσιογράφου κ. Κατσανεβάκη, ο οποίος εργάστηκε και για την ΤΡΩΪΛΟΣ και για την «Ελληνική Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή», μια άλλη εταιρεία του κ. Παστελάκου. Έτσι, όταν επί κυβέρνησης Καραμανλή ο κ. Καπράνος διορίζεται πρόεδρος του ΤΣΠΕΑΘ, το γλυκό δένει καλύτερα, επειδή είναι και παιδικός φίλος του κ. Δεσποτόπουλου. Κάπως έτσι λειτούργησαν οι σχέσεις μέσα από τις οποίες φτάσαμε στην αγορά του ομολόγου του ΤΣΠΕΑΘ.

Τώρα οι έρευνες του κ. Ζορμπά τα έχουν δέσει όλα αυτά με λογαριασμούς και άλλα στοιχεία τα οποία έχουμε δημοσιεύσει επανειλημμένως και δεν χρειάζεται να επαναλάβουμε σήμερα, ας ανατρέξει όποιος ενδιαφέρεται σε προηγούμενα τεύχη. Η συνέχεια θα γραφεί στα ποινικά δικάστηρια, όπως όλα δείχνουν. Τα στοιχεία που έχουν περιέλθει στη διάθεση του πρώην εισαγγελέα θεμελιώνουν για ορισμένους από τους εμπλεκόμενους τις κατηγορίες για δωροδοκία και δωροληψία, οι οποίες επισύρουν ποινές

κάθειρξης (ακόμα και ισόβια), επειδή, σύμφωνα με το Νόμο 1608 (και όπως αυτός τροποποιήθηκε), τα αδικήματα αυτά, αν τελεσθούν σε βάρος του δημοσίου, τιμωρούνται αυστηρότερα. Και το ΤΣΠΕΑΘ είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου.

Αυτό που ενδιαφέρει εδώ είναι, επαναλαμβάνουμε, οι σχέσεις μέσα από τις οποίες έγινε δυνατό το στήσιμο του μεγάλου κόλπου, το κλίμα μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε. Θυμάστε που γράφαμε παλιότερα για τη «γαλαζοπράσινη διαπλοκή», για τους «πράσινους» έμπειρους που έσπευσαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους άπειρους και άσχετους «γαλάζιους»; Η προύπηρεσία του κ. Δεσποτόπουλου επί ΠΑΣΟΚ δεν εμπόδισε τον πρώην υπουργό Υγείας Νικήτα Κακλαμάνη να τον διορίσει το Σεπτέμβριο του 2004 αναπληρωτή διοικητή του Νοσοκομείου Μεταξά στον Πειραιά. Δυο χρόνια αργότερα, τον Ιούλιο του 2006, το μήνα δηλαδή που το ΤΣΠΕΑΘ αγόρασε το ομόλογο, ο κ. Δ. Αβραμόπουλος τον προήγαγε μάλιστα σε διοικητή του Νοσοκομείου και έβαλε στο διοικητικό συμβούλιο και τον κ. Καπράνο. Η κυ-

βέρνηση Καραμανλή διόρισε, επίσης, τον κ. Καπράνο στο Φεστιβάλ Αθηνών, στο Διοικητικό Συμβούλιο Σύγχρονης Τέχνης του Εθνικού Μουσείου και δεν ξέρουμε πού αλλού.

Αυτοί οι «διυπουργικοί» διορισμοί ένα πράγμα επιβεβαιώνουν σίγουρα, πέρα από τις προσωπικές φιλίες και σχέσεις: Και ο κ. Καπράνος και ο κ. Δεσποτόπουλος και οι άλλοι που κυκλοφορούσαν γύρω τους (παράγοντες, δημοσιογράφοι κ.ά.) είχαν ισχυρές διασυνδέσεις στην κυβέρνηση της ΝΔ. Συναναστρέφονταν στενά υπουργούς της κυβέρνησης. Μπαινόβγαιναν στα υπουργικά γραφεία, προωθούσαν τις δημόσιες σχέσεις των υπουργών και τα εγκωμιαστικά σχόλια γι' αυτούς στον Τύπο, πήγαιναν ταξίδια, σύχναζαν μαζί σε πριβέ κλαμπ, έτρωγαν στα σπίτια τους. Μόνον αυτά; Λέτε να ενεργούσαν τόσο ανιδιοτελώς οι υπουργοί; Δεν τους ένωνε κάτι βαθύτερο;

Η κοινή λογική λέει ότι, όταν ένας φίλος ή συνεργάτης υπουργού υποπίπτει σε κάποιο σοβαρό παράπτωμα, ο υπουργός σπεύδει να απομακρυνθεί. Στην περίπτωση του ΤΣΠΕΑΘ συνέβη ακριβώς το αντίστροφο. Γιατί, όταν το

σκάνδαλο ξέσπασε, στους φίλους τους, τους υπουργούς, κατέφυγαν οι ένοχοι για να ζητήσουν σωτηρία. Αυτοί οι υπουργοί έπαιρναν τους δημοσιογράφους και καταφέρονταν εναντίον του Ζορμπά, οι ίδιοι έλεγαν στους μάρτυρες να αγνοήσουν τον πρώην εισαγγελέα και να μην πάνε να καταθέσουν, επειδή τον έχει «αδειάσει» η κυβέρνηση και δεν τον στηρίζει κανείς. Να όμως που ο καιρός έχει πάντα γυρίσματα. Είναι άραγε τυχαίο ότι όλα αυτά άλλαξαν μόλις το Μαξίμου άρχισε να παίρνει αποστάσεις από τον υπουργό Οικονομικών; Είναι άραγε άσχετο το γεγονός ότι, μόλις κατάλαβαν ότι δεν έχουν πια «πλάτες», οι εμπλεκόμενοι έσπευσαν, πατείς με πατώ σε, να παρουσιασθούν στις αρμόδιες αρχές και να «εξηγήσουν»; Γιατί ορισμένοι κυβερνητικοί επέλεξαν να στηρίξουν μέχρι τέλους τους εμπλεκόμενους; Λέτε να ανακάλυψαν αιφνιδίως τις έννοιες της τιμής και του φιλότιμου και ότι δεν εγκαταλείπουμε ποτέ τους φίλους μας; Δεν υπάρχει «πολιτική ευθύνη» στα 13.650.000 ευρώ ακριβώς που εντόπισε ο κ. Ζορμπάς; Τι κάνει νιάου νιάου στα κεραμίδια;

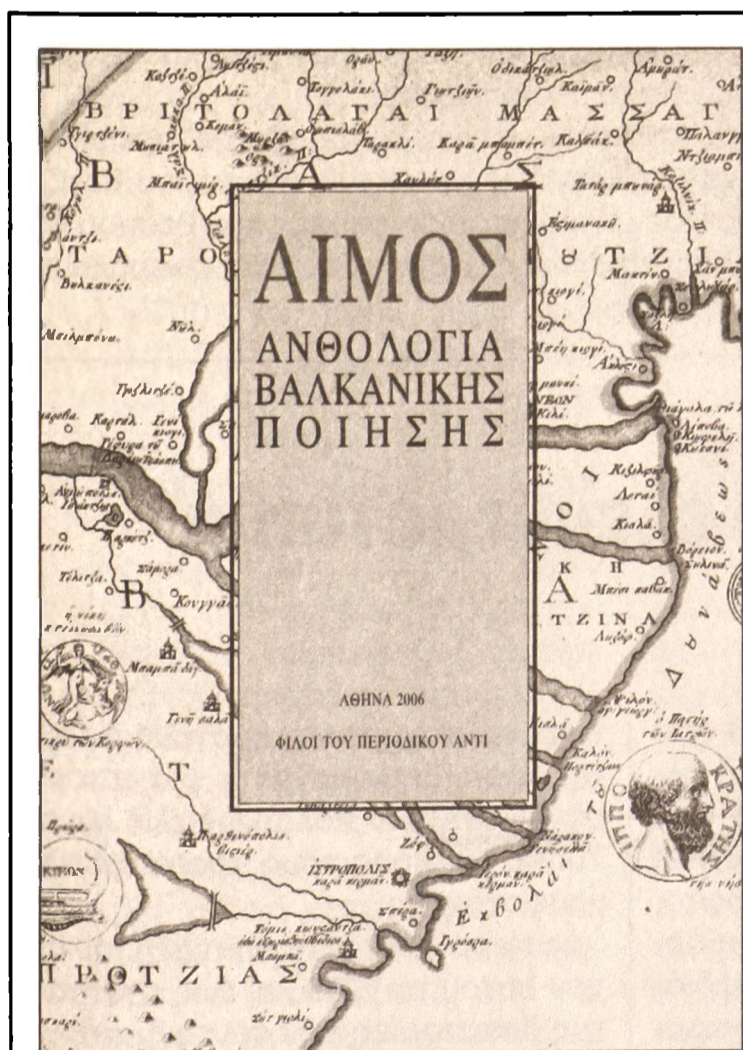
ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΩΡΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

**Η ποίηση δίνει το στίγμα της ενότητας των Βαλκανίων.
Μοναδικό βιβλίο με άρτιες μεταφράσεις και υψηλή αισθητική.**

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙ:

Οι συνδρομητές του Αντί με έκπτωση 10% (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων αποστολής για την Ελλάδα) μπορούν να αποκτήσουν την Ανθολογία ΑΙΜΟΣ.

Παραγγελίες: **ΑΝΤΙ**, Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα,
τηλ: 210-7232713, φαξ: 210-7226107,
e-mail: chprou@otenet.gr

ΟΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΓΩΓΕΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Η ιδέα να καταφεύγουν πολλοί στην πρακτική των αστικών αγωγών προκειμένου να συλλέξουν χρηματικά ποσά, με στάνταρτ μίνιμουμ τα 30.000 ευρώ, όπως προβλέπει ο Νόμος Βενιζέλου και για την παραμικρή «επιλήψιμη», κατά το δικαστήριο, φράση, έχει γίνει κοινός τόπος, όπως φαίνεται. Ο εκπρόσωπος του ΚΚΕ έγραψε (βλ. *Αντί*, τεύχος 897) ότι «μέχρι και δικηγορικά γραφεία εξασκούνται στην κατασκευή αστικών διεκδικήσεων εναντίον του Τύπου, αναζητώντας ενδιαφερομένους και αναλαμβάνοντας εργολαβικά τις σχετικές υποθέσεις». Μπορεί στ' αλήθεια να συμβαίνει κάτι τέτοιο; Εμείς δυσκολευόμαστε να το πιστέψουμε.

Εκείνο που είναι βέβαιο είναι ότι ο τυποκτόνος νόμος 2243 του 1994 –και μη ξεχνάμε το όνομά του: «νόμος Βενιζέλου»– δημιουργεί πάρα πολλά προβλήματα στη λειτουργία των θεσμών και την ελευθερία του Τύπου. Χωρίς την υποχρεωτική τήρηση μιας οποιασδήποτε προκαταρκτικής αποκαταστατικής διαδικασίας, που θα στηριζόταν στο αναμφισβήτητο δικαίωμα απάντησης και στην υποχρέωση αναγνώρισης της αλήθειας, αν συνέτρεξε εσφαλμένη ή ελλιπής πληροφόρηση, και η οποία θα είχε ως συνέπεια την άμεση επανόρθωση εκ μέρους του καλόπιστου συντάκτη του εντύπου, ο νόμος παρέχει την δυνατότητα άμεσης προσφυγής σε αγωγή με αίτημα την ικανοποίηση ηθικής βλάβης, η οποία αποτιμάται από το νόμο σε 10.000.000 δραχμές και πάνω (30.000 περίπου σημερινά ευρώ), για κάθε σχόλιο ή αναφορά περιστατικών που θα θεωρηθούν ότι ανάγονται στην σφαίρα των λεγομένων «προσωπικών δεδομένων» (και όλοι ξέρουμε πόσο έχει ξεχειλίσει αυτή η έννοια), ή θέτουν σε αμφισβήτηση την υπόληψη του ενάγοντα. Με αυτά τα δεδομένα, η άσκηση δημοσιογραφικής κριτικής, που, από τη φύση της και από τα χρονικά πλαίσια στα οποία ασκείται, δεν μπορεί να στηρίζεται υποχρεωτικά σε τελεσίδικες αποφάσεις δικαστηρίων ή επίσημες βεβαιώσεις αρμοδίων αρχών, καθίσταται επικίνδυνη περιπέτεια, όχι μόνο για τον συντάκτη του σχετικού άρθρου, σχολίου κ.λπ. αλλά και για τον ιδιοκτήτη του εντύπου, ο οποίος έτσι υποχρεώνεται σε προληπτική λογοκρισία όλων των δημοσιευμάτων που καταχωρίζο-

νται στο έντυπο που εκδίδει. Επί πλέον, η δίκη γίνεται κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (!, από πού και ως πού;), χωρίς τις εγγυήσεις και τους τύπους της τακτικής διαδικασίας, για να μην καθυστερήσει η (χρηματική) ικανοποίηση του θιγέντος. Και είναι πρόδηλο ότι ο καθένας «θίγεται» ευκολότερα αν γνωρίζει ότι, με τον κατάλληλο δικονομικό χειρισμό και την εξόγκωση του θέματος, θα μπορέσει να εισπράξει το όχι ευκαταφρόνητο ποσό των 30.000 ευρώ τουλάχιστον.

Το περιοδικό *Αντί* βομβαρδίστηκε πρόσφατα με αρκετές αγωγές, όσες δεν είχε «εισπράξει» στα προηγούμενα τριάντα και πλέον χρόνια της κυκλοφορίας του. Η αρχή έγινε με την αγωγή του «φιλότεχνου» και «συλλέκτη» πινάκων ζωγραφικής δικηγόρου Βλάση Φρυσίρα. Το δικαστήριο τιμώρισε το περιοδικό μας, που δεν παρέστη στη δίκη, κάνοντας δεκτά τα αιτήματα του ενάγοντα, να πληρώσει 82.000 ευρώ επειδή σε ένα καρνιβαλικό σκωπτικό δημοσίευμα ένας συντάκτης του αποκάλυψε το ιδιωτικό του μουσείο ως «Φρυσιρομάγαζο» (βλ. σχετικά: το 890 και τα επόμενα τεύχη του *Αντί*). Δύο άλλες αγωγές από πρόσωπα που επίσης αυτοθεωρούνται θιγέντα από δημοσιεύματα που δεν περιείχαν καμία ανακρίβεια, εκκρεμούν και η απάντηση του περιοδικού μας θα δοθεί στο ακροατήριο. Χαρακτηριστική ήταν ακόμα η περίπτωση του Εκδοτικού Οίκου Λιβάνη, ο οποίος με αγωγή του ζήτησε από το *Αντί* 300.000 ευρώ, επειδή σε ένα τεύχος του ανέφερε τον «ιδρυτή» του Αντώνη Λιβάνη, ο οποίος όμως από εικοσαετίας και πλέον δεν βρίσκεται σε καμία νομική σχέση με την εταιρεία και τον οργανισμό Λιβάνη, ως «Πυλώνα του ΠΑΣΟΚ» και αναφέρθηκε σε ορισμένες ενέργειές του που είχαν απασχολήσει έντονα τον Τύπο πριν από αρκετά χρόνια με δυσμενέστατα σχόλια για το πρόσωπό του, χωρίς τα τελευταία να προκαλέσουν καμιά αντίδραση εκ μέρους του. Η αγωγή εκδικάστηκε και ήταν αθωωτική για το περιοδικό.

Αναρωτιόμαστε όμως, μήπως ο νομοθέτης πρέπει να επέμβει και να μετριάσει τις συνέπειες του νόμου Βενιζέλου, λαμβάνοντας υπ' όψη του ότι σκοπός του θεσμού της αποκατάστασης της ηθικής βλάβης δεν είναι ο «εμπλουτισμός» του «θιγέντος»;

Ο τυποκτόνος νόμος καταργεί την ελευθεροτυπία

του Γ. Διαφωνίδη, προέδρου του ΣΗΠΕ

Η ύπαρξη των τυποκτόνων Νόμων, όπως πολύ σωστά έχουν χαρακτηριστεί, πρέπει να ερμηνευθεί στο πλαίσιο αφενός της ιστορικής εξέλιξης του ελληνικού πολιτικού συστήματος και αφετέρου της διαμόρφωσης του ελληνικού Τύπου διαχρονικά.

Είναι γνωστό ότι στην Ελλάδα Τύπος

και πολιτική εξουσία αναπτύχθηκαν στη βάση μιας ιδιαίτερης σχέσης αλληλεξάρτησης. Το γεγονός αυτό έχει ιστορικές καταβολές και καθορίζεται από μια σειρά παράγοντες. Πρώτο, πολιτική εξουσία και Τύπος σε μια αρχική φάση είχαν ως κοινό στόχο τη διάδοση των εθνικών ιδεών και τη συγκρότηση ενός σύγχρονου αστικοδημοκρα-

τικού συνταγματικού κράτους. Σε αυτή τη φάση δημιουργείται μια ιστορική συναίνεση των πολιτικών ελίτ και του Τύπου ως προς τους προαναφερόμενους στόχους.

Δεύτερον, μετά την επίτευξη του στόχου αυτού το 1909 και έως την πτώση της δικτατορίας των συνταγματαρχών ο Τύπος ακολούθησε τις βασικές δια-

ρετικές τομές του πολιτικού μας συστήματος με τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της πατρωνίας και των πελαταικών σχέσεων να έχουν καθοριστικό ρόλο εφόσον αυτά συνιστούν βασική παράμετρο λειτουργίας του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Είναι αυτή, κυρίως, η περίοδος στην οποία αρχίζουν να ψηφίζονται περιοριστικοί νόμοι παρά τους περιορισμούς που έθεταν τα προηγούμενα ελληνικά Συντάγματα.

Σε όλες τις περιπτώσεις η εμπλοκή των εκδοτών της Αθήνας στη διαμόρφωση της πολιτικής της χώρας, όπως επίσης και οι μηχανισμοί λογοκρισίας τους οποίους θέσπισε η πολιτική εξουσία για τον Τύπο αποτελούν κανόνα με ιστορική διάσταση. Υπό αυτή την έννοια δημιουργούνται συνθήκες εκατέρωθεν παρέμβασης του ενός πεδίου στο άλλο, γεγονός το οποίο προσδίδει άλλη μια ιδιαιτερότητα στη χώρα, συγκριτικά με αυτές της υπόλοιπης Ευρώπης.

Και ενώ μετά το 1974, εξαιτίας κυρίως της σχετικής φιλελευθεροποίησης του πολιτικού συστήματος και της ύπαρξης μαζικών οργανώσεων, η άμεση εμπλοκή του Τύπου στη διαμόρφωση της πολιτικής έτεινε να περιοριστεί, οι μηχανισμοί λογοκρισίας και η κρατική παρέμβαση συνέχιζαν να υπάρχουν.

Ο μεταξικός Νόμος 1092/38 με τις ιδιώνυμες διατάξεις επανήλθε μετά την κατάργηση του Νόμου περί Τύπου των συνταγματάρχων ενώ ταυτοχρόνως και το ίδιο το Σύνταγμα του 1974 εξακολούθησε να θέτει τους γνωστούς, κατασταλτικού χαρακτήρα, περιορισμούς οι οποίοι προέρχονται από το Νόμο της Επιδαύρου του 1823.

Δεν είναι βέβαια τυχαίο ότι ο Τυποκτόνος Νόμος 1178/81 ψηφίζεται παραμονές μίας σημαντικής πολιτικής αλλαγής από την τότε κυβέρνηση Ράλλη, η οποία ένα χρόνο νωρίτερα είχε φροντίσει να χαρίσει τριακόσια εκατομμύρια στους εκδότες της Αθήνας προκειμένου να κερδίσει την εύνοια τους όπως έγραψε ο Χρήστος Πασαλάρης στο βιβλίο του *οι Βαρώνοι των Media*.

Δεκατρία χρόνια μετά, με το Νόμο 2246/94, ενώ καταργούνται τα μεταξικά νομοθετικά υπολείμματα, από την άλλη, με τον ίδιο Νόμο οργανώνεται ακόμα περισσότερο η Αστική περί Τύ-

που ευθύνη η οποία επεκτείνεται και στα ηλεκτρονικά ΜΜΕ.

Σήμερα οι διώξεις εναντίον εκδοτών και δημοσιογράφων ιδιαίτερα στην ελληνική περιφέρεια έχουν ενταθεί. Επιχειρηματίες και ορισμένοι πολιτικοί παράγοντες έχουν στήσει μια βιομηχανία αγωγών και διώξεων ενάντια στις περιφερειακές εφημερίδες στηριζόμενοι στην ύπαρξη των νόμων αυτών. Το γεγονός αυτό όχι μόνο περιορίζει την ελευθερία του Τύπου αλλά παραπέμπει σε άλλες εποχές.

Τα υπέρογκα ποσά τα οποία επιβάλλονται από τα δικαστήρια για ασήμαντους λόγους σε εκδότες και δημοσιογράφους των εφημερίδων της περιφέρειας οδηγούν σε κλείσιμο των εφημερίδων και στον περιορισμό της ελεύθερης άσκησης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος.

Πρόκειται για την εφαρμογή κατασταλτικών μέτρων τα οποία στοχεύουν στον περιορισμό της προάσπισης του δημόσιου συμφέροντος το οποίο σε ορισμένες περιπτώσεις παραβιάζεται είτε από την εμπλοκή πολιτικών παραγόντων σε αδιαφανείς σχέσεις ή και λανθασμένες επιλογές είτε από την ανεξέλεγκτη δράση επιχειρηματικών συμφερόντων τα οποία εμπλέκονται σε θέματα διαφθοράς.

Αναφέρω συγκεκριμένα παραδείγματα για την κατάσταση αυτή. Ο εκδότης-δημοσιογράφος Γιάννης Τζούμας καταδικάστηκε στην επιβολή 50.000 ευρώ για άρθρο το οποίο δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα-μέλος του ΣΗΠΕ *Αλήθεια της Χίου* σχετικά με την ακαταλληλότητα του πόσιμου νερού στην πόλη. Η κριτική η οποία ασκήθηκε στον πρώην δήμαρχο Μάρκο Μενή για το θέμα αυτό οδήγησε τον εν λόγω πολιτικό παράγοντα να ασκήσει δίωξη στον συνάδελφο και τώρα να απειλεί με κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων της εφημερίδας και το οριστικό κλείσιμο της.

Στην Κέρκυρα η «Αλ. Δεσύλλας ΑΕ» υπέβαλλε αγωγή κατά της εφημερίδας-μέλους του ΣΗΠΕ *Καθημερινή Ενημέρωση*, επειδή η εν λόγω εφημερίδα άσκησε κριτική στην παράνομη κατεδάφιση διατηρητέων κτηρίων. Η συγκεκριμένη εταιρεία διεκδικεί 500.000 ευρώ, δηλαδή το κλείσιμο της εφημερίδας.

Στις Κυκλάδες ο Διευθύνων Σύμβουλος της Αναπτυξιακής Εταιρείας Κυκλάδων Νίκος Βολτής υπέβαλε αγωγή στην εφημερίδα μέλος του ΣΗΠΕ *Κοινή Γνώμη* και στον εκδότη Γεώργιο Βακόνδιο απαιτώντας 100.000 ευρώ για αναφορά που έγινε σχετικά με δημοσίευμα αθηναϊκής εφημερίδας.

Στην Φωκίδα η «Θ. Στοφόρος ΑΕ» προχώρησε σε μηνυτήρια έκκληση με απειλή αγωγής ενάντια στην εφημερίδα *Ωρα της Φωκίδας* για την κριτική που άσκησε η τελευταία σε απόφαση του δημοτικού συμβουλίου της Ιτέας για την παραχώρηση του Ξενία στην εν λόγω εταιρεία.

Ταυτόχρονα μία σειρά δημοσιογράφοι της περιφέρειας είτε βρίσκονται κάτω από επιθέσεις πολιτικών παραγόντων είτε διώκονται και απειλούνται από επιχειρηματικά συμφέροντα με στόχο την πλήρη προσωπική και επαγγελματική εξόντωση τους.

Ο Σύνδεσμος Ημερησίων Περιφερειακών Εφημερίδων έχει καλέσει με δημόσια ανακοίνωση την κυβέρνηση και τα πολιτικά κόμματα να προχωρήσουν σε μία επανεξέταση, τροποποίηση ή και κατάργηση των τυποκτόνων νόμων οι οποίοι ενθαρρύνουν και θεσμοθετούν κατασταλτικά μέτρα ενάντια στο δικαίωμα για δημόσια κριτική και προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος.

Εκτίμηση μας είναι ότι η πολιτική εξουσία δεν διαθέτει την πολιτική βούληση για κάτι τέτοιο. Για το λόγο αυτό προτείνουμε την συγκρότηση επιτροπής στην οποία θα εκπροσωπούνται όλες οι ενώσεις Τύπου προκειμένου να ασκηθούν πιέσεις προς τη πολιτική εξουσία.

Το δεύτερο το οποίο προτείνουμε είναι να συσταθεί ένα Συμβούλιο Τύπου το οποίο θα αποτελείται αποκλειστικά από εκπροσώπους των δημοσιογραφικών ενώσεων και των ενώσεων εκδοτών και το οποίο θα λειτουργεί ως αυτορυθμιστική αρχή στη βάση ενός ενιαίου κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Αλλά το θέμα αυτό χρήζει μιας επιστημονικής μελέτης και διερεύνησης.

Νομίζω ότι στη παρούσα φάση αυτό που πρέπει να γίνει είναι η άμεση συγκρότηση της επιτροπής κατά του Τυποκτόνου Νόμου με την συμμετοχή όλων των ενώσεων Τύπου.

Το σύστημα Καραμανλή αλλάζει

Ο κ. Ρουσόπουλος σε ρόλο «αντιπροέδρου» και η Ντόρα σε ρόλο «συγκυβερνήτη»

του Οδυσσέα Αρβανίτη

Ο πρωθυπουργός κυβέρνησε την πρώτη τετραετία έχοντας δίπλα του ένα στενό κύκλο υπουργών που αποτελούσαν τον στενό πυρήνα του «συστήματος εξουσίας Καραμανλή». Με το ξεκίνημα όμως της δεύτερης θητείας οι σχέσεις μεταξύ των υπουργών αυτών έχουν διαρραγεί ανεπανόρθωτα, με αποτέλεσμα ο κ. Ρουσόπουλος να βγαίνει προς το παρόν ενισχυμένος και να ασκεί ουσιαστικά ρόλο αντιπροέδρου στην κυβέρνηση. Παράλληλα η κ. Μπακογιάννη που ήταν εκτός του κύκλου Καραμανλή αναδεικνύεται σε βασικό πόλο, διεκδικώντας συγκυβέρνηση.

Στην περασμένη θητεία της κυβέρνησης Καραμανλή στον στενό πυρήνα εξουσίας ανήκαν οι υπουργοί Θεόδωρος Ρουσόπουλος, Γιώργος Αλογοσκούφης, Δημήτρης Σιούφας και Προκόπης Παυλόπουλος, μια ομάδα που είχε αρχίσει να σχηματίζεται ήδη από την εποχή της Ρηγίλλης. Τα πρόσωπα αυτά ήταν που έβλεπαν πιο συχνά τον πρωθυπουργό όχι μόνο στο Μέγαρο Μαξίμου αλλά και στο γραφείο του στην οδό Πλουτάρχου ή στο διαμέρισμα που διατηρεί στο Λυκαβηττό, όπως επίσης και στην οικία του στη Ραφήνα. Οι τέσσερις αποτελούσαν την πραγματική ομάδα του πολιτικού σχεδιασμού της πρώτης κυβερνητικής θητείας της ΝΔ. Εκτός του ότι κατείχαν τα βασικά υπουργεία της κυβέρνησης συζητούσαν με τον πρωθυπουργό εφ' όλης της ύλης. Κοντά στον πρωθυπουργό βρισκόταν και ο κ. Βαγγέλης Μείμαράκης, όσο ακόμα ήταν γραμματέας της ΝΔ. Ήταν τακτικός συνομιλητής του όχι μόνο για τα κομματικά ζητήματα αλλά και για τα θέματα αιχμής, όταν η κυβέρνηση βρισκόταν στριμωγμένη. Ο κ. Μείμαράκης εμφανιζόταν δημοσίως και υπερασπιζόταν την κυβέρνηση, δίνοντας και τη γραμμή, εν είδει κυβερ-

νητικού εκπροσώπου και ενώ ο κ. Ρουσόπουλος απέφευγε να εκτίθεται.

Διακριτό ρόλο διατηρούσε και ο υπουργός ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Γιώργος Σουφλιάς. Σε τακτικά χρονικά διαστήματα περνούσε τις πύλες του Μεγάρου Μαξίμου και συζητούσε με τον πρωθυπουργό για όλα τα ζητήματα που αντιμετώπιζε η κυβέρνηση, από τα οικονομικά μέχρι και τα εξωτερικά. Ενίοτε ο κ. Σουφλιάς πηγαίνει και στο διαμέρισμα στο Λυκαβηττό, αλλά αποφεύγει το σπίτι του πρωθυπουργού στη Ραφήνα. Από το περιβάλλον του Μεγάρου Μαξίμου έχει επικρατήσει να λέγεται ότι ο κ. Καραμανλής «εκτιμά την πολιτική αντίληψη του κ. Σουφλιά και γι' αυτό συζητά συχνά μαζί του». Εκτός από αυτό, ο κ. Καραμανλής θέλει να έχει το κεφάλι του ήσυχο. Αναγνωρίζει στον κ. Σουφλιά περίοπτη και διακριτή θέση σε σχέση με τους υπόλοιπους και αποφεύγει την κριτική του υπουργού ΥΠΕΧΩΔΕ που, αν εμφανιζόταν αποστασιοποιημένος, θα προκαλούσε τριγμούς στο εσωτερικό της κυβέρνησης.

Μεταξύ των τεσσάρων υπουργών του «βασικού πυρήνα» δεν υπήρχε ποτέ αγαστή σύμπνοια, αφού άλλωστε ο κ. Καραμανλής εφαρμόζει πάντα το αξίω-

μα «διαίρει και βασίλευε». Οι κ. Παυλόπουλος και Σιούφας ήταν πιο κοντά και λειτουργούσαν ενίοτε σαν δίδυμο. Αντιμετώπιζαν με επιφύλαξη τον κ. Ρουσόπουλο που τον θεωρούσαν «σώγαμπρο» στο κόμμα και τον κ. Μείμαράκη που τον έβλεπαν πάντα σαν «μητσοτακικό». Από την πλευρά του, ο τελευταίος αντιμετώπιζε με συγκατάβαση το δίδυμο και δεν έκρυβε τα κακά του αισθήματα για τον κ. Ρουσόπουλο. Όλοι τους πάντως φρόντιζαν να μην ενοχλούν τον κ. Σουφλιά. Μόνο ο κ. Μείμαράκης του επιτέθηκε κάποια φορά, με αφορμή τη διαφορετική του προσέγγιση για τις δημοτικές εκλογές και από ό,τι λέγεται το πλήρωσε.

Ο κ. Καραμανλής ασκεί την εξουσία του με συγκεντρωτικό τρόπο. Τα συλλογικά όργανα της κυβέρνησης και του κόμματος έχουν περίπου διακοσμητικό ρόλο. Το Υπουργικό Συμβούλιο συνεδριάζει σπάνια και μόνο για να χειροκροτά την εισήγηση του πρωθυπουργού. Η Κοινοβουλευτική Ομάδα συνεδριάζει συχνότερα αλλά ποτέ δεν γίνεται συζήτηση. Το ίδιο και η Κεντρική Επιτροπή, ενώ το Πολιτικό Συμβούλιο συνέρχεται περίπου μία φορά το χρόνο. Το μόνο όργανο που συνεδριάζει τακτικά είναι η Κυβερνητική Επιτροπή. Αλλά και αυτή δεν συζητά τα θέματα της επικαιρότητας. Χαρακτηριστικό από αυτή την άποψη είναι ότι η κρίση των ομολόγων διήρκεσε τέσσερις μήνες αλλά ποτέ δεν συζητήθηκε στην Κυβερνητική Επιτροπή. Όπως δεν είχε συζητηθεί παλαιότερα και το σκάνδαλο των κουμπάρων και οι άλλες μεγάλες κυβερνητικές κρίσεις.

Το προνόμιο αυτό ο πρωθυπουργός το κρατούσε για τον εαυτό του και για τους συνομιλητές που εκείνος επέλε-

γε. Έτσι στελέχη όπως οι κ. Αβραμόπουλος, Λιάπης και Βουλγαράκης ήταν μονίμως εκτός του κύκλου αποφάσεων του πρωθυπουργού. Μακριά από τον στενό κύκλο λήψης των αποφάσεων ήταν η κ. Ντόρα Μπακογιάννη η οποία άρχισε να αυξάνει την πολιτική της επιρροή με την είσοδο της στην κυβέρνηση, για να φθάσει πλέον να διεκδικεί τη συγκυβέρνηση με τον κ. Καραμανλή. Παράλληλα η κ. Μπακογιάννη προσεγγίζει τους υπουργούς που απομακρύνονται από τον κύκλο του κ. Καραμανλή.

Η πρώτη ρωγμή στον πυρήνα του συστήματος εξουσίας Καραμανλή ήλθε στα μέσα της πρώτης τετραετίας, λόγω της σύγκρουσης Ρουσόπουλου - Μειμαράκη. Ο Μειμαράκης, όσο ήταν γραμματέας και είχε πρόσβαση στα ΜΜΕ, από τη μία στήριζε την κυβερνητική γραμμή και από την άλλη χρησιμοποιούσε τα ερείσματα του για να ασκεί προσεκτική κριτική δημοσίως και να «θάβει» παρασκηνιακά τον Ρουσόπουλο. Ο πόλεμος κρίθηκε υπέρ του Ρουσόπουλου όταν ο κ. Καραμανλής τον έβγαλε από τη θέση του γραμματέα του κόμματος -κάτι που ο κ. Μειμαράκης δεν ήθελε- και τον έβαλε στο Υπουργείο Αμύνης. Έκτοτε ο κ. Μειμαράκης σταδιακά έπαψε να είναι συνομιλητής του κ. Καραμανλή μέχρι που περιορίστηκε στα υπουργικά του καθήκοντα. Ο κ. Ρουσόπουλος αθόρυβα είχε κερδίσει την πρώτη του μεγάλη μάχη στο εσωτερικό του κλειστού συστήματος εξουσίας.

Μετά τις εκλογές όμως, τα πράγματα άλλαξαν άρδην. Κατ' αρχάς, βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη η σύγκρουση Ρουσόπουλου - Αλογοσκούφη. Ο υπουργός Οικονομίας έκανε δύο «μοιραία» λάθη με το πετρέλαιο θέρμανσης και με την αύξηση του ΦΠΑ. Ο τρόπος με τον οποίο χειρίστηκε τα δύο ζητήματα εξέθεσε τον πρωθυπουργό. Ο κ. Καραμανλής ανέθεσε στον Ρουσόπουλο να χειριστεί το ζήτημα και εκείνος με την σειρά του άδειασε τον κ. Αλογοσκούφη. Τώρα ο κ. Αλογοσκούφης είναι εκτεθειμένος και δέχεται τα παρασκηνιακά πυρά των συναδέλφων του υπουργών με αφορμή τον προϋπολογισμό. Οι γκρίνιες των υπουργών για τα κονδύλια υπάρχουν κάθε χρόνο.

Του Χρ. Παπανίκου

Μόνο που το Μαξίμου μέχρι πέρυσι άπλωνε ομπρέλα προστασίας. Και ο ίδιος ο Αλογοσκούφης έλεγε «όποιου δεν του αρέσει να πει τα παράπονά του στον πρωθυπουργό». Αλλά κανείς δεν τολμούσε. Τώρα η ομπρέλα προστασίας δεν υπάρχει και ο κ. Αλογοσκούφης δέχεται βολές από παντού. Ο υπουργός Οικονομίας λέει ότι δεν έχει πρόβλημα με τον Καραμανλή και ότι για την εικόνα ότι είναι σε διάσταση με το Μέγαρο Μαξίμου «φταίει ο Ρουσόπουλος». Οι δύο υπουργοί ήταν οι βασικοί πυλώνες του νέο-καραμανλισμού, η σύγκρουσή τους δείχνει ότι ο πυρήνας δεν λειτουργεί πια και σηματοδοτεί ευρύτερες αλλαγές.

Ο τρίτος του συστήματος, ο κ. Δημήτρης Σιούφας, απομακρύνθηκε παίρνοντας τη θέση που πάντα ήθελε, του προέδρου της Βουλής. Άλλωστε θεωρείται «καμένος» για λόγους που δεν γνωρίζουμε, αλλά μάλλον αφορούν την εποχή που ήταν υπουργός Ανάπτυξης και συνομιλητής του κ. Καραμανλή. Ο επόμενος της αρχικής ομάδας που φαίνεται ότι την «έκανε» είναι ο κ. Προκόπης Παυλόπουλος, ο οποίος κατηγορείται τώρα ότι «αυτομόλησε» και πήγε με την κυρία Μπακογιάννη. Παλαιότερα έλεγε βέβαια ότι «δεν θα δώσουμε ποτέ ξανά το κόμμα στους Μητσοτάκηδες», αλλά στις πρόσφατες εκλογές στηρίχθηκε στην κ. Μπακογιάννη για να βγει τέταρτος στην Α' Αθήνας. Καθώς ο κ. Ρουσόπουλος κέρδιζε τη μάχη της επιρροής στον Καραμανλή, ο κ. Παυλόπουλος άλλαξε στρατόπεδο για να διατηρήσει την περίοπτη θέση του στην κυβέρνηση. Το ότι κράτησε το υπουργείο Εσωτερικών και επιπλέον πήρε και το Υπουργείο

Δημοσίας Τάξεως οφείλεται στο ότι έχει την αποδοχή της κ. Μπακογιάννη. Όπως διαμορφώνονται πλέον οι ισορροπίες από τον αρχικό πυρήνα έχει απομείνει μόνο ο κ. Ρουσόπουλος, ο οποίος έχει αυξήσει την επιρροή του και είναι πλέον ουσιαστικά ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης. Στο εσωτερικό του Μεγάρου Μαξίμου φροντίζει να διατηρεί καλές σχέσεις με τον κ. Γιάννη Αγγέλου με τον οποίο έχουν άλλωστε χωρίσει τους τομείς αρμοδιότητας.

Η κ. Μπακογιάννη από την πλευρά της έχει συνάψει πλέον στρατηγική συμμαχία με τον κ. Μειμαράκη, ο οποίος από την περασμένη άνοιξη δεν κρύβει την δυσαρέσκειά του για το Μαξίμου και για την ενίσχυση του κ. Ρουσόπουλου, και έχει πάρει μαζί της και τον κ. Παυλόπουλο. Παράλληλα έχει εξουδετερώσει τον «κίνδυνο Σιούφα». Σε ένα άλλο επίπεδο η κ. Μπακογιάννη έχει βρει ένα modus vivendi με τον κ. Σουφλιά, ο οποίος, αποστασιοποιημένος, περιορίζεται στα του υπουργείου του και περιμένει την ώρα που θα κάνει αισθητή την παρουσία του. Το ερώτημα είναι αν ο κ. Αλογοσκούφης, προκειμένου να σταθεί, θα υποχρεωθεί να «υποβάλλει κι αυτός τα διαπιστευτήριά του στην κ. Μπακογιάννη» εγκαταλείποντας τις αρχηγικές του φιλοδοξίες, όπως έκανε και ο κ. Παυλόπουλος. Έτσι από τη μία ο υπουργός Επικρατείας και από την άλλη η κ. Μπακογιάννη προβάλλουν ως οι δύο ισχυροί πόλοι της κυβέρνησης. Οι δύο φρόντισαν να μη συγκρουστούν μέχρι τώρα στο προσκήνιο ή στο παρασκήνιο, αλλά οι ουσιαστικές τους σχέσεις περνούν μέσα από τις άλλες -άλλου επιπέδου- σχέσεις.

Θα αντέξει ο Κώστας το φιλί της κόμπρας;

του Νίκου Καραμπάση

Εδώ και καιρό προγραμματιζόταν το ταξίδι του Κ. Καραμανλή στην Άγκυρα, αλλά, μια οι τουρκικές εκλογές (διπλές), μια οι ελληνικές (στη συνέχεια), λίγο η πολεμική ατμόσφαιρα που ζει η Τουρκία με τους Κούρδους (και η κόντρα στρατηγών και πολιτικών για το χαρακτήρα του κράτους) δεν επέτρεψαν τέτοιου είδους «πολυτέλειες». Βέβαια πολύ θα ήθελε η Ντόρα Μπακογιάννη να «σερβίρει» στον Κ. Καραμανλή το συγκεκριμένο ταξίδι – με την υπογραφή και των Μέτρων Οικονομικής Εμπιστοσύνης που είχαν ετοιμάσει οι Μπουγιουκανίτ – Χηνοφώτης ως αρχηγοί του στρατού των δύο χωρών, πριν ο δικός μας γίνει βουλευτής και... υφυπουργός. Αλλά άναψε «κόκκινο» στην Ντόρα και τον Χηνοφώτη ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Κ. Παπούλιας. Έτσι, το «μνημόνιο» αραχνιάζει – ακόμη – σε κάποιο συρτάρι. Ας θυμίσουμε ότι στην ουσία ακύρωνε όλη την αεροναυτική άμυνα της χώρας στο Αιγαίο, αφού απαγόρευε όλες τις ασκήσεις κ.λπ.

Γιατί όμως ο Κ. Καραμανλής θα πάει στην Άγκυρα λίγο πριν από τις προεδρικές εκλογές στην Κύπρο; Για την προετοιμασία της επίσκεψης Καραμανλή στην Άγκυρα έρχεται στις 3 Δεκεμβρίου στην Αθήνα ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Αλί Μπαμπατζάν – και εκεί «θα δώσει τα ρέστα της» παρασκηνιακά η Ντόρα, που αναμένει βέβαια και την Κοντολίζα για να ξεδιπλωθεί όλο το παιχνίδι. Ποια είναι η ουσία όμως όλων αυτών των κινήσεων, που έχουν πίσω τους τον αγωγό φυσικού αερίου, ο οποίος εγκαινιάστηκε στα Ύψαλα την περασμένη Κυριακή, αλλά και τον πετρελαιοαγωγό Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολης (που τον ξεμπλόκαρε τελικά ο Β. Πούτιν αφήνοντας Κοπελούζο – Λάτση ελεύθερους να «παίξουν» με τις ποσότητες που θα δέχεται ο αγωγός).

Η ουσία είναι ότι οι «κουμπάροι» θέλουν – ενόψει και των κυπριακών προεδρικών εκλογών – να προχωρήσουν σε συμφωνία για τη συνεκμετάλλευση των πετρελαίων σε Αιγαίο και Κύπρο, ανατρέποντας τα δεδομένα. Προς αυτή την κατεύθυνση πιέζει και ο αμερικανικός

παράγοντας –γι' αυτό θα έρθει και η Κ. Ράις πάλι στην Αθήνα–, που δεν θέλει περαιτέρω ρωσική παγίωση των ενεργειακών συμφερόντων του Β. Πούτιν στη Μεσόγειο και την ΕΕ. Το πολιτικό αντάλλαγμα που θα δώσει ο Κ. Καραμανλής στον «κουμπάρο» του είναι η χώρα μας να στηρίξει ακόμη πιο σθεναρά την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, ενώ θα προχωρήσει χωρίς καθυστερήσεις και το έργο διασύνδεσης των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας των δύο χωρών.

Σημαντικό γεγονός ήταν ότι η ΕΕ «εξαφανίστηκε» τελικά από τα εγκαίνια για τη μεταφορά φυσικού αερίου από το Αζερμπαϊτζάν. Όχι μόνο ο Ρομάνο Πρόντι, όπως προέβλεπε ο αρχικός σχεδιασμός για την τελετή, αλλά ούτε και ο Ιταλός υπουργός Ενέργειας Λουίτζι Μπερσάνι παραβρέθηκαν στον Έβρο, ενώ προσωπικούς λόγους επικαλέστηκε και ο αρμόδιος κοινοτικός επίτροπος Κ. Πίλμπαγκς για την απουσία του. Στη θέση όλων αυτών ύστερα από πρόσκληση της τουρκικής πλευράς, πρωταγωνιστικό ρόλο στην τελετή είχε ο αμερικανός υπουργός Ενέργειας Σάμιουελ Μπόντμαν. Μην ξεχνάμε ότι η Κομισιόν είχε χρηματοδοτήσει το πρώτο στάδιο του έργου και έχει δεσμευθεί ότι θα στηρίξει με προγράμματα συγχρηματοδότησης και την επέκτασή του αγωγού στην Ιταλία. Τώρα;

Όσο κι αν απέφυγε έστω και να αναφέρει το όνομα του Αμερικανού υπουργού Ενέργειας ο Κ. Καραμανλής, γνώριζε άριστα τι «παιζόταν». Το ότι την επομένη βγήκε στα Νέα με συνέντευξη της η Ντόρα Μπακογιάννη για να απορρίψει τη φημολογία για πρόωρες εκλογές την άνοιξη λέγοντας ότι «τέτοιες προσεγγίσεις στερούνται σοβαρότητας» – ενώ την Τρίτη ο Κ. Καραμανλής ενέκρινε τον νέο εκλογικό νόμο και ο Γ. Κουρής ζητούσε από τον Β. Βενιζέλο να φτιάξει νέο κόμμα διασπώντας το ΠΑΣΟΚ – προφανώς εντάσσονται σε μια στρατηγική που λέει «θα το πιεις το κώνειο μέχρι τέλους». Για να μην υποψιαστεί κανείς τίποτε σε βάρος της, η Ντόρα δηλώνει προκαταβολικά «δεν βλέπω ούτε διάσπαση στο ΠΑ-

ΣΟΚ ούτε ντόμινο διασπάσεων». Απο εκεί και μετά δίνει έναν «περίεργο αγώνα» –συνεπικουρούμενη από διάφορες ετερόκλητες πολιτικές δυνάμεις–, ώστε να υπάρξει συναίνεση στην επιδίωξη κοινά αποδεκτής, σύνθετης, διακριτής ονομασίας για την ΠΓΔΜ (διαφορετικά «θα υπάρξει βέτο», αν και μάλλον όλα θα πάνε πιο πίσω).

Σύμφωνα με πληροφορίες μας, ο Κ. Καραμανλής –που ακολουθεί ρυθμούς... ήρεμης δύναμης– ασχολείται κι αυτός (γελώντας...) με τον «διάδοχό του», γιατί γνωρίζει ότι «τρίτη συνεχόμενη νίκη και συγκρότηση κυβέρνησης είναι περίπου στη σφαίρα του εξωπραγματικού...». Το αγαπημένο «πουλέν» των διαφόρων σεναρίων που αναπαράγει ο Τύπος των «νταβατζήδων» (για λόγους που αυτοί γνωρίζουν) είναι ο Δημήτρης Αβραμόπουλος. Προφανώς ο υπουργός Υγείας είχε και έχει «αρχηγικές φιλοδοξίες και βλέψεις»: άλλωστε τις είχε εκδηλώσει φτιάχνοντας και δικό του κόμμα. Και προφανώς θέλει να είναι ο «διάδοχος» της «καραμανλικής πτέρυγας», που έχει και την πλειοψηφία στην ΝΔ. Μόνο που, όπως φαίνεται, εκτός του Α. Σαμαρά, που περιμένει σιωπηλά στη γωνία, ετοιμάζονται και άλλοι νεότεροι, όπως ο 41χρονος Ευριπίδης Στυλιανίδης, ο νέος υπουργός Παιδείας.

Ο Κ. Καραμανλής γνωρίζει ότι η επόμενη χρονιά, το 2008, θα είναι «όλα τα λεφτά». Εάν μπορέσει να «καβατζάρει» το 2008 –με Κυπριακό, Σκοπιανό, αλλαγή υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Κεντρικού Τραπεζίτη, πετρέλαιο στα εκατό δολάρια κ.λπ.– εκτιμά ότι «μετά δεν θα έχει ιδιαίτερα προβλήματα» ούτε για εκλογές ούτε για διαδόχους (μην ξεχνάμε ότι προαλείφεται σιωπηλά και ο Θ. Ρουσόπουλος, εκτιμώντας ότι «ήδη εγώ κυβερνάω»).

Αυτό το δύσκολο «πόκερ» με τα πετρέλαια σε Αιγαίο και Κύπρο σε συνδυασμό με τον θανάσιμο εναγκαλισμό από Ρωσία και ΗΠΑ κάνει πολλούς να αναρωπιούνται: «Θα αντέξει ο Κώστας το φιλί της κόμπρας»; Απο την απάντηση θα εξαρτηθούν και οι πολιτικές εξελίξεις.

Εκτός Αθηνών

Από όσα διαβάξει στον επαρχιακό
Τύπο η Τασία Λεβόν.

Από την εφημερίδα
Εμπρός της Λέσβου:

Σε μαύρο χάλι... το χάλι

Σε κακό χάλι είναι το χάλι, μπροστά από το γραφείο του υπουργού στο (πρώην) Υπουργείο Αιγαίου, όπως και στον προθάλαμο του γραφείου του υπουργού. Από τότε που έγινε κατάληψη του κτιρίου από τους κτηνοτρόφους, από την περασμένη άνοιξη, ο πρώην υπουργός **Τέλης Παυλίδης** δεν θέλησε να ξοδέψει ούτε ευρώ, για να το καθαρίσει ή να το αντικαταστήσει. Η εικόνα αυτή όμως, όπως και η στοίβα με τις εφημερίδες μέσα σε ένα καλάθι, στο χώρο αναμονής, δεν τιμά καθόλου την ηγεσία του Υπουργείου και υποτιμά τους επισκέπτες του.

Κι άλλος για το Καραπαναγιώτη...

Αντιδρά ο Φιλοζωικός Σύλλογος Λέσβου στην προοπτική δημιουργίας περιπτέρου από την πλευρά του Κινηγητικού Συλλόγου Μυτιλήνης, όπου θα εκτίθενται παράλληλα πέρδικες, φασιανοί και λαγοί, μέσα σε κλουβιά, στο πάρκο Καραπαναγιώτη. Με επιστολή του, που θα δημοσιευτεί, διατυπώνει ότι συμφωνεί με το στόχο του Κινηγητικού Συλλόγου για την ανάδειξη της πέρδικας, αλλά διαφωνεί κάθετα με τον εγκλεισμό των παραπάνω ζώων μέσα σε κλουβιά.

Η τρίλιζα της Τρίτης

Το να μάθουμε να εκφραζόμαστε με το λόγο είναι ένα θέμα. Το να χρησιμοποιούμε σωστά τη γλώσσα μας είναι ένα άλλο. Το να βουτάμε «τη γλώσσα μέσα στο μυαλούδακι μας» πριν ανοίξουμε το στόμα είναι εκείνο που μας

κάνει συνετούς...

Είναι φοβερή η γλώσσα του πολυλογά, ολημερίς γυρνάει σα ροδάνι. Η τελευταία λέξη δρα συνειρμικά και πυροδοτεί τον εγκέφαλό του για τη συνέχεια, που μπορεί να είναι τελείως άσχετη με το αρχικό θέμα. Πολυβόλο το στόμα, πυρ ο λόγος, δριμεία εκτόξευση η ακατάπαστη σκέψη. Ο πολυλογάς θέλει απαραίτητως ακροατήριο. Έστω και ένα άτομο του φτάνει. Είτε τον κοιτάει στα μάτια, είτε όχι, είτε τον ακούει, είτε αδιαφορεί, η παρουσία αυτή του είναι πολύτιμη. Αρκεί ένα απαλό νεύμα του κεφαλιού για να το προσλάβει ως ενθάρρυνση. Παίρνει αμπάριζα και βγαίνει, κι όποιος τον αντέξει...

Και τα αγριοκούνελα

Με τα αγριοκούνελα οι κυνηγοί δεν τα πήγαν και τόσο καλά, λένε οι πληροφορίες μας, καθώς το κυνήγι τους απαιτεί ειδικά εκπαιδευμένους σκύλους. Ο υπερπληθυσμός, των συμπαθητικών κατά τ' άλλα αυτών άγριων τετράποδων, έχει φέρει σε αδιέξοδο τους αγρότες και, όπως αποδεικνύεται, κανένας δεν μπορεί τα τελευταία δέκα χρόνια να τα περιορίσει. Πάντως, οι επιστήμονες στο θέμα αυτό σηκώνουν «τα χέρια ψηλά», αφού μάλλον είναι πιο εύκολο να εντοπίσουν γενικότερα τους τρόπους μείωσης της πανίδας, παρά να βρουν τρόπους να περιορίσουν τα αγριοκούνελα.

Μια ολοκαίνουρια λακκούβα

Στον κόμβο που δημιουργείται μπροστά από την είσοδο της μαρίνας Μυτιλήνης στρώθηκε καινούρια άσφαλτος.

Ένα φρεάτιο για τα νερά της βροχής είναι αρκετά πιο κάτω από το ύψος της ασφάλτου, επειδή κανείς δεν φρόντισε να αναπροσαρμόσει το ύψος του. Έτσι δημιουργήθηκε μία νέα λακκούβα.

Τούτη η αναφορά γίνεται, γιατί εδώ και μία δεκαετία έχει καθιερωθεί στους καινούριους δρόμους της Μυτιλήνης τα φρεάτια είτε να προεξέχουν από την άσφαλτο, είτε να είναι αρκετά εκατοστά πιο χαμηλά. Καιρός είναι να σταματήσει αυτό το χάλι, γιατί κινδυνεύουν ανθρώπινες ζωές.

Από την εφημερίδα *Νεάπολις* των Δράμας, Καβάλας, Ξάνθης:

Σκουπιδότοπος ο Νέστος

Για άλλη μια φορά ο ποταμός Νέστος, μετά τις τελευταίες έντονες βροχοπτώσεις έγινε αποδέκτης τεράστιου όγκου σκουπιδιών, τα οποία και μετέφερε επί ελληνικού εδάφους. Η ρύπανση του ποταμού από την ολιγωρία και αβλεψία των γειτόνων μας είναι τεράστια. Απορρίμματα κάθε είδους μεταφέρονται και εναποτίθενται στη λίμνη των Ποταμών.

Προσυπογράφοντας

Ασπίδα προστασίας της λίμνης Δοϊράνης, στα σύνορα Ελλάδας-ΠΓΔΜ, υψώνουν δύο δήμοι εκατέρωθεν των

συνόρων με σειρά έργων συνεργασίας για τη διατήρηση και ανάδειξή της.

Η Δοϊράνη, απομεινάρι του άλλοτε λιμναίου σχηματισμού Παιονία, καταλαμβάνει σήμερα έκταση 39.000 στρεμμάτων και αντιμετωπίζει προβλήματα διατήρησης και προστασίας του πλούτου της συμφωνούν ο δήμος Δοϊράνης στην Ελλάδα και ο ομώνυμος δήμος (Dojran) της ΠΓΔΜ.

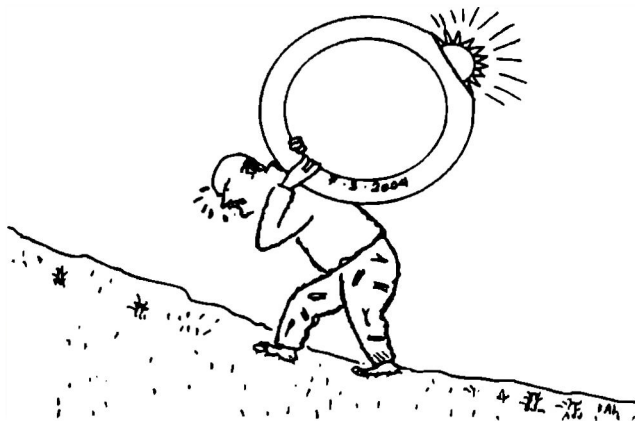
Από την εφημερίδα
Το βήμα της Αιγαλείας:

Στα πλην

Ο δημοσιογράφος του ALTER Χαρδαβέλας και η εκπομπή του για το Νοσοκομείο του Αιγίου. Με παλιά πλάνα από τα καμένα χειρουργεία και προσπάθεια να βγάλει είδηση από τις γνωστές κόντρες συνδικαλιστών, παρουσίασε μια «δημοσιογραφική πατάτα», που απλά δυσφήμιζε το νοσηλευτικό ίδρυμα.

Στα πλην

Η τριτοκοσμική παροχή υπηρεσιών από τα τοπικά ΕΛΤΑ, που οφείλεται, όπως άπειρες φορές έχουμε γράψει, στην έλλειψη προσωπικού. Αν είναι δυνατόν το 2007 να χρειάζονται 6-7 ημέρες για να μοιραστεί η αλληλογραφία (μαζί βέβαια και ο τοπικός Τύπος).

Από την εφημερίδα
Εμπρός της Λέσβου.

«Η Αριστερά δεν μπορεί άλλο να επιλέγει ανάμεσα στη διαχείριση και τη διαμαρτυρία»

ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΠΗΡΕ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ

Λίγες ημέρες μετά την επανεκλογή του Γιώργου Παπανδρέου στην προεδρία του ΠΑΣΟΚ, η Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου, μια εκ των βασικών υποστηρικτριών του και από τα στελέχη που αναδείχθηκαν κατά την πρώτη περίοδο της προεδρίας του, μιλάει στο *Αντί* για την επόμενη ημέρα στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Η κα Ξενογιαννακοπούλου υποστηρίζει ότι η διαδικασία της 11ης Νοεμβρίου δίνει μια νέα δυναμική στο ΠΑΣΟΚ, προκειμένου αυτό να εξελιχθεί πολιτικά, χωρίς κατ' ανάγκη να περνά μέσα από διαγραφές και αυτοκάθαρση. Ταυτόχρονα, μιλά για αμοιβαίες ευθύνες στις οποίες οφείλεται η αδυναμία συνεργασίας ΠΑΣΟΚ – Αριστεράς, για την οποία λέει ότι ξεπερνά τα στενά όρια των κομμάτων.

• *Είστε ανάμεσα σε εκείνες και εκείνους που στήριξαν τον Γιώργο Παπανδρέου προκειμένου να επανεκλεγεί στην προεδρία του ΠΑΣΟΚ στις 11 Νοέμβρη. Η επανεκλογή αυτή μοιάζει να στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό σε μια συμβολική «στροφή προς τα αριστερά» και στην καταγγελία του πρόσφατου δεξιού παρελθόντος του ΠΑΣΟΚ. Όλα αυτά όμως μοιάζουν λίγο θεωρητικά. Στην πράξη πού πρόκειται να αλλάξει η πολιτική του ΠΑΣΟΚ, σε σχέση –για παράδειγμα– με το Άρθρο 16 του Συντάγματος, τα ασφαλιστικά δικαιώματα των νέων, την εργασιακή επισφάλεια, την ανεργία;*

– Το ΠΑΣΟΚ σήμερα χρειάζεται να αναδείξει καθαρά το ιδεολογικό και πολιτικό του στίγμα, ώστε να εκφράσει πιο αξιόπιστα μια προοδευτική κοινωνική συμμαχία. Η κοινωνική βάση του Κινήματος εμπιστεύθηκε τον Γιώργο Παπανδρέου και είπε όχι σ' ένα ΠΑΣΟΚ χωρίς σαφή ιδεολογία, άθροισμα παραγόντων. Είπε όχι σε μια σύγχρονη Ένωση Κέντρου πολιτικών συμβιβασμών και προσωπικών στρατηγικών, με κύριο συνεκτικό στόχο τη νομή

της εξουσίας, μια αντίληψη που μικραίνει και συρρικνώνει το ΠΑΣΟΚ. Γιατί, νικηφόρο θα είναι το ΠΑΣΟΚ που θα εκφράσει ξανά καθαρό και ριζοσπαστικό πολιτικό λόγο απέναντι στο νεοφιλελευθερισμό και τη συντήρηση. Σήμερα το ΠΑΣΟΚ χρειάζεται με μια προοδευτική πρόταση διακυβέρνησης να εκφράσει τις ανάγκες και τις προσδοκίες των δημιουργικών δυνάμεων του τόπου, του κόσμου της εργασίας, των αγροτών, των επαγγελματιών, των νέων ανθρώπων. Αυτή είναι η εντολή της περασμένης Κυριακής και σ' αυτή την κατεύθυνση οφείλουμε να εργασθούμε όλοι με συνέπεια.

• *Υπήρξατε Γενική Γραμματέας του ΠΑΣΟΚ επί δύο χρόνια, άρα ζήσατε αρκετά καλά τη Χαριλάου Τρικούπη. Πώς βιώσατε εσείς αυτό που ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ χαρακτήρισε «καθεστωτισμό»;*

– Μετά από πολλά χρόνια στην κυβέρνηση, η αλήθεια είναι ότι είχε υποβαθμισθεί η πολιτική συζήτηση και λειτουργία στις οργανώσεις του ΠΑΣΟΚ. Ο καθεστωτισμός σε επίπεδο κυβέρνησης εκδηλωνόταν με διαχειριστικές

λογικές και αλαζονικές συμπεριφορές και σε επίπεδο κομματικής λειτουργίας με την ανάδειξη λογικών μηχανισμών και προσωπικών στρατηγικών, καθώς και με την απομάκρυνση από τα κοινωνικά κινήματα και τις τοπικές κοινωνίες.

Σ' αυτά τα τριάντα χρόνια έγιναν σοβαρά βήματα για την ανασυγκρότηση των οργανώσεων του ΠΑΣΟΚ. Υπήρξε αποκέντρωση στη λειτουργία, ανανέωση και καινοτόμες κινήσεις, όπως η σημαντική ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών και των μεταναστών, καθώς και η επανασύνδεση με τα κινήματα στους μαζικούς χώρους. Τώρα χρειάζεται να κινηθούμε, ακόμη πιο γρήγορα και αποφασιστικά, μέσα από την ανάδειξη μιας νέας πολιτικής αντίληψης και πολιτικής λειτουργίας.

• *Η επανεκλογή του Γιώργου Παπανδρέου, ωστόσο, δεν φαίνεται αρχικά να δημιουργεί από μόνη της μια δυναμική για το ΠΑΣΟΚ. Τουλάχιστον όχι στις πρώτες δημοσκοπήσεις που είδαν το φως της δημοσιότητας.*

– Η μαζική συμμετοχή στη διαδικασία εκλογής και η καθαρή εντολή στον Γιώργο Παπανδρέου δημιούργησαν ισχυρή δυναμική. Αποτελούν ένα πολιτικό κεκτημένο για το ΠΑΣΟΚ και την πορεία μας στο μέλλον. Και αυτή τη δυναμική θα τη δείτε να αποτυπώνεται και να εκφράζεται στη Βουλή, στους μαζικούς χώρους και στη συνολική πολιτική παρουσία του ΠΑΣΟΚ.

• *Υπό την προεδρία του Γ. Παπανδρέου το ΠΑΣΟΚ έχει υστερήσει έναντι της Νέας Δημοκρατίας σε τέσσερις συνεχείς εκλογικές αναμετρήσεις. Δεδομένου ότι ο ίδιος ομολόγησε ότι «ξόδεψε» αυτά τα τριάντα χρόνια*

χωρίς να προωθήσει τις απαραίτητες αλλαγές, μήπως τα πράγματα έχουν φθάσει σε οριακό σημείο; Πόσες ήττες ακόμα μπορεί να αντέξει το ΠΑΣΟΚ μέχρι να αλλάξει;

– Όπως γνωρίζετε, έγινε ουσιαστική σχετική συζήτηση στο Εθνικό Συμβούλιο και στην Εθνική Συνδιάσκεψη. Οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ προσέφεραν μεγάλο έργο στη χώρα, το οποίο αναγνωρίζεται από τους πολίτες. Το πρόβλημα όμως είναι ότι σταδιακά η πολιτική μας αποϊδεολογικοποιήθηκε, αναπτύχθηκε διαχειριστική λογική και αποκοπήκαμε από τις κοινωνικές μας αναφορές.

Ο λαός ήδη από το 2000 είχε στείλει το πρώτο μήνυμα, αλλά δεν το λάβαμε υπόψη, με αποτέλεσμα το 2004 να οδηγηθούμε σε μια στρατηγική ήττα. Ο Γιώργος Παπανδρέου με γενναιότητα έκανε αυτοκριτική και δεσμεύθηκε για τις μελλοντικές του επιλογές και πρωτοβουλίες. Σήμερα το μεγάλο πολιτικό διακύβευμα για το ΠΑΣΟΚ είναι με την εμπειρία, τη δίκαιη και ειλικρινή ανάλυση του χθες να χαράξουμε τη νέα μας πορεία και την προοπτική για το μέλλον.

• Στην πορεία για την 11η Νοεμβρίου ο Γιώργος Παπανδρέου επέμεινε περισσότερο στην έννοια της «καθαρότητας» παρά σε αυτή της «ενότητας». Εσείς εκτιμάτε ότι η ανασυγκρότηση του ΠΑΣΟΚ περνά και από την αντικατάσταση του πολιτικού στελεχιακού του δυναμικού;

– Η πρωτόγνωρη και μεγάλη συμμετοχή στη διαδικασία εκλογής προέδρου στις 11 Νοεμβρίου έστειλε ισχυρό μήνυμα ενότητας και ευθύνης και διέψευσε όλους όσους έσπευσαν να υποτιμήσουν τον κόσμο του ΠΑΣΟΚ και τα κριτήρια των επιλογών του. Το ΠΑΣΟΚ βγαίνει ώριμο και ενισχυμένο από αυτή τη δοκιμασία.

Ο Γιώργος Παπανδρέου πήρε μια καθαρή και ισχυρή εντολή για να προχωρήσει στην υλοποίηση των δεσμεύσεων που ανέλαβε, διαμορφώνοντας μια νέα συλλογικότητα, κατοχυρώνοντας την ισχυρή πολιτική λειτουργία και την αυτονομία του ΠΑΣΟΚ, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την πολιτική ενότητα και την εσωκομματική δημοκρατία.

• Η κα Βάσω Παπανδρέου – εκ των υποστηρικτών της υποψηφιότητας του Γ. Παπανδρέου – μίλησε για κάποιους που «πλούτισαν με το ΠΑΣΟΚ».

Συμμερίζεστε εσείς αυτή την αναφορά, κι αν ναι, δεν οφείλει το ΠΑΣΟΚ να προβεί σε κάποιας μορφής αυτοκάθαρση;

– Σήμερα χρειάζεται να αφήσουμε πίσω μας καθεστωτικές αντιλήψεις, διαχειριστικές λογικές και πρακτικές. Να δώσουμε ξανά πνοή και νόημα σε αξίες και πολιτικούς αγώνες. Να βρούμε ξανά την ψυχή μας και το νόημα της πολιτικής δράσης για τη δημοκρατική και κοινωνική αλλαγή. Και πάνω απ' όλα να αγωνισθούμε για την αναβάθμιση του πολιτικού συστήματος, την αυτονομία της πολιτικής και την ενίσχυση των πολιτικών θεσμών και της ενεργού πολιτικής και κοινωνικής λογοδοσίας. Δεν αρκεί η διαπίστωση των αρνητικών φαινομένων, χρειάζεται το πολιτικό πλαίσιο για την αντιμετώπισή τους.

• Έχετε ζήσει αρκετά χρόνια στην Ευρώπη ασχολούμενη με την Ευρωβουλή. Η κρίση της σοσιαλδημοκρατίας δεν είναι ελληνικό φαινόμενο, είναι ευρωπαϊκό: φαινόμενα αποσύνθεσης στη Γαλλία, συνεχείς αλλαγές ηγεσίας στη Γερμανία, εκλογικές ήττες στα κάστρα της Σκανδιναβίας... Μήπως το φαινόμενο είναι δομικό, μήπως η σοσιαλδημοκρατία εξεμέτρησε το βίο της ως πολιτικό ρεύμα;

– Όχι, πέρασε μια μεταβατική φάση και καλείται τώρα να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες και προοπτικές που διαμορφώνονται. Τη δεκαετία του '90 πέρασε κρίση ταυτότητας κάτω από τις ραγδαίες γεωπολιτικές εξελίξεις και την παγκοσμιοποίηση των αγορών. Σήμερα όμως έχει γίνει σαφές ότι η αναζήτηση μιας αποϊδεολογικοποιημένης αθροιστικής συλλογικότητας και ενός απολιτικού μεσαίου χώρου περιορίζει τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα σε ρόλο διαχειριστών. Στις νέες συνθήκες, με σταθερές όμως τις αξίες του δημοκρατικού σοσιαλισμού, μπορεί να αναδειχθεί μια αξιόπιστη εναλλακτική προοδευτική πρόταση διακυβέρνησης και μία προοδευτική στρατηγική για την

Ευρώπη. Να τεθεί το πλαίσιο πολιτικής συνεργασίας και ρύθμισης σε παγκόσμιο επίπεδο. Μια πολιτική για την ισόρροπη βιώσιμη ανάπτυξη με αλληλεγγύη, δίκαιη αναδιανομή και βασική συνιστώσα το περιβάλλον. Η αντίληψη του μονόδρομου είναι βαθιά συντηρητική, γιατί καταδικάζει τους λαούς και τα κινήματα σε μοιρολατρία και παθητικότητα. Ο προοδευτικός δρόμος είναι εφικτός, αρκεί να πείσουμε ότι τον πιστεύουμε και ότι δεσμευόμαστε να αγωνισθούμε γι' αυτόν.

• Η συνεργασία με αυτό που ονομάζετε «άλλη Αριστερά» με ποιους οργανωτικούς και πολιτικούς όρους θα μπορούσε να οικοδομηθεί, δεδομένης και της δυσπιστίας που έχει καλλιεργηθεί ανάμεσα σε σας και αυτόν το χώρο εδώ και 20 χρόνια;

– Είναι αλήθεια ότι με αμοιβαίες ευθύνες υπήρξαν σκιές και συμπεριφορές στο παρελθόν που δημιούργησαν καχυποψία στις σχέσεις με τις άλλες δυνάμεις της Αριστεράς. Παρ' όλα αυτά, πιστεύω ότι σήμερα είναι ιδιαίτερα επίκαιρη και αναγκαία η συζήτηση, η αναζήτηση κοινών τόπων και η προσπάθεια συγκλίσεων. Γιατί ζούμε νέες απειλές για την ειρήνη, τη δημοκρατία, τα δικαιώματα. Αντιμετωπίζουμε τη συνεχή υποβάθμιση των κοινωνικών κατακτήσεων, των εργασιακών σχέσεων και της συλλογικής αυτονομίας. Γιατί πρέπει να αναδείξουμε ξανά στις μέρες μας την ελευθερία, την αλληλεγγύη και την κοινωνική δικαιοσύνη ως βασικές αξίες ριζοσπαστικής πολιτικής δράσης και κοινωνικής οργάνωσης και όχι ως αφυδατωμένο ευχολόγιο. Αυτή η πρόκληση ξεπερνά τα στενά όρια των κομμάτων. Αφορά ένα ευρύτερο προοδευτικό κίνημα, τις ανάγκες του λαού και πάνω απ' όλα τη νέα γενιά. Δεν μπορεί στις μέρες μας η Αριστερά να είναι καταδικασμένη να επιλέγει ανάμεσα στη διαχείριση και τη διαμαρτυρία. Χρειάζεται να αναδείξει οράματα που εμπνέουν και να πείσει ότι είναι εφικτό ένα προοδευτικό πρόγραμμα διακυβέρνησης. Για όλα αυτά όμως προϋπόθεση είναι ο ειλικρινής και ανοιχτός διάλογος και η κοινή δράση στη Βουλή, στην Αυτοδιοίκηση και στους μαζικούς χώρους.

Νέοι κίνδυνοι αναταραχής στα Βαλκάνια

του Τάκη Διαμαντή

Στη σκιά ενός δεδομένου ναυαγίου του νέου γύρου διαπραγματεύσεων για την επίλυση της εκκρεμότητας του Κοσσυφοπεδίου, οι αλβανοί πολίτες της σερβικής αυτής επαρχίας προσήλθαν το περασμένο Σάββατο στις κάλπες (οι Σέρβοι αποφάσισαν να απέχουν μαζικά), στο πλαίσιο των νέων βουλευτικών και δημοτικών εκλογών που είχαν οργανωθεί και στις οποίες την πρωτιά πήρε φανερά η παράταξη των σκληρών εθνικιστών, γεγονός που προκαλεί έντονη ανησυχία σε όλη τη βαλκανική, αλλά και ευρύτερα στη διεθνή κοινότητα.

Νικητής των εκλογών, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της εκλογικής αναμέτρησης, είναι τελικά το Δημοκρατικό Κόμμα Κοσσυφοπεδίου του Χασίμ Θάτσι, πρώην πολιτικού ηγέτη του περίφημου UCK (Απελευθερωτικού Στρατού του Κοσσυφοπεδίου), μιας οργάνωσης που εμφανίστηκε γύρω στο 1995 και αρχικά χαρακτηρίστηκε από τη Δύση ως «τρομοκρατική οργάνωση», για να χρησιμοποιηθεί όμως στη συνέχεια ως πολιορκητικός κριός εναντίον του Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς.

Το κόμμα του Θάτσι συγκέντρωσε το 34% των ψήφων, έναντι 22% που συγκέντρωσε το LDK (Δημοκρατική Λίγκα του Κοσσυφοπεδίου) του, θεωρούμενου ως μετριοπαθή πρώην ηγέτη των Αλβανών της περιοχής, Ιμπραχίμ Ρουγκόβα που πέθανε πριν από περίπου δυο χρόνια και του οποίου τώρα ηγείται ο σημερινός πρόεδρος του Κοσσυφοπεδίου Φατμίρ Σεϊντίου.

Στις εκλογές του Σαββάτου συμμετείχαν άλλα τέσσερα σημαντικά κόμματα, από τα οποία, όμως, μόνο τρία κατάφεραν να μπουν στη Βουλή, με πολύ μικρότερα ποσοστά, ενώ έξω έμεινε το μεταρρυθμιστικό κόμμα του εκδότη Βετόν Σουρόι, αφού δεν κατάφερε να ξεπεράσει το εκλογικό μέτρο του 5%. Που σημαίνει ότι η νέα κυβέρνηση θα

σχηματισθεί από τα δυο μεγαλύτερα κόμματα, τα οποία ωστόσο έχουν πολλές διαφορές μεταξύ τους.

ΑΠΟΧΗ ΣΕΡΒΩΝ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΩΝ

Ένα σημαντικό στοιχείο, όμως, είναι ότι στις εκλογές αυτές οι Σέρβοι του Κοσσυφοπεδίου, μετά και από την προτροπή του Βελιγραδίου, απέχαν μαζικά, με το επιχείρημα ότι δεν ήθελαν να θεωρηθεί η ψήφος τους ως σημάδι αποδοχής του σχεδίου ανεξαρτητοποίησης της επαρχίας. Αποχή, όμως, σημειώθηκε και από την πλευρά των ίδιων των Αλβανών, φτάνοντας στο επίπεδο του 55%. Μια αποχή, που έδειξε την απογοήτευση της πλειοψηφίας των Αλβανών από την αυξανόμενη φτώχεια, τη συνεχώς διευρυνόμενη ανεργία, την απουσία των ξένων επενδύσεων που όλοι υπόσχονταν ότι θα έλθουν, επίσης από την τεράστια διαφθορά που μαστίζει ολόκληρη την κοινωνία του Κοσσυφοπεδίου και ακόμα από την αμείωτη εγκληματικότητα που σημειώνεται.

Ο ίδιος ο Θάτσι, πάντως, αμέσως μετά τη γνωστοποίηση των πρώτων αποτελεσμάτων, έσπευσε να δηλώσει ότι με τις εκλογές αυτές «αρχίζει μια νέα εποχή» για το Κοσσυφοπέδιο, προσθέτοντας μεταξύ άλλων ότι οι πολίτες του Κοσσυφοπεδίου «έστειλαν στον

κόσμο το μήνυμα ότι είναι μια δημοκρατική χώρα, έτοιμη να μπει στην ευρωπαϊκή οικογένεια».

Κύριο σύνθημα τόσο του Θάτσι όσο και των άλλων πολιτικών αρχηγών, πριν από τις εκλογές, ήταν βεβαίως το τελικό καθεστώς του Κοσσυφοπεδίου, ένα ζήτημα που μένει σε εκκρεμότητα από το καλοκαίρι του 1999, αφότου τερματίστηκαν οι βομβαρδισμοί σε βάρος της Σερβίας από το ΝΑΤΟ, με πρόσημα τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την καταπίεση των Αλβανών εκ μέρους των σερβικών αστυνομικών και στρατιωτικών δυνάμεων, αν και πραγματική αιτία, όπως φάνηκε από την αρχή της διαδικασίας που ακολουθήθηκε, ήταν η με κάθε τρόπο ανατροπή του Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς και της σοσιαλιστικής ηγεσίας της Σερβίας, για την οποία η Δύση θεωρούσε ότι αποτελούσε εμπόδιο στα σχέδια που ήθελε να εφαρμόσει στα δυτικά Βαλκάνια, μετά την υπογραφή της «συμφωνίας του Ντέιτον» που σήμανε τον τερματισμό του πολέμου της Βοσνίας.

Σχεδόν ένα χρόνο μετά τον τερματισμό των βομβαρδισμών του 1999, η Δύση (ΗΠΑ και Ευρωπαϊκή Ένωση) άρχισε να ασκεί έμμεσα πιέσεις στο Βελιγράδι, για την αποδοχή ενός σχεδίου ανεξαρτητοποίησης του Κοσσυφοπεδίου, κάτι που επιζητούν οι Αλβανοί της περιοχής, όμως δεν αποδέχονται οι Σέρβοι.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας να βρεθεί μια λύση, την περασμένη άνοιξη ο ειδικός διαμεσολαβητής του ΟΗΕ Μάρτι Αχτισάρι, μετά από μια σειρά επισκέψεων στο Βελιγράδι και στην Πριστίνα, κατέθεσε μια πρόταση, σύμφωνα με την οποία έπρεπε να παραχωρηθεί στο Κοσσυφοπέδιο πλήρης ανεξαρτησία. Η πρόταση αυτή, όμως, που ήταν σύμφωνη με τα σχέδια της Ουάσιγκτον και των

Βρυξελλών, και φυσικά χαιρετίσθηκε από τους Αλβανούς, απορρίφθηκε κατηγορηματικά από τους Σέρβους, οι οποίοι την χαρακτήρισαν μεροληπτική.

Στο πλάι των Σέρβων, μάλιστα, τάχθηκε και η Μόσχα, που απείλησε ότι θα ασκήσει «βέτο» στο Συμβούλιο Ασφαλείας, στην περίπτωση που θα ερχόταν προς ψήφιση η πρόταση Αχτισάαρι, ζητώντας αντίθετα να δοθεί περισσότερος χρόνος για ουσιαστικότερες διαπραγματεύσεις, ένα αίτημα που έγινε αναγκαστικά δεκτό από τη Δύση. Ο νέος γύρος των διαπραγματεύσεων, ωστόσο, έχει ορισθεί να λήξει την 10η Δεκεμβρίου, αλλά μέχρι αυτή την στιγμή δεν φαίνεται καμία πιθανή λύση στον ορίζοντα. Αντίθετα, οι διαμεσολαβητές εκ μέρους των ΗΠΑ, της Ρωσίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις τελευταίες ημέρες είναι σχεδόν κατηγορηματικοί στην διαπίστωση της επερχόμενης αποτυχίας.

ΑΝΥΠΟΧΩΡΗΤΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ

Το αδιέξοδο έχει προκύψει από τις διαμετρικά αντίθετες θέσεις που ανυποχώρητα εκφράζουν οι δύο πλευρές: Οι Αλβανοί δεν δέχονται τίποτε λιγότερο από ανεξαρτησία, ενώ οι Σέρβοι είναι έτοιμοι να παραχωρήσουν την ευρύτερη δυνατή αυτονομία, αλλά να διατηρήσουν το Κοσσυφοπέδιο ως σερβική επαρχία, σύμφωνα και με την απόφαση 1248 που είχε ψηφισθεί το 1999 από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Σχετικά με το θέμα αυτό, σε όλη τη διάρκεια του νέου γύρου των διαπραγματεύσεων που διεξάγονται, οι Αλβανοί απειλούν ότι μετά την 10η Δεκεμβρίου, όποια και να είναι η κατάληξη, θα ανακηρύξουν την ανεξαρτησία τους. Η θέση αυτή, μάλιστα, ήταν και ένα κεντρικό σύνθημα της προεκλογικής εκστρατείας όλων σχεδόν των κομμάτων, ενώ το επανέλαβε και ο Χασίμ Θάτσι στην χαιρετιστήρια ομιλία του για τα εκλογικά αποτελέσματα την περασμένη Κυριακή.

Από την άλλη πλευρά, οι Σέρβοι προειδοποιούν ότι μια μονομερής απόφαση για την ανεξαρτητοποίηση του Κοσσυφοπέδιου δεν θα είναι ο επίλογος της διάλυσης της Γιουγκοσλαβίας, αλλά ο πρόλογος της διάλυσης ολόκληρης της βαλκανικής.

Αριστερά ο νικήτης των εκλογών του Κοσσυφοπέδιου Χασίμ Θάτσι.

Το κλίμα που έχει δημιουργηθεί δίκαια χαρακτηρίζεται ως εκρηκτικό, ιδιαίτερα καθώς η Ουάσιγκτον επιμένει στην άποψη ότι πρέπει να δοθεί στο Κοσσυφοπέδιο η ανεξαρτησία έστω και υπό επιτήρηση. Μόνο που με την άποψη αυτή δεν συμφωνούν απόλυτα ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Γερμανία, η Βρετανία, η Ιταλία και άλλες, μεταξύ των οποίων η Ελλάδα και η Κύπρος, που διαβλέπουν νέους κινδύνους ανάφλεξης στα Βαλκάνια.

Άλλωστε, είναι ενδεικτικό το κλίμα σύγκρουσης που έχει δημιουργηθεί τον τελευταίο μήνα στα σύνορα της ΠΓΔΜ με το Κοσσυφοπέδιο. Εξάλλου όταν αποσχίστηκαν τα Σκόπια από την Γιουγκοσλαβική Ομοσπονδία το 1991, ως σύνορα της χώρας θεωρήθηκαν τότε τα πρώην διοικητικά σύνορά τους στην Ομοσπονδία, όπως είχε γίνει ήδη με την Σλοβενία και την Κροατία. Στη συνέχεια, μάλιστα, λίγο πριν από την έναρξη των βομβαρδισμών του ΝΑΤΟ, το 1999, Σκόπια και Βελιγράδι υπέγραψαν μια συμφωνία που επικύρωνε τα σύνορα της ΠΓΔΜ. Μόνο που οι Αλβανοί δεν δέχτηκαν ποτέ τη συμφωνία αυτή. Αντίθετα, έχοντας στο μυαλό τους το μέλλον των αλβανικών περιοχών στην ΠΓΔΜ, δηλώνουν ότι θα πρέπει τα Σκόπια να επαναδιαπραγματευτούν τα σύνορά τους με το Κοσσυφοπέδιο, όταν αυτό θα αποκτήσει την ανεξαρτησία του, κάτι, όμως, που μπορεί να αποτελέσει αιτία και για άλλες μονομερείς

ενέργειες εκ μέρους των Αλβανών, νωρίτερα από την ανεξαρτησία.

Κάτω από τις συνθήκες αυτές, η άποψη που επικρατεί σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης είναι να μην ακολουθηθεί η πολιτική της Ουάσιγκτον, αλλά να επιδιωχθεί το θέμα του Κοσσυφοπέδιου να λυθεί μέσα σε ευρωπαϊκά πλαίσια. Μέχρι τη στιγμή αυτή ωστόσο δεν διαφαίνεται καμία δυνατότητα των Ευρωπαίων να βρουν μια κοινά αποδεκτή λύση. Αντίθετα, περισσότερο φανερό είναι ότι οι Ευρωπαίοι εκείνο που προσπαθούν να αποφύγουν είναι να οργιστεί η Μόσχα από μια ενδεχόμενη μονομερή απόφαση ανεξαρτητοποίησης εκ μέρους των Αλβανών.

ΜΕΣΟΒΕΖΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

Για το λόγο αυτό και η «τρόικα» των μεσολαβητών στις διαπραγματεύσεις Αλβανών και Σέρβων, όπως δήλωσε ο προεδρεύων Βόλφγκανγκ Ίσινγκερ (εκπρόσωπος της Γερμανίας), για την αποφυγή του πλήρους ναυαγίου, υπάρχει η σκέψη να προωθηθεί η σύναψη μιας «συμφωνίας συνεργασίας», μεταξύ των δύο πλευρών, στην οποία όμως δεν θα γίνεται καμία αναφορά στο μελλοντικό καθεστώς του Κοσσυφοπέδιου.

Παράλληλα, ορισμένες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις προειδοποιούν τον Χασίμ Θάτσι να μην προχωρήσει σε οποιαδήποτε μονομερή ενέργεια που δεν θα έχει τη σύμφωνη γνώμη και την υποστήριξη της διεθνούς κοινότητας.

Το κοινωνικό κίνημα απειλεί την πολιτική μονοκρατορία του Σαρκοζί

του Κλεμάν Γκρενιέ

Μια μαζική απεργία στις μεταφορές (μετρό και σιδηρόδρομος) απέναντι σε μια κυβέρνηση ανελαστική μεν, αποδυναμωμένη δε. Οι παραδοσιακές συνδικαλιστικές ηγεσίες αντιμετώπιζαν με την αμφισβήτηση της βάσης τους, που τις ξεπέρασε. Η κυβερνητική Αριστερά σταθερά απύσχα. Ο γαλλικός χειμώνας δεν είναι ακόμα ακριβώς καυτός, αλλά η επιρροή του Σαρκοζί αρχίζει λίγο λίγο να λιώνει.

Η μεταρρύθμιση του ειδικού καθεστώτος των συντάξεων στην SNCF (τρένα), την RATP (μετρό), την EDF (ηλεκτρικό ρεύμα) και την GDF (φυσικό αέριο), που ρίχθηκε ως δόλωμα από τον Σαρκοζί, ο οποίος σκοπεύει να επεκτείνει το χρόνο εργασίας από τα 37,5 στα 40 χρόνια, ευθυγραμμίζοντάς τον έτσι με το καθεστώς του δημοσίου τομέα (που πέρασε στα 40 χρόνια το 2003) και του ιδιωτικού τομέα (του πρώτου που πέρασε στα 40 χρόνια το 1993), οδηγεί στην πρώτη επίδειξη δύναμης του κόσμου της εργασίας από την εκλογή Σαρκοζί και μετά.

Στις 18 Οκτώβρη, μετά από μια πρώτη απεργιακή ημέρα στις μεταφορές, που κατέγραψε ιστορικά ποσοστά συμμετοχής, η κυβέρνηση επέλεξε να ακολουθήσει μια τακτική που θύμιζε Θάτσερ: «Δεν φοβόμαστε και είμαστε έτοιμοι να συγκρουσθούμε». Η αμφισβήτηση ωστόσο επεκτάθηκε και σε άλλους κλάδους: από τους πιο παραδοσιακούς, όπως οι φοιτητές που αντιτίθενται στο νόμο περί οικονομικής αυ-

τονομίας των πανεπιστημίων, έως τους ψαράδες που διαμαρτύρονται για τις τιμές του πετρελαίου κι ακόμη –το πλέον αναπάντεχο– τους δικηγόρους και τους δικαστές που εναντιώνονται στη μεταρρύθμιση στη δικαιοσύνη.

Από τις 14 Νοέμβρη οι γενικές συνελεύσεις των εργαζομένων στις μεταφορές άρχισαν να αποφασίζουν η μία μετά την άλλη υπέρ μιας απεργίας διάρκειας, μπλοκάροντας έτσι τελείως την κυκλοφορία μέσω τρένου και μετρό.

Η συνδικαλιστική ηγεσία στην SNCF διασπάστηκε γρήγορα: το ανεξάρτητο συνδικάτο των οδηγών (που συσπειρώνει το 30% των επαγγελματιών οδηγών) δεν κάλεσε σε απεργία, προχωρώντας σε ειδικές διαπραγματεύσεις με τη διοίκηση. Το «κίτρινο» συνδικάτο της CFDT έσπευσε αμέσως να χειροκροτήσει –ήταν αναμενόμενο. Ερωτήματα, αντίθετα, προκάλεσε η απόφαση της τέως κομμουνιστικής CGT (πρώ-

του σε δύναμη συνδικάτου στην SNCF με ποσοστό 40% στις εκλογές) να δηλώσει έτοιμη για διαπραγμάτευση με την κυβέρνηση την επόμενη ημέρα της απεργίας. Η κυβέρνηση, που αρνιόταν κάθε συζήτηση από τις αρχές Σεπτεμβρη, έσπευσε να αποδεχθεί την πρόταση της CGT για «διάλογο», διευκρινίζοντας ωστόσο ότι η βασική αρχή της μεταρρύθμισης (η αύξηση δηλαδή των χρόνων εργασίας στα 40) ήταν... αδιαπραγμάτευτη.

Αυτή η «εκσυγχρονιστική» στροφή των μεγάλων συνδικάτων, εντούτοις, απορρίφθηκε πανηγυρικά στις γενικές συνελεύσεις της βάσης. Εκεί ψηφίσθηκαν μαζικά οι θέσεις του αριστερού συνδικάτου SUD (δεύτερη συνδικαλιστική δύναμη στις μεταφορές με ποσοστό 15% και πραγματική συνδικαλιστική κολόνα αυτού του κινήματος), που πρότεινε απεργία διάρκειας μέχρι την απόσυρση του νομοσχεδίου.

Ο Κλεμάν Γκρενιέ είναι αρχισυντάκτης του γαλλικού περιοδικού *Alternative Libertaire*, προσκεείμενου στο συνδικάτο SUD (Δημοκρατική Ένωση Αλληλεγγύης).

Ενάντια στους απεργούς εξαπολύθηκε ένας πραγματικός μιντιακός τυφώνας απαξιωτικών κατηγοριών, στο όνομα της δυσφορίας των πολιτών που σπερούνται τα μέσα μεταφοράς τους –ειδικά στο Παρίσι. Για να αιτιολογήσει την αδιαπραγμάτευτη στάση της, η κυβέρνηση επικαλείται τη νομιμοποίηση της κάλπης, υπενθυμίζοντας ότι η μεταρρύθμιση αυτή ήταν κομμάτι του προγράμματος με το οποίο εκλέχθηκε ο Σαρκοζί. Τονίζουν ακόμα ότι η εξίσωση μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα βρίσκει σύμφωνο –στις δημοσκοπήσεις– το 60 έως 70% των Γάλλων.

Ανήσυχη να μην απομονωθεί από την «κοινή γνώμη», η διοίκηση της CGT αποδέχθηκε την ανάγκη επέκτασης των χρόνων εργασίας, προσδοκώντας να κερδίσει κάποια μισθολογικά αντισταθμιστικά οφέλη. Το SUD, από την άλλη, διεκδικεί την επιστροφή στα 37,5 χρόνια για όλους, σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, προκειμένου να επιτευχθεί μια καλύτερη αναδιανομή του πλούτου υπέρ των εργαζομένων. Για τούτο, καλεί και τους υπόλοιπους κλάδους σε ενότητα.

ΕΝ ΤΩ ΜΕΤΑΞΥ ΟΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΕΣ...

Την προηγούμενη ημέρα από την απεργία, σε ένα ρεστοράν με βιολογικά, έγινε η πρώτη συνάντηση κορυφής της Αριστεράς (Σοσιαλιστές, ΚΚ, Πράσινοι, Ριζοσπάστες και το κόμμα του Σεβενεμάν) μετά τις προεδρικές, προκειμένου να συζητηθούν οι... συμμαχίες των επόμενων δημοτικών εκλογών. Οι Σοσιαλιστές πιέζουν το Κομμουνιστικό Κόμμα να αποχωρήσει από αρκετούς δήμους που κατέχει, απειλώντας ότι διαφορετικά θα παρουσιάσει ξεχωριστούς δικούς του υποψηφίους. Για υποστήριξη στους απεργούς όμως, ούτε κουβέντα. Άλλωστε η ουσία της μεταρρύθμισης στο χρόνο εργασίας αναφερόταν –έστω και πιο σεμνά– στο πρόγραμμα της Σεγκολέν Ρουαγιάλ. Η μόνη κριτική που ασκεί το Σοσιαλιστικό Κόμμα στην κυβέρνηση είναι ότι, αρνούμενη το διάλογο με τις συνδικαλιστικές ηγεσίες, άφησε ανοιχτό το πεδίο για τη ριζοσπαστικοποίηση της βάσης, οδηγώντας τη Γαλλία σε «ανυπόφορες εντάσεις».

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Πέρα από τη μάχη για την απόσυρση της μεταρρύθμισης, οι εργαζόμενοι στις μεταφορές βρίσκονται μπροστά σε μια μάχη-πρόκληση για το μέλλον των κοινωνικών αγώνων στη Γαλλία. Το σχέδιο Σαρκοζί εννοήθηκε πρώτα από όλα ως μια πολεμική μηχανή ενάντια στα συλλογικά δικαιώματα και την ικανότητα των εργαζομένων να αντιστέκονται. Ακόμα και εξετάζοντας το ζήτημα στη βάση της οικονομίας της αγοράς, η επέκταση του προσδοκώμενου χρόνου ζωής και η δημογραφική ανάπτυξη θα προκαλούν συνεχώς μια ανισορροπία μεταξύ ενεργών εργαζομένων, που θα μένουν στάσιμοι ή θα μειώνονται, και συνταξιούχων, που θα αυξάνονται. Το πρόβλημα που θέτει η κυβέρνηση δεν θα λυθεί. Το ζήτημα γι' αυτήν επομένως είναι να πετύχουν μια συμβολική καθαρή νίκη μέσα στο παραδοσιακό «κάστρο» των συνδικάτων που είναι οι σιδηροδρομικοί, ώστε να ανοίξουν το δρόμο για μια γενική απορρύθμιση στο συνταξιοδοτικό. Τελικός στόχος είναι η χρηματοδότηση να γίνεται μέσω της κεφαλαιοποίησης, δηλαδή η ιδιωτικοποίηση της ασφάλισης.

Για τη συνδικαλιστική και την κοινωνική Αριστερά το στοίχημα είναι επίσης διπλό. Τίθεται το ερώτημα μιας διαφορετικής διανομής του πλούτου (μέσα σε 20 χρόνια αυτή βελτιώθηκε κατά 10% για λογαριασμό του κεφαλαίου), αλλά και αυτό της ανάπτυξης ενός αγωνιστικού συνδικαλιστικού μοντέλου που θα απορρίπτει τη διαπραγμάτευση και τη συμμετοχή ως γαρνιτούρα στην κοινωνική αποδόμηση, μοντέ-

λο που ακολούθησε πρώτη η CFDT και στο οποίο προσχωρεί τώρα και η ηγεσία της CGT.

Αν και η συσπείρωση που δημιουργήθηκε στην απεργία του 1995 (φοιτητές, σιδηροδρομικοί και υπάλληλοι του ιδιωτικού τομέα) και εξασφάλισε τη δημοφιλία του κοινωνικού κινήματος είναι ακόμη μακριά, η κυβέρνηση μοιάζει πλέον με έναν γίγαντα με πηλίνα πόδια. Η υπόσχεση για μια αύξηση της καταναλωτικής ισχύος των νοικοκυριών (το δημαγωγικό «να δουλεύουμε περισσότερο, για να κερδίζουμε περισσότερο»), που οδήγησε ένα μέρος των λαϊκών τάξεων στο να ψηφίσουν υπέρ του Σαρκοζί, δεν επιβεβαιώθηκε και ούτε πρόκειται να επιβεβαιωθεί στο εξής.

Με ένα Σοσιαλιστικό Κόμμα υπό κατάρρευση, όταν τα στελέχη του δεν μετατρέπονται σε απλούς δορυφόρους του Σαρκοζί, και ένα Κομμουνιστικό Κόμμα χωρίς απολύτως καμία χρησιμότητα, η ιδέα ότι η απεργία και ο δρόμος είναι τα μοναδικά μέσα για την αλλαγή της κοινωνικής κατάστασης αναπτύσσεται ολοένα και περισσότερο ανάμεσα στους εργαζομένους.

Ο Σαρκοζί, που εκλέχθηκε με την πρόθεση να εξαφανίσει την παράδοση του Μάη του 1968, διακινδυνεύει πλέον να είναι αυτός που θα συντριβεί κάτω από την πίεση ενός τέτοιου ανεξέλεγκτου και αποφασισμένου κοινωνικού κινήματος. Και η εξαγορά 2-3 διανοομένων της αγοράς, σαν αυτούς που... κατέλαβαν τη Σορβόνη για λίγες ώρες, προκειμένου να του συμπαρασταθούν, είναι πολύ πιθανό να μην του φανεί αρκετή.

ΚΟΣΜΟ ΔΡΟΜΙΟ

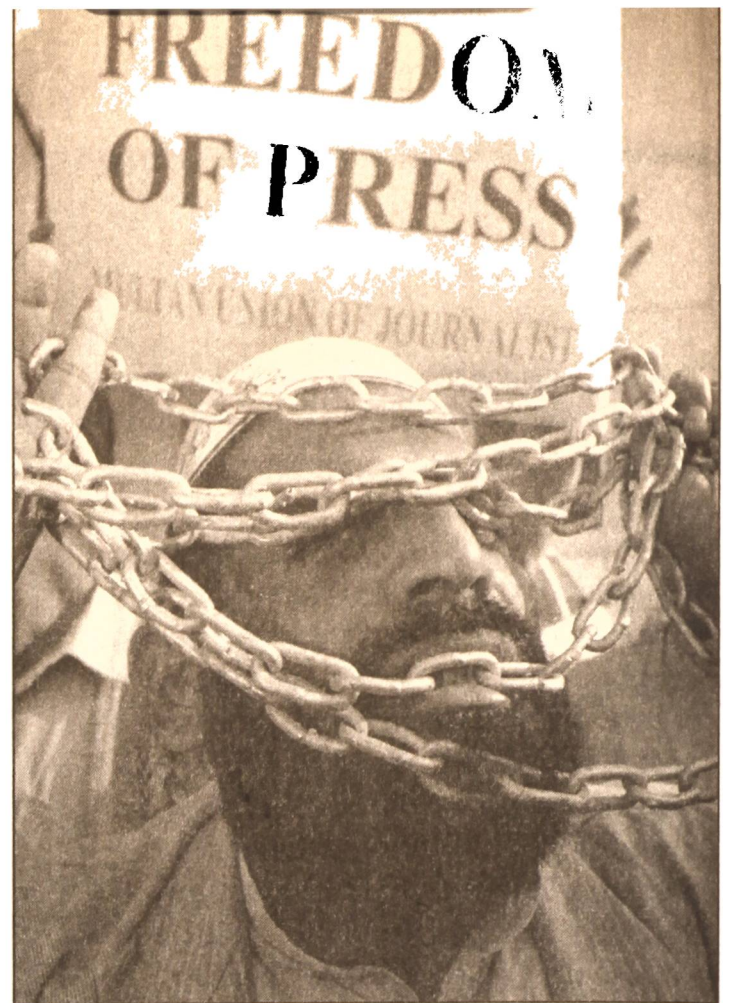
ΠΑΚΙΣΤΑΝ ΜΟΥΣΑΡΑΦ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΙΚΗΣ ΠΤΩΣΗΣ

Υποχώρησε τελικά στις διεθνείς πιέσεις ο δικτάτορας στρατηγός Περβέζ Μουσάραφ και ανακοίνωσε ότι οι εκλογές, που επρόκειτο να διεξαχθούν κανονικά τον ερχόμενο Ιανουάριο, αλλά ο ίδιος σκόπευε να αναβάλει για «ευθετότερο χρόνο», θα διεξαχθούν οριστικά στις 8 Ιανουαρίου.

Ο Μουσάραφ εδώ και πάνω από δυο εβδομάδες αποφάσισε να κάνει πραξικόπημα, εξαιτίας των δυναμικών κινητοποιήσεων μεγάλων ομάδων οπαδών της αντιπολίτευσης που αντιδρούσαν στην επανεκλογή του τον περασμένο μήνα στη θέση του προέδρου της χώρας. Μια επανεκλογή, την οποία επίσης αρνούσαν να επικυρώσουν τα μέλη του Ανωτάτου Διαστηρίου, καθώς ο ίδιος είχε αναρτήσει την προεκλογική υπόσχεσή του να παραιτηθεί από τη θέση του αρχηγού του στρατού.

Μετά το πραξικόπημα, ωστόσο, ο Μουσάραφ ατिकाτέστησε όλα σχεδόν τα μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου με δικαστικούς που του μένουν πιστοί, οπότε μέσα στις επόμενες ημέρες αναμένεται η επικύρωση της επανεκλογής του, μετά την οποία, όπως δήλωσε ο ίδιος, θα παραιτηθεί επιτέλους από τη θέση του αρχηγού του στρατού.

Με την ενέργεια αυτή, ο Μουσάραφ σκοπεύει να εξευμενίσει τη διεθνή κοινότητα και να κατευνάσει κάπως την αντιπολίτευση στη χώρα του. Το γεγονός, ωστόσο, ότι οι εκλο-

γές του Ιανουαρίου θα διεξαχθούν, όπως φαίνεται μέχρι τη στιγμή αυτή, με τον στρατιωτικό νόμο σε ισχύ, προιδεάζει για την πορεία της εκλογικής διαδικασίας.

Όπως ανακοινώθηκε επίσης, οι αρχές απελευθέρωσαν έναν αριθμό από τις χιλιάδες των πολιτών που είχαν συλληφθεί όταν εκδηλώθηκε το πραξικόπημα. Είναι περισσότεροι όμως εκείνοι που παραμένουν έγκλειστοι στις φυλακές και, το σημαντικότερο, η Μπεναζίρ Μπούτο, επικεφαλής της μεγαλύτερης παράταξης της αντιπολίτευσης, παραμένει σε κατ' οίκον περιορισμό, ενώ ένας άλλος ηγέτης βρίσκεται στη φυλακή και ένας τρίτος βρίσκεται αυτοεξόριστος στη Σαουδική Αραβία.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό κινούνται και οι μαχητικές ομάδες των ισλαμιστών οι οποίες προκαλούν αιματηρά επεισόδια σε διάφορες περιοχές, κυρίως στα σύνορα με το Αφγανιστάν, όπου μαζί τους δρουν και ομάδες των Ταλιμπάν που βρίσκονται στο πακιστανικό έδαφος, ενώ ταυτόχρονα, και παρά τον στρατιωτικό νόμο, αυξάνουν και οι διαδηλώσεις των οπαδών της αντιπολίτευσης στα μεγάλα αστικά κέντρα, δημιουργώντας έναν ασφυκτικό κλοιό για τον δικτάτορα στρατηγό, η πολιτική σταδιοδρομία του οποίου, σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, γίνεται όλο και πιο φανερό ότι βρίσκεται στο τέλος της.

ΡΩΣΙΑ Ο ΝΕΟΣ «ΨΥΧΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ» ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Την ανάγκη αύξησης του βαθμού ετοιμότητας των ρωσικών πυρηνικών πυραύλων επεσήμανε μιλώντας στην στρατιωτική ηγεσία της χώρας του ο πρόεδρος Βλαντίμιρ Πούτιν, καταγγέλλοντας ότι δυνάμεις του ΝΑΤΟ αναπτύσσονται πολύ κοντά στα ρωσικά σύνορα –κατά παράβαση των ισχυουσών συμφωνιών, όπως τόνισε– και υπογραμμίζοντας ότι «η Ρωσία δεν σκοπεύει να παραμείνει αδιάφορη μπροστά σ' αυτή την επίδειξη δύναμης».

Οι δηλώσεις του Πούτιν, που έγιναν

στις παραμονές των βουλευτικών εκλογών –πρόκειται να διεξαχθούν στη Ρωσία στις 2 Δεκεμβρίου–, είχαν ως αφορμή τη συνεχιζόμενη «κόντρα» μεταξύ Μόσχας και Ουάσιγκτον για την περίφημη αντιπυραυλική «ομπρέλα» που θέλουν να εγκαταστήσουν οι Αμερικανοί στην Κεντρική Ευρώπη, εξαιτίας της οποίας πρόσφατα η ρωσική βουλή ενέκρινε μια πρόταση του Πούτιν να αναστείλει η Ρωσία τη συμμετοχή της στη Συνθήκη για τις Συμβατικές Δυνάμεις στην Ευρώπη (CFE).

Όπως διευκρίνισε, μάλιστα, ο αρχηγός του γενικού επιτελείου στρατηγός Γιούρι Μπαλουσέφσκι, η αναστολή της Ρωσίας στη Συνθήκη θα γίνει οπωσδήποτε στις 12 Δεκεμβρίου.

ΙΣΡΑΗΛ ΔΩΡΟ... ΑΔΩΡΟ ΟΙ ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΟΛΜΕΡΤ

Για να καλοπιάσει τους Παλαιστίνιους αλλά και τις αραβικές χώρες, κυρίως τη Σαουδική Αραβία, ενόψει της διεθνούς διάσκεψης που θα πραγματοποιηθεί την ερχόμενη εβδομάδα στην Ανάπολη των ΗΠΑ για το πλαισιωτικό ζήτημα, ο Ισραηλινός πρωθυπουργός Εχούντ Όλμερτ έσπευσε τις ημέρες αυτές να προσφέρει κάποια «δώρα» στον πρόεδρο της Παλαιστινιακής Αρχής Μαχμούντ Αμπάς. Συγκεκριμένα, με δηλώσεις του την Τρίτη δεσμεύτηκε ότι δεν θα επιτρέψει την ανέγερση νέων εποικισμών στη περιοχή της Δυτικής Όχθης και ότι αντίθετα θα διαλυθούν όσοι οικοδομήθηκαν χωρίς την άδεια του ισραηλινού κράτους, ενώ παράλληλα ανακοίνωσε ότι, σύμφωνα με απόφαση της κυβέρνησής του, θα αφεθούν ελεύθεροι 441 Παλαιστίνιοι, από τις χιλιάδες που βρίσκονται κρατούμενοι στις ισραηλινές φυλακές.

Η παλαιστινιακή πλευρά όμως και ορισμένοι Άραβες αξιωματούχοι δήλωσαν για τις δηλώσεις Όλμερτ σχετικά με τους εποικισμούς ότι «στερούνται ουσίας», καθώς σε αυτές δεν αναφέρεται καθόλου το θέμα των έργων που βρίσκονται σε

εξέλιξη με στόχο τη «φυσική ανάπτυξη» των μεγάλων εποικισμών της Δυτικής Όχθης, ενώ για την απελευθέρωση των 441 κρατουμένων σημείωναν ότι ο Μαχμούντ Αμπάς είχε ζητήσει από τον Όλμερτ την απελευθέρωση 2.000. Εξάλλου, στις συνομιλίες που έχουν προηγηθεί ανάμεσα στον Όλμερτ και τον Αμπάς δεν έχει προκύψει καμία συμφωνία για τη διαδικασία δημιουργίας παλαιστινιακού κράτους.

Παρ' όλα αυτά, το κακό κλίμα γύρω από τη διάσκεψη της Ανάπολης, στην οποία παραμένει αβέβαιη η συμμετοχή της Σαουδικής Αραβίας, προσπάθησε να εξισορροπήσει ο πρώην πρωθυπουργός της Βρετανίας Τόνι Μπλερ, ως διαμεσολαβητής εκ μέρους του «κουαρτέτου» για τη Μέση Ανατολή, ανακοινώνοντας μια σειρά μέτρων που πρέπει να εφαρμοστούν για την οικονομική ανάπτυξη των παλαιστινιακών περιοχών.

ΙΤΑΛΙΑ «ΦΟΡΤΣΑΡΕΙ» ΠΑΛΙ Ο ΚΑΒΑΛΙΕΡΕ

Δεν το βάζει κάτω ο πρώην πρωθυπουργός της Ιταλίας Σίλβιο Μπερλουσκόνι, ο οποίος σε μια νέα δυναμική επανεμφάνισή του, με μια μεγαλειώδη εκδήλωση στο Μιλάνο, ανακοίνωσε το τέλος του κόμματός του «Φόρτσα Ιταλία» και την αντικτάστασή του από ένα νέο με την επωνυμία «Λαϊκό Κόμμα των Ελευθεριών».

Το νέο κόμμα δημιουργήθηκε κυρίως με σκοπό να απαλλαγεί ο «καβαλιέρε» από τους ενοχλητικούς εταίρους του και κυρίως τον Τζιανφράνκο Φίνι της «Εθνικής Συμμαχίας», αλλά και να ανακινήσει το ενδιαφέρον των ψηφοφό-

ρων για το άτομό του. Έτσι, με την ευκαιρία παρουσίασε και μια λίστα περίπου οκτώ εκατομμυρίων Ιταλών που υπέγραψαν ένα αίτημα για τη διεξαγωγή πρόωρων εκλογών, με το σύνθημα «πήγαινε σπίτι, Πρόντι».

Πάντως, την περσμένη εβδομάδα ο Μπερλουσκόνι δεν κατάφερε να προκαλέσει καταψήφιση του κυβερνητικού προϋπολογισμού που συζητήθηκε στη Γερουσία, ενώ στο μεταξύ αντιμετωπίζει μια ενδεχόμενη παράταση της δίκης που διεξάγεται σε βάρος του με κατηγορίες για ξέπλυμα μαύρου χρήματος.

ΙΡΑΝ Η «ΚΟΝΤΡΑ» ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Τη γάτα με το ποντίκι εξακολουθεί να παίζει ο Ιρανός πρόεδρος Μαχμούντ Αχμαντινετζάντ με τη Δύση και κυρίως με την Ουάσιγκτον, στο θέμα των πυρηνικών. Στις αρχές της εβδομάδας, στη διάσκεψη των χωρών του ΟΠΕΚ στο Ριάντ της Σαουδικής Αραβίας, συνεπικουρούμενος και από τον πρόεδρο της Βενεζουέλας Ούγκο Τσάβες, καυτηρίασε το ρόλο που παίζουν οι ΗΠΑ σε παγκόσμιο επίπεδο και μίλησε σκληρά για τον κατήφορο της τιμής του δολαρίου στις διεθνείς χρηματαγορές, για να καταλήξει με τη διαπίστωση ότι «ο καπιταλισμός βρίσκεται προς το τέλος του».

Από την άλλη πλευρά, επέμεινε ότι το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν προορίζεται μόνο για ειρηνική χρήση, ενώ άφη-

σε ανοιχτό το ενδεχόμενο να μελετήσει πρόταση των Αράβων για τη δημιουργία ενός οργάνου, που θα έχει την έδρα του σε ουδέτερη χώρα, όπως η Ελβετία, και θα αναλάβει να προμηθεύει εμπλουτισμένο ουράνιο στις χώρες της Μέσης Ανατολής, ώστε να διασφαλιστεί ότι θα χρησιμοποιείται μόνο για ειρηνικούς σκοπούς.

Όλα αυτά όμως καθώς αναμένεται στο τέλος Νοεμβρίου ο ύπατος εκπρόσωπος της ΕΕ για την Εξωτερική Πολιτική και Άμυνα Χαβιέ Σολάνα να παραδώσει στα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας και τη Γερμανία μια έκθεσή του για τα πυρηνικά του Ιράν, προκειμένου να αποφασίσουν αν θα του επιβληθεί και τρίτος γύρος κυρώσεων.

Δημοκρατία και αντιπροσώπευση

Στο νέο βιβλίο του Γιώργου Κοντογιώργη *Η δημοκρατία ως ελευθερία. Δημοκρατία και αντιπροσώπευση* που κυκλοφορεί σε λίγες μέρες θεμελιώδης υπόθεση εργασίας είναι ότι το σύγχρονο πολιτικό σύστημα δεν είναι ούτε αντιπροσωπευτικό ούτε, πολλώ μάλλον, δημοκρατικό. Τούτο δεν θα ήταν άλλωστε εφικτό καθώς τα συστήματα αυτά, η αντιπροσώπευση και η δημοκρατία, είναι εντελώς διαφορετικά μεταξύ τους και συνεπώς αδύνατη η σύνθεσή τους σε μια ταυτολογική ενότητα. Σε κάθε περίπτωση, τη σύνθεση αυτή δεν θα μπορούσε να την πραγματοποιήσει το νεωτερικό πολιτικό σύστημα αφού δεν συγκεντρώνει καν τις προϋποθέσεις της αντιπροσώπευσης. Εξού και ο Γ.Κ. το ταξινομεί ως προ-αντιπροσωπευτικό. Μέτρο για τη διευκρίνιση του χαρακτήρα ενός πολιτικού συστήματος αποτελεί για τον Γ.Κ. η ελευθερία που εμπραγματώνει, δηλαδή τα πεδία που καλύπτει με το πρόταγμά της. Για να τεκμηριώσει το επιχείρημά του αυτό, αντί να λαμβάνει ως δεδομένο ότι το νεότερο πολιτικό σύστημα είναι δημοκρατικό, εισέρχεται στον πυρήνα της έννοιας δημοκρατία, της οποίας αναδεικνύει τα συστατικά μέρη και θέτει σε παραλληλία με συναφείς έννοιες και συστήματα. Δημιουργώντας έτσι το γνωσιολογικό πλαίσιο της δημοκρατίας, υποβάλλει σε κριτική δοκιμασία το σύγχρονο πολιτικό σύστημα προκειμένου να αξιολογήσει τον χαρακτήρα του.

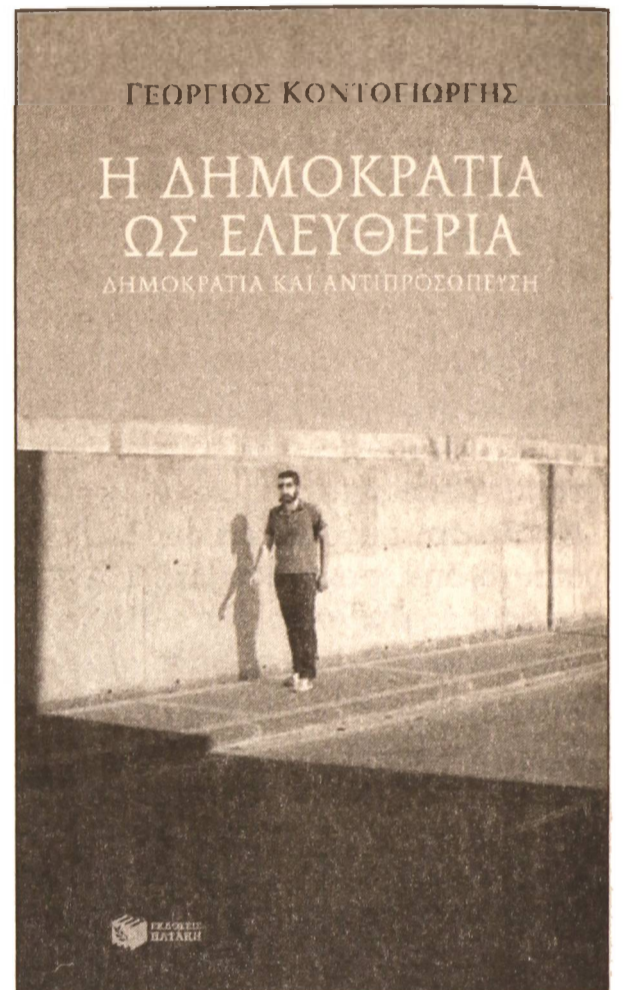
Παραθέτουμε ένα απόσπασμα του έργου του Γ.Κ. από το σημείο που εγείρει το ζήτημα αυτό.

Στο επιχείρημά μας αυτό, θα συνολογήσουμε ότι καταστατικό διακύβευμα της δημοκρατίας είναι η ελευθερία. Οπότε, καλούμαστε να απαντήσουμε σε δύο κεφαλαιώδη ερωτήματα: (α) τι να εννοήσουμε με την έννοια ελευθερία; και (β) ποιο είναι το εύρος της, τα πεδία της εφαρμογής της;

Σε ό,τι αφορά το πρώτο ερώτημα, σπεύδουμε να ορίσουμε την ελευθερία ως αυτονομία. Η έννοια της ελευθερίας προσδιορίζει το καθεστώς αυτονομίας του ατόμου «μέσα» στην κοινωνία. Η αυτονομία αντιτίθεται στην ετερονομία, προσδιορίζει δηλαδή το άτομο που αυτοκαθορίζεται, που δεν εξαρτάται από τη βούληση ή την εξουσία κάποιου άλλου, που διαχειρίζεται το ίδιο τα του βίου του.

Ως εκ τούτου, συγκρατούμε ότι, πρώτον, η ελευθερία ως αυτονομία δεν μπο-

ρεί να εκχωρηθεί –αυτοβούλως ή οικειοθελώς– χωρίς να τρωθεί, να αλλοιωθεί το περιεχόμενό της. Το άτομο που συναινεί στην ετερονομία –για παράδειγμα, ο δουλοπάροικος στη φεουδαρχία, ο μισθωτός σε μια επιχείρηση, ο πολίτης στο πολιτικό σύστημα– παύει να είναι στο συγκεκριμένο πεδίο ελεύθερο. Η συναίνεση δημιουργεί, οπωσδήποτε, νομιμοποίηση, δεν διασώζει όμως την ελευθερία. Δεύτερον, είναι αναγκαίο να διευκρινισθεί η καταστατική διαφορά μεταξύ ελευθερίας και δικαιώματος. Η ελευθερία καλύπτει το πεδίο της ανθρώπινης αυτονομίας. Το δικαίωμα οριοθετεί την περίμετρο της ελευθερίας ή, με διαφορετική διατύπωση, τους όρους της ετερονομίας, έτσι ώστε να μην πλήττεται η βιούμενη ελευθερία. Το σώμα των δικαιωμάτων, που συνεχονται με την προστασία της εργασίας, για παράδειγμα, περιγράφουν το πλαι-

Γιώργος Κοντογιώργης, *Η δημοκρατία ως ελευθερία. Δημοκρατία και αντιπροσώπευση*, Εκδόσεις Πατάκη, 2007.

σιο «μέσα» στο οποίο το άτομο εκχωρεί την «κοινωνική» του αυτονομία χωρίς να θιγεί η προσωπική του ελευθερία. Το αυτό ισχύει για την πολιτική. Διεδικώ το πολιτικό δικαίωμα να διαδηλώνω επειδή δεν κατέχω ο ίδιος την πολιτική ελευθερία, δηλαδή την πολιτική ή αποφασιστική αρμοδιότητα. Όστε, μπορούμε να δεχθούμε με ασφάλεια ότι το δικαίωμα ευδοκιμεί εκεί όπου δεν συντρέχει ακόμη η ελευθερία. Το δικαίωμα, διευκρινίζοντας την περίμετρο της βιούμενης ελευθερίας, σημαίνει ότι την οροθετεί και την προστατεύει ενώ συγχρόνως, ανάλογα με τις περιστάσεις, διευρύνει το περιεχόμενό της. Διευρύνει τη συγκεκριμένη ελευθερία (π.χ. την ατομική), δεν υπεισέρχεται στο πεδίο μιας άλλης περιοχής της ελευθερίας (π.χ. στην κοινωνική ή στην πολιτική). Στον αντίποδα της προσέγγισης αυτής, η νεωτερική σκέψη ορίζει την μεν ατομική

κή ελευθερία βασικά ως αυτονομία, την δε κοινωνική και πολιτική ελευθερία με όρους δικαιώματος. Η αντίληψη αυτή βρίσκεται, ακριβώς, στη βάση της σύγχυσης, που είναι διάχυτη στους νεωτερικούς στοχαστές, μεταξύ ελευθερίας και δικαιώματος, αλλά και του γενικότερου γνωσιολογικού και μεθοδολογικού της ελλείμματος.

Ερχόμαστε τώρα στο εύρος, δηλαδή στα πεδία της ελευθερίας. Είναι προφανές ότι, στο μέτρο που η δημοκρατία καταγράφεται ως το ανώτερο ή τελειωτικό στάδιο στην ανάπτυξη των κοινωνιών, παραπέμπει στην καθολική ελευθερία. Καλύπτει, επομένως, όλες τις πτυχές του κοινωνικού βίου: την ατομική, την κοινωνική (και οικονομική) και την πολιτική. Η δημοκρατία μπορεί να σηματοδοτείται, σε τελική ανάλυση, από την πολιτική ελευθερία, είναι όμως η πολιτεία της καθολικής ελευθερίας.

Πώς θα εννοήσουμε τις τρεις αυτές πτυχές της ελευθερίας; Η ατομική ελευθερία αφορά την προσωπική αυτονομία ενός εκάστου στον ιδιωτικό του βίο ή, ακόμη, στο κοινωνικό και πολιτικό πεδίο όπου αναπτύσσει τις ενεργητικότητές του. Η κοινωνική ελευθερία καλύπτει περιοχές δράσης του ατόμου, όπου αυτό συμβάλλεται με τομεακά υποσυστήματα. Το κυριότερο από αυτά είναι το οικονομικό, που αφορά τη σχέση εργασίας και κεφαλαίου. Η πολιτική ελευθερία, τέλος, ορίζει το καθεστώς αυτονομίας του ατόμου εκεί όπου αυτό συναντάται με σύνολα κοινωνικά μορφώματα και, μάλιστα, με τη συνολική κοινωνία.

Ένα τελευταίο, προκριματικό, ζήτημα αφορά τη σχέση της ισότητας με την ελευθερία. Η νεωτερικότητα νομίζει ότι η ισότητα έχει προκαθορισμένο, δηλαδή τελειωτικό περιεχόμενο, το οποίο, εντέλει, αν το αναλύσουμε, θα διαπιστώσουμε ότι είναι εστιασμένο στις προτεραιότητες της ατομικής ελευθερίας. Ωστόσο, εάν συνομολογήσουμε ότι η καθολική ελευθερία περιέχει επίσης το κοινωνικό και το πολιτικό πεδίο της ανθρώπινης λειτουργίας, πρέπει να δεχθούμε ότι τα ενδιαφέροντα της ισότητας θα μπορούσαν να μεταβληθούν, συνακόλουθα προς τις προτεραιότητες αυτές της ελευθερίας. Ωστε, μόνο όταν επικρατεί η απλώς

ατομική ελευθερία, η ισότητα εστιάζει την προσοχή της στα πεδία που την υποστασιοποιούν (στα δικαιώματα, την ιδιοκτησία, το δίκαιο κτλ.). Διαφορετικά, όταν δηλαδή οι θεματικές της εκτείνονται επίσης στην κοινωνική και την πολιτική ελευθερία, τότε και το διατακτικό της μεταβάλλεται ή, μάλλον, εμπλουτίζεται αναλόγως.

Επιπλέον, η ισότητα επιδιώκει να επιτευχθεί με διαφορετικό τρόπο ανάλογα με το εάν το αγαθό είναι ή δεν είναι διαιρετό. Η ισότητα ενώπιον της πολιτικής είναι ιδανική, μπορεί να επιτευχθεί με τη «μοριοποίηση» του πολίτη, όχι της πολιτικής. Ο αναδασμός της πολιτικής θα κατέλυε την έννοια της κοινωνίας, όπως ακριβώς η εξουσιαστική της θέσμιση ακυρώνει την πολιτική ελευθερία.

Θεμελιώδες γνώρισμα των τριών διαστάσεων ελευθερίας είναι ότι αναπτύσσονται σωρευτικά. Η μία προστίθεται στην άλλη, δεν την αναιρεί και, μάλιστα, με απόλυτη τάξη διαδοχής. Η τάξη αυτή, ανταποκρίνεται σε ισάριθμα στάδια ωρίμανσης ή ολοκλήρωσης του ανθρωποκεντρικού κεκτημένου μιας κοινωνίας. Πρώτη εμποδώνεται η ατομική ελευθερία, δεύτερη η κοινωνική και τρίτη η πολιτική ελευθερία. Τα δικαιώματα προτρέχουν, τρόπον τινά, προετοιμάζοντας το έδαφος του επόμενου πεδίου της ελευθερίας.

Έχει ενδιαφέρον να σταθούμε ειδικότερα στο ζήτημα της πολιτικής ελευθερίας. Ο ορισμός της ελευθερίας ως αυτονομίας προδηλώνει, όπως είδαμε, ότι το άτομο ως πολιτικό ον για να είναι ελεύθερο πρέπει να αυτοκαθορίζεται, να μην υπόκειται δηλαδή στην εξουσία τρίτου τινός (εν προκειμένω του κατόχου πολιτικής εξουσίας ή δύναμης). Ωστε, η πολιτική ελευθερία είναι ασύμβατη με κάθε μορφή δομικής αυτονομίας του πολιτικού γεγονότος ή, αλλιώς, με τη συγκρότηση της πολιτικής με όρους εξουσίας ή δύναμης.

Για να αρθεί η ασυμβατότητα αυτή, η πολιτική οφείλει να απορροφηθεί από την κοινωνία έτσι ώστε το σώμα της τελευταίας να αναλάβει την καθολική πολιτική αρμοδιότητα. Τούτο σημαίνει ότι προϋπόθεση της δημοκρατίας είναι η αφαίρεση του πολιτικού συστήματος από το κράτος και η προσάρτησή του

στο κοινωνικό σώμα. Η κοινωνία, αντί του κράτους, επενδύεται στην περίπτωση αυτή το πολιτικό σύστημα. Για να γίνει όμως αυτό, η κοινωνία καλείται από ιδιώτης, να συγκροτηθεί πολιτικά σε διαρκή θεσμό και, μάλιστα, στον κύριο θεσμό της πολιτείας, δηλαδή σε δήμο.

Η διαφορά μεταξύ της συμμετοχής του πολίτη στην πολιτική δυναμική (δηλαδή ως εξωτικού), προκειμένου να επηρεάσει τους κατόχους του πολιτικού συστήματος, και της συγκρότησής του σε πολιτικό σύστημα είναι χαοτική. Η διαφορά ακριβώς αυτή σηματοδοτεί τη διάκριση μεταξύ δημοκρατίας και προδημοκρατικών, ιδίως δε προ-αντιπροσωπευτικών πολιτικών συστημάτων.

Οι ανωτέρω επισημάνσεις κάνουν, κατά τη γνώμη μας, εμφανές το αδιέξοδο του ισχυρισμού της νεωτερικότητας ότι το πολιτικό της σύστημα είναι δημοκρατικό. Όντως στον ισχυρισμό αυτό έχουν επιλωρήσει τρεις τουλάχιστον αυθαιρεσίες. Η μια, αφορά στο επιχείρημα ότι η μερική και δη η στοιχειώδης (ατομική) ελευθερία είναι ανώτερη από τη σωρευτικά καθολική ελευθερία. Η άλλη, αναφέρεται στην εμμονή της να ονοματοδοτεί το νεότερο σύστημα με έναν όρο, τη δημοκρατία, του οποίου την ουσία απορρίπτει ως κατώτερη. Η τρίτη, συνέχεται με την ενοχοποίηση της κλίμακας για την πολιτική υστέρηση της νεωτερικότητας. Πέραν του ότι συνομολογείται το ιδεολογικό υπόβαθρο του ισχυρισμού της για την ανωτερότητα της νεότερης «ελευθερίας» και «δημοκρατίας», στην πραγματικότητα αρνείται να αντιμετωπίσει κατάματα το γεγονός ότι δεν είναι η κλίμακα αυτή καθεαυτή αλλά η πρωτο-ανθρωποκεντρική φάση που διέρχεται ο κόσμος σήμερα, στο πλαίσιο της μεγάλης κοσμοσυστημικής κλίμακας, που κάνει ανέφικτη τη δημοκρατία. Εξού και προβάλλει ως ζητούμενο για την απόδειξη του επιχειρήματός της το ανεφάρμοστο της «αθηναϊκής δημοκρατίας» (της εμπειρίας της δημοκρατίας στη μικρή κλίμακα) στα καθημάς και όχι της δημοκρατικής αρχής. Διότι, εν προκειμένω, θα διαπίστωνε ότι ούτε οι πραγματολογικές προϋποθέσεις της φάσης που διέρχεται ο νεότερος κόσμος την υποστηρίζουν ούτε ο νεωτερικός άνθρωπος την επιθυμεί.

Αυτονομία της πολιτικής

του Χρίστου Σ. Αλεξόπουλου

Οι εκλογές της 11ης Νοέμβρη 2007 για την ανάδειξη του νέου προέδρου του ΠΑΣΟΚ έγιναν. Μια επώδυνη και πρόωρη για το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα διαδικασία ολοκληρώθηκε. Ο πρόεδρος εξελέγη, η πολιτική όμως δεν προσδιόρισε το περιεχόμενο του διαλόγου, ή μάλλον των παράλληλων μονολόγων των διεκδικητών. Ο μόνος που σίγουρα ξεχώρισε, θέτοντας ορισμένες πολιτικές και οργανωτικές παραμέτρους προσανατολισμού και λειτουργίας του κινήματος, ήταν ο εκλεγείς με μεγάλη πλειοψηφία πρόεδρος Γιώργος Παπανδρέου.

Ιδιαίτερο όμως βάρος έδωσε στην αναγκαιότητα αυτονομίας της πολιτικής και του πολιτικού συστήματος. Η κατάκτηση της αυτονομίας της πολιτικής είναι η προϋπόθεση που ανοίγει πλατιά τη λεωφόρο για την έκφραση και την υπεράσπιση των κοινωνικών συμφερόντων και των εθνικών μας προοπτικών, διότι μόνο η αυτόνομη πολιτική μπορεί να υπηρετεί θεμελιώδεις αξίες (ομιλία Γιώργου Παπανδρέου στην Εθνική Συνδιάσκεψη, 2.11.2007).

Αυτή η θέση, που αποτελεί ταυτοχρόνως συνεχές ζητούμενο στη σύγχρονη πολιτική, είναι κεφαλαιώδους σημασίας στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, στο πλαίσιο της οποίας η οικονομική δύναμη συγκεντρώνεται σε επιχειρήσεις, τράπεζες και χρηματοδοτικούς οργανισμούς οι οποίοι δρουν σε παγκόσμιο επίπεδο. Πολυεθνικές κάνουν στρατηγικούς σχεδιασμούς για τα κέρδη τους πάνω από εθνικά σύνορα και καταπατούν δημοκρατικά νομιμοποιημένες αποφάσεις. Τα εθνικά κράτη, ακόμα και τα μεγαλύτερα, έχουν αρχίσει να λειτουργούν ως τοποθεσίες, οι οποίες ερίζουν και ανταγωνίζονται για την προσέλκυση του παγκόσμιου κεφαλαίου. Αυτό επιβάλλει στα εθνικά κράτη να συνεργασθούν και να δυναμώσουν την επιρροή τους, διευρύνοντας τα όρια της πολιτικής αυτονομίας στη λήψη των αποφάσεων,

οι οποίες δεσμεύουν την πραγματικότητα, οικονομική και κοινωνική.

Ειδάλλως, παρά την αλματώδη εξέλιξη της επιστημονικής γνώσης και την τεχνολογική πρόοδο, θα συνεχίσουν να μην ωφελούνται όλοι οι άνθρωποι και να καταστρέφεται η φύση, διότι όλα θεωρούνται προϊόντα εμπορεύσιμα.

Η επισήμανση του προέδρου του ΠΑΣΟΚ ότι η Ελλάδα έχει ανάγκη από μία μεγάλη πολιτιστική και ηθική επανάσταση ενάντια στις δυνάμεις της απληστίας και της ληστείας, του λεγόμενου «lifestyle» και του ωχαδερφισμού, είναι και επίκαιρη και σημαντική για την αυτονομία της πολιτικής και τη δημιουργία αξιών οι οποίες θα λειτουργήσουν ως αντίβαρο στην ισοπέδωση και την εμπορευματοποίηση των πάντων που προωθεί η νεοφιλελεύθερη εκδοχή της παγκοσμιοποίησης.

Τα σύνορα πέφτουν, όμως οι άνθρωποι και οι πολιτισμοί δεν προσεγγίζονται. Νέες απειλές αναδύονται, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο το παγκόσμιο σύστημα ασφάλειας (καταστροφή περιβάλλοντος, τρομοκρατία, φονταμενταλισμός κ.λπ.). Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι αποτέλεσμα μόνο της τεχνολογικής επανάστασης ή οικονομικών συμφερόντων, αλλά και πολιτικών αποφάσεων. Ο παγκόσμιος καταμερισμός εργασίας θα μπορούσε να λύσει προβλήματα σε παγκόσμιο επίπεδο. Αντιθέτως όμως, προκαλεί έλ-

λειμμα δημοκρατίας και δικαιοσύνης. Γι' αυτό η αυτονομία και η κοινωνική διάσταση στην πολιτική σε διεθνές επίπεδο είναι η απάντηση.

Παράλληλα, η ταχύτητα παραγωγής και αναίρεσης γνώσεων και πληροφοριών, σε συνδυασμό με τον διαθέσιμο για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων χρόνο, δημιουργούν συνθήκες ασφυξίας σε ό,τι αφορά την αυτονομία της πολιτικής. Δεν υπάρχουν σταθερά σημεία πάνω στα οποία θα βασιστεί η λήψη πολιτικών αποφάσεων. Η πραγματικότητα αλλάζει και η προσέγγισή της προϋποθέτει τη δυνατότητα εκ μέρους του πολιτικού προσωπικού να διαθέτει μεθοδολογικό εργαλείο ανάλυσης και σύνθεσης των πολύπλοκων και ρευστών συνθηκών που αποτελούν το αντικείμενο της πολιτικής λειτουργίας.

Οι πολιτικές αποφάσεις δεσμεύουν τη δυναμική της εξέλιξης των διαφόρων κοινωνικών συστημάτων (οικονομικό, υγείας, περιβαλλοντικό κ.λπ.), χωρίς να είναι σε θέση να προδιαγράψουν τα αποτελέσματα που επιφέρουν, ούτε να προβλέψουν επακριβώς την εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας σε σχέση με το χρόνο, ώστε οι παραγόμενες γνώσεις να επιτρέπουν το σχεδιασμό του μέλλοντος, και μάλιστα με υψηλό δείκτη ασφάλειας, σε σχέση με τις επιπτώσεις των πολιτικών αποφάσεων που λαμβάνονται. Η αυτονομία της πολιτικής σε αυτό το πλαίσιο συνδυάζεται αναγκαστικά και με υψηλό δυναμικό διακινδύνευσης. Αυτή η διάσταση είναι ιδιαίτερος ορατή σε περιφερειακές χώρες όπως η Ελλάδα οι οποίες ακόμα δεν μπορούν να θεωρηθούν κοινωνίες της γνώσης. Η πολιτική σε αυτές τις περιπτώσεις έχει μεγαλύτερο φορτίο διακινδύνευσης, διότι στο μεγαλύτερο βαθμό δεν υποστηρίζεται με την επιστημονική τεκμηρίωση που απαιτείται και επηρε-

άζεται από ξένους προς αυτή παράγοντες. Αυτοί θα μπορούσαν να είναι από κυβερνήσεις άλλων κρατών μέχρι διεθνείς χρηματοδοτικοί οργανισμοί, ακόμη δε και οικονομικά συμφέροντα.

Η πολιτική όμως δεν εξαντλεί τα όριά της στα κόμματα και το πολιτικό σύστημα. Περνά και αποκτά οντότητα και μέσα από την κοινωνία, τόσο τους μεμονωμένους πολίτες όσο και τις συλλογικές μορφές οργάνωσής τους. Σε αυτό το επίπεδο οι συνθήκες δεν φαίνεται να ευνοούν την ενεργό συμπληρωματική λειτουργία των πολιτών σε σχέση με το πολιτικό σύστημα, με γνώση και συνείδηση του περιεχομένου της πολιτικής. Αυτό συμβαίνει όχι μόνο εξαιτίας των σύνθετων νοητικών διεργασιών που απαιτούνται για την επεξεργασία των παραμέτρων (τοπικών, εθνικών και διεθνών) οι οποίες διαμορφώνουν την πραγματικότητα, αλλά και εξαιτίας του υψηλού βαθμού διαφοροποίησης και πολυπλοκότητας των σύγχρονων κοινωνιών. Το άτομο-πολίτης είναι πλέον φορέας πολλών κοινωνικών ρόλων, με αποτέλεσμα ο διαθέσιμος για πολιτική ενασχόληση και ενεργοποίηση χρόνος να είναι ανεπαρκής.

Παράλληλα, τα πρότυπα που προωθούνται κυρίως μέσα από την τηλεόραση έχουν καταναλωτικά και όχι δημιουργικά και συμμετοχικά χαρακτηριστικά. Κυριαρχεί η λογική της κοινωνίας του θεάματος, η οποία διαμορφώνει αξίες τύπου lifestyle και καλλιεργεί έναν τρόπο ζωής ο οποίος εξαντλείται στην εντύπωση και το φαίνεσθαι, χωρίς να τίθενται πολιτικά ερωτήματα. Στο πλαίσιο μάλιστα και της επιθετικά ισοπεδωτικής επέλασης του νεοφιλελεύθερου μοντέλου στις περιφερειακές κοινωνίες, απονευρώνονται οι τυχόν υπάρχοντες αμυντικοί μηχανισμοί. Πολύ χαρακτηριστική είναι η επισήμανση του άλλου προεδρικού συμβούλου Ζμπίγιου Μπρεζίνσκι στο βιβλίο του *Η μεγάλη απειλή* ότι η νεολαία σε όλο τον πλανήτη έχει διαβρωθεί πολιτισμικά σε ικανοποιητικό βαθμό μέσω του θεάματος (κινηματογράφος, μουσική).

Προς αυτή την κατεύθυνση συνέβαλε και η ίδια η ελληνική κοινωνία, διότι δεν έχει παραγωγική δυναμική σε μεγάλο βαθμό σε όλα τα κοινωνικά συστήματα. Ιδιαίτερως στον πολιτισμό δεν πα-

ράγονται αξίες και πρότυπα που να έχουν σύγχρονη αναφορά. Γι' αυτό καταναλώνονται μαζικά τα αντίστοιχα εισαγόμενα από χώρες που έχουν αναπτύξει τη βιομηχανία του θεάματος και ταυτοχρόνως αποτελούν δυνάμεις σε γεωπολιτικό και οικονομικό επίπεδο με παγκόσμια επιρροή.

Η παράδοση στο χώρο του πολιτισμού έχει εκφυλιστεί σε γραφική αναπόληση του παρελθόντος με ποιότητα φολκλόρ. Οι διάφορες «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις» που ασχολούνται με τον πολιτισμό αναπαράγουν στις εκδηλώσεις που οργανώνουν ήθη και έθιμα του παρελθόντος. Ίσως αυτή η δραστηριότητα να έχει ενδιαφέρον από τουριστική άποψη. Δεν αποτυπώνει

Νέες απειλές αναδύονται, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο το παγκόσμιο σύστημα ασφάλειας. Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι αποτέλεσμα μόνο της τεχνολογικής επανάστασης ή οικονομικών συμφερόντων, αλλά και πολιτικών αποφάσεων

όμως τη σύγχρονη πραγματικότητα, ούτε καλύπτει κοινωνικές ανάγκες. Όμως στην εποχή της εμπορευματοποίησης ακόμα και τα έθιμα του παρελθόντος μπορούν να αποφέρουν οικονομικό όφελος. Από το άλλο μέρος, τα πολιτιστικά δρώμενα αυτού του είδους αξιοποιούνται από την ελληνική κοινωνία ως μέσο κοινωνικής συνεύρεσης και καλλιέργειας τοπικιστικού πνεύματος.

Η ελληνική κοινωνία όχι μόνο δεν είναι παραγωγική, αλλά, ως φυσικό επακόλουθο, δεν τη χαρακτηρίζει ούτε η λογική της επίδοσης. Αυτή η διαπίστωση ισχύει τόσο για τον δημόσιο όσο και για τον ιδιωτικό τομέα. Γι' αυτό δεν υπάρχουν αξιοκρατικές διαδικασίες

ανέλιξης των πολιτών της χώρας, αλλά επικρατεί ένα πελατειακό σύστημα στο πλαίσιο του οποίου το πολιτικό μέσο λειτουργεί ως κατανεμητής ευκαιριών, με αποτέλεσμα η πολιτική να μετατρέπεται σε εμπόδιο για την ανάπτυξη της χώρας. Κυριαρχεί η λογική των «κολλητών», των «δικών μας», και όχι η αξιοκρατία και η αναπτυξιακή λογική που θα «πάνε τον τόπο μπροστά». Η κοινωνία πολιτών μετατρέπεται σε κοινωνία κολλητών και η πολιτική στην κοινωνική της αναφορά εισέρχεται σε κατάσταση ομηρίας και όχι αυτονομίας.

* * *

Με αυτά τα δεδομένα να συνθέτουν την πραγματικότητα τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και σε εθνικό, η κατάκτηση της αυτονομίας της πολιτικής απαιτεί δομικές αλλαγές στο εσωτερικό των κομμάτων και του πολιτικού συστήματος και ανατροπές στην κοινωνία. Μόνον έτσι θα καταστεί αυτόνομος συνομιλητής του πολιτικού συστήματος, απαλλαγμένη από την ισχύουσα πραγματικότητα, σύμφωνα με την οποία τα συλλογικά υποκείμενα που δρουν στην κοινωνία αποτελούν κομματικές σατραπείες και σφαίρες επιρροής τους.

Αρχικά το πολιτικό προσωπικό των κομμάτων θα πρέπει να διαθέτει ορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά τα οποία, τουλάχιστον σε νοητικό επίπεδο, θα εγγυώνται τη δυνατότητα αναλυτικής προσέγγισης της πραγματικότητας τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, σε πρώτη φάση, και εξαγωγής συμπερασμάτων που θα επιτρέπουν την κατανόησή της, σε δεύτερη φάση. Η πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει τον κόσμο που μας περιβάλλει απαιτεί πλέον την ύπαρξη πολιτικών οι οποίοι πρέπει να διαθέτουν επιστημονικό μεθοδολογικό εργαλείο που θα τους επιτρέπει να επεξεργάζονται δεδομένα και να καταλήγουν σε αποφάσεις.

Αυτό σημαίνει ότι η αναγνωρισμότητα και η λογική του star system δεν μπορούν να αποτελούν κριτήρια πολιτικής επιλεξιμότητας. Κατ' επέκταση, θα πρέπει το πολιτικό σύστημα να προβληματιστεί και για το εκλογικό σύστημα και για το αποτέλεσμα που παράγει. Είναι ανάγκη να αναζητηθούν άλλης μορφής δημοκρατικές εκλογικές δια-

δικασίες οι οποίες θα εγγυώνται την εκλογή βουλευτών που θα είναι σε θέση να περιφρουρήσουν την πολιτική αυτονομία.

Βοηθητικά προς αυτή την κατεύθυνση θα λειτουργήσουν και τεχνοκρατικοί μηχανισμοί σχεδίασης πολιτικής οι οποίοι θα ενταχθούν στις δομές των κομμάτων ανά τομέα. Η στελέχωσή τους θα πρέπει να γίνει με επιστημονικό δυναμικό και λογική διεπιστημονικής συμπληρωματικής λειτουργίας. Είναι καιρός να σταματήσει είτε η μονομέρεια του καταγγελτικού πολιτικού λόγου είτε η εκπόνηση προεκλογικών προγραμμάτων με διαδικασίες συλλογής και συρραφής προτάσεων χωρίς επιστημονική τεκμηρίωση και προοπτική.

Όπως συμβαίνει σε όλο τον πλανήτη, έτσι και η χώρα μας βρίσκεται μπροστά σε νέα προβλήματα και απειλές, όπως η καταστροφή του περιβάλλοντος και οι κλιματικές αλλαγές, τα οποία προκλήθηκαν από τον άνθρωπο και από πολιτικές αποφάσεις χωρίς οικολογική ευαισθησία και ευθύνη. Οι επιπτώσεις είναι ολέθριες, όμως οι πολίτες του κόσμου με μπροστάρηδες τις πολιτικές ηγεσίες τους πρέπει να τις αντιμετωπίσουν. Για να γίνει αυτό, χρειάζεται πολιτική αυτονομία η οποία δεν θα επηρεάζεται από συμφέροντα, αλλά θα υπηρετεί την προστασία του οικοσυστήματος και της ζωής. Αυτό επιτυγχάνεται όταν οι πολιτικές αποφάσεις βασίζονται στη γνώση.

Αν αυτές οι δομικές αλλαγές στο εσωτερικό των κομμάτων και του πολιτικού συστήματος είναι σημαντικές προϋποθέσεις για την κατάκτηση της πολιτικής αυτονομίας, άλλο τόσο αναγκαίες είναι και οι ανατροπές που πρέπει να γίνουν στην κοινωνία. Οι βασικές είναι δύο και αφορούν την κοινωνία πολιτών και τις τοπικές κοινωνίες, και συγκεκριμένα τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τα κόμματα, εάν επιθυμούν να κάνουν διάλογο με την κοινωνία, πρέπει να απευθυνθούν σε συλλογικότητες που εκφράζουν το δημόσιο συμφέρον. Στους διάφορους τομείς κοινωνικής δράσης υπάρχουν Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις οι οποίες, θεωρητικά τουλάχιστον, ενεργοποιούνται προσπα-

θώντας να εκφράσουν κοινωνικά αιτήματα. Με αυτές τις συλλογικές μορφές έκφρασης είναι αναγκαίο να διαλέγονται οι πολιτικοί σχηματισμοί στο πλαίσιο μιας αμφίδρομης πολιτικής επικοινωνίας. Και οι δύο πόλοι του διαλόγου πρέπει να είναι αυτόνομοι και ανεξάρτητοι. Αυτό όμως δεν συμβαίνει στην πράξη. Τα κόμματα έχουν πάγιο στόχο τον ασφυκτικό έλεγχο της κοινωνίας πολιτών, με αποτέλεσμα να απονευρώνουν την όποια κοινωνική δυναμική θα μπορούσε να αναπτυχθεί, να μην μπορούν να εμπνεύσουν τους πολίτες, ούτε να δημιουργήσουν οράματα που θα μετέτρεπαν την κοινωνία πολιτών σε ηγέτη του κοινωνικού μετασχηματισμού. Στον τόπο μας η κομματική ασφυξία τείνει να πνίξει κάθε προσπάθεια ελεύθερης έκφρασης και δημιουργίας. Αυτές οι συνθήκες όμως προκαλούν προβλήματα και στα κόμματα και στη δυνατότητά τους να πραγματοποιούν την πολιτική τους αυτονομία, διότι οι πολιτικές αποφάσεις και οι αντίστοιχοι σχεδιασμοί ολοκληρώνονται όταν γίνονται κτήμα του λαού και αναπτύσσουν δυναμική. Ειδάλλως, η έννοια της αυτονομίας της πολιτικής δεν έχει πρακτική αξία, διότι ενεργοποιείται μόνο στο εσωτερικό των κομμάτων και του πολιτικού συστήματος. Αυτονομία νοείται μόνο όταν έχει γενικευμένη ισχύ και όχι μερική, όταν αφορά και τα κόμματα και την κοινωνία πολιτών.

Συμπληρωματικό ρόλο σε σχέση με αυτόν της κοινωνίας πολιτών οφείλει να παίξει και η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ώστε να διασφαλίζεται και ο απαραίτητος κοινωνικός έλεγχος. Με αυτή την έννοια, στις τοπικές κοινωνίες, στους Ο.Τ.Α., είναι λειτουργικό να δραστηριοποιούνται ανεξάρτητες πολιτικές αυτοδιοικητικές δομές. Με αυτό τον τρόπο ωθείται η τοπική κοινωνία να συμμετέχει στη διαχείριση της περιφερειακής πολιτικής χωρίς κομματικές σκοπιμότητες και να αυτοοργανώνεται λογοδοτώντας συγχρόνως στην κοινωνία πολιτών του τόπου της. Παράλληλα όμως, ασκεί κριτική και έλεγχο στην κυβέρνηση, χωρίς τους κομματικούς παραμορφωτικούς φακούς.

Από τη στιγμή μάλιστα που η Ευρω-

παϊκή Ένωση ενισχύει την αποκέντρωση και προωθεί την περιφερειακή διαχείριση της πολιτικής, η συμβολή των ανεξάρτητων πολιτικών αυτοδιοικητικών δομών στη διασφάλιση της αυτονομίας της πολιτικής στην περιφέρεια είναι καθοριστική. Απαλλάσσουν την πολιτική από κομματικές σκοπιμότητες και τη μετατρέπουν σε αποκλειστικό υπηρέτη του δημοσίου συμφέροντος σε τοπικό επίπεδο. Ταυτοχρόνως, αναλαμβάνουν παιδευτικό ρόλο, διότι οι πολίτες βιώνουν την πολιτική λειτουργία στην καθημερινότητά τους. Με αυτό τον τρόπο διαμορφώνονται οι προϋποθέσεις για την ανάδειξη και νέων πολιτικών προσώπων τα οποία πραγματικά μπορούν να εκφράσουν το δημόσιο συμφέρον.

Βεβαίως και στην περίπτωση των ανεξάρτητων πολιτικών αυτοδιοικητικών δομών η ύπαρξη τεχνοκρατικών μηχανισμών στο εσωτερικό τους είναι απαραίτητη.

Τέλος, οι προκλήσεις του 21ου αιώνα, η παγκοσμιοποίηση και η οικολογική κρίση επιβάλλουν τη λογική της προοπτικής των επιλογών ως το μόνο υπεύθυνο βασικό αξίωμα πολιτικής και οικονομικής δράσης. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να σκεφτόμαστε το μέλλον, να αντιστεκόμαστε στη λογική του βραχυπρόθεσμου και της κυριαρχίας της οικονομικής λογικής. Η πολιτική πρέπει να έχει κοινωνικό χαρακτήρα, δημοκρατική υφή, καθώς και οικολογική διάρκεια. Επίσης, να προωθεί την κοινωνική συνοχή και την πολιτισμική δημιουργία.

Η επιστήμη και η τεχνολογία θα οριοθετούν και θα κινούν την εξέλιξη στον αιώνα που διανύουμε. Αυτή η 100ετία θα είναι ή ο αιώνας της κοινωνικής, οικονομικής και πάνω από όλα οικολογικής προόδου, που εξασφαλίζουν ποιότητα ζωής, δικαιοσύνη και ουσιαστική δημοκρατία για όλους τους πολίτες του πλανήτη, ή ο αιώνας σκληρών πολεμικών συγκρούσεων, οδυνηρών ανακατατάξεων και διαφόρων μορφών βίας.

Εάν επιθυμούμε την πρώτη εκδοχή, τότε η αυτονομία της πολιτικής αποτελεί τον θεμέλιο λίθο οικοδόμησης του μέλλοντος.

ΕΠΙΣΗΜΑΪΝΟΥΜΕ

Η ποίηση και η βλακεία

Είπα να το παρακάμψω. Να πω ότι, διαβάζοντας εκείνη την ίδια επιφυλλίδα η οποία απασχόλησε το προηγούμενο «ΕΠΙΣΗΜΑΪΝΟΥΜΕ» του Αντί, λόγω, όπως έγραφε ο συντάκτης της, της αναγνωστικής δυσπεψίας την οποία του προκαλούν τα «πολυδιαφημισμένα και πολυσυζητημένα... χιτ των τελευταίων μηνών», τελείωσα τη γρίνια μου μαζί του. Μέσα σε αυτά, για να σας τα ξαναθυμίσω, είχε την παρρησία να αναφέρει το βιβλίο Στην ακτή του Ίαν Μακ Γιούαν και το Καθένας του Φίλιπ Ροθ. Ευτυχώς που περιόρισε το εύρος της διαπίστωσής του στους τελευταίους μήνες, γιατί τι θα είχε να πει, αν πήγαινε πιο πίσω και έφτανε, π.χ., στον Κάφκα, τον Προυστ ή τον Τζόυς; Αυτοί δεν θα τον έκαναν να «βαριέται, να κουράζεται, να πλήττει» ή θα τους κατάπινε σαν εύπεπτο πιάτο με κουάκερ;

Δυο βδομάδες πέρασαν και πού να μου φύγει. Παραθέτω το αχώνευτο: «...Αναφέρομαι, φυσικά, στα είδη των βιβλίων που διαβάζω εγώ, που αφορούν τη λογοτεχνία και λιγότερο (πολύ λιγότερο) την ποίηση». (Σ.σ.: να κάτι που δεν το γνώριζα· η ποίηση δεν είναι λογοτεχνία! Μάλλον σύνταξη δικογράφων θα είναι...). «Η όποια ποίηση νομίζω ότι διάγει την πιο θλιβερή περίοδο της ιστορίας της: υπερπροσφορά εκδόσεων, χιλιάδες ποιητές, άρες μάρες κουκουνάρες όσον αφορά την ποιοτική αποτίμηση του αποτελέσματος... Κοντολογίς, γράφουμε όλοι –και εγώ το έχω επιχειρήσει, με ανατριχιαστικά αποτελέσματα– ό,τι μας κατέβει στο κεφάλι και, αντί ακολούθως να το κάψουμε και να πάμε μια βόλτα... και να ξεχάσουμε την πανωλεθρία, εκδιδόμεστε! Κάποιοι δε συστήνονται και ως ποιητές!»

Δυστυχώς, είναι πάρα πολλοί αυτοί που έχουν για την ποίηση (φυσικά και του καιρού μας την ποίηση) την ίδια ιδέα με αυτή του συντάκτη της επιφυλλίδας. Και σε προηγούμενους καιρούς αφθονούσαν οι «ομοϊδεάτες» του για τη «θλιβερή περίοδο» την οποία διήγε η ποίηση. Τίποτα το καινούργιο δεν φέρνει ο χιουμορίστας επιφυλλιδογράφος. Ούτε θα λιγοστεύουν όσοι έχουν αυτή την άποψη για την ποίηση. Ίσως θα συμβαίνει το αντίθετο. Και η μόνη που δεν θα φταίει γι' αυτό θα είναι η ίδια η ποίηση.

Την ανθρώπινη ύπαρξη (το πνεύμα δηλαδή του ανθρώπου και τα αισθήματά του) τη συγκροτούν η ποίηση και η βλακεία. Ό,τι δεν το καλύπτει, δεν το δικαιολογεί η συγκινησιακή ανταμοιβή της ποίησης, ανήκει στη δικαιοδοσία της βλακείας. Η ποίηση είναι το απόσταγμα κάθε ανθρώπινης δραστηριότητας, κάθε τρόπου και μορφής δημιουργίας. Και φυσικά πριν απ' όλα με τη γλώσσα. Όταν ο άνθρωπος πάψει να επιζητεί (ταλαντούχος ή ατάλαντος, καμία σημασία δεν έχει) να εκφραστεί ποιητικά πρωτίστως με τη γλώσσα, τότε, αλίμονό μας, αυτή, η γλώσσα, θα απομείνει ένα απονευρωμένο και αφυδατωμένο σώμα.

Και βέβαια γράφεται ποίηση στον καιρό μας. Και ποίηση καλή γράφεται. Και στην Ελλάδα γράφεται καλή ποίηση στις μέρες μας. Και δεν θα πέσω στην παγίδα να αναφέρω ονόματα, έστω και ενδεικτικά, γιατί και μόνο γι' αυτό το «ενδεικτικά» ο παρών χώρος δεν φτάνει. «Αιτείτε (πιο σωστά, αγαπάτε) και δοθήσεται υμίν». Και η ποίηση θα σου φανερωθεί, θα σου δοθεί. Το ότι, όπως αστόχαστα γράφει ο συντάκτης της επίμαχης επιφυλλίδας, υπάρχει «υπερπροσφορά εκδόσεων» και «χιλιάδες» ποιητές κάτι πρέπει να σημαίνει. Πάντως, φιλοδοξία πλουτισμού δεν δείχνει. Είναι προσφυγή σε μια ενδόμυχη ανάγκη ψυχής, έστω και αν δεν έχει συνέχεια. Μήπως υπάρχει μορφή τέχνης οι θιασώτες της οποίας να γίνονται Μπαχ, Ρέμπραντ ή Σαίξπηρ;

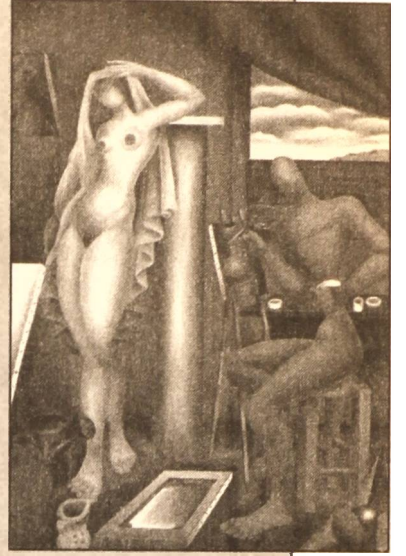
Με τον κίνδυνο να παρερμηνευτώ αν ισχυριστώ ότι η γραπτή ποίηση είναι η πιο αριστοκρατική μορφή τέχνης, εφόσον εν αρχή ην ο λόγος, εγώ θα το ισχυριστώ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

• Σήμερα, Παρασκευή 23/11, και το Σάββατο 24/11

πραγματοποιείται στο Αμφιθέατρο του Μουσείου Μπενάκη, σε συνεργασία με το ΕΚΕΒΙ, συνέδριο με τίτλο: **Νίκος Εγγονόπουλος (1907–1985) εκατό χρόνια από τη γέννησή του. Ο ζωγράφος και ποιητής.** Το συνέδριο πραγματοποιείται

στο πλαίσιο έκθεσης για τον Εγγονόπουλο, που θα διαρκέσει έως τις 20/1/08.

• Την ερχόμενη Δευτέρα, 26 Νοεμβρίου, στις 7 μ.μ. στο ξενοδοχείο Τιτάνια (Πανεπιστημίου 52, 10ος όροφος) ο βρετανός καθηγητής της Φιλοσοφίας Τεντ Χόντερικ θα δώσει διάλεξη με θέμα «Σωστό και Λάθος: Παλαιστήνη, η 11η Σεπτεμβρίου, Ιράκ κ.λπ...». Τη διάλεξη οργανώνουν οι εκδόσεις Ιωλκός.

• Στην γκαλερί Bernier/Eliades ξεκίνησε και θα παραμείνει ανοιχτή μέχρι και τις 12 Ιανουαρίου έκθεση του Sterling Ruby. Στην έκθεση παρουσιάζεται μια σειρά από γεωμετρικά κολάζ φτιγμένα από πόστερ ταινιών τρόμου. Ο καλλιτέχνης ερευνά το χαρακτήρα και τη φύση του «περιθωίου».

• Το μπαρ Αφανείς, Αριστοφάνους 13 στου Ψυρρή, δίνει και φέτος φωνή σε μουσικά σχήματα, άλλοτε νέα, άλλοτε παλιότερα, με μια σειρά καθημερινών live:

– Τις Δευτέρες ο Νίκος Οικονομίδης και η ομάδα Κέρος (Μουσική από όλο το Αιγαίο).

– Κάθε Τρίτη ο Γιώργος Μακρής (με τη γκάιντα και τις φλογέρες του) σε μουσικά ντουέτα.

– Από τις 28/11/07 και όλες τις Τετάρτες του Δεκέμβρη το «Θέρος» με κομμάτια και από τον νέο τους, ακυκλοφόρητο, δίσκο.

– Τις Πέμπτες η Μαρία Καναβάκη και οι φίλοι της (Δανάη Παναγιωτοπούλου, Πέμη Ζούνη, Σταμάτης Μεσημέρης, Μιλτιάδης Πασχαλίδης, Χάικ Γιατζιάν).

Στο χώρο του παλιού νεοκλασικού της Αριστοφάνους από τις 8 μ.μ. έως και τις πρώτες πρωινές ώρες μπορείτε από φέτος να πλουτίσετε και την γκαρνταρόμπα σας.

Άρης Λεμπεσόπουλος: «Θέλω να κυλάνε τα πράγματα στο θέατρο όπως και στη ζωή»

ΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΠΗΡΕ Ο ΣΩΤΗΡΗΣ ΛΕΤΣΙΟΣ

Έχει αναδειχθεί σε έναν από τους σημαντικότερους σύγχρονους Έλληνες ηθοποιούς. Ο Άρης Λεμπεσόπουλος εισήλθε στην περιπέτεια της ηθοποιίας στην ηλικία των 16 χρόνων, βλέποντας αυτή την ενασχόληση περισσότερο σαν μια εφηβική ανάγκη παρά σαν συνειδητή απόφαση. Η παρουσία του στη σκηνή ξεκινά το 1984 με τον *Δον Ζουάν* του Μολιέρου και ακολουθεί το *Πολύ κακό για το τίποτα* του Σαίξπηρ από το «Ανοιχτό Θέατρο». Σημαντικές για τον ίδιο ήταν οι παραστάσεις *Μικροαστοί* του Γκόρκι με την Μάγια Λυμπεροπούλου, οι *Λευκές Νύχτες* του Ντοστογιέφσκι, *Ένας σύζυγος* του Ιταλου Σβέβο, ο *Βυσσινόκηπος* του Τσέχωφ, *Το φιντανάκι* του Παντελή Χορν κ.ά. Στη νέα θεατρική περίοδο πρωταγωνιστεί στη *Δεσποινίδα Τζούλια* του Στρίντμπεργκ στο «Απλό Θέατρο» σε σκηνοθεσία της Νικαίτης Κουντούρη.

• Η επαφή με το κοινό ποια πράγματα επιτρέπει στον ηθοποιό να συνειδητοποιήσει; Στη δική σας περίπτωση βοήθησε να κατανοήσετε τις αδυναμίες σε σχέση με τα όσα απαιτεί κάθε φορά το κοινό;

— Ο κάθε ηθοποιός έχει έναν δικό του τρόπο να αντιμετωπίζει την κάθε κατάσταση. Αισθάνομαι ότι χάνεις ένα μέρος από τον αυθορμητισμό, το πάθος ή την ιδεολογία τα οποία διατηρείς στην διάρκεια της νεότητάς σου. Στη θέση τους εμφανίζεται μια αίσθηση εμπειρίας, κάνεις μια προσπάθεια να αποκτήσεις όσο το δυνατόν περισσότερη σοφία. Αυτό όμως είναι αρκετά δύσκολο. Υπάρχει μια τάση να θεωρούμε ότι κάνουμε πολύ σημαντικό. Δεν ξέρω όμως πόσο σημαντικό είναι αυτό που κάνω. Όσο μεγαλώνω, συνειδητοποιώ ότι θα ήθελα να έχω τη διαδικασία του παιχνιδιού. Ότι συμμετέχω δηλαδή σε ένα παιχνίδι νιώθοντας τη χαρά του παιδιού δίχως βάσανα. Και το θέατρο ως διαδικασία περιέχει αρκετό μόχθο. Προσπαθώ, όσο μεγαλώνω, να διατηρώ το στοιχείο του παιχνιδιού με το κοινό. Έχει περάσει μέσα από πολλές φάσεις η σχέση μου με το κοινό. Ήταν στιγμές που ένιωσα ότι είναι έτοιμοι να με φάνε. Αισθανόμουν ότι κρίνομαι ανελέητα και ότι δεν με συμπαθούν. Η εντύπωση όμως αυτή ξεκινούσε από μένα, ήταν μια υποκειμενική αίσθηση.

• Σας έχει συμβεί πολλές φορές να νιώσετε ότι δρούσατε έξω από το περίγραμμα του έργου και ότι δεν συλλάβατε ακριβώς το τι έπρεπε να δώσετε από τον εαυτό σας;

— Ναι, αυτό έχει συμβεί επειδή τα όρια είναι λεπτά. Δεν γίνομαι κάποιος άλλος, είμαι ο Άρης που συναντά έναν

άλλο χαρακτήρα μέσα από συγκεκριμένο ρόλο. Ένας χαρακτήρας με τα δικά του βιώματα και τις δικές του εμπειρίες έρχεται να συναντηθεί με τα αντίστοιχα βιώματα ενός άλλου χαρακτήρα. Αυτό δεν είναι πάντα εύκολο, με κάποιο ρόλο αισθάνεσαι οικειότητα και με άλλον όχι. Πολλές φορές αισθάνομαι ότι χάνω τον έλεγχο. Ο μουσικός έχει τις νότες, ο ζωγράφος έχει το πινέλο με τα χρώματα και τον καμβά. Ο ηθοποιός τι έχει; Τίποτε άλλο από αέρα κοπανιστό. Διαθέτει ένα νευρικό σύστημα, που κάποια βραδιά μπορεί να μη λειτουργήσει. Σε μια γενική πρόβα ενός έργου θυμάμαι χαρακτηριστικά ότι έφτυσα αίμα. Ήταν τέτοια η φόρτισή μου, άγγιξα σημεία που ήταν εκτός ρόλου, ώστε ο οργανισμός μου έφτασε σε τέτοια κατάσταση αντίδρασης. «Θεέ μου», είπα, «δεν είναι δυνατόν να κάνω αυτή τη δουλειά και να φτύνω αίμα». Είναι μια δουλειά που σε υποχρεώνει να εκτίθεται για όλη σου τη ζωή. Όσο περνάνε τα χρόνια, προσπαθώ να γίνομαι σοφότερος και να βρίσκω ισορροπίες στη σκηνή. Αυτές όμως έχουν να κάνουν με τις ισορροπίες της προσωπικής ζωής, αφού οι τελευταίες είναι σε θέση να φωτίσουν ήρεμα και γλυκά τη δουλειά σου. Πάντα έρχομαι σε αμηχανία όταν μου λένε ότι παρακολουθούν τη δουλειά μου για μεγάλο χρονικό διάστημα. Αυτό που κάνω δεν το θεωρώ σημαντικό, μπορεί όμως να γίνει σημαντικό για κάποιον άλλο ερήμην μου.

• Υπήρξαν στιγμές που συγκρουστήκατε με έναν σκηνοθέτη για το ανέβασμα μιας παράστασης; Ένας σκηνοθέτης επιβάλλει μονολιθικά τις απόψεις του, παραγνωρίζοντας την παρουσία του ηθοποιού;

– Δεν έχω αποφύγει τις συγκρούσεις. Πολλές φορές η διαφωνία αγγίζει τα όρια της μάχης. Ας μην ξεχνάμε μάλιστα ότι ο σκηνοθέτης είναι εφεύρεση του 20ού αιώνα. Έως τότε τη διδασκαλία αναλάμβανε ή ο συγγραφέας ή οι ηθοποιοί. Η σύγκρουση είναι αναπόφευκτη, επειδή είναι πολύ δύσκολη δουλειά να συγχρωτισθεί ένας σκηνοθέτης με το χαρακτήρα των ηθοποιών. Είναι ένας μαέστρος που είναι υπο-

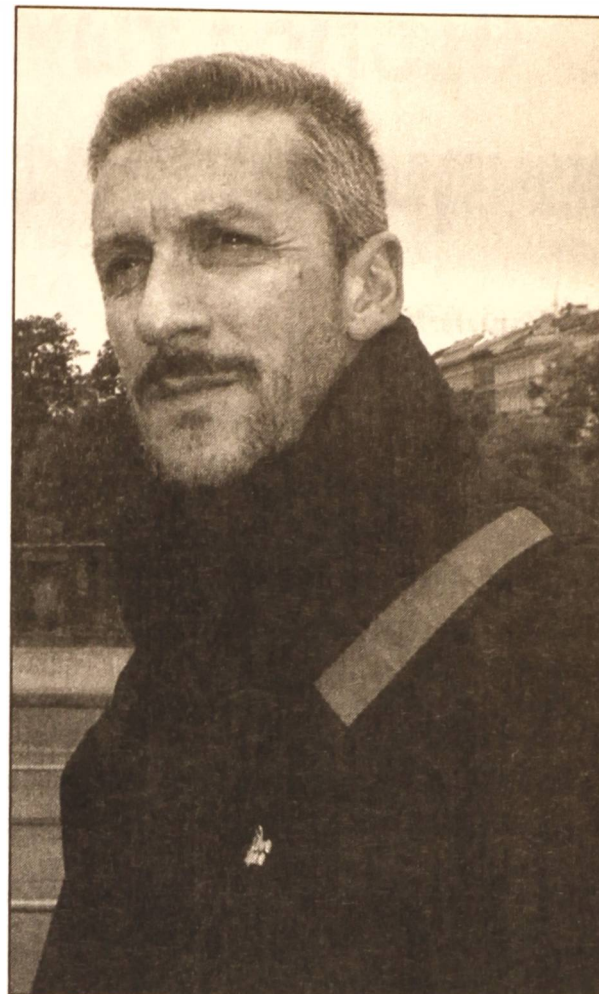
χρεωμένος να μεταχειρίζεται τον καθένα ξεχωριστά και σε διάστημα λίγων μόνο μηνών να επιβάλλει τις απόψεις του.

• Πόσο κουραστική είναι η επανάληψη ενός ρόλου;

– Είναι μια σκέτη κόλαση, ένα αφύσικο πράγμα, το οποίο δεν συμβαίνει στο εξωτερικό. Το να παίζεις δηλαδή για μια ολόκληρη περίοδο έναν και μόνο ρόλο. Δεν γίνεται να παίζεις κάθε βράδυ με τον ίδιο τρόπο. Δεν συμβαίνει τίποτε στη ζωή σου που να σε επηρεάζει; Ε, αυτό το πράγμα είναι θάνατος, κάθε βράδυ επί μήνες να παίζεις με τον ίδιο τρόπο! Ο ηθοποιός επιστρατεύει πολλές δυνάμεις για να ξεπεράσει αυτό που αισθάνεται πριν από την παράσταση. Πάνω στη σκηνή συμβαίνει να νιώθω μια λύτρωση. Με την έννοια ότι σου δίνεται η ευκαιρία να υποδυθείς έναν άλλο χαρακτήρα. Ποια άλλη δουλειά σου προσφέρει αυτή την ευκαιρία;

• Ποιος είναι ο ορισμός της καινοτομίας στο θέατρο σήμερα;

– Δεν ξέρω τι είναι αυτό που πρέπει να γίνει και τι όχι. Συνήθως σε μια παράσταση γοητεύομαι από μονάδες και όχι από το σύνολο. Είναι δύσκολη η συλλογική δουλειά, ίσως επειδή έχουν εκλείψει πλέον οι ομάδες. Να δουλεύεις για χρόνια από κοινού με άλλους ηθοποιούς και να έχεις αποκτήσει κοινούς κώδικες, να γνωρίζεις την ψυχοσύνθεση του άλλου και να επικοινωνείς με αυτόν. Η εποχή μας ίσως είναι περισσότερο μοναχική από άλλοτε, και γι' αυτό δεν ευνοεί τα συλλογικά σχήματα. Και οι ηθοποιοί δεν δέχονται ρόλους, επειδή οι τελευταίοι είναι μικρότεροι από αυτό που νομίζουν ότι τους αξίζει. Προκειμένου όμως εγώ να παίξω με καλούς ηθοποιούς, επιλέγω και μικρούς ρόλους, δεν με ενοχλεί αυτό. Οι ηθοποιοί όμως στην Ελλάδα μετράνε τις ατάκες και λένε, π.χ., ότι «αυτός έχει μονόλογο μεγαλύτερο από εμένα». Αυτό με εκπλήσσει. Θα παίζεις τώρα έναν μικρό, αλλά αργότερα θα κρατάς έναν μεγαλύτερο ρόλο. Κάτι τέτοιο όμως δεν συμβαίνει στην Ελλάδα. Δεν θα σου δώσει το Εθνικό Θέατρο έναν τέτοιο ρόλο.

Άρης Λεμπεσόπουλος

• Τη νοοτροπία και το ήθος των ηθοποιών τα διαμορφώνει η τηλεόραση με τους δικούς της όρους;
– Σε έναν μεγάλο βαθμό έτσι γίνεται. Το θέατρο δεν αρκεί να ανεβάσει ένα καλό έργο, πρέπει να δουλέψει και το ταμείο. Εδώ και χρόνια έχει επικρατήσει η αντίληψη να φέρνουν ηθοποιούς της τηλεόρασης. Εάν εξαιρέσεις κάποιους ηθοποιούς που είναι αφεντικά του εαυτού τους, δεν είναι εύκολο να επιβιώσεις μόνο μέσα από τη δουλειά στο θέατρο. Πρέπει να κάνεις και κάτι άλλο. Στη φάση που βρίσκομαι, ζω μόνο από το θέατρο, δεν ξέρω κατά πόσο έχω δυνατότητες πολλών επιλογών. Από την άλλη πλευρά, θεωρώ ότι η τηλεόραση είναι πάρα πολύ ισχυρό μέσο. Στην τηλεόραση όλα κυλούν βιαστικά, ενώ στο θέατρο έχεις χρόνο. Πολλές φορές όμως με έχει κουράσει η επίφαση του θεάτρου και η αρρυθμία του. Στη τηλεόραση υπάρχει το πλεονέκτημα του μοντάζ, του να κόβεις και να επιλέγεις τα πιο σημαντικά χωρίς να ανακόπτεται ο ρυθμός. Δεν αντέχω να πλήττω στο θέατρο μέσα από την επανάληψη. Θέλω τα πράγματα να κυλάνε στο θέατρο όπως και στη ζωή.

Ο θεσμός των φεστιβάλ κινηματογραφικής τέχνης

του Θανάση Ρεντζή

Η κάπως λεπτομερής απαρίθμηση των θεσμικών μεταλλαγών του Φεστιβάλ των Καννών (στο πρώτο μέρος) έχει ως στόχο να καταδείξει τη διαμόρφωση εν γένει των φεστιβαλικών προτύπων, καθότι οι εξελίξεις που συνέβησαν στις Κάννες επηρέασαν διεθνώς όλους τους ανάλογους θεσμούς. Γι' αυτό, όταν βλέπει κανείς *Settimana Internazionale della Critica*, *Giornate del Cinema Italiano* και *CinemAvvenire* στη Βενετία ή *Forum*, *Perspektive Deutsches Kino* στο Βερολίνο ή κάτι παρεμφερές όπου αλλού, θα πρέπει να έχει πάντα στο νου του τις Κάννες απ' όπου και ξεκίνησαν όλα αυτά τα μορφώματα κι ακολούθως υιοθετήθηκαν αλλαχού.

Ενα άλλο ευρωπαϊκό φεστιβάλ, με μακρόχρονη παράδοση είναι το *International Film Festival* του Λοκάρνο, το οποίο ξεκίνησε από μια *Rassegna Internazionale del Film* στην πόλη Λουγκάνο το 1944, αλλά συνεχίστηκε μετά διετία στην πόλη του Λοκάρνο, όπου και διοργανώνεται έκτοτε. Το Φεστιβάλ αυτό, παρότι έχει μακρά ιστορία, δεν βγήκε ποτέ στο παγκόσμιο προσκήνιο και δεν κατέστη ποτέ διεθνές γεγονός –είτε λόγω του ουδέτερου ελβετικού στίγματος είτε λόγω του μικρού οργανωτικού βεληνεκούς του–, ωστόσο παραμένει πάντα ένας σοβαρός και χαμηλού προφίλ θεσμός με σχετικό κύρος αλλά ελάχιστη προβολή. Το ίδιο συνέβη και μ' ένα άλλο σοβαρό και συνεπές φεστιβάλ της Ευρώπης, το *Edinburgh International Film Festival* που ξεκίνησε επίσης αρκετά νωρίς (το 1947) με ντοκιμαντέρ, αλλά στη συνέχεια πέρασε και σ' άλλες κατηγορίες ταινιών (τώρα έχουν φτάσει τις δέκα), και το οποίο επίσης ποτέ δεν υπερέβη την τοπική κλίμακα.

Τα δύο άλλα μεγάλα κινηματογραφικά φεστιβάλ της Ευρώπης, που δημιουργήθηκαν την ίδια περίπου εποχή, αρχές της δεκαετίας του 1950, ιδρύθηκαν κάτω από άλλες συνθήκες και στη

βάση της ίδρυσής τους υπήρξαν διαφορετικά κίνητρα. Το Φεστιβάλ του Βερολίνου ιδρύθηκε από αμερικανική πρωτοβουλία (ο υπεύθυνος για τον κινηματογράφο της αμερικανικής διοίκησης στη Γερμανία Oscar Martay ενήργησε στο πλαίσιο των τριών εγγυητριών δυνάμεων της Δύσης (ΗΠΑ, Αγγλία, Γαλλία) και το 1951 το Φεστιβάλ ανοίγει τις πύλες του στην ιστορική αίθουσα *Titania Palast* με πρώτο διευθυντή έναν νομομαθή και ιστορικό του γερμανικού κινηματογράφου, τον δρ. Alfred Bauer, ο οποίος όμως δεν κατόρθωσε στη θητεία του να επιτύχει τον βασικό στόχο ίδρυσης του θεσμού, δηλαδή το να καταδείξει διεθνώς ότι το Δυτικό Βερολίνο είναι δυτικό, ζωντανό και προπύργιο του ελεύθερου κόσμου. Το κατόρθωσε όμως ο διάδοχός του Wolf Donner, κι έτσι, στα τέλη της δεκαετίας του 1960 η *Berlinale* (κατ' ευφωνική αντιστοιχία προς την *Biennale*) καθίσταται το τρίτο τη τάξει διεθνές φεστιβάλ κινηματογράφου. Η εμμονή στην πτυχή *international* δεν ήταν ασφαλώς τυχαία και σκοπούσε στο να καταδείξει ένα άλλο πρόσωπο απ' αυτό που στην πραγματικότητα υπήρχε, δηλαδή το διαχωρισμό του κόσμου σε ζώνες επιρροής κι επικυ-

ριαρχίας. Το Φεστιβάλ του Σαν Σεμπασιτιάν (που ακολουθεί το 1952) στόχευε στο να βγάλει απ' την απομόνωση το καθεστώς του καουντίγιο Φράνκο, κι εν πολλοίς το επέτυχε, κυρίως στον ισπανόφωνο κόσμο, κι έτσι πλέον η Ευρώπη έχει 4 μεγάλα διεθνή φεστιβάλ. Τα φεστιβάλ αυτά κατόρθωσαν να επιβληθούν διεθνώς μέσα από μεγάλες δυσκολίες λόγω του Ψυχρού Πολέμου, γιατί η συμμετοχή σήμαινε και αναγνώριση, προβλήματα που αντιμετώπισαν ιδιαίτερα το Βερολίνο και το Σαν Σεμπασιτιάν. Η πρώτη σοβιετική ταινία παίχθηκε στο Βερολίνο μόλις το 1974 και την επόμενη χρονιά συμμετείχε για πρώτη φορά η Ανατολική Γερμανία.

Αλλά, εκτός απ' τα ανωτέρω (Βενετία, Κάννες, Βερολίνο, Σαν Σεμπασιτιάν), στις αρχές της δεκαετίας του 1960 κάνει αισθητή την παρουσία του κι ένα άλλο φεστιβάλ μεγάλου βεληνεκούς, αυτό της Μόσχας. Το φεστιβάλ αυτό, ωστόσο, δεν είναι εντελώς καινούργιο, υπήρχε ήδη από το 1935 και, στην πραγματικότητα, είναι το δεύτερο στον κόσμο (μετά τη Βενετία), αλλά μέχρι το 1959 παρέμενε σ' ενδοσοβιετικά πλαίσια κι ως εκ τούτου ήταν παντελώς άγνωστο. Απ' το 1959 όμως βγαίνει στο διεθνές προσκήνιο κι εναλλάξ με το Κάρλοβου Βάρου (που επίσης υπήρχε απ' το 1946) κάνουν από κοινού αισθητή την εν γένει παρουσία της ανατολικής και κομμουνιστικής Ευρώπης.

Ωστόσο, είναι γενικώς η εποχή όπου δεν νοείται, τουλάχιστον στην Ευρώπη, χώρα χωρίς κινηματογραφικό φεστιβάλ. Έτσι, το ένα μετά το άλλο τα κινηματογραφικά φεστιβάλ κατακλύζουν την ευρωπαϊκή ήπειρο και σε λίγο το ίδιο γίνεται και σ' άλλες περιοχές

του πλανήτη. Το πρότυπο της Βενετίας και των Καννών, δηλαδή του καθολικού κινηματογράφου, αφού διαδόθηκε παντού, αρχίζει να ξεφτίζει και τα νεοϊδρυόμενα φεστιβάλ της δεκαετίας του '60 και του '70 παίρνουν το δρόμο της εξειδίκευσης και του εκλεκτισμού. Η δεσπόζουσα τάση είναι πλέον τα ειδικά (θεματικά ή μορφικά) φεστιβάλ και σε λίγο θ' αρχίσουν ν' αναπτύσσονται και τα περιφερειακά, που αποτελούν ένα άλλο πεδίο γόνιμης διεπικοινωνίας. Έτσι, διαμορφώνονται νέα φεστιβαλικά πρότυπα, που, ανάλογα με το περιεχόμενο και τη στόχευσή τους, χαρακτηρίζονται ως διεθνή, ειδικά, περιφερειακά και εθνικά. Η διαμόρφωση των φεστιβαλικών προτύπων εκθεσιακού χαρακτήρα έχει ήδη μια παράδοση εβδομήντα πέντε χρόνων και την τελευταία εικοσαετία έχουμε μια πολύ μεγάλη εξάπλωση όλων σχεδόν των προτύπων, με έμφαση στα ειδικά και τα περιφερειακά αλλά και στα εθνικά, ενώ τα κατ' εξοχήν διεθνή εμφανίζουν μεγάλη ύφεση.

Τα διεθνή φεστιβάλ που ανταποκρίνονται πράγματι στον τίτλο τους δεν είναι πλέον παρά μόνον τρία (Βενετία, Κάννες, Βερολίνο –το Σαν Σεμπαστιάν έχει από τα μέσα της δεκαετίας του '80 χάσει τη θέση που κατείχε, κυρίως λόγω της σύνδεσής του με το φρανκικό παρελθόν) και από πολλών ετών θεωρούνται κορεσμένα, πληθωρικά και παρουσιάζουν σημεία κόπωσης και παρακμής. Τα υπόλοιπα που φέρουν τον τίτλο του διεθνούς δεν είναι πράγματι διεθνή, ως εκδηλώσεις και καλλιτεχνικά γεγονότα, παρά μόνο κατά το ότι οι συμμετοχές είναι διεθνείς. Το να έχεις στον τίτλο τη λέξη «international» και στον κανονισμό προϋποθέσεις διεθνούς συμμετοχής δεν σημαίνει ασφαλώς απολύτως τίποτα.

Τα ειδικά, αν και σε κάποιο βαθμό έχουν καλύψει αρκετούς τομείς, έχουν ακόμη κάποια περιθώρια ανάπτυξης κι από την δεκαετία του 1960 πολλαπλασιάζονται σταθερά σε βάρος των κατ' εξοχήν διεθνών. Φεστιβάλ Ανεξάρτητου ή Πολιτικού Κινηματογράφου, Κινηματογράφου των Δημιουργών, Νέου Κινηματογράφου, Τέχνης και Δοκιμίου, Animation ή Πειραματικού Κινηματογράφου έχουν πια μιαν αρκούντως

υπολογίσιμη παράδοση. Εκεί όμως που ο χώρος είναι περισσότερο παρθένος και παρουσιάζει ραγδαία ανάπτυξη είναι κυρίως στα περιφερειακά φεστιβάλ, καθώς επίσης και τα εθνικά, με βάση το πράγματι νεωτερικό και δυναμικό πρότυπο του Sundance Film Festival.

Η τωρινή κατάσταση στην εξέλιξη της κινηματογραφικής τέχνης και του τρόπου λειτουργίας της σε ποικίλες κλίμακες κοινωνικών, διακρατικών και διεθνικών επιπέδων είναι σήμερα ιδιαιτέρως δεσπόζουσα, λόγω ανατροπής των προϋπαρχουσών και παγιωμένων επί δεκαετίες συνθηκών σ' όλους τους τομείς της παραγωγής κι αναπαραγωγής, καθώς βέβαια και της κυκλοφορίας και επικοινωνιακής λειτουργίας. Θεσμοί και εκδηλώσεις όπως Φεστιβάλ Αμερικανικού Κινηματογράφου στη Γαλλία, Ασιατικού Κινηματογράφου στις ΗΠΑ, Αφρικανικού Κινηματογράφου στην Αυστρία, Ινδικού Κινηματογράφου στο Λος Άντζελες, Αραβικού Κινηματογράφου στην Αγγλία, Εβραϊκού Κινηματογράφου στην Αγγλία, τη Γαλλία και τις ΗΠΑ, Ιταλικού Κινηματογράφου στη Νέα Ζηλανδία, Ισπανικού ή Τουρκικού Κινηματογράφου στην Αυστραλία και τη Νέα Υόρκη δεν ήταν συνήθειες προ εικοσαετίας. Εδώ όμως και κάποια χρόνια η ανάπτυξη τέτοιων θεσμών είναι η κυρίαρχη τάση, γιατί, πέραν του ότι προάγουν παρθένα πεδία, δημιουργούν μέσω του κινηματογράφου βαθύτερες πολιτιστικές και διακοινωνικές σχέσεις. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, δεν πρόκειται για φεστιβάλ, σύμφωνα με το πρότυπο Βενετίας/Καννών αλλά για ελάχιστονες εκδηλώσεις περιορισμένου ενδιαφέροντος. Απ' την άλλη, ο υπερπληθωρισμός των αποκαλούμενων διεθνών φεστιβάλ έχει επιφέρει μιαν άνευ προηγουμένου υποβάθμιση και πλέον είναι θεσμοί χωρίς καμιά εμβέλεια, που απλώς καλύπτουν μια τοπική εκδήλωση με διεθνικό ένδυμα.

ΡΙΖΙΚΕΣ ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ

Στη διεθνή σκηνή –μετά τη νεωτεριστική λαίλαπα της δεκαετίας του 1960 και του παρισινού Μάη του 1968, την απαξίωση των μεγάλων και καθιερωμένων κινηματογραφικών φεστιβάλ

όπως των Καννών, του Βερολίνου και κυρίως της Βενετίας, που υπολειτούργησε για αρκετά χρόνια (anni bui), την επακολουθήσασα έκρηξη των «αιρετικών» φεστιβάλ (τύπου Πέζαρο) στη δεκαετία του 1970, που προσέβλεπαν στη δημιουργία και διάδοση νέων αισθητικών προτύπων και αξιών, καθώς και τη σταδιακή υπερκέρασή τους από τα ειδικά φεστιβάλ κατά τη δεκαετία του 1980– κατά τη δεκαετία του 1990 έχουμε μια αλόγιστη, θα μπορούσε να πει κανείς, πλημμυρίδα προς κάθε κατεύθυνση όλων σχεδόν των ειδών, με έμφαση στα νεοτεχνολογικά, τα περιφερειακά και τα εθνικά.

Εσχάτως δε, έχουμε και ένα «νέο είδος», που δεν εντάσσεται στις γνωστές κατηγορίες διεθνή, ειδικά, περιφερειακά και εθνικά. Περιπτώσεις όπως Φεστιβάλ Αραβικού, Εβραϊκού, ή Ασιατοαμερικανικού Κινηματογράφου δίνουν το στίγμα αυτού του «νέου είδους». Αλλά έχουμε επίσης και μια εντελώς μοναδική περίπτωση που αναφέρεται σε μια περιοχή μόνον των ΗΠΑ, το New England Film & Video Festival, που γίνεται κάθε Απρίλιο στη Βοστώνη και αφορά αποκλειστικά την ομώνυμη περιοχή της Μασαχουσέτης και θυμίζει κάποια παλαιότερα Φεστιβάλ Καταλανικού Κινηματογράφου.

Στην πρώτη περίπτωση έχουμε να κάνουμε με μία κατηγορία όπου το κέντρο βάρους είναι η «εθνοφυλετική» διάσταση, ανεξαρτήτως της όποιας κρατικής υπόστασης, και εμπεριέχει καθοριστικά το θρησκευτικό στοιχείο (μωαμεθανισμός), εξού και δεν συμμετέχουν οι κόπτες της Αιγύπτου ή οι χριστιανοί του Λιβάνου αλλά ούτε και μη Άραβες μουσουλμάνοι. Στη δεύτερη περίπτωση το κριτήριο είναι κατ' εξοχήν θρησκευτικό και η συμμετοχή προσδιορίζεται μόνον από την αναλλοίωτη ιδιότητα του «απάτριδος Εβραίου», ανεξαρτήτως έθνους ή κράτους στο οποίο διαβεί και του οποίου είναι πολίτης. Η τρίτη περίπτωση αφορά το πλήθος των Ασιατών (Κινέζων κυρίως) που μετανάστευσαν στις ΗΠΑ και οι οποίοι καλλιεργούν τον πολιτισμό τους στο νέο περιβάλλον. Η τέταρτη περίπτωση, αυτή της περιφέρειας της Νέας Αγγλίας είναι πράγματι μοναδική σ' όλη την υφήλιο. Όλες

αυτές οι περιπτώσεις δείχνουν την ανάδειξη νέων ενδιαφερόντων και αξόνων αξιακής αναφοράς, καθώς και μια προσαρμογή του κινηματογράφου απ' το ουδέτερο διεθνές πλαίσιο στο πλαίσιο των εθνικών πολιτιστικών παραδόσεων των λαών, που διατηρούν και καλλιεργούν τις αξίες τους και τις προβάλλουν στο σύγχρονο κόσμο. Έτσι, μέσα απ' αυτού του είδους τους θεσμούς ο κινηματογράφος παίρνει μια θέση δίπλα στις άλλες τέχνες, τις παραδοσιακές, και συνδέεται με το βάθος της ιστορίας των λαών και των πολιτισμών τους.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της διεθνούς σκηνής είναι η υπερσυγκέντρωση των φεστιβάλ σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές. Στη συντριπτική τους πλειονότητα τα κινηματογραφικά, τηλεοπτικά κι εν γένει οπτικοακουστικά φεστιβάλ βρίσκονται συνήθως στα περί τα μητροπολιτικά κέντρα θέρετρα του προηγμένου βιομηχανικού κόσμου, όπως η δυτική Ευρώπη και οι ΗΠΑ.

Στις ΗΠΑ έχουν καταμετρηθεί 47 φεστιβάλ στην ανατολική πλευρά του Μισισσιπή και 57 στη δυτική (σύνολο 104), στον δε Καναδά 16 και περί τα 18 στην υπόλοιπη Αμερική. Στη δυτική Ευρώπη είναι πάνω από 200 και στον υπόλοιπο κόσμο, Ασία, Αφρική και Ωκεανία, περί τα 130 ακόμη.

Συνολικά περί τα 500 φεστιβάλ κοσμούν τον πλανήτη, αλλά απ' αυτά φέρονται ως αναγνωρισμένα από τη Διεθνή Ομοσπονδία Παραγωγών Κινημα-

τογράφου (International Federation of Film Producers Associations)¹ μόνο 49. Ωστόσο, οι αριθμοί αυτοί δεν θα πρέπει να θεωρούνται ακριβείς, δεδομένου ότι τα φεστιβάλ είναι πολύ περισσότερα. Μόνο μία χώρα, η Ισπανία, προσφέρει μέσω του ίντερνετ έναν πλήρη κατάλογο (lista completa)², στον οποίο εμφανίζονται πολλαπλάσια φεστιβάλ, 72 τον αριθμό έναντι μόνον 7 που εμφανίζουν οι οδηγοί και τα ημερολόγια, ενώ 13 γίνονται μόνο στη Μαδρίτη. Αντίστοιχο αριθμό φεστιβάλ φαίνεται πως διαθέτει και η Ιταλία, πράγμα που σημαίνει ότι οι κατάλογοι που κυκλοφορούν έχουν συνταχθεί κατόπιν δραστικής επιλογής.

Τα φεστιβάλ που αναγνωρίζει η Διεθνή Ομοσπονδία Παραγωγών Κινηματογράφου (FIAPF)* ανά κατηγορία είναι τα ακόλουθα:

1. Competitive feature film festivals (διαγωνιστικά για ταινίες μυθοπλασίας):

Βενετίας, Καννών, Βερολίνου, Σαν Σεμπαστιάν, Λοκάρνο, Κάρλοβου Βάρου, Μόσχας, Μαρ ντελ Πλάτα, Σαγκάης, Μοντρεάλ, Τόκιο και Καΐρου.

2. Competitive specialized feature film festivals (ειδικά διαγωνιστικά για ταινίες μυθοπλασίας):

Βισμπάντεν (Γερμανία) – για ταινίες από την κεντρική και ανατολική Ευρώπη.

Κωνσταντινούπολης (Τουρκία) – για ταινίες σχετικές με την τέχνη: λογοτε-

χνία, θέατρο, μουσική, χορό, κινηματογράφο και πλαστικές τέχνες.

Βρυξελλών (Βέλγιο) – για ταινίες επιστημονικής φαντασίας.

Τροίας (Πορτογαλία) – ταινίες χωρών με ελάσσονες κινηματογραφίες – κάτω των 30 ταινιών κατ' έτος.

Βαλένθια (Ισπανία) – για ταινίες από τις μεσογειακές χώρες.

Βαλένθια-Χονε – με ταινίες νέων σκηνοθετών.

Σαράγιεβο (Βοσνία-Ερζεγοβίνη) – με ταινίες από την κεντρική και νοτιοανατολική Ευρώπη.

Φραγκφούρτης (Γερμανία) – με ταινίες για παιδιά.

Άλμα-Άτα (Καζακστάν) – με ταινίες απ' την Ευρώπη και την Ασία.

Ναμούρ (Βέλγιο) – με γαλλόφωνες ταινίες.

Μπογκοτά (Κολομβία) – για ταινίες νέων σκηνοθετών.

Σίτζες (Ισπανία) – για ταινίες φαντασίας.

Πουσάν (Νότια Κορέα) – για ταινίες νέων σκηνοθετών απ' την Ασία.

Βαρσοβίας (Πολωνία) – για πρώτες και δεύτερες ταινίες μυθοπλασίας.

Γάνδης (Βέλγιο) – για ταινίες που σχετίζονται με τη μουσική.

Σάο Πάολο (Βραζιλία) – για ταινίες νέων σκηνοθετών.

Κιέβου (Ουκρανία) – για ταινίες νέων σκηνοθετών.

Λος Άντζελες (ΗΠΑ) – για ντοκιμαντέρ και πρώτες/δεύτερες ταινίες μυθοπλασίας.

Στοκχόλμης (Σουηδία) – για ταινίες

1. Στην FIAPF συμμετέχουν 25 χώρες: Αργεντινή, Αυστραλία, Αυστρία, Αγγλία, Αίγυπτος, Δανία, Ελβετία, Η.Π.Α. Ιαπωνία, Ισπανία, Ισλανδία, Ινδία, Ιράν, Ιταλία, Καναδάς, Κίνα, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Ολλανδία, Ρωσία, Σουηδία, Τσεχία και Φινλανδία. Η Ελλάδα είχε υπάρξει μέλος για κάποιο διάστημα στην δεκαετία του '70, αλλά δεν μετέχει έκτοτε.

2. FESTIVALES CINEMATOGRAFICOS DE ESPANA [Lista completa]

AGUILAR DE CAMPOO (PALENCIA), Semana de Cine Español. Certamen Nacional de Cortometrajes.
AVILA, Semana de cine ecologico.
AVILIS (ASTURIAS) Certamen Europeo de Cine rural y de la pesca.
BADAJOZ, Festival Iberico del Cortometraje.
BADALONA (BARCELONA),

Certamen Internacional de Curtmetratges i Video Premi Ciutat de Badalona
BARCELONA, Festival de Cine Erotico.
Muestra Internacional de Cine Gai i Lesbico.
L'Alternativa, Festival de Cine Alternativo.
BILBAO, Festival Internacional de Cine de Bilbao, Documental y Cortometraje.
BURGOS, Semana Internacional de Fantasia, Terror y Ciencia Ficción.
Encuentro Internacional de Cine - Semana de Cine Hispano-Frances.
CADIZ, 29 Muestra Cinematografica del Atlantico-Alcances.
CARTAGENA (MURCIA), Semana Internacional de Cine Naval y del Mar
CORNELLA DE LLOBREGAT (Barcelona)
CULLERA (VALENCIA), Festival Audiovisual "Cullera"
ELCHE (ALICANTE), Festival de Cine y Video Independiente.
ESTEPONA (MALAGA), Semana de Cine Español Costa del Sol-Estepona.
GAVA (BARCELONA), Festival Internacional de Cine y Video del Medio Ambiente
GIJON (ASTURIAS), Festival Internacional de Cine de Gijon.

GIRONA, Festival de Cinema.
GRANADA, Semana de Cine de Jovenes Realizadores.
HUELVA, Festival Internacional de Cine Iberoamericano
HUESCA, Festival de Cine de Huesca.
IGUALADA (BARCELONA), Certamen Internacional de Cine Amateur
JACA (HUESCA), Festival Internacional Cine Deportivo "Ciudad de Jaca".
JEREZ DE LA FRONTERA (CADIZ), Muestra de Cine Internacional
L'ALFAS DEL PI (ALICANTE), Festival de Cine
LAS PALMAS DE GRAN CANARIA, Festival Internacional de Video
LIRIDA. Cinemagic 96 - Festival Internacional de Cinema d'Animacio
LLANES (ASTURIAS), Certamen Internacional de Cine y Video Turistico "Oriente de Asturias"
MADRID, Festival de cine de Alcala de Henares.
"Art Futura"
Semana de Cine Español en Carabanchel
Concurso Nacional de Cine Amateur Y 61 de Video
Semana de Cine Experimental de Madrid.

με νέους κινηματογραφικούς προσανατολισμούς.

Θεσσαλονίκης (Ελλάδα) – για ταινίες νέων σκηνοθετών.

Χιχόν (Ισπανία) – με ταινίες για νέους.

Τάλιν (Εσθονία) – για ταινίες από την Ευρώπη και την Ασία.

Τορίνου (Ιταλία) – για ταινίες νέων σκηνοθετών.

Ινδίας (στην πόλη της Γκόα) – για ταινίες από την Ασία, την Αφρική και τη Λατινική Αμερική.

Κεράλας (Ινδία) – για ταινίες από την Ασία, την Αφρική και τη Λατινική Αμερική.

Κουρμαγιέρ (Ιταλία) – για αστυνομικές ταινίες και μυστηρίου.

3. Non-Competitive feature film festivals (μη διαγωνιστικά για ταινίες μυθοπλασίας):

Σύδνεϋ (Αυστραλία), Χάουγκεσουντ (Νορβηγία), Τορόντο (Καναδάς), Λονδίνου (Αγγλία), Βιέννης (Αυστρία), Καλκούτας (Ινδία).

4. Documentary and short film festivals (ντοκιμαντέρ και μικρού μήκους ταινίες):

Τάμπερε (Φινλανδία), Ομπερχάουζεν (Γερμανία), Κρακοβίας (Πολωνία), Αγίας Πετρούπολης (Ρωσία) Μπιλμπάο (Ισπανία).

ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

INTERNATIONAL FESTIVAL OF FILM AND TV IN THE CELTIC COUNTRIES, με τη συμμετο-

χή: Σκωτίας, Ουαλίας, Ιρλανδίας και Βρετανίας.

FESTIVAL DES TROIS CONTINENTS, κάθε Νοέμβριο στη Νάντη της Γαλλίας, όπου συμμετέχουν ταινίες από την Αφρική, την Ασία, τη Λατινική (και τη μαύρη) Αμερική.

FESTIVAL DE FILM DE FRIBOURG, με συμμετοχές από την Αφρική, την Ασία και την Λατινική Αμερική.

CINEVISION INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, που διοργανώνεται στο Ίνσμπρουκ της Αυστρίας, με ταινίες απ' την Αφρική, την Αμερική και την Ασία.

ASIAN AMERICAN INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, με συμμετοχές ταινιών που έχουν παραχθεί, σκηνοθετηθεί ή γραφτεί από καλλιτέχνες που αναφέρονται στην ασιατική παράδοση.

UDINE FAR EAST FILM, κατ' έτος, μήνα Απρίλιο, και με συμμετοχές των χωρών της Άπω Ανατολής.

BITE THE MANGO FILM FESTIVAL, γίνεται στο Μπράντοφορντ των ΗΠΑ με συμμετοχές από τη Νότια Ασία.

FUKUOMA INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, που γίνεται στην ομώνυμη πόλη της Ιαπωνίας με συμμετοχή ολόκληρου του ασιατικού φάσματος.

FESTIVAL DU FILM BRITANIQUE DE DINARD, διμερής συνάντηση διαγωνιστικού χαρακτήρα μεταξύ αγγλικών και γαλλικών παραγωγών.

LONDON LATIN AMERICAN FILM FESTIVAL, αφιερωμένο, όπως και ο τίτλος δηλοί, στον λατινοαμερικάνικο κινηματογράφο.

FESTIVAL DE CINE IBEROAMERICANO, που

γίνεται κάθε Νοέμβριο στη Huelva της Ισπανίας, με συμμετοχές των χωρών της ισπανόφωνης Αμερικής.

CHICAGO LATINO CINEMA, με στόχο την προαγωγή της κουλτούρας Latino μέσω του κινηματογράφου και του βίντεο.

INTERNATIONAL FESTIVAL OF NEW LATIN AMERICAN CINEMA, στην Αβάνα της Κούβας με συμμετοχή των χωρών της Λατινικής Αμερικής.

IMAGES CARAÏBES, κάθε Ιούνιο στο Fort-de-France της Μαρτινίκας με συμμετοχές απ' τα νησιά της Καραϊβικής.

PANAFRICAN FILM AND TELEVISION FESTIVAL, που γίνεται κάθε διετία στη Κουαγκαντούγκου (Μπουργκίνα Φάσο).

MOSTRA DE VALENCIA/ CINEMA MEDITERRANI, με συμμετοχές απ' όλες τις μεσογειακές αλλά και τις όμορες χώρες.

SAN FRANCISCO INTERNATIONAL ASIAN AMERICAN FILM FESTIVAL, με συμμετοχές Ασιατοαμερικάνων και Ασιατών.

ADRIATICOCINEMA, νεοϊδρυθέν φεστιβάλ στο Ρίμινι με διευθυντή τον Μάρκο Μπελόκιο (που, καθώς φαίνεται, δεν ευδοκίμησε).

ATLANTIC FILM FESTIVAL στο Χάλιφαξ της Νέας Σκωτίας, με ταινίες και τηλεοπτικές παραγωγές σχεδόν όλων των ειδών απ' την ανατολική ακτή του Καναδά.

NEW ENGLAND FILM AND VIDEO FESTIVAL, που γίνεται κάθε Απρίλιο στη Βοστώνη και αφορά αποκλειστικά την ομώνυμη περιοχή της Μασαχουσέτης.

Festival Internacional de Cine y Video del Viajero

Madridimagen

Premios Goya

Festival Reverb

Festival Internacional de Cine y Video Realizado por

Mujeres

Muestra Nacional de Cine y Video de Empresa

Muestra de Cine Africano

Festival Internacional de Cine de Madrid

MALAGA,

Semana Internacional de Cine Cientifico y Tecnologias

de la Imagen

Semana de Cine Fantastico

MARBELLA (MALAGA), Certamen de Cortometrajes

Semana Internacional de Cine "Ciudad de Marbella"

MATARO (BARCELONA), Mostra de Cinema de Mataro

MEDINA DEL CAMPO,

Semana de Cine "Villa de Medina" y Certamen de

Cortometrajes

MENORCA, I Festival Internacional de Cine de Menorca -

Fescime

ORENSE, Festival Internacional de Cine Independiente

de Ourense

OVIEDO, Oviedo Multiple

PAMPLONA, Concurso de Video de Navarra

PEPNSCOLA (CASTELLAN), Festival Internacional de

Cinema de Comedia

QUART DE POBLET (VALENCIA), Concurso de Video

Amateur

RONDA (MALAGA), Unicaja 95 - Semana Internacional

de Cine Cientifico

SALAMANCA, Festival de Cine Inedito

SAN ROQUE (CADIZ), Semana Internacional del

Cortometraje

SAN SEBASTIAN, Festival Internacional de Cine

Ciclo Internacional de Cine Submarino

SEGOVIA, Festival Internacional de Cine Espapoi

SEVILLA, Muestra Internacional "La Mujer y el Cine"

SITGES (BARCELONA), Festival Internacional de Cine de

Catalunya

TERUEL, Festival de Cine "Animateruel"

TORELLS (BARCELONA), Festival Internacional de

Cinema de Muntanya

VALENCIA, Mostra de Valencia Cinema del Mediterrani

Cinema Jove - Festival de Cine y Video

VALLADOLID, Semana Internacional de Cine (Seminci)

VILLAGARCNA DE AROSA (PONTEVEDRA)

Certamen de Cine y de Video Aficionado

VITORIA, Festival de Video Musical

Semana de Cine Vasco-Euskal Zinema Astea

Certamen Nacional de Cine No Profesional

ZARAGOZA, Jornadas de Cine y Video Cientifico Espapoi

MUESTRA ARAGONESA DE CINE Y VIDEO

INDEPENDIENTE

Ο προκείμενος κατάλογος είναι ενδεικτικός της υπερπληθωριστικής κατάστασης που επικρατεί διεθνώς, καθώς κάθε πόλη και πολίχνη διοργανώνει πλέον τουλάχιστον ένα Φεστιβάλ Κινηματογράφου με κάποιο περιεχόμενο ή και πρόσχημα. Η φτώχεια όμως αυτών των διοργανώσεων και ο κατ'εξοχήν περιθωριακός και ερασιτεχνικός τους χαρακτήρας δευτερευοποιεί πλήρως το ίδιο το αντικείμενό τους, που είναι η 7η Τέχνη και οι παραφυάδες της, και συρρικνώνει τα πάντα στο μικροφάσμα του επαρχιωτισμού.

ΕΘΝΙΚΑ, ΚΡΑΤΙΚΑ & ΕΘΝΟΦΥΛΕΤΙΚΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Πέραν των πρωτοκαθιερωθέντων και πασίγνωστων βραβείων OSCAR, της Academy of Motion Picture Arts and Sciences των ΗΠΑ και των αντίστοιχων EMMY της National Academy of Television Arts and Sciences, αρκετές χώρες ακολούθησαν το ίδιο εθνοσυντεχνιακό πρότυπο κι έχουν καθιερωθεί ανάλογοι θεσμοί: Στην Αγγλία τα ετήσια βραβεία της British Academy of Film and Television και τα βραβεία του British Film Institute, στην Ιταλία τα Βραβεία DONATELLO, στη Γαλλία τα Βραβεία CESAR, τα Βραβεία Κινηματογράφου της Γερμανίας (απ' το 1951), όπως επίσης και της Αυστραλίας απ' το 1958. Εσχάτως δημιουργήθηκε και η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κινηματογράφου, που και αυτή θεσμοθέτησε ανάλογα βραβεία. Τα κινηματογραφικά φεστιβάλ που χαρακτηρίζονται ως εθνικά, κρατικά & εθνοφυλετικά, είναι κυρίως τα εξής:

USA FILM FESTIVAL, κάθε Απρίλιο στο Ντάλας του Τέξας, με νέες αμερικανικές ταινίες αλλά και ξένες, καθώς και χρηματικά βραβεία για τις αμερικανικές μικρού μήκους ταινίες.

NETHERLANDS FILM FESTIVAL, γνωστό επίσης και ως DUTCH FILM DAYS, κάθε Οκτώβρη με ολλανδικές ταινίες όλων των ειδών και σημαντικά βραβεία.

LONDON JEWISH FILM FESTIVAL, κάθε Οκτώβρη, με ταινίες Εβραίων σκηνοθετών ή/και θεμάτων σχετικών με την ιουδαϊκή ταυτότητα

ISRAEL FILM FESTIVAL, κάθε Ιανουάριο στο Λος Άντζελες, με κάθε είδους ταινίες και τηλεοπτικά προγράμματα από το Ισραήλ.

FESTIVAL INTERNATIONALE DU FILM JUIF & ISRAELIAN DE MONTPELLIER, Νοέμβριο, με εβραϊκές και ισραηλινές ταινίες.

SUNDANCE FILM FESTIVAL, κάθε Ιανουάριο στο Salt Lake City, διαγωνιστικό για αμερικανικές μυθοπλαστικές ταινίες και ντοκιμαντέρ.

MALAGA SPANISH FILM FESTIVAL, κάθε Μάιο-Ιούνιο με σημαντικά βραβεία για τις ισπανικές ταινίες (ξεπερνούν τα 150.000€), καθώς και μια επιλογή από ισπανόφωνες ταινίες.

CINEMA ITALIEN - RENCONTRES D'

ANNECY, κάθε Σεπτέμβρη, με διαγωνιστικό πρόγραμμα για μυθοπλαστικές ταινίες και αφιερώματα.

DUISBURG FILM WEEK, κάθε Μάιο, για γερμανόφωνα ντοκιμαντέρ.

FILM FESTIVAL, MAX ORHULS PRIZE, κάθε Ιανουάριο, στο Saarbrücken, για γερμανόφωνες ταινίες νέων σκηνοθετών.

HUNGARIAN FILM WEEK, κάθε Φεβρουάριο, στη Βουδαπέστη, διαγωνιστικό εθνικό φεστιβάλ με αναδρομικά αφιερώματα.

Από την επισκόπηση της διεθνούς σκηνης προκύπτει ότι οι πλέον παρθένες περιοχές του κόσμου είναι η Αφρική και η ευρύτερη μεσημβρινή περιοχή των ευρασιατικών ορίων, δηλαδή ανατολικά του Αιγαίου Αρχιπελάγους και δυτικά της Κασπίας Θάλασσας. Αρκετά φεστιβάλ που αφορούν σε ορισμένες περιοχές του κόσμου γίνονται σε τελείως άλλες: Αραβικό Φεστιβάλ στην Αγγλία, Γαλλικό στο Ισραήλ, Πολωνικό στις ΗΠΑ, Βρετανικό στη Γαλλία κ.λπ. Απ' το σύνολο των φεστιβάλ, διεθνών και περιφερειακών, υπάρχουν και μερικά που ορίζονται από θαλάσσιες παραμέτρους και αυτά είναι:

TROMSO INTERNATIONAL FILM FESTIVAL, που γίνεται κάθε Ιανουάριο στην ομώνυμη πόλη της Νορβηγίας, με συμμετοχές των χωρών του Αρκτικού Κύκλου.

BALTICUM FILM AND TV FESTIVAL, ετήσιο, κάθε Μάιο, στην Κοπεγχάγη, και όπου συμμετέχουν οι χώρες της Βαλτικής.

NORDIC FILM DAYS, κάθε Νοέμβριο στο Λούμπεκ της Γερμανίας, με συμμετοχές από τη Σκανδιναβία και τη Βαλτική.

IMAGES CARAÏBES, κάθε Ιούνιο στο Fort-de-France της Μαρτινίκας, με συμμετοχές απ' τα νησιά της Καραϊβικής.

MOSTRA DE VALENCIA/ CINEMA MEDITERRANI, με συμμετοχές απ' όλες τις μεσογειακές αλλά και τις όμορες χώρες.

CADIZ, Muestra Cinematografica del Atlantico-Alcances.

ADRIATICOCINEMA, νεοϊδρυθέν φεστιβάλ στο Ρίμινι με πρώτο διευθυντή τον Μάρκο Μπελόκιο, που εν συνεχεία μπήκε σε απότομη κρίση και αποδιοργάνωση.

Προφανώς είναι τα λιγότερα από κάθε άλλη κατηγορία και τούτο είναι πλεονέκτημα ως προς τη δημοσιότητα εν γένει, αλλά και διότι δείχνει κάποιο βαθμό πρωτοτυπίας, που τόσο λείπει από τη διεθνή σκηνή, καθότι υπάρχει υπεραφθονία σε ορισμένες κατηγορίες και σπάνη σε ορισμένες άλλες, όπως η προκειμένη.

Εν κατακλείδι, και παρά την προσπάθειά μου να ταξινομήσω και να συσχετίσω όλες τις πλευρές του θέματος, η μεγάλη ρευστότητα που παρουσιάζεται στη μορφολογία των περισσότερων φεστιβάλ δεν επιτρέπει απολύτως ασφαλή συμπεράσματα - και δεν προτίθεμαι να το επιχειρήσω πέραν του καταφανούς. Το καταφανές είναι ότι δεν υφίσταται διεθνής ή άλλη ρυθμιστική αρχή και ο κανονισμός της FIAPF (International Film Festivals Regulations) με τον οποίο γίνονται οι αναγνωρίσεις δεν είναι επαρκής. Πρώτον, διότι είναι απολύτως μονομερής, δεν μπορεί μόνον οι παραγωγοί να αποφασίζουν ποια φεστιβάλ αναγνωρίζονται και ποια όχι. Το υφιστάμενο χαοτικό πεδίο θα μπορούσε να θεραπευτεί αποτελεσματικά, κατά τη γνώμη μου, μόνο με τη σύσταση ενός πολυμερούς οργάνου στα πλαίσια της UNESCO στο οποίο θα πρυτάνευαν κριτήρια που θα προσέβλεπαν αποκλειστικά και μόνο στην προαγωγή της έβδομης Τέχνης αυτής καθεαυτής και όχι στην επίτευξη άλλων επιδιώξεων μέσω αυτής. Ο υπερπληθωρισμός των φεστιβάλ που ασχολούνται με την πιο φτωχή κατηγορία, όπως αυτή των νέων σκηνοθετών (πρώτες και δεύτερες ταινίες), είναι απολύτως ενδεικτικός της παραφροσύνης³ που επικρατεί. Αν δε λάβει κα-

3. Τα Φεστιβάλ Καννών, Βενετίας, Βερολίνου και Λοκάρνο φιλοξενούν κατ' έτος (κυρίως στις ειδικές εκδηλώσεις για νέους δημιουργούς) περί τις 400 ταινίες - αριθμός ήδη υπερβολικός - τι γίνεται λοιπόν με τα υπόλοιπα που χρειάζονται άλλες 1.500 ταινίες; Οι παραγόμενες διεθνώς ταινίες αυτής της κατηγορίας που αξίζουν μιας κάποιας φεστιβαλικής παρουσίας δεν υπερβαίνουν τις 70 και συνεπώς η ύπαρξη τόσων φεστιβάλ είναι τελείως περιττή και επιζήμια.

νείς υπόψη του το γεγονός ότι στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης το 2006 έγιναν μόνον τρεις πρεμιέρες και ότι οι υπόλοιπες 250 ταινίες περίπου ήταν «μαζέματα», όπως χαρακτηριστικά λέγονται, αντιλαμβάνεται την τραγικότητα της καταστάσεως και το μέγεθος της παραπληροφόρησης. Η κατάσταση αυτή είναι επικρατούσα σε πολύ μεγάλη κλίμακα και εκ των πραγμάτων ακυρώνει τον θεσμικό χαρακτήρα των φεστιβάλ, που βασίζεται στην προϋπόθεση ότι ανακαλύπτουν και πρωτοπαρουσιάζουν κάποια έργα, τα οποία και αναδεικνύουν ως πρότυπα κινηματογραφικών αξιών. Εάν η προϋπόθεση αυτή δεν ικανοποιείται (όπως και συμβαίνει άλλωστε), τότε έχουμε να κάνουμε με μια θεσμική παραχάραξη και με μια εκτεταμένη εξαπάτηση. Ωστόσο, πέραν της πρότασής μου για την εποπτεία της UNESCO, φρονώ πως και τα εθνικά κράτη θα μπορούσαν επίσης να κάνουν κάτι ανάλογο στην επικράτειά τους, ώστε να μην παρατηρούνται φαινόμενα όπως τα καθ' υμάς αλλόκοτα –όπου οι χρηματοδοτήσεις των φεστιβάλ κινηματογράφου, και συνεπώς και οι άτυπες αναγνωρίσεις, γίνονται απ' το Γραφείο Τύπου του ΥΠΠΟ και όχι από κάποιο αρμόδιο και ικανό προς τούτο όργανο.

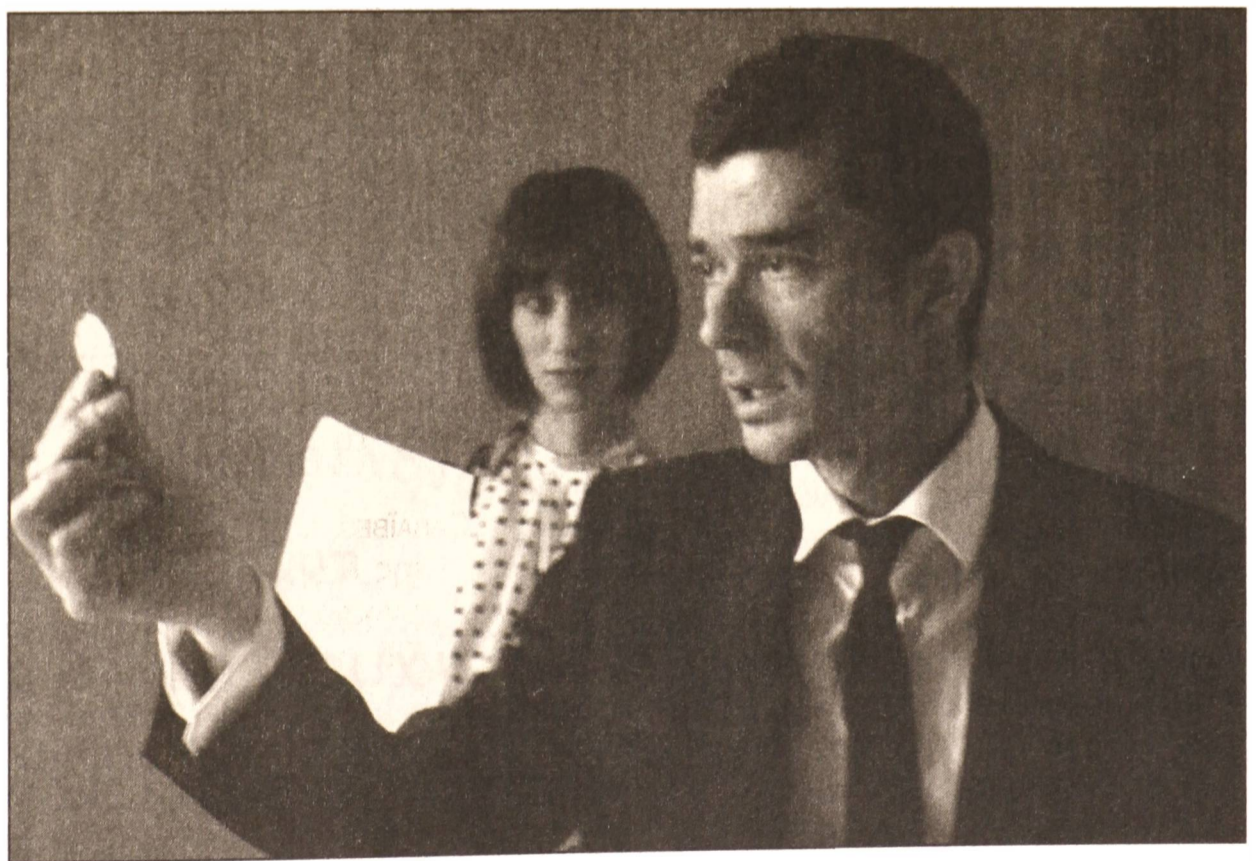
Η αφίσα του κινηματογραφικού φεστιβάλ των Καννών, το Σεπτέμβριο του 1939.

**ΟΤΑΝ ΕΙΔΑ ΤΟ 100% ΤΕΛΕΙΟ ΚΟΡΙΤΣΙ
ΓΙΑ ΜΕΝΑ - ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ**

Στην αδυναμία συναντιόμαστε*

Η ζωή του ανθρώπου καθορίζεται από την «αναζήτηση». Η αναζήτηση είναι κινητήρια δύναμη σε κάθε του βήμα, σε κάθε του σκέψη, σε κάθε του απόφαση σε όλη τη διάρκεια του βίου του. Αναζητήσεις κάθε είδους που πυροδοτούν και καθορίζουν την πορεία του και που σχεδόν πάντοτε, ακόμα κι αν ένας στόχος εντοπιστεί και κατακτηθεί, επεκτείνονται, προεκτείνονται, παραμένουν ανικανοποίητες. Η αναζήτηση της αλήθειας, της ευτυχίας, της αγάπης, του χρήματος, του θεού, του άλλου μας μισού. Αυτή η αέναη ανάγκη αναζήτησης, ανεξάρτητα από το αντικείμενό της, είναι η πηγή της φιλοσοφικής, κοινωνικής και πολιτικής σκέψης, απασχολεί τον άνθρωπο από τις καταβολές του κόσμου και φυσικά περνάει και μεταγράφεται στην παγκόσμια δραματουργία ζητώντας απαντήσεις στα ποικίλα ερωτήματα.

Το Όταν είδα το 100% τέλειο κορίτσι για μένα, που κάνει έναν δεύτερο κύκλο παραστάσεων στο Θέατρο επί Κολωνώ κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυ-

ριακή, έχει για αφορμή του την αναζήτηση του ιδανικού ανθρώπου για τον καθένα από εμάς, εκείνου με τον οποίο θα μπορούσαμε να μοιραστούμε τη ζωή μας. Έχει για αφορμή την ανάγκη

να τον συναντήσουμε, αλλά και να βεβαιωθούμε ότι είναι «αυτός που ψάχνουμε». Την τριαντάλεπτη περφόρμανς σκηνοθέτησε η νεαρή Γεωργία Μαυραγάνη με αφορμή το διήγημα του Χαρούκι Μουρακάμι με τίτλο «Ο Ελέφαντας εξαφανίζεται».

Φυσικά σε καμία περίπτωση δεν μιλάμε για μια σκηνική μεταγραφή ή μεταφορά. Το διήγημα είναι απλώς η πρώτη ύλη. Μια βάση για να πατήσει η σκηνοθέτρια και οι ηθοποιοί της, για να εμπνευστούν και να επικοινωνήσουν τις δικές τους σκέψεις πάνω στο ίδιο ζήτημα. Στην ουσία, η δραματουργία προκύπτει μέσα από τη σκηνοθεσία, το υλικό έχει πάρει τη σκηνική μορφή του στη διάρκεια των προβών και είναι αποτέλεσμα πολλών αυτοσχεδιασμών και δοκιμών. Δοκιμών που ξεκίνησαν από το Group Therapy, όπου η ίδια η Μαυραγάνη μια μέρα, χωρίς να προειδοποιήσει τους θαμώνες του μπαρ, σηκώθηκε και είπε το κείμενο αυτό για να ελέγξει τις αντιδράσεις τους.

Ωστόσο, τώρα στο φουαγιέ του θεάτρου οι θεατές δεν πιάνονται εξ απήνης. Έχουν την ευκαιρία να πιουν το ποτό τους στο μπαρ, όρθιοι ή σε κάποιο τραπέζακι, ενώ όλα θα ξεκινήσουν από ένα καβγά. Η επιλογή του χώρου αποβλέπει σε μια αίσθηση οικειότητας, χαλάρωσης και κατά συνέπεια δεκτικότητας των θεατών. Μέσα από τους θεατές ένας άνδρας (Αντώνης Ντουράκης) και μια γυναίκα (Βάσω Καβαλιεράτου) θα ξεχωρίσουν διαφωνώντας για τον έρωτα. Υπάρχει ή όχι; Μας συμβαίνει ή νομίζουμε ότι μας συμβαίνει; Κι αν συμβαίνει, διαρκεί για πάντα; Κι αν τον συναντήσουμε, είναι σίγουρο ότι θα τον αναγνωρίσουμε; Μήπως όλα είναι μια αγωνιώδης προσπάθεια να «συνυπάρξουμε» με κάποιον;

Στη συνέχεια πίσω από μια βιτρίνα παρακολουθούμε τον άνδρα να ετοιμάζεται για την έξοδό του από το σπίτι. Πάνω σε ένα τραπέζακι η γυναίκα γράφει ένα γράμμα χωρισμού. Πηγαίνουν στη δουλειά τους, μοιράζονται με το κοινό τις σκέψεις τους, προσπαθούν να συνυπάρξουν μαζί του, συναντιούνται, χωρίζουν, χορεύουν και τελικά προσπερνούν οριστικά ο ένας τον άλλο. Μέσα σε ένα ευχάριστο κλίμα πα-

ρακολουθούμε μια ιστορία που έχει την τόλμη να μην έχει happy end.

Χωρίζουν γιατί δεν έχουν την ικανότητα και το σθένος να αποφασίσουν αν αυτή είναι η «τελειότητα» που αναζητούσαν. Ή μήπως γιατί η συνεχής αναζήτηση τούς τροφοδοτεί με δύναμη για να συνεχίσουν την πορεία τους; Ή μήπως απλά προσπερνάμε στη διάρκεια της ζωής μας τις ευκαιρίες και τους ανθρώπους που αναζητούμε, καθώς φοβόμαστε να τους συναντήσουμε ουσιαστικά;

Σε μια τέτοια παράσταση δεν μπορούμε να θέσουμε ούτε ζήτημα ερμηνείας. Αυτό που γίνεται επιτακτική ανάγκη για τους ηθοποιούς είναι η αβίαστη επαφή, η συνάντησή τους με το κοινό, η μη εκβιαστική του συμμετοχή, η πρόκληση της συνείδησης πως αυτό που κατατίθεται είναι ένα «κοινό» ζήτημα που αφορά όλους εξίσου. Τόσο η Καβαλιεράτου, με σπουδές στο Professional School of Physical Theatre στο Λονδίνο και με την πρόσφατη εμπειρία της ομάδας Ab ovo, όσο και ο Ντουράκης πιστεύω ότι το κατάφεραν κάνοντας το κοινό να νιώσει άνετα μαζί τους, να τους ακούσει με προσοχή και να μοιραστεί μαζί τους τις απόψεις του.

* Η συγκεκριμένη φράση περιέχεται στο σημείωμα που δίνεται στο τέλος της παράστασης στους θεατές.

ΕΙΡΗΝΗ Μ. ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

βιβλιοθήκη
του
ναυτίλου

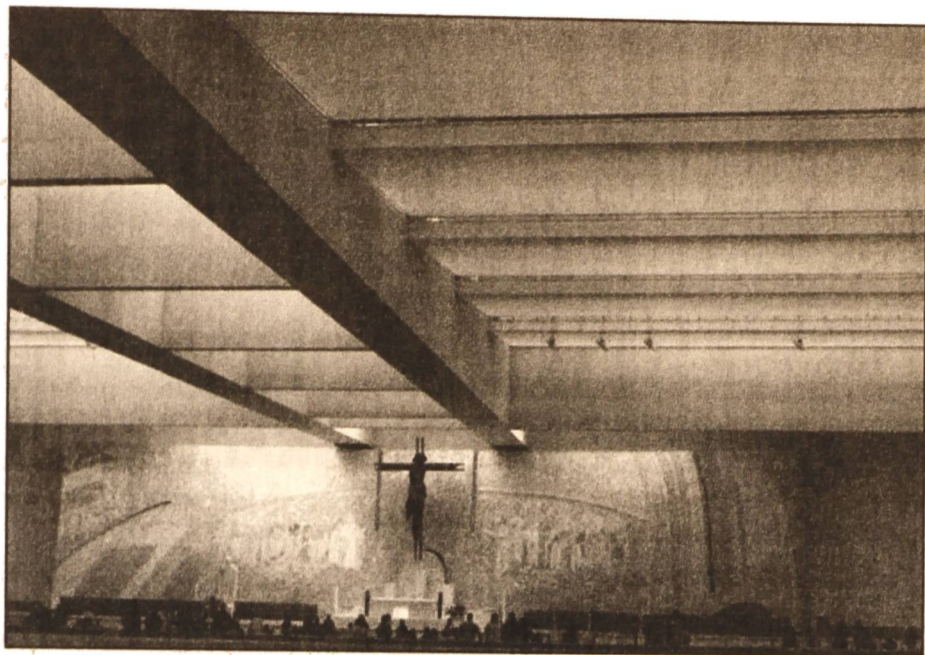
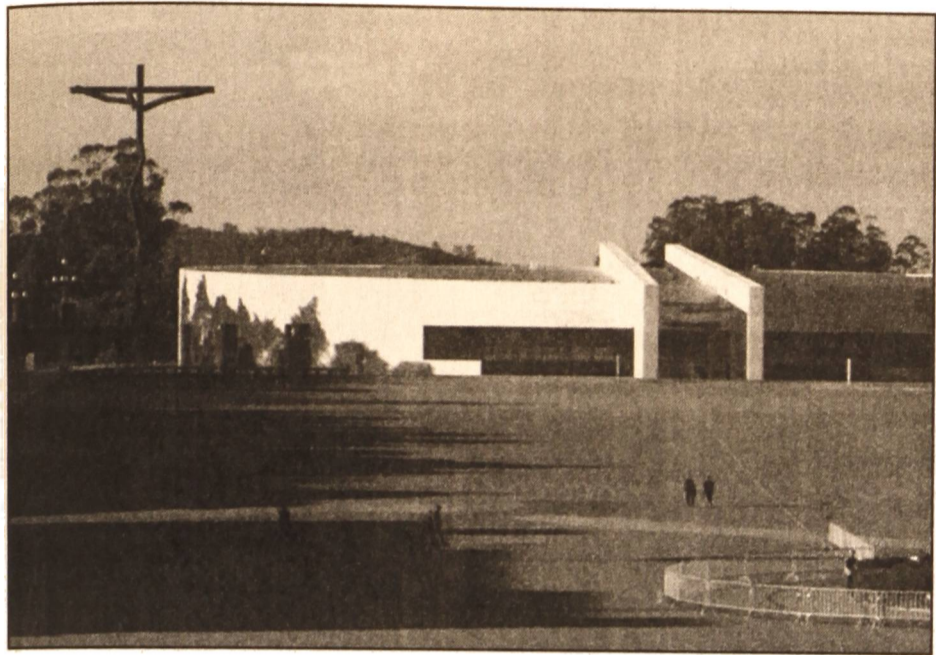
Χαρ. Τριχούπη 28, 106 79 Αθήνα
Τηλ.: 210 36 16 204
Fax: 210 36 16 369
nafbooks@otenet.gr

αρχι
ΤΕΚΤΟ
VIKH

Προσκύνημα στη Φάτιμα

Κάθε μέρος έχει τους ιερούς του χώρους, αυθεντικούς ή επινοημένους, δεν έχει σημασία. Για κάθε εποχή, είτε φανατισμού είτε υποχώρησης της πίστης. Η Φάτιμα στην Πορτογαλία, μια ώρα πλοήγηση από τη Λισαβόνα, είναι ένας τέτοιος σύγχρονος τόπος. Ένα λαϊκό προσκύνημα, στο οποίο συρρέουν από παντού πιστοί ή απλοί εκδρομείς. Όπως στην Τήνο. Μια άρτια οργανωμένη διαχείριση από την Καθολική Εκκλησία έχει εξασφαλίσει την απρόσκοπτη λειτουργία του δεσμού. Στις 12 Οκτώβρη μάλιστα εγκαινιάστηκε, με κάθε επισημότητα, ο νέος ναός του συγκροτήματος, χωρητικότητας 9.000 πιστών, έργο του αρχιτέκτονα Αλέξανδρου Τομπάζη.

Γνώριζα από πριν τα σχέδια, είχα δει πολλές φωτογραφίες κι είχα ακούσει περιγραφές από τον ίδιο τον φίλο αρχιτέκτονα, όμως, όταν μαζί του φτάσαμε εκεί νύχτα, περάσαμε πίσω από την πλάτη της νέας εκκλησίας και ανοίχτηκε μπροστά μας η αχανής πλατεία που χωρίζει τα παλιά κτίσματα του συγκροτήματος από τον νέο πυρήνα, ένωση πως είχα βρεθεί σε έναν ανοίκειο τόπο. Το μόνο που έσπαζε την απόκοσμη αυτή ερημιά ήταν μια μακρινή ομάδα όρθιων ανθρώπων με κε-

ριά, συγκεντρωμένων στο υπαίθριο ιερό, εκεί όπου είχε αρχικά φανερωθεί το όραμα της Παναγίας της Φάτιμα.

Την ίδια βραδιά μάς ξενάγησαν στην καινούρια εκκλησία, τη μισοχωμένη σε πύχωση του εδάφους, έτσι ώστε να μη διακόπτεται οπτικά η ροή της «πλατείας». Πρώτα οδηγηθήκαμε στην επιβλητική κυκλική αίθουσα λατρείας και μετά στα εξίσου εκτενή υπόγεια, με χώρους συγκέντρωσης, περισυλλογής και εξομολόγησης, με ενδιάμεσα αίθρια με νερό και πίδακες. Η νυχτερινή αυτή περιήγηση, μέσα στην απόλυτη ερημιά, με τη συνοδεία του τεχνητού φωτισμού, επέτεινε εκείνη την αρχική αίσθηση αποξένωσης. Ο σύγχρονος κινηματογράφος μάς έχει συνηθίσει στη θέα «φουτουριστικών» χώρων που ανήκουν στο αστρικό μέλλον, εδώ περιεργαζόμασταν έναν ανάλογο τέτοιο διαστημικό σταθμό, υπαρκτό κι όχι ψηφιακό, όπου, αντί να παρελαύνει μια φανταστική τεχνολογία, μας πρότεινε ένα μεταφυσικό κοίταγμα προς εκείνο το «κάτι» που όλοι λίγο πολύ έχουμε απωθήσει από τη ζωή μας.

Την επομένη, με μια ευλογημένη λιακάδα, το σκηνικό είχε αλλάξει αισθητά. Ο ήλιος λαμποκοπούσε πάνω στις επιφάνειες των παλιών κτισμάτων, με τις γοητευτικές ιστορικιστικές διακοσμήσεις, τις κυκλοτερείς κιονοστοιχίες, τα κλιμακοστάσια που «έσβηναν» άψογα πάνω στο δάπεδο της πλατείας, τα λατρευτικά αγάλματα και το πλήθος που κυκλοφορούσε παντού. Αυτό είναι το περιβάλλον που περιμένει κανείς να βρει σε οποιοδήποτε

ονομαστό θρησκευτικό μνημείο: έμφαση στη σεβάσμια ιστορική παράδοση και επανάληψη γνώριμων μοτίβων μορφολογίας και τελετουργίας, ώστε να δημιουργηθεί μια ατμόσφαιρα συμβατικά συνδεδεμένη με την προσέγγιση του θείου. Για παράδειγμα, στη δική μας κουλτούρα, το ημίφως, τα λιβάνια κι οι ψαλμωδίες, όπως και οι «βυζαντινές» φόρμες, αυτόματα μας εισάγουν στο κατάλληλο ψυχολογικό κλίμα.

Όμως η αρχιτεκτονική του Τομπάζη δεν είχε τίποτε από αυτά τα εξυπηρετικά στοιχεία. Χωρίς να υποχωρήσει σε κανένα σημείο προς το «εύπεπτο», αντιπρότεινε το σύγχρονο ανάλογο, με όπλα τις σημερινές δυνατότητες της αρχιτεκτονικής. Χωρίς να απομακρύνεται από τις βασικές λειτουργικές δεσμεύσεις που επιβάλλει το θρησκευτικό τελετουργικό, θέλησε παντού να αντικαταστήσει το αναγνωρίσιμο (καταξιωμένο και καθησυχαστικό ή εκείνο που προκύπτει από αυτοματισμούς της μνήμης) με κάτι περισσότερο οικουμενικό. Με εκείνο που έχει τη δύναμη να «μιλάει» σε όλους, χρησιμοποιώντας την αφαιρετική γλώσσα που αγγίζει ευκολότερα τις αφηρημένες έννοιες της θρησκείας.

Το εγχείρημα δεν ήταν διόλου εύκολο, όχι επειδή η σημερινή αρχιτεκτονική αδυνατεί τάχα να ανταποκριθεί σε τέτοιες απαιτήσεις, αλλά επειδή θα έπρεπε το ρηξικέλευθο σχέδιο να πείσει τους υπεύθυνους διαχειριστές του έργου, βαθιά ριζωμένους στην παράδοση του Καθολικισμού, ότι υπάρχουν

κι άλλοι τρόποι να φτάσει κανείς στην αλήθεια. Χρειάστηκαν ατέλειωτες ώρες σκληρής διαπραγματεύσεως, αυτά που κανείς απ' έξω δεν μαθαίνει ποτέ, ώστε βήμα βήμα να καμφθούν οι αντιστάσεις και να υλοποιηθεί η μελέτη με τις ελάχιστες δυνατόν αλλαγές. Αυτή η αφανής πάλη έγινε ίσως εντονότερα αισθητή όταν χρειάστηκε να αποφασιστούν ποια σύγχρονα έργα τέχνης θα κοσμήσουν το νέο συγκρότημα. Εκεί οι προτάσεις του αρχιτέκτονα συνάντησαν ευνόητες αντιδράσεις και επιπλέον χρειάστηκαν πολλές διαπραγματεύσεις με τους επιλεγμένους καλλιτέχνες, ώστε τελικά να διασφαλιστεί η επιθυμητή ενότητα αρχιτεκτονικής και τέχνης.

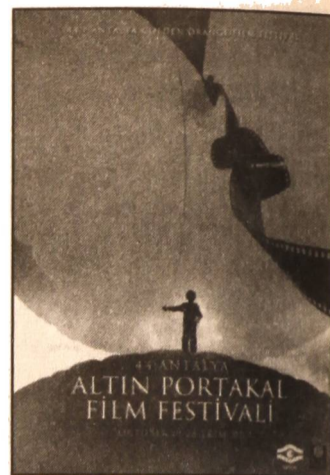
Πράγματι, εκείνη την ηλιόλουστη μέρα όλα αποκτούσαν αξιοθαύμαστη ενότητα ύφους. Οι συναθροισμένοι πιστοί, εκείνοι οι «ταγμένοι» που διέσχισαν την πλατεία στα γόνατα, οι μοναχικοί επισκέπτες που περιεργάζονταν τους χώρους με βουβές προσευχές, όλοι όσοι κινούνταν πάνω στην πλατεία και μέσα στους χώρους του ναού έμοιαζαν να χαίρονται που βρέθηκαν σήμερα εδώ και συμμετείχαν σε αυτή την εμπειρία. Τους ήταν απόλυτα οικείος αυτός ο χώρος. Το ίδιο κι η αρχιτεκτονική, παλιά και νέα, καθεμιά με τους τρόπους της, συνυπήρχαν αρμονικά, χωρίς να συγκρούονται μεταξύ τους, αλλά και χωρίς να χάνει καθεμιά την ταυτότητά της. Η Φάτιμα είχε κάνει άλλο ένα θαύμα!

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

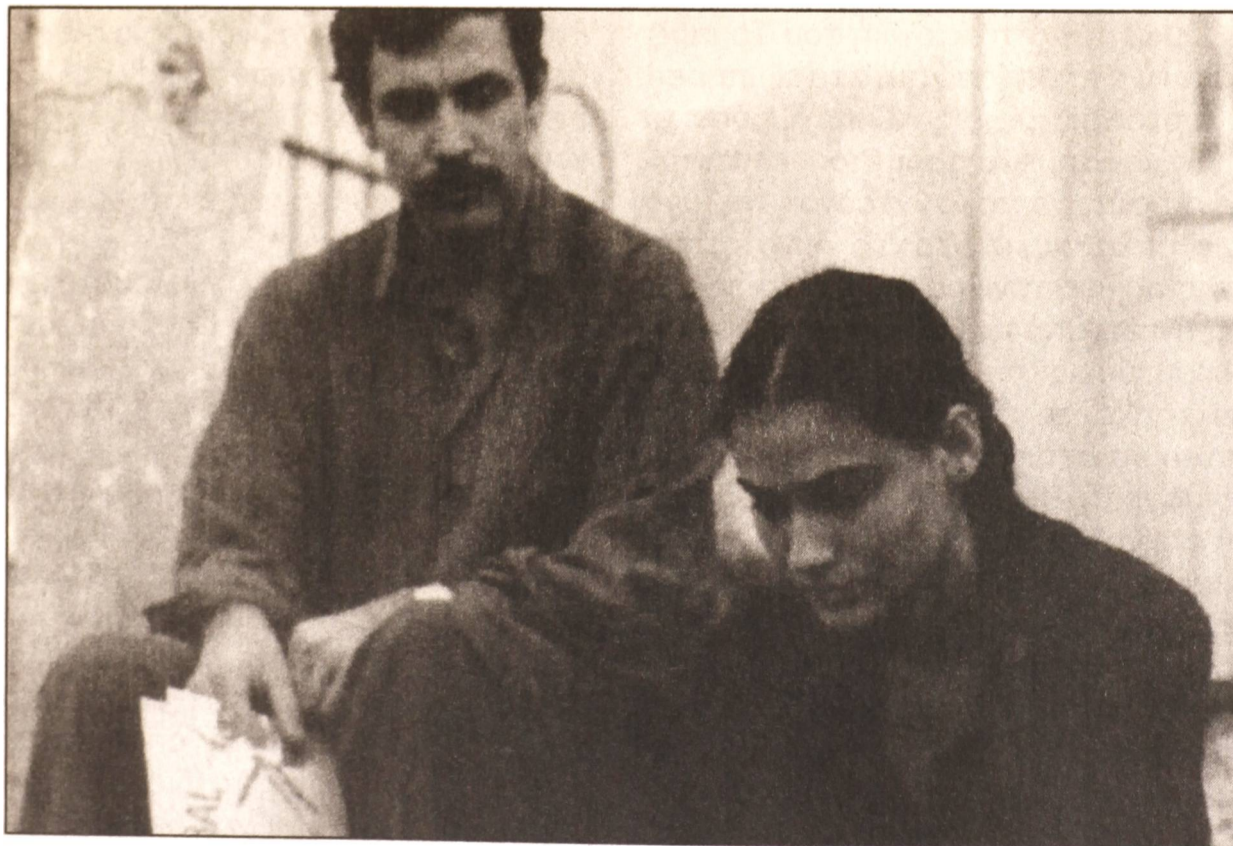
ΚΙΝΗ ΜΑΤΟ ΓΡΑΦΟΣ

44ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ
ΤΟ «ΧΡΥΣΟ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ» ΚΑΙ 3ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΕΥΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ

Υποδειγματική διοργάνωση, πρόκληση για συγκρίσεις...

Από τις 19 έως και τις 28 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε στην πανέμορφη πόλη της Αττάλειας το 44ο φεστιβάλ τουρκικών ταινιών «Χρυσό πορτοκάλι» και ταυτόχρονα η 3η διοργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Ευρασιατικού Κινηματογράφου. Με έναν φρέσκο και καλά συντονισμένο οργανωτικό μηχανισμό αυτή η διπλού χαρακτήρα (εθνικού και διεθνούς) κινηματογραφική γιορτή γνώρισε και αυτή τη φορά αξιοζήλευτη επιτυχία. Σ' αυτή την καλή εικόνα να προστεθεί και η, για δεύτερη χρονιά, λειτουργία του Μάρκετ. Τα εμπορικά του αποτελέσματα δεν είναι γνωστά την ώρα που γράφεται ετούτο το κείμενο. Οι διαδέσιμοι αριθμοί κάνουν αναφορά για 500 καλεσμένους (του Μάρκετ) 188 κινηματογραφικών εταιριών από 48 χώρες, τεσσάρων ηπειρών.

Αυγό η σπουδαία επιτυχία του Semih Karlanoglu. Σάρωσε τα βραβεία.

Κινδυνεύω να θεωρηθώ μονότονος επαναλαμβάνοντας –εύλογο και κατανοητό το ενδιαφέρον (και) για τον κινηματογράφο του γείτονα– ότι αυτό που εντυπω-

σιάζει σ' αυτή την κινηματογραφική διοργάνωση είναι οι (από χρόνο σε χρόνο) ρυθμοί και το περιεχόμενο ανάπτυξης. Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι αυτή ακριβώς η ανάπτυξη και το περι-

χόμενό της σκοπεύουν στην κάλυψη και άλλων, εθνικής εμβέλειας, πολιτιστικών στόχων, εκμεταλλευόμενοι με επιτυχία την υψηλής στάθμης υποδομή που διαθέτει η Αττάλεια και η γεωγραφική της θέση στη νοτιοανατολική αγκαλιά της Μεσογείου. Δεν διεκδίκησα ρόλο προφήτη όταν πέρσι μίλησα για υποψήφιες Κάννες της περιοχής. Τα οικονομικά μέσα που διατίθενται και η έμπρακτη πολιτική βούληση το καθιστούν πιθανό.

Αυτές τις παρατηρήσεις τις κάνω ως Έλληνας, του ελληνικού κινηματογραφικού χώρου, και όχι ως Τούρκος, έχοντας κατά νου την αντίστοιχη ελληνική πραγματικότητα. Δηλαδή, αυτήν του Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης το οποίο ενώ μακροημερεύει ηλικιακά –φέτος κλείνει τα 48 του χρόνια– εξακολουθεί να αντιμετωπίζεται με μίζερη κριτική επιφυλακτικότητα από την πολιτειακή (όχι στα λόγια) πρεσβυωπία, τις αναχρονιστικές όσο και ενοχλητικές παρεμβάσεις της κινηματογραφικής συντεχνίας, ενώ η οικονομική κάλυψη του θεσμού γίνεται με το σταγονόμετρο. Όλοι ξέρουμε με τι δεν βάφονται τ' αυγά...

Με αφορμή αυτές τις διαπιστώσεις από το συγκεκριμένο Φεστιβάλ της γείτονος χώρας, επικρότησα τον περασμένο χρόνο την προσπάθεια της Δέσποινας Μουζάκη, διευθύντριας του Φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης, να ανοίξει, όσο πιο πληθωρικά και σε περισσότερες κατευθύνσεις προορισμού, την διοργάνωση. Τουλάχιστον τη βαλκανική και, αν αυτό υποστηριχθεί, την ευρωπαϊκή. Οι σχετικές αντιδράσεις δεν έλειψαν. Ατυχώς, είναι πολλοί αυτοί

Η Nurgul Yeşilçy και η Hanna Schygulla στην ταινία του Fatih Akin *Η άκρη του ουρανού*.

που νομίζουν ότι ένα θεσμικό φεστιβάλ είναι ένα υποκατάστατο κινηματογραφικής λέσχης όπου προβάλλονται ταινίες αποκλειστικά για... σινεφίλ! Αλλά, η Αττάλεια διδάσκει...

* * *

Η εμμονή μου στον τουρκικό κινηματογράφο κοντεύει να γίνει εθισμός. Και βρίσκει κάθε χρόνο τον τρόπο του να με αποζημιώνει. Δεν υπονοώ ότι οι τουρκικές ταινίες είναι καλύτερες από τις ελληνικές, αλλά ούτε και χειρότερες. Ο τουρκικός κινηματογράφος είναι απόλυτα διαφορετικός από τον ελληνικό. Δηλαδή, στην πλειονότητά τους οι ταινίες της γείτονος χώρας είναι περισσότερο «τουρκικές» σε σχέση με την «ελληνικότητα» των ελληνικών ταινιών. Θέλω, δηλαδή, να πω ότι τόσο η θεματογραφία τους, η σκηνοθετική διαχείριση των ιστοριών όσο και η ερμηνευτική τους απόδοση συγκροτούν ένα μίγμα κοινών χαρακτηριστικών τα οποία συντηρεί και τροφοδοτεί μια ανάλογη εθνική παράδοση που υπάρχει και αντιστέκεται στη δυναμική των αλλαγών. Εμείς στην Ελλάδα, δυστυχώς δεν έχουμε τη δική μας «Ανατολία», όπως οι γείτονες, χώρος όπου, τουλάχιστον ακόμα, να διασώζονται ηθογραφικά και λαογραφικά ήθη και έθιμα, συναισθήματα, θρησκευτική συμμόρφωση, που να συγκροτούν εμφανή γνωρίσματα σε

μια κλειστή κοινότητα.

Ακόμα και σε περιπτώσεις κλασικά μελοδραματικές, στις τουρκικές ταινίες υπάρχει ευκρινές πεδίο ανάγνωσης και αναγνώρισης σημαντικών πολιτικών, κοινωνικών και πολιτιστικών σημαινόντων αυτής της σε διαρκή διαμόρφωση χώρας. Μέσα από τους πιο βατούς δρόμους που μπορεί να πλησιάσει κανείς τη γειτονική χώρα –και ο κινηματογράφος είναι ένας από αυτούς– αναγνωρίζει σχετικά εύκολα δύο Τουρκίες: την Τουρκία του χθες και αυτήν του αύριο. Ανάμεσα σ' αυτές τις δύο μεσολαβεί ο χώρος όπου συντελείται η «ζύμωση» της μετάβασης, η «μεταμόρφωση». Εκεί ανήκουν, νομίζω, και οι πιο πολλές από τις καλές τουρκικές ταινίες. Το ίδιο συνέβη και με αυτές που είδα φέτος στην Αττάλεια.

Το «Χρυσό πορτοκάλι», το εθνικό δηλαδή τμήμα τουρκικών ταινιών περιλάμβανε 12 ταινίες μυθοπλασίας μεγάλου μήκους, 15 ντοκιμαντέρ, ανεξαρτήτως μήκους και 17 μικρού μήκους, επίσης μυθοπλασίας. Μια σωστή ιδέα ήταν αυτή της επανα-προβολής των 7 περσινών βραβευμένων ταινιών και των τριών κατηγοριών. Έμεινα με την απορία γιατί έμειναν εκτός διαγωνισμού ταινίες όπως *Η μικρή αποκάλυψη* (*Küçük Kiyamet*) των αδελφών Durul και Yagmur Taylan και το *Η Διεθνής* (*The*

International) των Muharrem Gülmez και Sirri Süreyya Önder.

Και οι ταινίες:

Μακράν η καλύτερη φετινή τουρκική ταινία ή το *Αυγό* (*Yumurta*) του Semih Kaplanoğlu. Ένα επίτευγμα αφαιρετικής οικονομίας η οποία απελευθερώνει έτσι όλη την πλούσια εσωτερική της δραματουργική και λυρική δύναμη. Μια δύσκολη, για τον δημιουργό της, άσκηση λιτότητας σε ό,τι συγκροτεί την ταινία: Το σόρι, τους χώρους (κυρίως τους εσωτερικούς), τις πειθαρχημένες ερμηνείες, οι οποίες συγκεντρώνουν όλη τους την ένταση σε «μονομαχίες» βλεμμάτων, τους δήθεν ασήμαντους σε νόημα, λιγοστούς άλλωστε, διαλόγους και την ευλυγισία του ρυθμού στην προσπάθειά του να αναδειχτούν τα δρώμενα.

Με αφορμή την κηδεία της μητέρας του ο εσωστρεφής (και ποιητής) Yusuf επιστρέφει ύστερα από χρόνια στη μικρή κωμόπολη και γενέτειρά του προαποφασισμένος να επιστρέψει αμέσως στην Κωνσταντινούπολη όπου και ζει. Η Ayta, η κοπέλα που βοήθησε τη μητέρα του, και μια σειρά, εκ πρώτης όψεως, ασήμαντες αφορμές και προσκόμματα αναβάλλουν την επιστροφή. Η Ayta επιδιώκει αυτό που ούτε η ίδια είχε συνειδητοποιήσει ενώ ο Yusuf διαισθάνεται την αιτία των αναβολών γι' αυτό και αντιστέκεται, προσπαθώντας να αποφύγει αυτό που (μοιραία) θέλει. Ο Καπλάνογλου αιφνιδιάζει τον θεατή καθώς οδηγεί την ταινία, στο σωστό timing, στην έξοδο. Θα την ζήλευαν πολλοί ευρωπαίοι κινηματογραφιστές. Αυτή η κατ' επίφαση μουντή ταινία, διαθέτει τον παλλόμενο ψυχισμό των δυο ηρώων της που την κάνει ένα μακρόσυρτο, λυρικό ποίημα καθ' οδόν προς την αναγέννηση της ελπίδας και της αισιοδοξίας. Αυθεντικό δείγμα τουρκικού κινηματογράφου. Με διπλή σεναριακή (αλλά σε σημαντικό βαθμό και σκηνοθετική) «ταυτότητα» (γερμανική και τουρκική) λειτουργεί η οπωσδήποτε αξιόλογη ταινία του γνωστού μας και πολυβραβευμένου Fatih Akin *Η άκρη του ουρανού* (*Yasamin Kiyisinda*). Γεννημένος και σπουδασμένος ο Akin στη Γερμανία έχει, φυσικά, αφομοιώσει όλο τον κοινωνικό δυναμισμό της καινούργιας Γερμανίας, έχοντας, εντούτοις, διασώσει

τον χαρακτηριστικό τουρκικό ψυχισμό. Συγκερασμός που γίνεται ιδιαίτερα αισθητός στην ταινία. Ένα υποδειγματικό σενάριο με σύγχρονους και αντιπροσωπευτικούς χαρακτήρες, με πληθωρική (έως υπερβολική) δράση και ανατροπές, κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον του θεατή στα τρία τέταρτα της ταινίας. Πολιτικός ακτιβισμός, το φάντασμα της τρομοκρατίας, σύγχρονα ερωτικά ήθη αλλά και τα αντίστοιχα οικογενειακά. Γραφή και αφήγηση κινηματογραφική που θυμίζει κοινωνικό ρεαλισμό του Κεν Λόουτς. Από τη στιγμή, όμως, που φθάνει η Χάνα Συγκούλα (υποθερμική η ερμηνεία της) στην Κωνσταντινούπολη η ταινία χάνει τη δυναμική της, αναζητώντας με μακρόσυρτες παρατάσεις τρόπο να τελειώσει.

Η ταινία *Riza* του Tayfun Pirselimoglu είναι η τρίτη (και τελευταία) ταινία η οποία διαθέτει τα θετικά εκείνα στοιχεία που την καθιστούν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα. Ο Riza, μεσήλικας οδηγός και ιδιοκτήτης τρακαρισμένου φορτηγού αναζητεί μάταια δανειστή στις φτωχογειτονίες της Κωνσταντινούπολης για τα χρήματα που απαιτούνται για την επισκευή. Μέχρι και στην Aysel, πρώην ερωμένη του, προσφεύγει χωρίς αποτέλεσμα. Καταθλιπτικό το τοπίο της ταινίας, χώροι όπου φυτοζωεί το λούμπεν και η απόγνωση. Αναζητείς τα πρωτότυπα του ανέκφραστου και εσωστρεφούς Riza τότε στους ήρωες του Παναϊτ Ιστράτι και πότε στους υπαρξιακά παραιτημένους του Καμύ. Κινηματογραφικά η ταινία θυμίζει το σινεμά του (καλού) Ομέρ Καβούρ. Είναι όντως δύσκολο να αποτυπώνεις σε κινούμενη εικόνα τη μελαγχολία.

Αυτές είναι οι τρεις πιο ενδιαφέρουσες ταινίες που είδα στο φετινό «Χρυσό πορτοκάλι». Υπάρχουν και κάποιες άλλες των οποίων κάποιες αρετές τους δεν χάνονται μέσα στις αδυναμίες τους. Σε αυτές υπάρχει μια στερεότυπη κοινωνική και πολιτική πλατφόρμα στα θέματα που διαπραγματεύονται όπως είναι τα περιβόητα, σε βάρος των γυναικών, «εγκλήματα τιμής», η αμφίδρομη μετανάστευση, οι πολιτικές αναφορές (π.χ. κουρδικό, τρομοκρατία, ριζοσπαστικοποίηση και ακτιβισμός μέρους της νεολαίας, μνήμες από τα στρατιωτικά πραξικοπήματα).

Η επάξια βραβευθείσα μικρού μήκους ταινία του Srhat Koca *Καλωσήρθε το μωρό*.

Τέτοια είναι η περίπτωση της ταινίας του Reis Çelik *Φυγάς (Mülteci)*. Ο 20χρονος Şivan φυγαδεύεται στη Γερμανία από τη νοτιοανατολική Τουρκία προκειμένου να γλυτώσει από την καταδίωξη των συγχωριανών του που τον θεωρούν τρομοκράτη. Η αδέξια μέχρις εδώ ταινία θα μας δώσει μια ενδιαφέρουσα συνέχεια στη Γερμανία σε ύφοντοκιμαντέρ, δίχως όμως ν' αποφεύγει και τους πλατυασμούς. Τα «εθιμικά» εγκλήματα τιμής έχει ως θέμα της η ταινία *Κρυμμένα πρόσωπα (Sakli Yüzlüz)* του Handan Ipekçi, το οποίο, όμως, θέμα το χειρίζεται αδέξια, μετατρέποντάς το σε συνηθισμένο, ισχνό θρίλερ. Αυτό το κοινωνικό θέμα με τις βαθιές του ρίζες μόνο με αυστηρό, καταγγελτικό τρόπο πρέπει να το δείχνει ο κινηματογράφος, δίχως ίχνος μελοδραματισμού. Το ίδιο ζήτημα, αυτό των «εγκλημάτων τιμής» διαπραγματεύεται –έτσι τουλάχιστον αρχίζει– και η ταινία *Ευδαιμονία (Mutuluk)* του Abdullah Oğuz. Και εδώ, η 17χρονη Meyrem, κάπου στην ανατολική Τουρκία, βρίσκεται να έχει χάσει την παρθενιά της. Ο «εθιμικός» νόμος της οικογένειας αναθέτει στον εξάδελφό της Cemal να την σκοτώσει. Από κει, όμως, και πέρα η ταινία χάνει τον προσανατολισμό της, καταλήγει σε ευτυχισμένο, life style, κοσμοπολιτισμό. Κρίμα.

Ξένη προς τις προαναφερθείσες κοι-

νωνικής αφορμής (ή προσχήματος) ταινίες είναι η ταινία του Cemal San *Οκτώ μέρες της Zeynep (Zeynep' in Sekiz Günü)* η οποία όμως παρουσιάζει σινεφιλικό ενδιαφέρον. Η άχαρη και εσωστρεφής, νέα στην ηλικία, Zeynep ζει τη μονότονη καθημερινότητά της με ωρολογιακή ακρίβεια. Η μοναδική, ολονύχτια παρουσία ενός άντρα στη ζωή της την «ανατρέπει» αλλά καταστρέφει και την ταινία της οποίας το ασπρόμαυρο μέρος με πείθει ότι ο σκηνοθέτης έχει ταλέντο. Για τις υπόλοιπες ταινίες: *Ο Αδάμ και το κακό (Adem in trenleri)* του Baris Pirhasan, *Happy New Year – London (Iyi seneler – Londra)* του Berkun Oya, *Janjan* του Aydin Sayman, *Σκοτεινά νερά (Münferit)* του Dersu Yavuzaltun και το *Ομίχλη και η νύχτα (Sis ve Gese)* του Turgut Yasalar, δεν παρέχονται στοιχεία στήριξης για κριτική προσέγγισή τους.

Με 15 ταινίες αντιπροσωπεύθηκε το τουρκικό ντοκιμαντέρ στη φετινή Αττάλεια. Ανάμεσά τους δεν υπήρξε το σπουδαίο δείγμα. Αντίθετα, υπήρξαν όμως περισσότερα από αρκετά με (πολημνή) πολιτική και κοινωνική θεματολογία, περιοχές τις οποίες μπορεί ιδιαίτερα να τις διερευνήσει το ντοκιμαντέρ με σαφώς μεγαλύτερη αξιοπιστία και πιο έγκυρα απ' ό,τι οι ταινίες μυθοπλασίας. Να αναφέρω, λοιπόν, το *Προς παρα-*

δειγματισμόν (*İbret olsundiye*) του Necati Sönmez. Αναφορά στη θανατική ποινή η οποία καταργήθηκε στην Τουρκία το 2002. Το Ξεγέλασα τον θάνατο στο ραντεβού (*Ölümü Ektim Randevu Yerinde*) των H. Karabey και N. Cavadzade. Το Αφνιονισμένα όνειρα (*Afyon Hayali*) του A.R. Khan. Το Μην πεις στη μάνα μου ότι πηγαίνω στη Βηρυτό (*Beyrut'a Gittiğimi Anneme Söylemeyin*) της Didem Şahin. Το Μια γέφυρα στην άκρη του κόσμου (*Büyük Bir Zap Şairi: Devrimci Gençlik köprüsü*) της Bahriye Kabadayi. Το Εμπνεύσεις (*Simavnali Bedreddin*) της Nurdan Arca. Βέβαια την ιδιαίτερη προσοχή μου κέρδισαν οι ταινίες 38 του Çayan Demirel, Μια 4χρονη έρευνα πάνω στα συμβάντα του 1937-1938 στην κουρδική περιοχή του Dersim και το *Behice Boran: μέχρι την τελευταία της αναπνοή* (*Behice Boran: Son Nefesine Kadar*), έργο συλλογικό 7 νέων σκηνοθετών. Πολιτική βιογραφία της γνωστής αρχηγού του Εργατικού Κόμματος της Τουρκίας. Φλύαρα και τα δυο αλλά με την ιδιαίτερη σημασία που έχει το γεγονός ότι τα δύο αυτά ντοκιμαντέρ διαγωνίσθηκαν στο επίσημο πρόγραμμα ενός μεγάλου εθνικού φεστιβάλ. Αυτό σηματοδοτεί τις αλλαγές κατανόησης και ανοχής που διατρέχουν τη σύγχρονη Τουρκία. Και είναι πολύ σημαντικό αυτό, πριν απ' όλα για την ίδια τη χώρα.

Έχω την εντύπωση ότι οι ταινίες μικρού μήκους που προβλήθηκαν πέρσι στην Αττάλεια ήταν καλύτερες από τις φετινές. Η «αχίλλειος πτέρνα» των νέων σκηνοθετών είναι η θεματολογία, ενώ αντίθετα η τεχνική τους –γιατί έχει και η σκηνοθεσία τον τομέα αυτό– κατάρτιση από γενιά σε γενιά είναι καλύτερη. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι το δείγμα το φετινό της Αττάλειας υποσχόταν καλούς κινηματογραφιστές όχι όμως και δημιουργούς. Ωστόσο, για λογαριασμό όλων η αποζημίωση ήρθε από τον 24χρονο Serhat Koca με το μικρό του αριστούργημα *Καλωσόρισες μωρό* (*Hoş Geldin Bebek*). Σε διάστημα μόλις 6 λεπτών αθροίσθηκαν όλες όλες οι αρετές της κινηματογραφικής τέχνης. Ένα σπαραχτικό δράμα με πρωταγωνιστές μια προβατίνα και το νεογέννητο μωρό της, στο οποίο δράμα

Η επίσκεψη της μπάντας, Ισραηλο-Γαλλική παραγωγή που σκηνοθέτησε ο Eran Kolirin.

συμβολοποιούνται τα παρόμοια πάθη ολόκληρης της ανθρωπότητας.

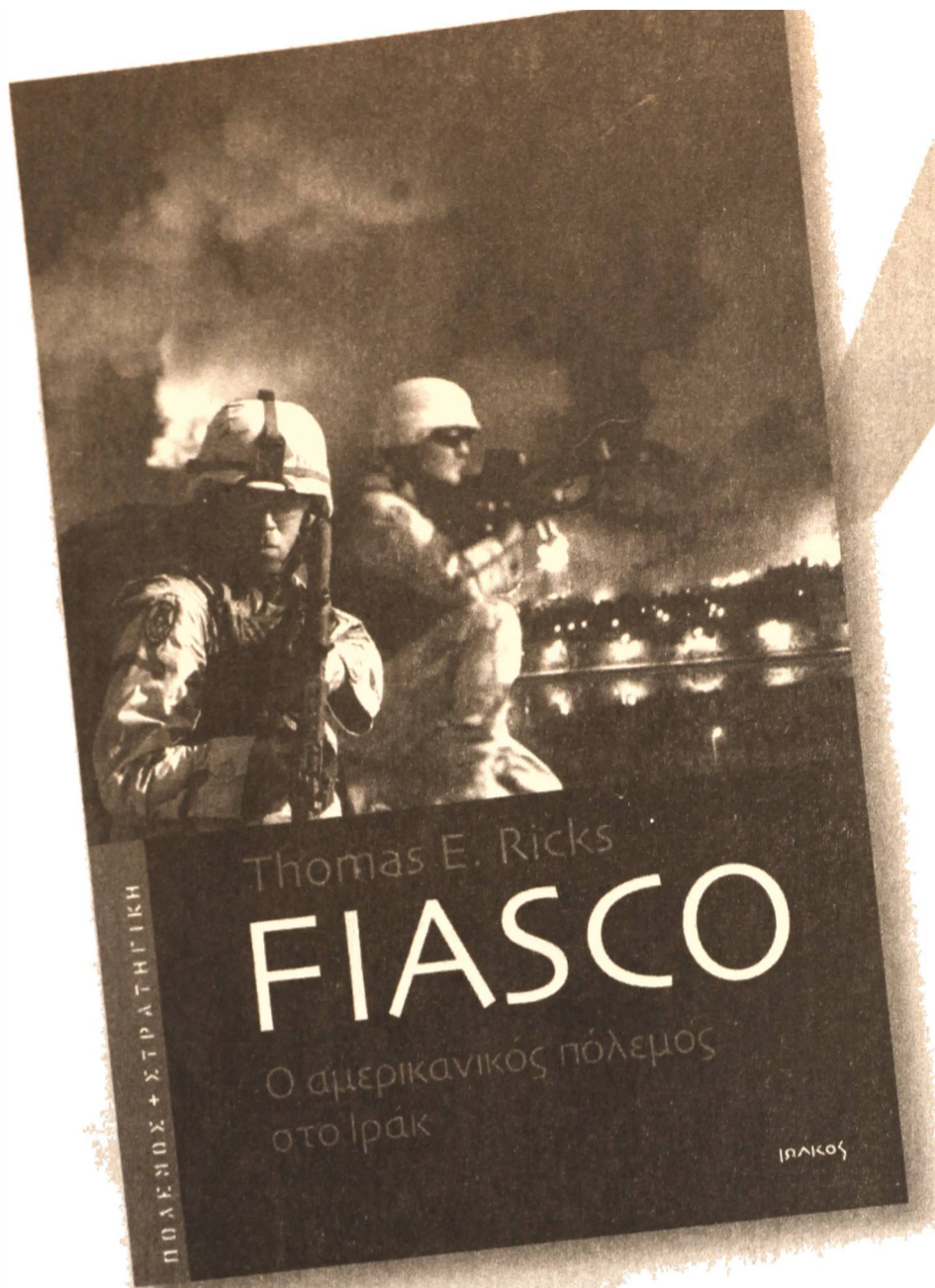
Έτσι μου συμβαίνει κάθε χρόνο: με παρασύρει (δικαιολογημένα) ο τουρκικός κινηματογράφος και δεν μου μένει χώρος για το «Ευρασιατικό φεστιβάλ» το οποίο σε διάστημα 3 μόλις χρόνων κάλυψε αποστάσεις που το λογικό θα ήταν να καλυφθούν σε πολλαπλάσιο χρόνο. Αυτό γίνεται αισθητό κυρίως στην οργανωτική του στάθμη. Ένας μηχανισμός πειθαρχημένος μεν αλλά και πρόθυμος στις προσαρμογές που προκύπτουν. Αυτά δεν είναι διόλου εύκολα πράγματα.

Από την πλευρά των ταινιών οι διοργανωτές πραγματοποίησαν μια απόλυτα αντιπροσωπευτική επιλογή των περισσοτέρων ευρωπαϊκών και ασιατικών hits. Δεν έχει, βέβαια νόημα η σχοινοτενής παράθεση τίτλων. Στη διεθνή, λοιπόν, διοργάνωση της Αττάλειας προβλήθηκαν 90 συνολικά ταινίες. Λογικός αριθμός. Από αυτές, οι 67 ήταν παραγωγής 2007 (ελάχιστες του 2006). Αρκετές έκαναν πρώτη προβολή στην Αττάλεια. Διαγωνίσθηκαν 18 (μεγάλου μήκους) σε δύο τμήματα: Οι 11 στο «Διεθνές Διαγωνιστικό» και οι 8 στο «Βραβείο των Κριτικών». Οι υπόλοιπες 49 αποτελέσανε το περιεχόμενο των 10 παραλλήλων τμημάτων οι τίτλοι των οποίων καλύψανε το ευ-

ρασιατικό γεωγραφικό εύρος του Φεστιβάλ. Και βέβαια οι 2 ταινίες των τελετών έναρξης και λήξης της γιορτής. Κάποτε, αλήθεια, θα πρέπει να αφιερώσω χώρο σ' αυτές τις εκπληκτικές για την ευταξία, την ευπρέπεια αλλά και τη φαντασία τους γιορτές του διπλού τουρκικού φεστιβάλ. Χρήμα μεν αλλά και ικανότητα. Για να γυρίσουμε πίσω στις ταινίες: υπήρξαν ακόμα δύο μίνι αφιερώματα μνήμης, από 8 ταινίες. Το πρώτο για τα 25 χρόνια από τον θάνατο του Φασμπίντερ (αλλά και στην ακμαία εμβληματική του ηθοποιό Χάννα Συγκούλα) και το δεύτερο στη φετινή «αναχώρηση» των δύο μεγάλων, Μπέργκμαν και Αντονιόνι.

Σωστά το Ευρασιατικό φεστιβάλ περιείχε και τις δυο άλλες κατηγορίες της φιλικής εικόνας: τις μικρού μήκους ταινίες, με 6 συμμετοχές, και 9 «χρυσά», όπως τα ονομάζει, ντοκιμαντέρ. Σ' αυτά συμπεριλαμβάνονταν και 2 τουρκικά (τα οποία δεν μετείχαν στο εθνικό τμήμα). Η ευχάριστη έκπληξη ήταν ότι το ένα από αυτά, το *Burhan Uygur, το πάθος ενός καλλιτέχνη* (*Burhan Uygur, Sanatçinin Tutkusu*) των Floor Kooij και Sibel Bilgin, βιογραφία του σπουδαίου Τούρκου ζωγράφου B. Uygur, ήταν ένα από τα καλύτερα τουρκικά ντοκιμαντέρ των τελευταίων χρόνων.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Thomas E. Ricks

FIASCO

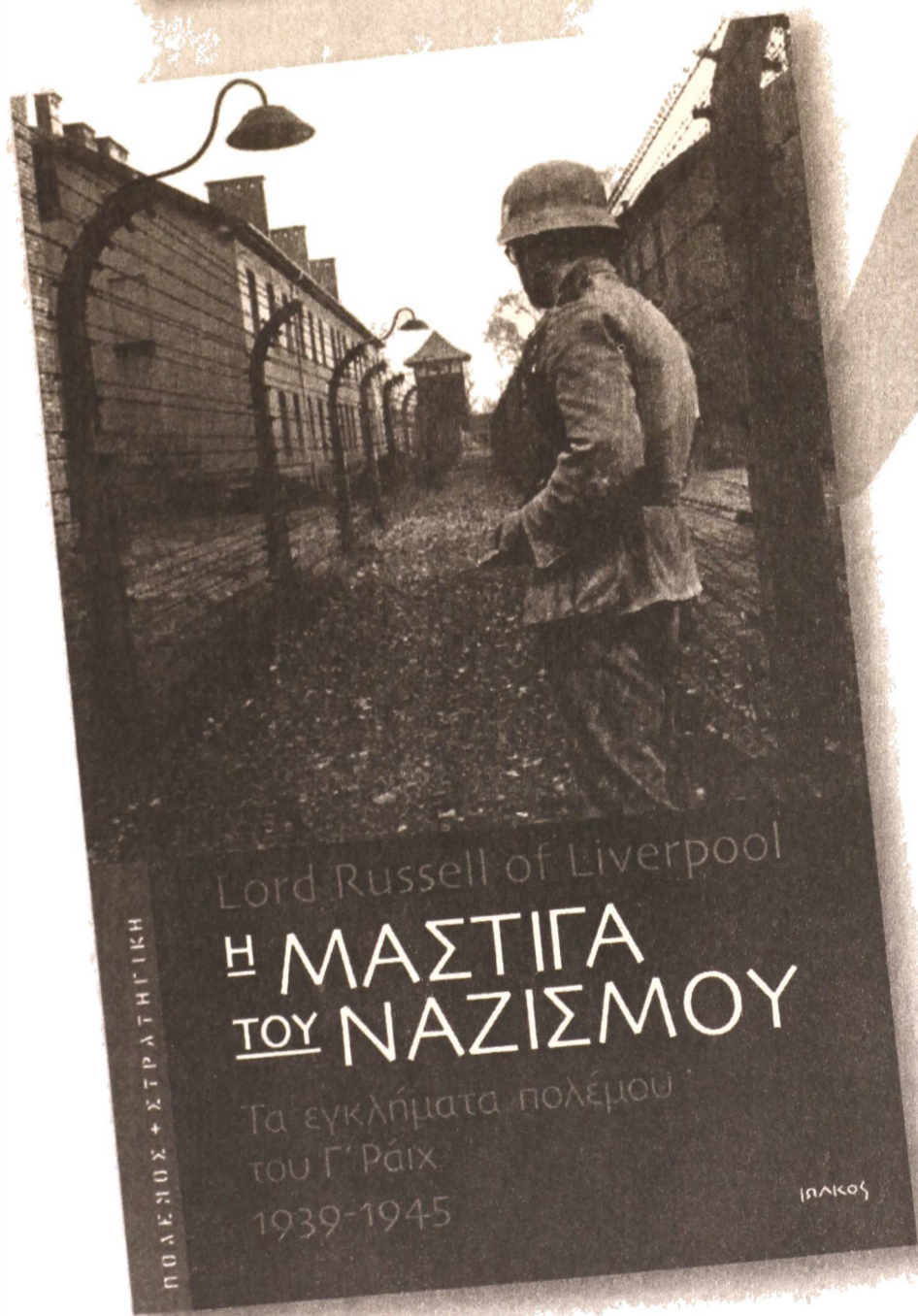
**Ο αμερικανικός πόλεμος
στο Ιράκ**

Πρόκειται για τη διεξοδική έρευνα-μελέτη του Αμερικανού πολεμικού ανταποκριτή και στρατιωτικού αναλυτή Thomas E. Ricks. Το έργο εξαιρετικά πλούσιο σε στοιχεία, πληροφορίες και γεγονότα, μας βοηθά καίρια να κατανοήσουμε τα εγκληματικά λάθη και τις παραλείψεις της αμερικανικής πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας, σε ανώτατο επίπεδο, τα οποία προκάλεσαν τη συνεχιζόμενη ακατάπαυστα αιματοχυσία στο ερειπωμένο Ιράκ.

Σελίδες 848

Τιμή 30,00 €

ISBN 978-960-426-456-8

Lord Russell of Liverpool

Η ΜΑΣΤΙΓΑ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ

**Τα εγκλήματα πολέμου
του Γ' Ράιχ 1939-1945**

Ένα κυριολεκτικά συγκλονιστικό βιβλίο, με περιγραφές που εντυπώνονται για πάντα στη μνήμη του αναγνώστη. Ένα έργο που πλέον θεωρείται κλασικό στο είδος του και αποτελεί το πιο σφοδρό «κατηγορητήριο» ενάντια στο ιδεολόγημα του Ναζισμού και τις ασυγχώρητες εγκληματικές πράξεις των οπαδών του.

Σελίδες 352

Τιμή 20,00 €

ISBN 978-960-426-455-

ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΑΝΔΡ. ΜΕΤΑΞΑ 12

ΑΘΗΝΑ 106 81

T 21033041112103618684

F 2103304211

WWW.IOLCOS.GR

ΙΟΛΚΟΣ

Ελφρίντε Γέλινεκ: Απληστία,
μτφρ. Γιώργος Δεπάστας,
εκδ. Εκρεμές, Αθήνα 2007, σελ. 388

Ένα αιμοβόρο αρσενικό απομυζεί οικονομικά τα σιτεμένα θηλυκά που πέφτουν στα δίχτυα του ενώ συγχρόνως τους επιφυλάσσει ένα πλήθος από ταπεινώσεις, εξευτελισμούς και μπόλικη σεξουαλική κακομεταχείριση. Είναι άντρας μέσης ηλικίας, αστυνομικός, οικογενειάρχης, χρωμένος στις τράπεζες, κι έχει υπερβολική αυτοπεποίθηση και υπερφίαλα όνειρα. Απελπισμένες πενηντάρες εκλιπαρούν τον έρωτά του και παραδίνονται άνευ όρων, ψυχή τε και σώματι στα σεξουαλικά και συναισθηματικά βασανιστήρια, στα οποία τις υποβάλλει. Στόχος του πρωταγωνιστή-θύτη είναι η περιουσία της εκάστοτε γυναίκας-θύματος, στο πλαίσιο μιας συναλλαγής όπου οι συμβαλλόμενοι παραχωρούν ο ένας στον άλλο αυτό που χρειάζεται περισσότερο. Οι γυναίκες διψούν για έρωτα, ο άντρας διψά για χρήμα και ιδιοκτησία. Ανταλλάσσουν αμοιβαία αυτό που διαθέτουν αλλά συμβαίνει οι γυναίκες να είναι πάντα οι χαμένες.

Το άπληστο αρσενικό ορέγεται χρήμα και σπίτια, πολλά σπίτια, τα σπίτια όλων των σιτεμένων γυναικών που έχει τεχνηέντως εξαπατήσει πουλώντας τους έρωτα και γοητεία. Οι ανασφαλείς και όχι πια νέες γυναίκες που συρρέουν σωρηδόν στην αγκαλιά του είναι κι αυτές άπληστες με τον τρόπο τους. Διεκδικούν λυσσαλέα το δικαίωμα να κατέχουν ολοκληρωτικά τον σιτεμένο «γόη» και είναι σεξουαλικά ακούραστες και ακόρεστες. Αυτός δεν αγαπά καμία παρά μόνο την τσέπη τους. Αυτές είναι όλες τους ερωτευμένες μαζί του και παλινδρομούν σε μια παθιασμένη εφηβεία γεμάτη υστερίες και παραληρήματα ζήλιας. Αυτός παρακολουθεί αυτάρεσκα τα πάθη τους και τα φουντώνει με επιτηδειότητα, ώστε να κεντρίζει περισσότερο τον πόθο τους. Οι οιστρηλατημένες γυναίκες του παραχωρούν τα πάντα ασυζη-

τητί: κορμί, ψυχή και (κυρίως) περιουσία. Το αρσενικό νιώθει την εξουσία του πανίσχυρη, αδιαμφισβήτητη αλλά το δικό του πάθος για ιδιοκτησία και χρήμα δεν κορέννυται με τίποτα παρά διογκώνεται ασυστόλως καθώς η απληστία του γιγαντώνεται.

Ο κακός εκμεταλλεύεται τις αδύναμες. Δεν βρίσκει την παραμικρή αντίσταση. Δεν έχει να αντιμετωπίσει κανένα εμπόδιο. Οι αδύναμες έχουν γίνει αθεράπευτα ευάλωτες. Εντελώς ανυπεράσπιστες καταρρέουν μέσα στην πολλά υποσχόμενη αγκαλιά του, γιατί μόνο σ' αυτόν έχουν εναποθέσει πια την επιβεβαίωσή τους. Αυτός θα δώσει νόημα ξανά στην κατεδαφισμένη ζωή τους, αυτός μόνο θα τις κάνει να νιώσουν ότι αξίζουν ακόμα, τώρα πια που η νιότη τους έχει περάσει ανεπιστρεπτί αφήνοντας πίσω της συντρίμια.

Ο νόμος του αρσενικού σκορπίζει το ζόφο και το θάνατο. Στον κόσμο της Απληστίας όλα είναι ανταλλάξιμα-εμπορεύσιμα, (ακόμη και τα συναισθήματα), ενώ οι ανθρώπινες σχέσεις εκφυλίζονται σε οικονομική και συναισθηματική συναλλαγή. Επικρατεί το δίκαιο του ισχυρού. Αυτός θέτει όρους, όρια και κανόνες. Αυτός μοιράζει την τράπουλα. Αυτός κατανέμει ρόλους (εγώ θύτης, εσύ θύμα). Η αλλοτρίωση δηλητηριάζει την ψυχή ενώ το μυαλό λειτουργεί σαν μηχανή υπολογιστική του πιθανού κέρδους και μόνο.

Στην Απληστία, η πάλη των φύλων συναρτώμενη με την πάλη των τάξεων παίρνει εφιαλτικές διαστάσεις. Μεσοαστές οι γυναίκες-θύματα, θλιβερός μικροαστός ο θύτης. Εύπορες εκείνες, καταχρεωμένος εκείνος. Παιρητημένες και κουρασμένες εκείνες, δυναμικός και επιτήδειος εκείνος. Αφελείς και τρωτές εκείνες, καπάτσος και αδίστακτος εκείνος. Θύτης εκείνος, θύματα εκείνες, έρμαια και αθύρματα στις προθέσεις του, στις διαθέσεις του. Στην περίπτωση αυτή, ο οικονομικά ισχυρός αναδεικνύεται στον πιο αδύναμο κρίκο.

Κάτι τέτοιο δεν συνέβη και στη Δεσποινίδα

Φανατισμοί και ιδεολογική χρήση της ιστορίας είναι όσα αποφεύγει συστηματικά ο ιστορικός **Hervé Georgelin** στο βιβλίο του *Σμύρνη. Από τον κοσμοπολιτισμό έως τους εθνικισμούς* (μετάφραση: Μαρία Μαλαφέκα, εκδ. Κέδρος, 2007). Η μελέτη του απομακρύνει κάθε ίχνος εθνικών στερεοτύπων και πολιτισμικών προκαταλήψεων και επιχειρεί να καταγράψει την κοινωνική ζωή στην οθωμανική Σμύρνη από το τέλος της δεκαετίας του 1870 έως τις παραμονές του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, διεισδύοντας στα γεγονότα που άλλαξαν τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα της πόλης και δημιούργησαν νέες συνθήκες και νέες περιπλοκές στην έως τότε αγαστή συγκατοίκηση των διαφορετικών πληθυσμών. Η οδός προς την εξαφάνιση του πολυεθνικού και πολυθρησκευτικού χαρακτήρα της Σμύρνης είχε πλέον ανοίξει.

Χάρη στην **Πάολα Μοντζίνι** διαθέτουμε ένα σημαντικό βοήθημα για την κατανόηση ενός προβλήματος παλαιού, όπως η πορνεία, η μαστροπεία και η εκμετάλλευση γυναικών, που ωστόσο έχει λάβει στις μέρες μας διαστάσεις εκρηκτικές. Στο βιβλίο της *Εμπόριο γυναικών* (μετάφραση: Φωτεινή Ζερβού, εκδ. Μελάρι, 2007) η συγγραφέας συγκεντρώνει και αξιολογεί με ιδιαίτερη προσοχή ένα πλήθος μελετών και μας προσφέρει ένα πολύτιμο βοήθημα για την κατανόηση της σύγχρονης δουλείας, έτσι όπως έχει διαμορφωθεί και δρα στις μέρες μας. Η εργασία αυτή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μία από τις πλέον εμπεριστατωμένες μελέτες, καθώς αναδεικνύει όχι μόνο τους οικονομικούς όρους μέσα από τους

οποίους προάγεται το συγχρονο αυτό δουλεμπόριο αναφορικά με τον γυναικείο πληθυσμό, αλλά και τις ψυχοκοινωνικές συνθήκες που το ευνοούν.

Ψυχολογική διείσδυση μέσα από πρόσωπα που κινούνται μαζί αλλά και αυτόνομα και συνθέτουν μια ενδιαφέρουσα αφηγηματική πολυφωνία δίνει το στίγμα του μυθιστορήματος της **Αλεξάνδρας Δεληγιώρη**, *Γυναίκες ή σκοτεινή ύλη* (εκδ. Κέδρος, 2007). Το ανάπτυγμα βιωματικών, κυρίως, καταστάσεων διοχετεύεται μέσα από το λόγο γυναικών στη συνάφειά τους με άντρες που, σκιώδεις, διαπερνούν την αφήγηση. Η αιώνια αναζήτηση επαφής φαίνεται και πάλι να εμποδίζεται μέσα από τις στερεοτυπικές δομές της κοινωνίας, που χωρίζουν αντί να ενώνουν.

Ωδίνες, γέννα που οδηγεί στο θάνατο, αλλά και προετοιμασία σώματος και ψυχής διαπερνούν τη θαυμάσια επιλογή και μεταφραστική εργασία του ποιητή **Γιάννη Βαρβέρη**, που επέλεξε τον καθαφικό στίχο «*Σα μουσική, την νύχτα ...*» (εκδ. Κέδρος, 2007) για να τιλοφορήσει μια εξάισια συλλογή *Γαλλικών ποιημάτων αποχαιρετισμού*, που κινείται μέσα σε ένα ευρύ χρονολογικό πλαίσιο, με γνώμονα πάντα το «αληθές».

«ΤΟ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΙΟ: *Ενθάδε κείται ιππότης που γεννήθηκε εν κινήσει / Κι έζησε πλάνης στους μεγάλους δρόμους ως να ξεψυχήσει / Για ν' αποδείξει πως δεν είναι άλλο τίποτε η ζωή / Παρά, όπως είπε ένας σοφός, του ταξιδιού η βουή*». BOUFFLERS (1738–1813).

Από μια σημαντική μορφή της επιστήμης της γλωσσολογίας, τον **Oswald Ducrot**, και μέσα από τις

Τζούλια του Στρίντμπεργκ; Η αρχόντισσα (νέα και ωραία) κατασπαράσσεται από το φιλόδοξο υπηρέτη που, στο έργο του Στρίντμπεργκ, δεν είναι καν νέος, δεν είναι καν ωραίος. Είναι όμως αδίστακτος και ανήθικος, και άρα δεν ορρωδεί προ ουδενός. Η Τζούλια αυτοκτονεί για να τον εκδικηθεί και να ματαιώσει τα σχέδιά του, που στόχευαν στην περιουσία της. Στην *Απληστία* της Γέλινεκ, τα πράγματα είναι ακόμη χειρότερα. Η ήττα της γυναίκας είναι ολοκληρωτική. Είναι κατά κράτος και μη αναστρέψιμη.

Η πάλη των φύλων, ωξυμμένη από την πάλη των τάξεων, μετατρέπεται στην *Απληστία* σε κανιβαλισμό. Ο θύτης κανιβαλίζει το θύμα του ψυχο-συναισθηματικά και το θύμα, ανίκανο αλλά κυρίως απρόθυμο να αντιδράσει, αφήνεται να εξουθενωθεί και να εξουδετερωθεί ολοκληρωτικά, χωρίς καν να μπει στον κόπο να προβάλλει μια στοιχειώδη –έστω– αντίσταση. Ολότελα παραιτημένες, ολότελα εγκατελειμμένες στα αρπαχτικά νύχια του αρσενικού, οι γυναίκες της *Απληστίας* αφήνονται να λεηλατηθούν απόλυτα (τόσο κυριολεκτικά όσο και μεταφορικά) προκειμένου να ζήσουν λίγες στιγμές κάλπικου ρομάντζου.

Με το γνωστό γκροτέσκο ύφος της, η Γέλινεκ αποδομεί το γλυκανάλατο ρομαντισμό των ροζ ερώτων και δείχνει με ποιο τρόπο η ταξικότητα της κοινωνίας μας διαχέεται αναπόφευκτα σε κάθε εκδήλωση της ζωής, δηλητηριάζοντας ακόμη και τα πιο ευγενικά αισθήματα της ανθρώπινης ψυχής. Με ανελέητο σαρκασμό σχολιάζει τις αυταπάτες των θυμάτων, με σκληρή επιθετικότητα καταγγέλλει τη βαναυσότητα του θύτη. Χλευαστική, καταγγελτική, επιθετική σκιαγραφεί έναν κόσμο που σαπίζει μέσα στη βαρβαρότητα της εκμετάλλευσης από τη μια, και τη χυδαιότητα της αφύσικης απάθειας από την άλλη.

Νίκη Κώτσιου

Λόγος μνημόσυνος καί παραινετικός

Γ.Μ. Σηφάκης, *Λόγος για μία σύγχρονη δημόσια βιβλιοθήκη. Η περίπτωση της Βικελαίας, 'Ηράκλειο, Οκτώβριος 2007*, σσ. 24

Δέν είναι λίγοι εκείνοι πού, ένω δέν κατάγονται από τήν Κρήτη, ήταν περήφανοι για τή Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη της τόν καιρό πού τήν έμπύχωνε και κρατούσε τό τιμόνι της ό Νίκος Πανναδάκης, στόν όποιο και είναι άφιερωμένο τό ακριβοδίκαιο και ψύχραιμα συγκι-

νημένο τεύχος του όμότιμου καθηγητή της αρχαίας έλληνικής φιλολογίας Γ.Μ. Σηφάκη. Καί κάποιοι ήλθαν σέ ρήξη μέ άνθρωπους πού άμφισβήτησαν τήν άκεραιότητα του Πανναδάκη, ένός Κρητικού άλλιώτικου και δοσμένου.

Μέ τή Βικελαία, λοιπόν, της έποχής Πανναδάκη αλλά και τήν μόνιμα και δίχως σκαμπανεβάσματα ευεργετική Γεννάδειο ως ύποδείγματα, ό Γ.Μ. Σηφάκης δείχνει μέ ποιο τρόπο μπορουν οι έλληνικές δημόσιες βιβλιοθήκες, στήν πλειονότητά τους ύπαλληλικές, και γι' αυτό δυσλειτουργικές, νά πάρουν μπρός. Άπό τό τμήμα του τεύχους πού τιλοφορείται «Έπιστροφή στό παρελθόν ή όραμα και σχέδιο για τό μέλλον;» παραθέτω τήν έξής παράγραφο:

«Η δημόσια βιβλιοθήκη, λοιπόν, έξακολουθεί πάντα νά είναι τό θησαυροφυλάκιο της συλλογικής μνήμης. Αυτό άντιστοιχεί προς τό ένα άκρο της κλίμακας τών δραστηριοτήτων της: περισυλλογή και διαφύλαξη άρχείων, χειρογράφων και παλαιών και σπάνιων βιβλίων. Τή μέση της κλίμακας κατέχουν τά νεότερα βιβλία, χάρτες, δίσκοι μουσικής, φωτογραφίες και κινηματογραφικές ταινίες, και κάθε άλλο τεκμήριο δημιουργικής δραστηριότητας και πολιτισμού. Όσο παλαιότερα είναι τά τεκμήρια αυτά τόσο προσεκτικότερα φυλάσσονται και προστατεύονται από φθορές, όσο νεότερα είναι τόσο περισσότερο κυκλοφορουν (μέ δανεισμό, κινητές βιβλιοθήκες, ειδικές εκθέσεις, κτλ.)»

Έτσι απομονωμένη ή παράγραφος αυτή δίνει τήν έντύπωση ότι ό Γ.Μ. Σηφάκης δυσκολεύεται, μολονότι μιλάει για κινηματογραφικές ταινίες και δίσκους μουσικής, νά βγει από τήν περιοχή της ειδιότητάς του. Άν όμως ό άναγνώστης προχωρήσει στήν άμέσως έπόμενη παράγραφο, όπου ό λόγος είναι για μία νέα λειτουργία τών βιβλιοθηκών, τή «διαμεσολάβηση ανάμεσα στόν πολίτη και τόν λεγόμενο Παγκόσμιο 'Ιστό», θά διαπιστώσει ότι ό συγγραφέας σοφιλιάζει σωστά τά παλαιά και τά σύγχρονα.

Ό πρώτος –ή ό δεύτερος, δέ θυμάμαι καλά– διευθυντής του 'Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών ('Ιδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη) ήταν ό Βασίλειος Δ. Φόρης, πού επιλέχθηκε από τό άδιάβλητο Διοικητικό Συμβούλιο, μολονότι δέν είχε τόν τίτλο του διδάκτορος, όπως απαιτούσε τό Καταστατικό. Οι άκαδημαϊκοί δάσκαλοι έκριναν –ορθότατα– ότι ό έρωτας του Φόρη για τό έργο και τις γλωσσικές άντιλήψεις του Τριανταφυλλίδη υπεραναπλήρωνε τήν τυπική έλλειψη διδακτορικού.

Αυτό δέν ίσχυσε, δυστυχώς, έδω και πενήντα περίπου χρόνια, όταν ένας άλλος έρωτευμένος μέ τά γράμματα και τις βιβλιοθήκες, ό Σπύρος Κοκκίνης, έκτοπίστηκε από τή Δημόσια Βιβλιοθήκη της Χαλκίδας, πού άνθησε στά δύσκολα χρόνια της δικής του διεύθυνσης, για νά

παρακμάσει σχεδόν άνιατα, όταν τον διαδέχθηκε κάποιος με τό απαραίτητο τυπικό πρόσωπο του πτυχιού.

Πατί τά προσόντα, ακόμα και όταν συνοδεύονται από ύπαλληλική εύσυνειδησία, δέν φέρουν άνθοφορία. Στην καλύτερη περίπτωση, σπρώχνουν εύπρόσωπα τον καιρό –τίποτε άλλο. Ο Γ.Μ. Σηφάκης τό ξέρει πολύ καλά, για τοῦτο και οί ἔξι τελευταίες ἀράδες τοῦ *Λόγου για μιά σύγχρονη βιβλιοθήκη* δέν συμφωνοῦν καθόλου μέ τούς τρόπους πού τώρα διορίζονται οί διευθυντές –ἀλλά και τό προσωπικό– τῶν βιβλιοθηκῶν:

«Τό ἴδιο και ὁ νέος διευθυντής [τῆς Βικελαίας] δέν πρέπει νά ἔχει ύπαλληλική νοοτροπία, ἀλλά νά εἶναι ἀφιερωμένος στό ἔργο του, ὅπως ἦταν ὁ Νίκος Πανναδάκης (πού δέν ἤξερε τί θά πεί ὠράριο ἐργασίας). Γι' αὐτό πρέπει νά ἐπιλεγεί (κανονικά ἀπό τό Δ.Σ. τῆς Βιβλιοθήκης) μέ μεγάλη προσοχή, νά δοκιμασθεῖ και νά ἀξιολογηθεῖ ἐπί σειράν ἐτῶν πρίν μονιμοποιηθεῖ.*»

Δέν θέλω νά προσθέσω καμιά ἀφόρητη κοινοτοπία στά μετρημένα λόγια τοῦ Γ.Μ. Σηφάκη.

Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος

* Ἡ ἀραιογράφηση δική μου.

Όταν η λογοτεχνία συναντά τα μαθηματικά

Marc Cohen, *Fractal φόνοι*, εκδ. Τραυλός, 2007, σελ. 412

Η λογοτεχνία συχνά αποτέλεσε το μέσο προσέγγισης διάφορων επιστημονικών πεδίων. Ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες υπάρχουν πολλές απόπειρες προς αυτήν την κατεύθυνση. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η προσπάθεια που επιχειρείται από καταξιωμένους, αλλά κι από νέους συγγραφείς της ανάδειξης της γοητείας των μαθηματικών και η επαφή τους με τη μεγαλύτερη δυνατή μερίδα του αναγνωστικού κοινού, η σχέση του οποίου με τα μαθηματικά συνήθως δεν είναι η καλύτερη δυνατή. Η «μαθηματική λογοτεχνία» (όρος που επιδέχεται πολλών συζητήσεων, αλλά σχηματικά χρησιμοποιείται) τείνει να αποτελέσει μια ιδιόμορφη κατηγορία η οποία κατά πως φαίνεται κατακτά συνεχώς όλο και περισσότερους αναγνώστες, αν θέσουμε ως κριτήριο τις πωλήσεις των αντίστοιχων βιβλίων. Οι τίτλοι που κυκλοφορούν είναι ήδη αρκετοί. Ας σημειώσουμε την τεράστια επιτυχία, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που σημείω-

σε πριν από λίγα χρόνια το βιβλίο του Α. Δοξιάδη *Ο θεός Πέτρος και η ικεσία του Γκόλντμαχ*.

Φέτος κυκλοφόρησε σε μετάφραση του Ν. Κυριαζόπουλου το βιβλίο του Marc Cohen *Fractal φόνοι* που σημείωσε μεγάλη επιτυχία στο εξωτερικό και έχει μεταφραστεί σ' αρκετές γλώσσες. Τι είναι fractal; Ένας κλάδος των μαθηματικών και πιο ειδικά της γεωμετρίας ο οποίος προσπαθεί να υπερβεί την παραδοσιακή Ευκλείδεια. Οι εφαρμογές τους πολλές: γεωγραφία, πληροφορική, μουσική, οικονομικά. Εξού και το μεγάλο ενδιαφέρον που παρουσιάζουν και οι συζητήσεις που εγείρονται.

Μια καθηγήτρια εξειδικευμένη στα Fractal ανακαλύπτει ότι τρεις διάσημοι συνάδελφοί της, στους οποίους ετοιμάζονταν να στείλει για κρίση μια εργασία της, σε διαφορετικά πανεπιστήμια των ΗΠΑ, δολοφονούνται σε διαστήματα λίγων μηνών. Το γεγονός της κινεί τις υποψίες και το καταγγέλλει για να εισπράξει την απάντηση της αστυνομίας ότι δεν υπάρχει καμία συσχέτιση μεταξύ τους. Με τη βοήθεια ενός τ. δικηγόρου ξεκινά έρευνες, όπου αποκαλύπτεται ότι όχι μόνο οι τρεις τους γνωρίζονταν αλλά δούλευαν ένα πρόγραμμα με Fractal για εφαρμογές στο χρηματιστήριο! Στο φόντο εμπλέκονταν πράκτορες του FBI, οικονομικοί σύμβουλοι και πανεπιστημιακοί καθηγητές. Με αφορμή το παραπάνω στόρι ο συγγραφέας φτιάχνει ένα εξαιρετικό ανάγνωσμα και κρατά τον αναγνώστη από την πρώτη μέχρι τη τελευταία σελίδα σε μεγάλο ενδιαφέρον. Τα μαθηματικά φαντάζουν πολύ ποιο οικεία και χρήσιμα. Όμως πιστεύουμε ότι αυτό γίνεται σ ένα πρώτο επίπεδο ανάγνωσης. Γιατί παράλληλα καταγγέλλει τον αδυσώπητο πόλεμο μεταξύ των επιχειρήσεων στην καπιταλιστική ζούγκλα που επί το κομψότερον ονομάζεται αγορά.

Αναδुकνεῖ την εμπλοκή ἔως και την ταύτιση των επιχειρήσεων με τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά τους προγράμματα. Καταγγέλλει τις σχέσεις δουλείας μεταξύ των υψηλόβαθμων και χαμηλόβαθμων καθηγητών. Αλλά και τη διαφθορά που επικρατεί στους κόλπους του F.B.I το οποίο συχνά πυκνά γίνεται πρωτοσέλιδο στις εφημερίδες (ακόμα και των ΗΠΑ) για το βίο και την πολιτεία του. Ο παράδεισος της Μέκας του καπιταλισμού μόνο παράδεισος δεν είναι. Σύγχρονη γραφή, χωρίς φιοριτούρες που κατορθώνει και να συναρπάσει τον αναγνώστη και να μας δείξει μία (από τις πολλές) τρύπες του σάπιου συστήματος που με τόση δουλικότητα εκθειάζουν μερικά εγχώρια παπαγαλάκια που δηλώνουν κατά περίπτωση και συγγραφείς

Δρ. Νίκος Αναστασάτος

σελίδες του βιβλίου του *Ο λόγος και το λεγόμενο* (εισαγωγή-μετάφραση: Αγγελική Ι. Σακελλαρίου, εκδ. Παπαζήση, 2007) μαθαίνουμε κάτι που, κατά τη γνώμη μου, είναι πιο σημαντικό από τις ειδικές γλωσσολογικές του προτάσεις. Μαθαίνουμε την τέχνη της αναθεώρησης, της παραδοχής των αντιφάσεων μέσα από μια πορεία σοβαρού προβληματισμού και ακόμη περισσότερο την ανοιχτή εκφώνηση, που εμπεριέχει την πολυφωνία.

Βαριά η σκιά του φιλοσοφικού λόγου που άφησε στους επιγόνους η σύνθετη προσωπικότητα του **Εμμανουήλ Λεβινάς**. Κι αυτό γιατί βυθίστηκε εξίσου στην αρχαία ελληνική φιλοσοφική παράδοση και στη Βίβλο. Προτείνει την ηθική της ανιδιοτέλειας και της θυσίας και τη συνάντηση του προσώπου του άλλου μέσα σε ένα πλαίσιο δικαιοσύνης: *Ελευθερία και εντολή* (μετάφραση: Μιχάλης Πάγκαλος, εκδ. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 2007).

Γερή φιλολογική σκευή προϋποθέτει η μελέτη της **Αλεξάνδρας Σαμουήλ** *Ο Παλαμάς και η κρίση του στίχου* (εκδ. Νεφέλη, 2007), καθώς διερευνά μέσα από την ανάγνωση του παλαμικού έργου την ανανέωση που αυτός επιχειρεί στον δεκαπεντασύλλαβο στίχο. Στην έρευνά της συσχετίζει την κρίση του εθνικού στίχου με την ανάλογη που διαπίστωνε την ίδια εποχή στη γαλλική ποίηση ο Μαλαρμέ. Παράλληλα, αξιοποιεί μεθοδικά τις μορφές που ο Παλαμάς επιλέγει για την ανανέωση του στίχου με πλούσια παραδείγματα και αναλυτική επεξεργασία της δομής τους. **ο χαρτοκόπτης**

σημειώματα ταρτίο

του καθηγητή
Ανδρέα Παναγόπουλου

In memoriam
του Θανάση Κωσταβάρα

Ένα πρόσωπο: Νίκος Καζαντζάκης, 50 χρόνια μετά την αποδημία του στα Ηλύσια Πεδία. Στάθηκε για τη νεοελληνική πεζογραφία τον 20ό αιώνα ό,τι ο Γιώργος Σεφέρης για την ποίηση. Ο πρώτος αβράβευτος, ευτυχώς, ο δεύτερος βραβευμένος με το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1963. Βλέπεις η βράβευση με το Νόμπελ είναι τόσο δυσκλεής όσο η εκλογή (και αποδοχή) της Ακαδημίας Αθηνών. Αναδείχτηκε ένας από τους μεγαλύτερους Ευρωπαίους πεζογράφους του 20ού αιώνα, όπως οι Τόμας Μαν, Βιρτζίνια Γουλφ, Ζαν-Πωλ Σαρτρ, Μιγκέλ ντε Ουναμούνο, Αλμπέρ Καμύ και η Άιρις Μέρντοχ.

Ο ίδιος πίστευε ότι ήταν κυ-

ρίως ποιητής (*Οδύσσεια*). Στην πραγματικότητα όμως ήταν ο μεγάλος πεζογράφος (μυθιστόρημα, ταξιδιωτικό, δοκίμιο). Έδωσε τροφή στην κακεντρέχεια και τη μικρόνοια του περιβόητου Σταύρου Μελά και στο (χειρότερο από έγκλημα) λάθος της Εκκλησίας, αλλά τον τίμησε κατ' αξίαν ο Αλμπέρ Καμύ, που, όταν βραβεύτηκε τον ίδιο χρόνο (1957) με το Νόμπελ, θέλησε εις μάτην να παραχωρήσει την τιμή στη χήρα του πρόσφατα τότε αποθανόντος στο Φράιμπουργκ της Γερμανίας. Δήλωσε έτσι ότι η όποια αξία του ίδιου δεν τον εμποδίζει να παραδεχτεί δημόσια την ανωτερότητα του μεγάλου Κρητός και να του αποτίσει φόρο τιμής. Συνολικά ο Καζαντζάκης στάθηκε στη λογοτεχνία ό,τι ο Ελ Γκρέκο στη ζωγραφική και ο Ελευθέριος Βενιζέλος στην πολιτική.

Ένα έργο: Το φιλμ *Ελ Γκρέκο*. Θα μπορούσε να ήταν επίτευγμα πραγματικό, αλλά είναι απλώς ένα καλό έργο. Ο Γιάννης Σμαραγδής, ο Σωτήρης Μουστάκας και ο Βαγγέλης Παπαθανασίου είναι σπάνια ταλέντα στο χώρο τους. Τι έφταιξε; Τρία πράγματα, θαρρώ. Πρώτον, μετέτρεψε μια στιβαρή καλλιτεχνική σταδιοδρομία σε ρηχό βιο-εργογραφικό love story. Χρειαζόταν περισσότερη έμ-

φαση στο ίδιο το έργο, σε πλάτος και βάθος. Δεύτερον, μετέτρεψε μια άγρυπνη ελληνοκεντρική και παγκόσμια συνείδηση σε κοινή τοπικιστική φιγούρα. Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος ήταν διαμάντι, αλλά όχι τόσο ακατέργαστο. Τα δήθεν ανατομικά «λάθη» των μορφών του έργου του δεν οφείλονταν σε αδυναμία, αλλά σε σκόπιμη, κατά κάπου 500 χρόνια πρόωμη, προοδοποίηση του εξπρεσιονισμού. Τρίτον, η απλά αρχικά αδιέξοδη και τελικά καθαρά συγκρουσιακή σχέση του με τον φοβερό αρχι-ιεροεξεταστή Γκεβάρρα παρουσιάστηκε πολύ «διανοουμενίστικα», με υπονοούμενα, φωτοσκιάσεις και παραπομπές σε καταπιεσμένες «τάσεις» και καταστάσεις. Το λοξό βλέμμα του Γκεβάρρα δεν υποδηλώνει τίποτα άλλο (ίσως κατ' επίδραση του άλλου έργου του Σμαραγδή, για τον Καβάφη), από κακία, δολιότητα και «otium theologicum» (θεολογικό μίσος). Ευτυχώς που υπάρχουν τα ίδια τα κείμενα και οι ίδιοι οι πίνακες. Τέλος, ο Νικ Άσντον, ο Λαζόπουλος, η Ματσούκα και οι άλλοι, ξένοι και δικοί, έπαιξαν γνήσια τον εαυτό τους.

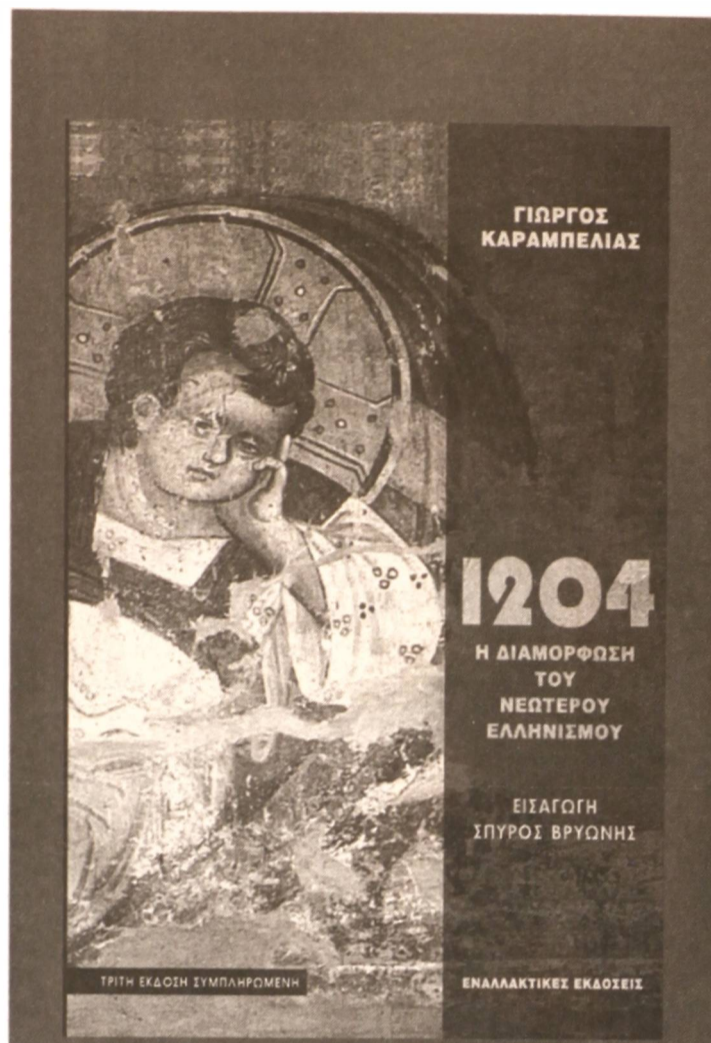
Μια ιδέα: Αγών. Αν η πεμπτούσια της Ασίας, παραδοσιακά, ήταν η Νιρβάνα, (υποχωρητική κατάσταση της ψυ-

χής μέχρις ανυπαρξίας), του Ισραήλ η Τορά (Νόμος, δηλαδή θείκη εντολή του τετραγράμματος), η *Disciplina* των Ρωμαίων (α. *familiaris* – οικογενειακή, β. *militaris* – στρατιωτική και γ. *litterarum* – επιστημών, μάθησης), των Ελλήνων ήταν, είναι και (φάνεται ότι) θα είναι ο Αγών. Αγών πάντων κατά πάντων (όπως το του Thomas Hobbes *bellum omnium contra omnes*: πόλεμος πάντων κατά πάντων), αγών αθλητικός (άμιλλα), αγών πολιτικός (ή πολιτιστικός), αγών κάλλους (καλλιτεία, γυναικών κυρίως, αλλά και ανδρών), αγών θεατρικός (Διονύσια, Μικρά και Μεγάλα), αγών δικαστικός, αγών λεκτικός κλ.π.

Ποιοι όμως Έλληνες ελαύνονται από τον ελληνικό αγώνα (και όχι τη λούφα, το βόλεμα, τον ωχαδελφισμό). Άνθρωποι όπως η κυρα-Σοφία Γιαρένη, που πέθανε πρόσφατα σε ηλικία 100 χρόνων στη Ραφήνα. Αγωνίστρια από την Τρίγλεια της Μικράς Ασίας, με παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα, αναλφάβητη, που έμαθε γράμματα από τον πρόωρα χαμένο άντρα της, για να γράψει τα 15 της βιβλία για την κατεχόμενη μικρασιατική πατρίδα της, την οικογένειά της και την Ελλάδα του 20ού αιώνα. *Χαίρε και είν' Αΐδαο [δόμοις]*, κυρα-Σοφία!

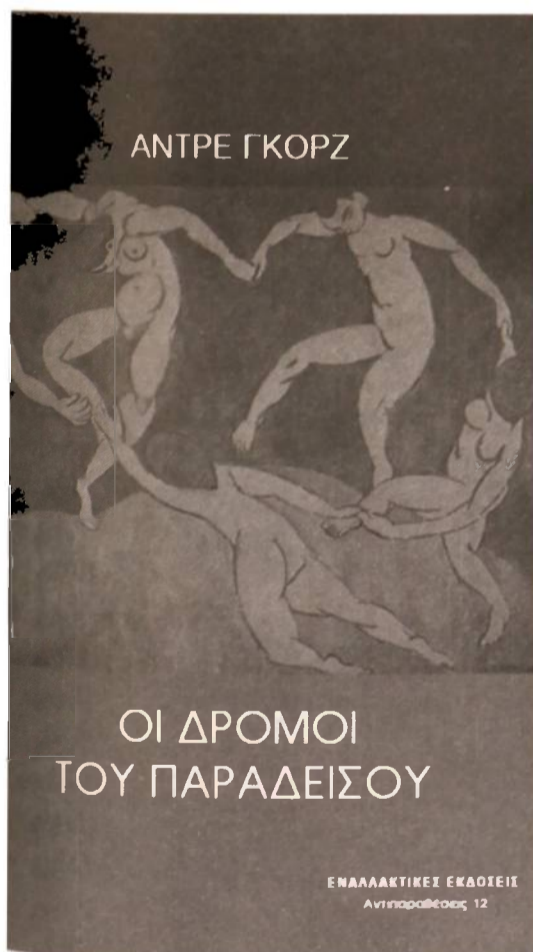
**ΔΩΡΑ ΣΚΟΥΝΤΡΙΑΝΟΥ
ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΣΙΟΝ ΜΑΖΟΝΙ**

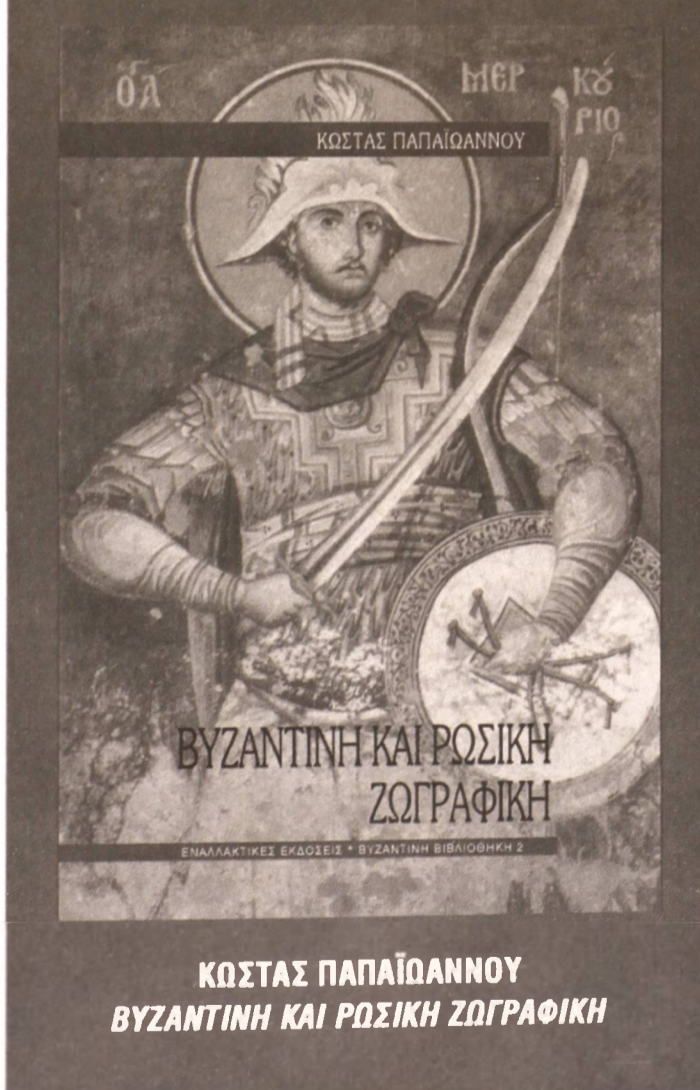
**ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΜΠΕΛΙΑΣ
ΤΟ 1204 ΚΑΙ Η
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
(Γ' ΕΚΔΟΣΗ - ΕΠΑΥΞΗΜΕΝΗ)**

**ΔΑΜΙΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ**

**ΑΝΤΡΕ ΓΚΟΡΖ
ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ**

**ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΡΩΣΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ**

**ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΦΟΠΟΥΛΟΣ
FAR FROM RAF**

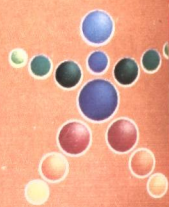

Έργο ευθύνης για την κοινότητα. Το δικό μας παιχνίδι. Η ζωή.

Το δικό μας παιχνίδι είναι ένα παιχνίδι με αξίες γνήσια ελληνικές.
Ποδητισμός, Παιδεία, Υγεία, Αθλητισμός.

Αξίες που κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη, πιο δημιουργική. Αξίες που στηρίζουμε έμπρακτα, με υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης, με προσήλωση και με πάθος. Σαν μια μεγάλη ομάδα. Και μαζί, θέτουμε τις βάσεις για ένα μέλλον πιο ανθρώπινο, πιο ασιόδοξο, πιο ευτυχισμένο.

Γιατί το πιο όμορφο παιχνίδι, είναι η ζωή!

ΟΠΑΠ

Πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης